Lista prietenilor care şi-au câştigat merite şi şi-au dezvoltat răbdarea de-a lungul anilor ajutând la realizarea acestei cărţi ar fi prea lungă pentru a o include aici. Karin Stolley şi grupul său din Konigstein, Germania, Rainer Horbe din Viena, Crystal Goellner şi Julie McCullough din California sunt doar câţiva. De asemenea, toate mulţumirile mele lui Kim şi Bo Wunsch de la Silver Solarium, San Francisco, pentru sprijinul lor constant şi altruist. De asemenea, lui Paul Clemens şi personalului său de la Blue Dolphin pentru munca serioasă şi pentru abnegaţia lor. Este o mare bucurie pentru noi să putem mulţumi tuturor acelora cu care am stabilit contacte.

În final, Hannah şi cu mine suntem încredinţaţi că puterea unică, înţelepciunea, compasiunea şi binecuvântarea Sfinţiei Sale al XIV-lea Gyalwa Karmapa îi vor însoţi pe fiecare dintre cei ce se vor întâlni cu acest material. Noi oferim cu sinceritate această carte Occidentului, pentru ca ea să inspire şi să ajute toate fiinţele, pretutindeni.

Toate cele bune şi multe KARMAPA CHENNO de la

Ole Nydahl

Ziua Protectorului, Mahakala, 16 august 1985

_____-

(1. Se referă, desigur, la ediţia în limba engleză (n.t.)

CAPITOLUL 1
Călătoria noastră de nuntă

Atunci când Hannah şi cu mine am ales Nepalul pentru luna noastră de miere în vara lui 1968, nici nu bănuiam că acesta va fi începutul experienţei spirituale, cu totul captivante, a vieţii noastre, că vom ajunge de pe scena fenomenului hippy timpuriu al Europei la o implicare şi mai profundă în forma tibetană a buddhismului, în aşa numita Cale de Diamant. Anii pe care urma să-i petrecem pe străvechiul drum care leagă ţinuturile joase ale nordului Europei cu piscurile îngheţate ale Himalayei pe atunci nici măcar nu prinseseră contur în minţile noastre şi nu aveam habar că stările de conştiinţă confuze pot fi transformate prin meditaţie, cu abilitate, în limpezime şi bucurie fără limite. Laolaltă cu colegii noştri de contrabandă, cu aventurierii şi cu prietenii plini de culoare, călătoria ne-a adus la cei mai înalţi lama tibetani, ne-a deschis către câmpul învăţăturilor lor deosebit de dibace şi a făcut posibilă iniţierea noastră în transmisiile şi practicile lor puternice.

Scopul acestei cărţi este acela de a relata o poveste fantastică şi totuşi adevărată, de a forma o punte între două culturi care au nevoie una de cealaltă şi, mai ales, de a prezenta celor care-şi caută adevărata fiinţă modul în care am început noi să ne găsim drumul către esenţa de Buddha. Nu poţi să transmiţi cu adevărat nimic în afară de ceea ce ai experimentat direct, şi motivul pentru care mulţi dintre voi se vor putea identifica cu ceea ce ni s-a întâmplat nouă este acela că, în profunzimile noastre, suntem foarte

asemănători. De asemenea, în ziua de azi, învăţăturile buddhiste s-au apropiat foarte mult de noi, occidentalii. Dacă dorim cele mai bune instrumente pentru conştiinţele noastre, nu mai suntem obligaţi să suportăm dificultăţile unor lungi călătorii, pentru că acum există sute de centre în Occident. Puteţi aşadar folosi această carte ca pe o introducere într-o cale spre Iluminare confirmată în timp, ca sfat spiritual şi îndeosebi ca un avertisment în legătură cu ceea ce nu trebuie să faceţi.

Hannah avea douăzeci şi doi de ani, iar eu douăzeci şi şapte, atunci când am luat contact pentru prima dată cu buddhismul tibetan. Amândoi proveneam din familii foarte armonioase şi iubitoare. Părinţii noştri erau profesori la colegii situate în zonele rezidenţiale din nordul Copenhagăi şi am crescut într-o lume plină de încredere în bunătatea fundamentală a fiinţelor umane. Am avut parte de toată dragostea pe care o poate primi un copil de la părinţii săi. Dar, cu toate acestea, eram foarte sălbatic. Pentru că nu puteam lua în serios nici un fel de reguli, am avut multe contacte dure cu mediul meu. Hannah avea acelaşi gen de gândire independentă, dar fiind mai blândă şi mai introvertită, ea lucra cu aceste lucruri în interior şi nu provoca răni lumii exterioare.

În toamna lui 1961, când am fost eliberat din serviciul militar obligatoriu (cei din armată ar fi fost bucuroşi să scape de mine mai devreme), am fost unul dintre primii danezi care au fumat "premiu", cum îl numeam noi, acea substanţă abominabilă care de atunci a fost numită în toate felurile, de la "iarbă" la "buruiana râsului".

La acea vreme tocmai îmi luasem examenele de filosofie cu note maxime şi tot ceea ce privea înţelegerea conştiinţei, sau părea să o facă, năştea în mine un interes puternic şi arzător. Aşteptam de la acest drog deformator de conştiinţă multe nivele noi de introspecţie şi ceea ce s-a întâmplat atunci a direcţionat următorii ani ai vieţii mele, ducând la apariţia unor lucruri care sunt şi astăzi active.

În toaleta aflată la ieşirea din "Canibal", cum numeam noi locul unde luau masa studenţii, situat între distinsele săli ale Universităţii din Copenhaga, bunul meu prieten Jens Erik mi-a permis să trag trei mici pipe de lut umplute cu nişte frunze verzi marocane. Gustul fumului îmi era, în chip ciudat, familiar şi, în timp ce făceam cei câţiva paşi pentru a mă înapoia în sala de mese, întreaga lume a început să se schimbe şi să prindă viaţă. Prietenii mei aflaţi înăuntru, care mă cunoşteau ca pe un luptător cu pumnii gata de răfuială, mai ales după câţiva litri de bere, şi ca pe unul căruia-i place pericolul mă vedeau acum târându-mă pe mese încoace şi încolo, râzând ca un copil. Îi vedeam pe toţi cu mai multe capete, fiecare altfel, şi totul arăta nemaipomenit de nostim.

A fost o glumă fantastică şi pe urmă, afară, pe străzile întunecate, reflexiile luminilor de neon pe pietrele umede ale pavajului aveau o putere extraordinară a luminii şi intensităţii. Erau culori pe care nu le mai văzusem conştient niciodată, mult mai frumoase decât orice lucru imaginabil. După câteva ore şedeam lângă Jens Erik într-un bar din apropiere. L-am scuturat, zicându-i aţâţat: "Pot să mai merg acolo, nu-i aşa?"

Acesta a fost începutul interesului meu pentru droguri şi am hotărât ca tema mea de doctorat să fie "Aldous Huxley şi Viziunea Desfătătoare".

În timp ce îmi petreceam următorii câţiva ani studiind în Danemarca şi Germania şi încercând tot ceea ce apărea în domeniul drogurilor deformatoare de conştiinţă, distrugându-mi în acelaşi timp puterea de concentrare prin box şi accidente de motocicletă, Hannah îşi croia drum prin ultimii ani de liceu.

Ne-am revăzut în locul atâtor întâlniri, "Canibalul". Pe când aveam zece ani iar Hannah cinci, îi arătasem cum să construiască o colibă din crengi, în pădurile din nordul Copenhagăi. Şi cu toate că fetele erau foarte slabe la căţărat în copaci, ceea ce le situa foarte jos la mine pe scală, pe ea am condus-o totuşi acasă. Se părea că, pentru prima oară în această viaţă, mă îndrăgostisem şi curând am început s-o caut iarăşi. Dar la scurtă vreme de la acest incident părinţii ei au hotărât să se mute şi mai la nord, aşa că am pierdut contactul. Acum, după aproape cincisprezece ani, era din nou înaintea mea, mai frumoasă decât tot ceea ce visasem vreodată, făcându-mă să uit cu totul de apetisanta frumuseţe roşcată de lângă mine. Eram năucit. Hannah tremura toată şi eu am ştiut: "Pe ea o doresc!" Şi cu toate că era logodită de patru ani, nimic nu ne putea opri şi în curând ea era a mea.

La a douăzeci şi cincea aniversare a mea, în martie 1966, am avut prima experienţă cu LSD. Întorcându-mă la petrecerea noastră pe străzile Copenhagăi istorice, acum simţitor schimbate, m-am trezit tras, printr-o poartă îngustă, într-o curte întunecată. Am ştiut că acolo mă aştepta ceva ieşit din comun. Oprit în faţa unei case medievale cu geamuri adânci şi pustii, m-am auzit spunându-i: "Acum arată-mi adevărul!" Starea de mişcare, respirândă, a tot ce mă înconjura s-a amplificat şi vârtejuri fantastice de lumină albă strălucitoare au început să apară. Era ca şi cum energiile unui întreg univers s-ar fi revărsat în mine şi ar fi explodat în spaţiu. O intensitate radiantă atemporală pătrundea totul. Când m-am regăsit în curte aveam lacrimi de bucurie şi mă simţeam complet reînnoit. Întors la petrecere, am putut să spun doar: "Nu sunt sigur ce a fost, dar totul este în regulă".

Curând după această experienţă, Hannah mi s-a alăturat în explorarea acestor diferite nivele ale conştiinţei. Aici a fost din nou evident cât de plină era conştiinţa sa de frumuseţe şi dragoste: experienţele ei erau mereu foarte profunde şi calde. Împreună cu douăzeci-treizeci de prieteni - primul grup închegat din nordul Europei - am încercat toate drogurile transformatoare de conştiinţă apărute în timpul acelor ani. În chip ciudat, puteam să credem în continuare în capacitatea lor de a ilumina şi a face bine, în timp ce prietenii noştri cei mai buni se prăbuşeau fizic şi mental prin folosirea lor. Aş da orice să-i putem avea din nou lângă noi astăzi, dar cei mai mulţi sunt deja morţi - de obicei în împrejurări cu totul neplăcute - în timp ce alţii sunt atât de pierduţi în universurile lor personale încât n-a mai rămas nici un punct în care să poată fi contactaţi în această viaţă. Astăzi putem să oferim un singur sfat: "NU VĂ ATINGEŢI DE DROGURI!" Nimic bun nu provine de la ele. Vătămarea, dacă nu apare imediat, vine mai târziu şi este greu de reparat. Pentru a atinge iluminarea nu avem nevoie decât de propria conştiinţă, aici şi acum, şi de învăţăturile corecte.

La acea vreme predam engleza la un colegiu seral. În timpul deselor vacanţe făceam scurte excursii în nordul Africii, Liban şi Afghanistan pentru a aduce niscaiva haşiş pentru prieteni. Găsindu-mă odată la nord de Bombay, în zbor spre Indonezia, în 1967 (încă ameţit în urma unui recent acces de hepatită şi încărcat cu treizeci şi patru de kilograme de aur aflate într-o vestă mult prea strâmtă) am văzut o formaţie de nori luminoşi coborând din Himalaya. Era de o asemenea frumuseţe şi mi-a produs o impresie atât de profundă încât deodată am ştiut că trebuie să mergem acolo de unde veneau aceşti nori. Ceva ne aştepta acolo, ceva important.

În mai 1968 Hannah şi cu mine ne-am căsătorit, cel mai înţelept lucru pe care-l făcusem până atunci. Ea avea douăzeci şi doi de ani iar eu douăzeci şi şapte atunci când am pornit în călătoria noastră de nuntă în Nepal. Mai pornisem într-acolo în 1966, călătorind pe uscat, dar războiul dintre India şi Pakistan a blocat totul în Afghanistan timp de trei săptămâni, timp suficient pentru a experimenta cea mai rebelă dizenterie din Asia. Mai uşor cu douăzeci şi cinci de kilograme, fără nici un ban şi vânzându-mi sângele prin spitale de-a lungul traseului, drumul de întoarcere a fost greu. Mersul pe jos şi cu autostopul prin ţările musulmane înapoi spre Europa a fost o experienţă dură.

De această dată nu voiam să mai facem nici o oprire. În ziua în care studenţii mei şi-au trecut testele ne-am urcat într-un microbuz Volkswagen bătrân şi ieftin şi într-o veche broscuţă VW, care ne aşteptau în Hamburg, şi am pornit. Pe lângă prietenul meu Jens mai venea acel Jens Erik care îmi oferise primul fum, împreună cu soţia sa. Jens Erik se găsea acum într-un scaun cu rotile. Sărise pe fereastră în timpul unei "excursii" şi îşi fracturase coloana astfel că rămăsesem doar Hannah, Jens şi cu mine să conducem maşinile. Jens însă s-a săturat curând de temperaturile de 55 grade centigrade care ne-au însoţit de-a lungul Iranului şi de urmele de roţi care serveau drept şosea prin deşert (la acea vreme nu exista asfalt pe ruta centrală ce străbătea Iranul iar drumul se putea folosi numai la viteze fie sub treizeci, fie peste optzeci de kilometri pe oră). Maşinile se scuturau într-un asemenea hal încât păreau că se vor desface în bucăţi în fiecare moment, însă eu eram hotărât să ajungem în Nepal cât mai repede, indiferent de preţul pe care trebuia să-l plătim. Am imprimat în mod forţat caravanei noastre o asemenea viteză încât Jens, de obicei un tip tare, a renunţat şi a refuzat să mai conducă, lăsându-ne la volane doar pe Hannah şi pe mine.

În cea de-a patra zi eram atât de obosiţi încât vedeam un număr nedefinit de flori, elicoptere, biciclişti şi camioane uriaşe în jurul nostru, în deşert, dar, fiind atât de obişnuiţi să vedem tot felul de lucruri datorită drogurilor, nu am luat în serios halucinaţiile şi ne-am continuat pur şi simplu drumul. După şase zile şi nopţi record am ajuns în Afghanistan. Prietenii noştri s-au arătat interesaţi să rămână lângă haşişul knockout din Kabul, aşa că i-am dat jos şi am vândut rapid maşinile la un preţ care a acoperit cheltuielile întregii călătorii. Abia scăpasem de ele când Hannah, repetând experienţa mea din urmă cu doi ani, s-a trezit cu cea mai rea diaree din Asia. A pierdut şapte kilograme într-o singură seară, din fericire într-un hotel care avea toaletă. A doua

zi, plină cu antibiotice, era atât de slăbită încât a trebuit să o car eu până la autobuzul care urma să ne ducă prin trecătoarea Khyber, spre câmpiile din nordul Pakistanului şi ai Indiei.

În timpul şederii la Kabul, am întâlnit câţiva danezi care lucrau, împreună cu o echipă de deţinuţi locali, la restaurarea celui mai mare Buddha din lume. Înalt de cincizeci şi trei de metri, el se găseşte la o zi cu autobuzul la nord de Kabul, la Bamian, acolo unde astăzi rușii înregistrează pierderi grele în lupta cu triburile afghane. Aceşti danezi ne-au înfăţişat rămăşiţele cândva bogatei culturi buddhiste din zonă. Şi cu toate că o mare parte a fost deteriorată (musulmanii au spart nasurile statuilor pentru a le lua puterea), au rămas totuşi multe de văzut. Acum două mii de ani, în valea Peshawar, în nord-vestul Pakistanului de astăzi, a înflorit cultura Gandhara şi ea s-a răspândit spre vest, dincolo de Kabul, şi în sus, în Swat. Arta acestei culturi este uşor de recunoscut după Buddha cu mustaţă, reprezentaţi în delicate sculpturi în piatră, purtând amestecul de elemente greceşti şi indiene din perioada cuceririi zonei de către Alexandru cel Mare. În muzeul Peshawar din Pakistan am petrecut ore în şir în faţa impresionantei colecţii de acolo şi era o mare nepotrivire să vezi tunurile indiene recent capturate, expuse cu mândrie în mijlocul acestei colecţii bine organizate de pe vremea englezilor, încă un motiv să ne concentrăm asupra acestor Buddha.

A fost plăcut să ajungem în India. Am simţit diferenţa încă de la graniţă. Lăsasem în urmă atmosfera tensionată, de frustrare sexuală, a ţărilor musulmane, unde eram nevoit să-i dau mereu de-o parte pe oameni de lângă Hannah, şi ne-am simţit imediat uşuraţi. L-am aşezat lângă Hannah pe omul prost hrănit care se angajase să ne transporte cu ricşa la Ferozepur, de unde urma să luăm trenul spre Delhi, şi am pedalat toţi cei cinci kilometri pe taxiul-bicicletă care tremura din toate încheieturile. Pe-atunci trebuia să obţii viza pentru Nepal din Delhi, în timp ce acum vizele pentru o săptămână se dau la graniţă, iar cele pentru o lună la ambasada nepaleză. New Delhi este un oraş unde o mulţime de oameni sunt în aşteptarea a câte ceva, dar în care nimeni nu stă mai mult decât e nevoie. Numai în împrejurimile sale poţi găsi pitorescul Ocean Indian de impresii senzoriale (mai ales zgomot astăzi) care place unora dintre occidentali, cel puţin atâta timp cât au destui bani, deci şi libertate de mişcare. Oricine este însă obligat să zăbovească mai mult în aceste mulţimi mereu gălăgioase şi iscoditoare are o ocazie excepţională de a-şi dezvolta o mare răbdare!

În Delhi am avut prima experienţă cu guru hinduşi, ceva ce ne-a impresionat în exterior dar nu ne-a atins în profunzime. N-am simţit niciodată că am avea vreo legătură cu ei şi nici nu ne-am dorit-o; vibraţiile pur şi simplu nu ni se potriveau. Cu toate acestea am avut parte de o demonstraţie a unora dintre puterile pe care ţi le poţi dezvolta şi cu metodele lor. Aceasta s-a întâmplat în Connaught Circus, centrul administrativ lăsat de englezi drept cadou de despărţire.

Din acest punct central, cu restaurante şi magazine pentru turişti, străzile se întind radial spre ambasade şi vile şi tot ce se întâmplă în New Delhi se întâmplă aici. În timp

ce mă plimbam pe sub arcade, dintr-un grup de oameni a ieşit un bătrân indian purtând un turban, a murmurat ceva de genul "frunte norocoasă" şi mi-a pus în mână trei bucăţele împăturite de hârtie. Gesticulând în faţa mea, el mi-a atras atenţia către mâinile lui. În acelaşi timp m-a privit fix în ochi şi mi-a cerut să rostesc numele unui fruct. Mă gândeam la un lung şir de fructe, de unele din ele probabil că el nici nu auzise, dar în timp ce încă mă întrebam dacă să fac o asemenea glumă unui bătrân ca el, spusesem deja "măr". A părut foarte fericit, a luat una din hârtiuţele din mâna mea, a desfăcut-o şi acelaşi lucru era scris şi pe ea. "Acum spune numele unei flori", mă îndemna, şi din nou s-a întâmplat, mai mult sau mai puţin, acelaşi lucru. În timp ce mă gândeam la hibiscus şi la alte plante exotice, în acea stare pe jumătate transă, pe jumătate conştientă, a influenţei hipnotice, a apărut imaginea şi ideea unui trandafir şi, pentru a nu deranja cursul interesant al evenimentelor, am spus "trandafir", ceea ce l-a făcut să ţopăie şi mai tare. Totuşi, la cel de-al treilea test, unde trebuia să spun un număr de la unu la zece, mândria nu mi-a permis să mă gândesc la alt număr decât la unu şi m-am ţinut de el, blocându-le pe toate celelalte. El a avut, totuşi, noroc pentru că numărul şapte, pe care încerca să-l sugestioneze minţii mele, şi care era scris pe hârtiuţa rămasă, semăna atât de mult cu un unu încât a putut salva situaţia şi am putut continua jocul. L-am urmat după un colţ, unde nici un poliţist nu-l putea vedea şi, deschizând o carte din acelea pe care mulţi prezicători le cară cu ei, a spus: "Pune-ţi bani în ea şi vă voi spune viitorul".

Provenind din nordul Europei, nu ne plăcea alăturarea dintre bani şi spiritualitate, dar pentru că voiam să ajungem la ambasada nepaleză, unde ne aşteptau vizele, şi din compasiune pentru acest bătrân care se muncea atât de tare, am pus în cartea sa echivalentul a doi dolari drept dar. Hannah îi tot spunea că trebuie să plecăm şi văzând că puterea lui asupra situaţiei scădea pe măsură ce simţea că nu ne mai poate reţine, ne-a arătat, ca dar de despărţire, că poate face mai mult decât să sugestioneze idei minţilor oamenilor. Ne-a spus că acasă o fată pe nume Anderson a vorbit poliţiei despre noi. În acel moment pentru noi aceasta nu a avut nici un sens pentru că printre cunoştinţele noastre se numărau o mulţime de oameni cu acest nume, dar, mai târziu, ajungând în Kathmandu am găsit o scrisoare de la un prieten care ne informa că o femeie pe care o cunoşteam o luase razna şi dăduse poliţiei informaţii despre noi. La despărţire, bătrânul hindus mi-a spus ceea ce-mi spun toţi oamenii înţelepţi: că ar trebui să rămân cu Hannah.

De când părăsisem Copenhaga aveam cu noi o carte verde, cu un Buddha cu înfăţişare atletică pe copertă, în care ne cufundam în fiecare clipă liberă pe care o aveam. Era "Yoga tibetană şi doctrinele secrete" tradusă de Lama Kazi Dawa Samdup şi editată de savantul englez Evans-Wentz. Ea conţine practicile foarte intense şi eficiente de iluminare ale Şcolii Kagyu a buddhismului tibetan, pe care Buddha le-a dezvăluit numai celor mai apropiaţi discipoli. Ori de câte ori deschideam cartea, ceea ce citeam genera în noi experienţe puternice, stări nemaiîntâlnite până atunci. Simţeam o căldură deosebită, o fericire şi un dor adânc. În timp ce prin centrul corpului nostru urca senzaţia unei

energii, pe jumătate plăcute, dar în acelaşi timp copleşitoare şi usturătoare, o voce interioară repeta din ce în ce mai intens: “Venim, acum într-adevăr venim!” De-a lungul întregului drum de la Hamburg acest sentiment ne-a atras încolo în timp record, iar acum, că eram atât de aproape de ţel, aproape că explodam de nerăbdare. De abia au ajuns vizele în buzunarele noastre că eram deja la gară, urcând în trenul spre Nepal.

Călătoria de la Delhi la Raxaul, un orăşel de lângă graniţă, pe unde se traversează înspre Birgunj, în Nepal, pentru a lua autobuzul spre Kathmandu, a fost prima noastră experienţă cu un tren din India de nord-est. Cine nu a încercat-o, nu şi-o poate imagina. Sute de indivizi îmbrăcaţi în alb încearcă, strigând, să pătrundă cu forţa în tren, la fiecare staţie, până când oamenii sunt gata să cadă pe geamuri şi până când şi acoperişurile vagoanelor se umplu la maximum. Este de-a dreptul uluitor că violenţa fizică este atât de rară în această atmosferă încinsă de constantă îmbulzeală. La început toată lumea ţipă şi strigă - aceasta face parte din ritual, dar o dată ce trenul se pune din nou în mişcare, nu mai e nici o supărare până la următoarea oprire, când valul de oameni încearcă iarăşi să-şi facă loc înăuntru.

Dintre toate statele Indiei, Biharul se numără printre cele mai greu lovite de tot felul de catastrofe naturale. An după an, fie inundaţiile, fie seceta distrug totul, iar climatul spiritual este şi el aspru. Localnicii cred că până şi spiritele mamelor lor moarte sunt gata să le facă rău şi au protectori speciali împotriva acestora.

Tranziţia spre minunatele poale ale munţilor Nepalului înseamnă o mare schimbare la toate nivelele. Traversezi spre “cealaltă lume”, în care trăiesc oamenii munţilor. În Patna, în timp ce traversam râul Gange, am văzut deja primii nepalezi scunzi şi musculoşi, adesea soldaţi Gurkha aflaţi în drum spre casă, care erau asemenea unor insule de pace într-un ocean de gălăgie şi agitaţie. Am simţit în ei o plenitudine care ne atrăgea cu adevărat. Pe măsură ce câmpiile Indiei şi mulţimile de oameni dispăreau în urma noastră, iar de jur împrejur nu vedeam decât dealuri înverzite, acest sentiment de pace a crescut mereu până când ne-a cuprins cu totul. Ne simţeam în largul nostru printre aceşti oameni, unde o femeie se poate plimba singură în mod liber şi firesc, fără să fie în pericol. Aici femeile te privesc în faţă, râd şi glumesc. După feţele acoperite cu voaluri şi tarabele din ţările musulmane şi după femeile indiene, experte în a evita orice contact, era un sentiment de deschidere căruia îi simţisem mult lipsa. Cu toate că fusesem de multe ori preveniţi că vom fi păcăliţi în orice tranzacţie vom face cu ei, la început nici nu am observat acest lucru. La urma urmei, era vorba doar de câţiva bănuţi. Oricum, la început nu puteam descifra valoarea micilor monede din alamă şi aluminiu acoperite pe ambele părţi cu simboluri aducătoare de noroc şi neavând înscris nici un număr. Descoperirea faptului că până şi cutiile de chibrituri erau înfăşurate în hârtie pentru a împiedica dispariţia a jumătate din conţinut pe drumul spre cumpărător ne-a ajutat să ne adaptăm stilului lor. Pe măsură ce tranzacţiile noastre deveneam mai abile, am realizat şi un contact mai strâns cu oamenii. Acum, pentru prima dată, începeau să ne ia în serios.

Ploile musonice începuseră de la intrarea în India, iar şoseaua care duce de la

Birgunj la Kathmandu pe la poalele munţilor fusese spălată de ape în numeroase locuri. În Himalaya, permanenta reparare a acestor şosele constituie singura sursă de muncă pentru localnici, şi din acest motiv ei fac în aşa fel încât reparaţiile să nu fie cele mai bune. Ca o dublă asigurare, ei lasă stânci enorme, plasate în locuri strategice pe versanţii muntoşi, care, cu puţin ajutor la momentul potrivit, pot fi făcute să alunece, furnizând astfel mai mult de lucru. Câştigând maximum o jumătate de dolar pe zi, ei nu prea agreează ideea unor concedii îndelungi.

Într-un autobuz străvechi, gălăgios şi hârbuit, extrem de supraîncărcat, la fel ca toate mijloacele de transport din această parte a lumii, am început să urcăm încet, zdrăngănind, munţii, luând cu noi tot ce am putut lua. Unul din lucrurile care ne-au plăcut şi cu care ne-am obişnuit repede a fost acela că, în orice situaţie periculoasă - şi erau nenumărate pe acel drum - atât şoferul cât şi pasagerii începeau, în mod spontan, să râdă sau să zâmbească. Am înţeles acest lucru ca fiind o metodă imemorială de a împiedica impresiile fricii să se solidifice în conştiinţa lor şi am fost foarte impresionaţi de înţelepciunea practică pe care o conţine. În timp ce amurgul făcea ca lucrurile să pară şi mai fantastice, această ţară, binecuvântată de atâţia Buddha, ne primea la sânul ei.

Erau încă vechile vremuri bune în Kathmandu. Ţara fusese deschisă pentru străini doar cu câţiva ani înainte şi abia dacă erau câţiva turişti. Nici valurile de hippies nu ajunseseră încă. Oricine călca o vacă în zona hindusă îşi risca viaţa dacă nu putea dovedi (de obicei prin donaţii în locurile potrivite) că zeul se hotărâse să se sinucidă exact în faţa maşinii sale. Două-trei taxiuri vechi şi puternice, printre care un străvechi Volvo, care nu trebuie reparat niciodată, erau precursoarele nenumăratelor Datsunuri şi Toyote hârbuite care fac astăzi străzile din Kathmandu să fie nesigure. Mereu în viteză excesivă pentru a economisi combustibilul, vociferând întruna, şoferii se strecoară printre culi, cărucioare, biciclişti şi pietoni, care le fac loc cu o răbdare de înger, în timp ce toţi turiştii sunt revoltaţi de atâta zgomot. Pe atunci, ca şi acum, puteai să bei numai apă fiartă şi să mănânci numai fructe culese cu mâna ta pentru a nu ajunge să găzduieşti nenumăraţi microbi exotici. În majoritatea serilor, oamenii din tribul local Newari se întâlneau peste tot în temple, ca să cânte frumoase texte vechi buddhiste de meditaţie, acompaniaţi de sunetele produse de orgile lor portabile şi de tobele cu sunet ascuţit. Era o muzică ce te pătrundea direct şi te mişca profund şi puternic.

În timp ce ne plimbam pe străzile înguste, conştiinţa noastră îşi găsea liniştea iar lucrurile se întâmplau în momentul în care ne gândeam la ele. Atunci când, de exemplu, ieşeam să ne vizităm nişte prieteni, jumătate din drum se dovedea a fi de prisos. Îi întâlneam pe drum şi ne spuneau: “Salut! Tocmai veneam să vă vedem.” Adesea ne trezeam că avem ceea ce dorim chiar înainte de a putea formula o dorinţă clară, şi aceasta nu înceta să ne ofere un sentiment de uimită bucurie şi de unitate. Numeroasele sanctuare buddhiste, vechi de mii de ani, ca şi neîntreruptul şir de yoghini au creat deasupra Văii Kathmandu un câmp de forţă în care aparentele separări dintre conştiinţă şi materie nu se mai leagă.

La acea vreme haşişul cel mai puternic şi cu cea mai clară acţiune din lume putea fi cumpărat legal de la comercianţii de stat. Îi testai calitatea în timp ce fiica negustorului aducea ceai şi discutai despre speranţele recoltei viitoare sau despre modul în care îl vei putea duce în Occident. Astăzi marfa este în cea mai mare parte de o calitate slabă şi amestecată cu alte substanţe iar acum, de când americanii au dat treizeci de milioane de dolari guvernului nepalez, este interzisă cel puţin oficial.

Era de asemenea vremea unor indivizi pitoreşti şi originali cum ar fi "Eddie Opt Degete" care interpreta cu mâinile sale dansuri magice în ceainăria lui Rana, "Cabana", şi atrăgea oamenii în câmpul său de influenţă. El era un armean din Statele Unite pe care-l întâlnisem la Copenhaga în timpul unei tranzacţii şi care ne făcuse atunci o puternică impresie. Chiar dacă nu avea prea multă transcendenţă în filosofia sa, el a exercitat o influenţă puternică asupra multora dintre tinerii hippies din Kathmandu şi, în scurtă vreme, a apărut propria sa şcoală de excentrici, uşor de recunoscut după mustăţile lor şi după mişcarea neîncetată a mâinilor. Apoi mai era bătrânul "Unchi", un indian care împărţea prăjituri cu haşiş, îmbunătăţite cu extract de Gloria Dimineţii. După savurarea ei, mulţi amatori de dulciuri nu reuşeau să-şi regăsească propriul corp timp de mai multe zile. Şi atunci, desigur, exista bunul doctor de după colţ, mereu gata să-i ajute cu o depanare rapidă. În timp ce căuta o venă care să mai fie în stare de funcţionare, lăuda absoluta sterilitate a instrumentelor sale şi sugera că, după această heroină chinezească, data viitoare trebuie încercată cocaina sa burmeză, de o calitate cu totul deosebită. Nu permitea nimănui să-şi facă mai mult de o doză pe zi şi susţinea că îi ţine pe oameni sub nivelul de dependenţă. Cu toate acestea, atunci când am întâlnit câţiva clienţi de-ai lui, aflaţi în drum spre el dis de dimineaţă, am observat că erau foarte grăbiţi. Atunci când am încercat să înjghebăm o scurtă conversaţie cu ei, se mutau de pe un picior pe altul, încercând să plece cât mai curând, şi aveau vibraţiile grele ale unor epave. Poate că bunul doctor credea că le oferă o mică plăcere zilnică, precum mersul la cinema, dar de fapt îi făcea să se prindă în cârlig. Ori nu era el singurul pe piaţă, ori oamenii erau mai slabi decât îi credea.

În acele zile filmele cu Peter Sellers erau interzise pentru că semăna foarte mult cu regele. Mai mereu se desfăşurau ospeţe religioase şi procesiuni ale câte unui rege. La un moment dat întregul oraş a intrat în grevă, complet şocat de uciderea unui taximetrist. Cu toţii erau obişnuiţi cu micile înşelăciuni cotidiene şi chiar cele câteva asasinate politice nu erau ceva cu totul nou, dar jaful armat (să ucizi pe cineva pentru bani!) nu se mai întâlnise până atunci.

Fiecare zi aducea cu sine un motiv de a sărbători, şi pe străzi, peste tot, întâlneai oameni purtând ghirlande, cântând şi umblând în procesiuni, în timp ce pe lângă ei treceau alte grupuri, cărând morţi pe brancarde spre locul de cremaţie de lângă râu. Acesta se găseşte pe cărarea ce duce la Swayambhu, lângă abator, unde lucrează mai ales musulmani. Ei se ocupă cu măcelăria în cea mai mare parte a Asiei pentru că, potrivit religiei lor, a omorî animale nu este un păcat.

În Kathmandu, casele sunt scunde, iar nord-europenii de statură medie, ca Hannah şi ca mine, sunt acolo nişte giganţi. În oraşul vechi nu puteam sta în picioare aproape în nici o cameră şi, de multe ori, nu puteam nici să ne întindem. Ferestrele sunt fără sticlă, dar sunt decorate cu minunate sculpturi în lemn, iar pereţii şi tavanele sunt de regulă înnegrite de funinginea din vetrele deschise. Numai podeaua de argilă este întotdeauna proaspătă şi nouă, pentru că atunci când se murdăreşte sau crapă, un nou strat subţire este întins pe deasupra.

Peste tot, în zona veche a Kathmandu-ului, ca şi în oraşele învecinate, Patan şi Bhatgoon, eram înconjuraţi de atâta frumuseţe şi istorie încât ne simţeam ca într-o impresionantă expoziţie de artă. Cu totul deosebite sunt numeroasele stupa. Acestea sunt altare cu relicve buddhiste, având anumite proporţii şi, asemenea imaginilor din nemumăratele temple, au fost construite pentru a activa, prin simpla lor prezenţă, esenţa de Buddha care se găseşte în fiecare fiinţă. Dacă nu eşti înspăimântat de mirosurile, cerşetorii şi bolnavii prezenţi pe străzi, impresia pe care ele o lasă în conştiinţă îţi va aduce cândva, cu siguranţă, stări de bucurie, compasiune şi introspecţie sau poate chiar o experienţă de neuitat atunci, pe loc.

Din această scenă pitorească a Kathmandu-ului făceau parte, după cum spuneam, un număr mare de oameni ieşiţi din comun, mulţi dintre ei veniţi din Danemarca, o ţară plină de indivizi originali. Nenumăratele lucruri amuzante sau penibile întâmplate acolo ar putea constitui, singure, subiectul unei cărţi. Aici voi relata doar un singur incident pentru a ilustra sentimentul general. Se referă la Niels, un prieten de-al nostru, un negociator super-eficient, care adoptase religia şi vestimentaţia completă a unui yoghin hindus, sau saddhu, apărând în straie maro-deschis şi cărând după el un trident. Într-o zi a luat parte în Pashupathinath, cel mai sfânt pământ hindus al Nepalului, la un ritual al lor, până când colegii lui, descoperind deodată această marfă daneză de import, au început să strige “American!”, l-au bătut şi l-au dat afară. A doua zi, în piaţa din Kathmandu, puteai să cumperi la un preţ de nimic un echipament complet de saddhu, cu trident şi vas pentru pomeni, în timp ce Niels, în blugi şi adidaşi, pornise într-o nouă excursie.

După citirea cărţii “Yoga tibetană şi doctrinele secrete”, eram, desigur, nerăbdători să întâlnim un lama tibetan. Cu toate acestea, primul “lama” întâlnit în Kathmandu ne-a pus puţin în încurcătură. Se numea Chini Lama şi locuia în casa roz cu terasă, peste drum de intrarea principală în Stupa Bodhnath. Această stupa este o uriaşă clădire colţuroasă având o cupolă rotundă deasupra. Peste aceasta, pe cele patru laturi ale unui sector rectangular, sunt pictaţi faimoşii ochi de Buddha atotvăzători, specifici stupelor tibetane şi nepaleze; deasupra acestora se găseşte o formă conică, marcată de cercuri concentrice, conţinând reprezentarea soarelui şi lunii; chiar în vârf este plasată o formă de picătură de ploaie roşie ca focul. Primul lucru care te izbeşte la aceste stupe sunt ochii acestora. Ei privesc în toate direcţiile, peste valea Kathmandu-ului, semnificând conştiinţa de Buddha manifestându-se în toate timpurile şi locurile. Dintre cei care i-au

văzut, puţini îi uită. Aceşti ochi sunt vizibili de la mare distanţă, dând impresia că o fiinţă cu o mare putere stă deasupra cupolei stupei văzând tot ceea ce s-a întâmplat vreodată.

Aşadar, Chini Lama locuia în cea mai frumoasă dintre casele care înconjurau stupa. Nişte prieteni ne sfătuiseră să schimbăm dolari la el. Am observat în faţa casei sale câteva Mercedes-uri arătoase, dar la acea vreme nu le-am dat atenţie. La piaţa liberă, rata de schimb era de două ori mai bună decât cea de la bancă. Din zilele petrecute în Maroc, la începutul anilor ’60, aveam convingerea că banii trebuie schimbaţi pe piaţa liberă pentru că astfel îi sprijini pe cei săraci, în timp ce guvernul doar ar angaja câţiva generali sau poliţişti în plus. Nu ne simţeam vinovaţi în nici un fel. Totuşi, ceea ce ne uimea, de fiecare dată, era mărimea sumei care părea să fie angrenată în aceste afaceri. Nu mult după aceea ni s-a spus că titlul său de “Lama” era moştenit şi că funcţia sa era de fapt aceea de a avea grijă de Stupa Bodhnath, o slujbă pe care se pare că o îndeplinea cu succes şi fără pierderi din bugetul personal.

Chini Lama era un om mai în vârstă, dar vioi şi înfipt, cu un cap ca de chinez, şi chel. Când am intrat în camera sa părea că tocmai s-a trezit. În timp ce se ridica încet, am văzut cu uimire că avea cel puţin cinci ceasuri diferite pe fiecare mână, de la încheietură până deasupra cotului, şi-mi amintesc că mă gândeam că probabil le foloseşte la exerciţii de respiraţie foarte complicate. Din start ne-a întrebat dacă nu avem ceva puşti de vânzare iar noi am fost de-a dreptul impresionaţi de gândul că acest om plin de compasiune probabil că îi ajută pe luptătorii tibetani din rezistenţă, Khampas, despre a căror vitejie şi cauză justă auzisem atâtea. I-am răspuns cu regret că nu avem nici un fel de arme, afară de câteva cuţite. Apoi a vrut să ştie dacă nu avem cumva casetofoane. Aveam un Philips ieftin. Casetofoanele abia intraseră pe piaţă la acea vreme, dar pentru că abia reuşisem să-l aducem pe tot drumul până la Kathmandu în stare de funcţionare, i-am spus că am dori să înregistrăm cu el mai întâi nişte muzică de cult tibetană. Eram convinşi că interesul nostru pentru buddhism îl va încânta. Dacă s-a întâmplat cumva, a reuşit foarte bine să n-o arate. Apoi, când a vrut să ne vândă nişte opiu, am fost de-a dreptul uluiţi de inocenţa acestui om “sfânt”. I-am explicat cu insistenţă că opiul creează dependenţă, că este nesănătos, că n-ar trebui să-l vândă oamenilor şi că o mulţime de prieteni ai noştri mureau, încet, din cauza lui. Dar în acelaşi timp această experienţă a accentuat o iluzie, la care urma să renunţăm abia după câţiva ani buni, şi anume aceea că toţi oamenii sfinţi din Orient iau anumite droguri şi că este posibil ca, în mod chimic, să-ţi conduci calea spre Iluminare. Până la urmă Chini Lama ne-a vândut scump nişte haşiş, dar ne-a schimbat dolarii la cel mai bun curs din oraş.

Mai târziu, seara, când am încercat marfa împreună cu prietenii noştri într-o ceainărie din oraş, am căzut pe spate de râs. Bucata scumpă de haşiş de trei dolari, mare cât pumnul, s-a dovedit a fi mangal acoperit cu cremă neagră de ghete - o lecţie pentru noi ca să-l verificăm întotdeauna pe negustor, chiar şi atunci când ne găsim în cea mai bună companie.

Erau multe de făcut în Kathmandu, multe de văzut şi de experimentat. Însă locul care ne atrăgea cel mai mult era dealul pe a cărui culme se găsea templul Swayambhu, amplasat oarecum în afara oraşului. Cel mai scurt drum până acolo, pentru cei care vor să economisească şi jumătatea de dolar de taxi, duce pe lângă mormanele de cranii ale animalelor tăiate de curând în zona măcelăriilor şi aşezate pe şi în jurul stupelor pentru a le asigura o mai bună renaştere, apoi pe lângă haitele de câini din vale, bine hrăniţi dar nu prea binevoitori, iar apoi peste o punte şubredă. Mergând într-acolo nu ne opream cu prietenii la nici una din îmbietoarele ceainării. Zona are o vibraţie proastă, este murdară şi nu aveam nici o siguranţă că ceainăriile nu-şi iau apa direct din râul din apropiere. Şi mai neplăcut decât toate acestea, tălpile noastre indiene din cauciuc aruncau murdăria de pe cărare până sus pe spatele impermeabilelor chinezeşti din plastic, în care transpiram tot drumul. Nici aceşti factori neplăcuţi şi nici farmecul oraşului nu ne puteau totuşi face să dăm înapoi. Ne întorceam acolo iarăşi şi iarăşi, ca atraşi de un magnet nevăzut.

Din Kathmandu poţi deja să vezi templul Swayambhu aşezat pe culmea unui deal cu aspect piramidal, cu trei cărări distincte urcând printre statui mari, înfăţişând diverşi Buddha, şi printre numeroase stupe. Reprezentând atât forma lui Buddha precum şi cele cinci înţelepciuni ale conştiinţei sale, ele îţi imprimă o bună ascensiune. Pe culmea dealului se găseşte un dom central, care conţine însă relicve provenind de la buddha Osung (Mahakasha în sanskrită), activ în lumea noastră înaintea lui Buddha istoric, Buddha Sakyamuni, ale cărui învăţături le avem azi cu noi. Clădirea este veche de peste trei mii de ani şi este sediul principal din Nepal al marelui yoghin tibetan Gyalwa Karmapa, care urma să devină atât de important pentru noi. Astăzi Sfinţia Sa Shamarpa, cea de-a doua, ca importanţă, încarnare a tradiţiei sale, îşi are acolo reşedinţa.

Domul este înconjurat de o curte în care practicanţii se plimbă în sensul acelor de ceasornic, în meditaţie, punând în mişcare cu mâna morile de rugăciuni. Aici se găseşte şi Mănăstirea Tibetană. Cuvântul Swayambhu înseamnă “locul născut din sine însuşi” şi pentru buddhiştii acestei regiuni el este la fel de sfânt ca şi Bodhgaya în India, locul unde Buddha Sakyamuni a manifestat Iluminarea Completă. Energiile diverţilor Buddha sunt simţite aici la fel de puternic ca acolo şi zona are un câmp de forţă care influenţează profund meditaţia şi aduce dorinţele la o rapidă rodire. Există nenumărate istorisiri despre lucruri fantastice întâmplate acolo şi noi înşine am luat parte la multe dintre ele.

La o primă vedere, locul nu produce o impresie prea grozavă. Nu ne plăcea nici murdăria care, ca peste tot în Nepal, face ca până şi găsirea unui loc unde să te aşezi să fie dificilă, nici oamenii în straie monahale care voiau să ne vândă diverse lucruri. Ca toţi nord-europenii, eram alergici la preoţii care fac afaceri şi nu înţelegeam că ar putea fi obligaţi s-o facă pentru a trăi, neexistând nici o biserică de stat care să-i întreţină - şi în mod evident niciunul din ei nu era bogat. În aer pluteau strigătele mânioase ale maimuţelor. Ele se luptau în permanenţă şi era neplăcut să le vezi pe cele mari şi puternice muşcându-le pe cele mai mici şi mai slabe, în timp ce le luau hrana. Adesea, câini bătrâni şi bolnavi veneau, din diferite părţi ale văii, să moară acolo, atraşi de

vibraţiile locului, sărmane creaturi schiloade. În pofida tuturor acestor lucruri, Swayambhu ne atrăgea puternic. Aveam sentimentul că am cunoaşte bine locul, eram legaţi de experienţa care se născuse în noi, şi serile nu plecam decât după ce se întuneca, chiar dacă în Kathmandu ne aşteptau o mulţime de lucruri pasionante, alături de prieteni. Ne-am trezit că mergem acolo aproape în fiecare zi şi petreceam ore în şir înaintea marii statui a lui Buddha al bucuriei, aflată înăuntrul templului. Radia atâta energie încât o puteai vedea respirând. De asemenea, ne cufundam în muzica executată de lama cu straie roşii. Cu această muzică activează ei energiile de Buddha pentru toate fiinţele. N-am înţeles sensulo ceremonialului decât mult mai târziu, dar chiar fără să-l ştim, simţeam puterea sa.

La prima vizită în Swayambhu doi dintre călugări ne-au produs o impresie puternică. Unul dintre ei era marele Sabtju Rinpoche, care urma să ne dea mai târziu învăţături foarte profunde asupra respiraţiei interioare şi care conducea mănăstirea. El a murit în anii ’70 şi, la o săptămână după moartea sa clinică, el încă şedea în postură de meditaţie, în timp ce energiile dinăuntrul şi din jurul său se solidificau sub forma unor perle şi nestemate colorate. La vremea aceea nu ştiam nimic despre marea sa putere, dar de câte ori îl vedeam ne emoţiona şi eram fericiţi. Odată, când mi-a venit să alerg după el în jurul stupei, ceea ce am şi făcut, s-a întors subit şi m-a privit în ochi, în timp ce îmi spunea ceva în tibetană, din care desigur eu n-am înţeles nimic. Am simţit energia sa pozitivă scurgându-se în mine. În acelaşi timp, am izbucnit în râs, fiindcă de aproape arăta ca un dublu perfect al unui faimos şi foarte amuzant reporter sportiv danez. Aceasta însă nu l-a deranjat deloc.

Cel de-al doilea contact puternic pe care l-am avut a fost acela cu un tânăr călugăr pe nume Puntsho, o conştiinţă cu totul deschisă şi limpede. În timpul uneia dintre vizitele noastre la mănăstire, ne-a dus pe acoperişul ei plat şi ne-a dăruit o “mala” - cele o sută opt mărgele înşirate reprezintă cele opt nivele de conştiinţă premergătoare Iluminării şi cele o sută de aspecte de Buddha care se manifestă în noi după aceea. Apoi a arătat spre o mică poză a unui om bine făcut, ţinând o coroană neagră deasupra capului, spunând de mai multe ori “Karmapa, Karmapa”, ca şi cum ar fi vrut să imprime în noi ceva foarte important.

Un bombardier vechi constituia la ora aceea mijlocul de transport spre Pokhara, al doilea oraş ca mărime la vest de Kathmandu, iar aeroportul era un câmp cu iarbă. Transportul local consta în cai închiriaţi, pe care sfârşeam prin a-i trage după noi. Niciodată nu i-am fi lovit, aşa cum erau obişnuiţi, iar altfel nu voiau să se mişte. Era o bucurie să vezi tabăra de refugiaţi tibetani, care tocmai se înfiinţase acolo. O organizaţie elveţiană făcea aici o treabă foarte bună. Nimeni nu încerca să le bage pe gât cultură occidentală sau creştinism, lucruri mereu pe undeva penibile în viziunea spiritualităţii lor mature şi a politeţii lor, care-i determină să asculte tot felul de lucruri pentru a-i mulţumi pe alţii. În schimb, au fost ajutaţi să-şi păstreze diferite meşteşuguri practice, cum ar fi ţesutul, care le permit să-şi întreţină familiile precum şi pe ei înşişi. Din nefericire,

elveţienii au fost nevoiţi să plece din cauza presiunii chineze, iar taberele de refugiaţi tibetani din Pokhara trăiesc din nou cu un sprijin neînsemnat şi într-o mare sărăcie. Ei trebuie să lupte acum pentru a-şi duce produsele pe piaţă prin labirintul birocraţiei şi corupţiei guvernamentale, aşa cum se întâmplă cu majoritatea acestor tabere.

După câteva săptămâni petrecute în ţară, au început să iasă în evidenţă diferite tipuri de oameni şi chiar indivizi anume. Din masa omogenă de feţe cu zâmbete largi, ne-am oprit în mod spontan la cei veniţi din ţara de dincolo de munţi. Cumpăram lucrurile pe care veniseră ei să le vândă şi comunicam prin gesturi şi prin câteva cuvinte englezeşti şi nepaleze. Nu era nevoie să vorbim prea mult, pentru că ne înţelegeam unii pe alţii direct. Făceam parte în mod clar din aceeaşi familie.

Tibetanii sunt oameni inteligenţi, însă modul în care şi-au organizat naţiunea nu era nici avansat şi nici eficient. Structurile lor politice au rămas până în secolul nostru foarte asemănătoare cu cele ale Evului Mediu european: un guvern central ierarhizat şi rigid în partea centrală şi de sud a ţării; nomazi independenţi în nord şi în vest; mănăstiri cu instituţii separate peste tot; totul amestecat cu numeroşi şi veseli tâlhari Khampa proveniţi din est, unde fiecare era propriul său rege. Aceasta era o guvernare într-adevăr adaptată unei mari varietăţi de gusturi. Această organizare inegală nu are o prea mare importanţă, totuşi, atunci când îi întâlneşti pe tibetani, şi nici lor nu le prea afectează caracterul. Influenţa buddhismului, precum şi propria lor natură cumsecade, fac ca cele mai multe lucruri să se încadreze uşor în limitele rezonabilului. Ceea ce simţi la ei este un real surplus de căldură şi plenitudine, fie că e vorba de oamenii amabili, rotunzi la faţă, din Tibetul central şi de vest, fie de Khampa înalţi şi ciolănoşi, cu feţele lor alungite, de tip european. În ambele cazuri se simte uşurinţa şi pacea interioară provenite dintr-o viziune plină de sens asupra universului. Din punct de vedere material, fac parte dintre cei mai săraci refugiaţi din lume. Fără să se considere persecutaţi rasial şi nedorind nici un război sau revoluţie, nu stârnesc prea mult interes internaţional şi nici ajutoare, în timp ce copiii le mor ca muştele iar majoritatea adulţilor au tuberculoză. Cu toate acestea nu sunt resemnaţi, sunt plini de bune intenţii şi până şi cel mai sărac dintre ei împarte cu oaspeţii ceea ce are. Îţi produce un sentiment ciudat să pleci din colibele lor încărcat cu un braţ de cadouri, ori să ţi se ofere întruna mâncăruri pe care ei nu şi le pot niciodată permite. În ciuda barierei limbii, ne-am simţit profund legaţi de ei.Chiar şi astăzi când vedem atât oamenii cât şi motivele, uneori amestecate, din spatele bunelor lor obiceiuri, sentimentele noastre pozitive de atunci s-au amplificat.

În hotelul nostru de cincizeci de cenţi pe zi, gazda noastră prietenoasă, Sharma, care vorbea bine engleza, ne ţinea la curent cu ceea ce se întâmpla în întreaga vale. El ne alimenta şi cu orez cu lapte precum şi cu mari cantităţi de ceai dulce, atât de plăcute fumătorilor de haşiş. În camera vecină locuia un domn din Kashmir, având caracteristicile specifice acelei regiuni. El considera fantastic faptul că uneori, în trecere, îi dădeam câte o caramea câinelui său - un gest neobişnuit într-o ţară în care cei mai mulţi părinţi nu-şi pot permite să cumpere dulciuri nici măcar copiilor. Jens, cel care

venise cu noi până la Kabul cu maşina, se găsea în relaţii foarte bune cu el. El ajunsese în Kathmandu cu avionul, cu o întârziere de câteva săptămâni. Mai întâi, vânzarea maşinii îi luase mult timp, iar apoi, trecând prin Pakistan, cineva îi muşcase o ureche, desprinzându-i-o pe jumătate. A fost nevoit să meargă la un spital local şi şederea acolo aproape că l-a terminat. Internarea durase aproape până în acel moment. Omul din Kashmir aflase, poate de la Jens, cât de mult îmi iubeam părinţii şi fratele. În orice caz, într-o zi a venit la noi în cameră când noi tocmai ne revenisem din nişte LSD foarte puternic şi eram deci foarte influenţabili. Mi-a câştigat încrederea total vorbindu-mi foarte frumos despre tatăl meu, despre ce om bun era el, iar apoi a început să-mi descrie puterea acelor lama veniţi din Tibet şi victoriile lor în magie asupra preoţilor hinduşi, lucruri care erau cele mai fantastice şi mai ieşite din comun din câte auzisem până atunci. Era să cădem de pe scaune de emoţie şi de încredere spontană auzind la prima mână despre acele fenomene miraculoase, atât de importante pentru noi atunci. Ne-a mai spus că a doua zi urma să-l viziteze o femeie care avea toate aceste puteri. Şi dacă am avea să-i dăm ceva bani, ea ar putea aprinde pentru noi nişte candele la locurile sfinte din munţi şi astfel am fi protejaţi de tot felul de obstacole şi primejdii. Ne-a mai sfătuit să purtăm brăţări de argint, ceea ce va fi benefic pentru ficatul nostru. La acea vreme eu tocmai trecusem prin cel de-al doilea acces de hepatită, iar Hannah prin primul, aşa că spunând acel lucru lovise din nou în punctul sensibil. Nu ne mai doream sub nici o formă această boală dezumanizantă.

În seara următoare am început zborul de înapoiere spre Europa, după cum plănuisem. În câteva zile trebuia să încep orele pe care le predam la colegiul seral şi mai erau şi câteva lucruri de făcut pe drum. Alesesem o rută mai ieftină, ocolind prin estul apoi prin vestul Pakistanului, pentru a nu fi controlaţi de indieni. Vameşii lor de la aeroporturi au pretenţia să considere Nepalul teritoriu indian şi ne puteau crea probleme în legătură cu lucrurile pe care le cumpărasem. Pe atunci ne credeam în posesia unor valoroase pergamente şi statuete antice tibetane, însă în realitate făcusem greşeala începătorului, fiind atenţi la patină (datorată adesea câtorva săptămâni de tratare în horn sau undeva sub pământ) şi nu la precizia şi calitatea manoperei. Astăzi, dintre toate lucrurile aduse din această primă călătorie, judecate şi alese cu ochii roşii ai fumătorului de haşiş, doar câteva au ajuns să împodobească centrele noastre de meditaţie. Nefiind reprezentări exacte, ele nu pot da efectele iluminatoare. Pentru a produce efecte benefice în conştiinţă trebuie folosite anumite culori şi proporţii, şi e nevoie de ani de pregătire îndelungată pentru a le executa corect. Numai pergamentele şi statuetele reprezentând-o pe Dolkar au fost mereu de prima clasă: “Eliberatoarea Albă”, care ne-a apărut în atâtea forme chiar de la început, salvându-mi viaţa pe un versant muntos în Africa de Sud precum şi în timp ce conduceam cu viteză prin toată lumea.

Totul se întâmplase exact cum ne dorisem şi până la urmă excursia s-a încheiat de-a dreptul frumos. Femeia despre care ne vorbise omul din Kashmir a venit la noi la hotel înainte de plecare. Ne-am văzut puţină vreme, am schimbat doar câteva cuvinte, însă ne-

au impresionat minunaţii ei ochi de Buddha şi radiaţia de pace incredibilă pe care o emana. I-am dat omului din Kashmir un plic pentru ea, conţinând douăzeci de dolari. Jens, căruia nu-i lăudase nimeni tatăl, care luase mai puţin LSD şi-l privea pe omul din Kashmir cu ochi mai ageri, era de părere că sunt nebun. Zicea că mai bine am fi cumpărat cu un kilogram mai mult din haşişul care ne aştepta în Afghanistan, la jumătate de preţ faţă de cel din Nepal. De asemenea, în ultima clipă, a apărut posibilitatea de a cumpăra brăţări de argint. Cercetasem cu grijă micile magazine din Kathmandu, însă fără succes, când cineva ne-a sfătuit să încercăm în tabăra tibetană. Cu toate că mai aveam foarte puţin timp, am riscat o călătorie cu taxiul până acolo şi, în mai puţin de zece minute, a apărut o doamnă impunătoare cu două brăţări grele din argint pur, cu o lucrătură minunată, la zece dolari bucata. Imediat când le-am atins am simţit în ele ceva ca un uşor puls, o putere vie. În toţi anii care au trecut de-atunci am întâlnit o singură dată ceva similar. Nici nu trebuie să vă mai spun că am plecat din Nepal în cea mai bună dispoziţie.

În timpul unei scurte escale la Kandahar, în Afghanistan, am luat haşişul care ne aştepta la Ali, la hotelul său, apoi am zburat prin Teheran la Roma, de unde am luat o maşină care să ne ducă înapoi, în Danemarca. În douăzeci de ore eram la frontiera daneză, unde am făcut mai întâi o trecere de probă, fără încărcătură, întrebând dacă era vreun mesaj pentru noi. Am constatat cu bucurie că nu existau complicaţii, în pofida faptului că acea fată vorbise poliţiei despre noi.

Prima noastră şedere în Nepal a durat mai puţin de o lună, dar n-a încetat de atunci să aibă efect asupra noastră. Experienţele pătrunseseră foarte adânc şi îşi puseseră amprenta pe toate lucrurile din viaţa noastră. comportamentul nostru exterior nu arăta prea multe schimbări, însă în interior simţeam că ceva într-adevăr se întâmplase.

La câteva zile după întoarcerea noastră, Tom, un prieten apropiat, s-a îmbolnăvit grav. El locuia împreună cu noi şi cu mulţi alţi prieteni într-o casă veche vis-a-vis de digul de la Christianshavn, în pitoreasca zonă veche a Copenhagăi. Într-o zi a leşinat pe scări, şi arâta groaznic, cu o faţă de culoare galben închis şi cu ochi brun-roşcaţi. Avea o hepatită gravă şi l-am cărat în apartamentul său, dar în timp ce îl susţineam când urina, am observat că urina sa era groasă şi maronie. Era la al doilea acces grav al acestei boli şubrezitoare şi îmi părea foarte rău de el. Ne cunoscusem cu ani înainte într-o luptă cu pumnii bine echilibrată, iar apoi s-a născut între noi o prietenie deosebită. Interesul pentru motociclete şi droguri ne era comun; şi el boxase, ca şi mine, şi câştigase majoritatea, dacă nu toate, dintre cele patruzeci şi două de meciuri. Şi cum avea nevoie de mai multă energie decât au de obicei fumătorii, adesea se ajuta cu ceva amfetamine, amestecate cu morfină pentru a reduce din durerea provocată de loviturile adversarilor. De această dată împărţise pe undeva acele cu cineva bolnav iar rezultatul se găsea în faţa mea. Era într-un mare bucluc. Mi-am amintit cuvintele omului din Kashmir despre brăţările noastre, cum că ar ajuta în cazul bolilor de ficat, şi i-am trecut-o lui pe a mea înainte de a mă întoarce în apartamentul meu. M-am oprit pentru o clipă în faţa micii

oglinzi de pe uşă, de care mă ajutam la bărbierit, şi m-am privit în ea, absent. Imediat am fost lovit de o energie enormă de parcă aş fi fost conectat la curent de înaltă tensiune. Am rămas acolo ca un stâlp, fără să ştiu cine şi unde sunt, cu părul făcut măciucă şi cu o lumină radiantă absorbind toate gândurile şi experienţele. Cât timp am stat în acel coridor strâmt, nu ştiu, dar atunci când mi-am venit în fire mă simţeam făcut scrum şi dezorientat. Totul se întâmplase fără contribuţia chimicalelor şi totuşi fusese mai puternic decât acele experienţe pe care le cunoscusem prin intermediul unor doze masive de acid. Numai în "excursia" de ziua mea, din curtea din spate, mai avusesem o experienţă similară. Am coborât la baia publică de după colţ şi am rămas mult timp sub apa curgând, gândindu-mă: "Ce s-a întâmplat? De unde a venit acea lumină?"

A doua zi, de dimineaţă, Hannah şi cu mine ne-am dus până la Tom. Faţa şi ochii săi aveau culoarea lor firească, urina sa era limpede ca un cristal iar noaptea îi fusese plină cu vise intense, care-i spuneau să nu se mai joace cu acele. Era un adevărat şi perfect miracol! Întâmplări de acest gen pur şi simplu nu se petrec cu ficatul infectat, care are nevoie, în mod normal, de luni întregi de tratament. Eram copleşiţi şi nespus de fericiţi, însă habar nu aveam ce se întâmplase. Există o singură explicaţie posibilă: brăţările aveau reale puteri curative.

Ne găseam încă în camera noastră, într-o stare de bucurie confuză, când cineva a bătut la uşă. Era Jenny, probabil cea mai nefericită fiinţă din câte cunoşteam. Era o persoană a cărei viaţă mergea întotdeauna prost şi care, cu o certitudine demnă de remarcat, întâlnea mereu acei oameni care urmau să-i sporească necazurile. Şi fiindcă ea acţiona mai mult din mânie decât din dorinţă, era o fiinţă care te indispunea atunci când te găseai în apropierea ei. Tot ce ne-a spus a fost doar: "Am hepatită".

Din nou am fost uluiţi. N-o mai văzusem pe Jenny de luni de zile. N-avea de unde să ştie despre ceea ce tocmai se întâmplase şi totuşi se pare că fusese atrasă acasă la noi. Cu toate că se găsea într-o formă proastă, s-a vindecat, într-o săptămână, purtând brăţara Hannei, iar mai târziu ne-a povestit că a văzut "lumini de graţie", cum le-a numit ea. Fusese crecută pe coasta de vest a Danemarcei, în acea parte a Dutlandei care este încă puternic creştină, şi acolo se folosesc astfel de expresii.

Hannah şi cu mine eram în al nouălea cer de fericire. Era o bucurie de necrezut să fii în stare să-i ajuţi pe alţii în acest fel, şi lanţul de vindecări a continuat. În acea toamnă a lui 1968 o întreagă epidemie a fost oprită în Copenhaga şi peste douăzeci de prieteni de-ai noştri, consumatori de droguri, au fost complet vindecaţi. Hannah şi cu mine am simţit adesea energiile puternice care erau activate iar uneori aveam gânduri ciudate, neobişnuite la noi, culese probabil de la cei ce purtau brăţările. Nimic nu mai putea egala intensitatea acestor evenimente şi, în lumina lor, până şi obişnuitele noastre călătorii de vacanţă în Liban deveniseră ceva secundar. Le-am continuat mai mult din obişnuinţă şi pentru că prietenii aşteptau asta de la noi. Totul era angrenat în vederea apropiatei noastre întoarceri în Nepal, iar în prima zi a vacanţei de iarnă, în care studenţii mei urmau să fie plecaţi mai mult de o lună, am pornit din nou spre Orient.

CAPITOLUL 2
Transparentul lama

De această dată, pentru a încurca pistele, am luat-o prin Rusia, ceea ce e mai scump şi durează mai mult. Am luat trenul din Copenhaga, prin Berlinul de Est, până la Moscova, iar de acolo cursa aeriană de Delhi, via Taşkent şi Kabul.

Prima mea vizită în Germania răsăriteană şi în Rusia mi-a deşteptat amintiri din armată, când găseam persoanele oficiale, pline de importanţă, ca fiind cele mai caraghioase lucruri din lume. Şi aici aveai din nou o grămadă de lucruri de care să râzi. Dar şi mai puternic era sentimentul de compasiune pentru oamenii fără noroc care nu puteau scăpa de opresiunea lor grea, nevoiţi să trăiască într-o atmosferă cenuşie şi deprimantă, cu atât de puţină speranţă şi lumină. Fără să fim văzuţi, am reuşit să împărţim ceea ce aveam în plus dintre cămăşile de nylon, lamele de bărbierit şi ţigările pe care le cărasem cu noi. Am observat ce simţea Hannah pentru aceşti oameni şi am fost bucuroşi să le putem dărui măcar ceva material.

La Brest Litvovsk, la frontiera postbelică dintre Polonia şi Rusia, unde controlul vamal a durat iarăşi mai multe ore, am avut o experienţă nostimă. Am dat peste o companie de soldaţi în marş, probabil cazaci, care arătau toţi ca mine: unii erau mai înalţi, cei mai mulţi mai scunzi, dar cu toţii aveau acelaşi chip. Era ca în camera oglinzilor. dacă aş fi purtat una din mantalele lor militare cafenii în locul paltonului meu alb suedez, puteam să trec neobservat între ei. Această experienţă aidoma unui vis mi-a lăsat sentimentul că avem atât de puţină dreptate să ne cramponăm de un "ego" existând separat!

Pe aeroportul din Moscova nişte soldaţi ne-au întrebat ce se întâmplase în realitate în Cehoslovacia. Ei tocmai se întorseseră de acolo şi arătau cu desăvârşire confuzi şi nefericiţi. Le-am spus ceea ce ştiam. Fusesem pe-acolo cu jumătate de an înainte, în timpul scurtei perioade de libertate - însă curând au apărut nişte poliţişti în civil şi i-au smuls fizic de lângă noi. Au încercat să-i oblige să ne înapoieze ţigările "Senior Service" pe care li le dădusem, dar am refuzat să le luăm. Până la urmă poliţiştii au acceptat şi ei câteva, ascunzându-le repede. Ce circ a fost!

Doi americani tocmai ajunseseră pe lună, fiind primii acolo. Omniprezenţii noştri ghizi, bine şcoliţi să privească totul în termeni de Est şi Vest, făcând astfel posibilă o viziune foarte simplă asupra lumii, au luat-o la modul personal. "Aţi câştigat... de data aceasta", ne-au spus ei cu o privire tristă. Le-am răspuns calmi: "Asta nu-i nimic. Au fost acolo şi anul trecut, dar au ţinut-o secret". Ceea ce nu ne-a făcut cu nimic mai populari. În cele cinci zile pe care a trebuit să le petrecem în Taşkent ne-am făcut o idee despre drumul din nord spre Tibet, despre triburile musulmane care trăiesc acolo, precum şi despre deşertul întins care ajunge până în Changtang, partea nordică a Tibetului. De asemenea, am putut arunca o privire asupra acelei Rusii în care feţele albe

şi prelungi se duc la teatrul Balşoi, în timp ce capetele galbene şi rotunde construiesc casele. În care femeile, mai ales cele care lucrează în cadrul aparatului de stat, lasă impresia unei profunde frustrări, şi toate lucrurile sunt de o incredibil de proastă calitate. Cum ar putea oare fericirea sau inspiraţia să cuprindă un om sau o ţară care caută împlinirea numai şi numai în bunuri materiale efemere?

După un zbor plăcut deasupra unor munţi impresionanţi, arătând ca nişte ziduri de cărămidă răsturnate, am găsit Kabulul, în Afghanistan, sub iarna Asiei centrale, de o limpezime radiantă, mai rece decât la Taşkent, dar cu un aer mult mai modern. La o temperatură constantă de minus zece grade, cerul era incredibil de albastru, iar aerul era atât de uscat încât toate sclipeau cu o lumină proprie. Peste tot puteai vedea o frumuseţe scânteietoare, însă oamenii acestei ţări, având atât de puţin combustibil cu care să-şi încălzească locuinţele, suferă mult în timpul acestor ierni.

Certificatele de vaccinare pentru India le-am cumpărat de la un domn, la aeroportul din Kabul. Sub nici o formă nu ne-am fi lăsat nici măcar atinşi de acele ruginite şi mari de parcă ar fi fost pentru cai, care se găseau în dotarea dispensarului. Probabil că nici nu aveau vaccin sau că, întrevăzând posibilitatea de a câştiga un ban, îşi expuseseră cele mai proaste instrumente. În orice caz, a fost uşor: în loc să luăm injecţiile, ne-am lăsat portofelul să sângereze în locul braţului, am plătit câţiva dolari şi am obţinut hârtiile necesare.

Am zburat în continuare la Delhi, am obţinut viza pe două săptămâni pentru Nepal şi, pentru a doua oară, am luat-o spre nord cu trenul. Am fi putut să zburăm la Kathmandu; folosind carnetele de student, ar fi fost ieftin. Însă simţisem deja că deplasarea terestră face parte din călătorie. Nu doream să aterizăm pur şi simplu, odată cu un avion plin de turişti, în această ţară a visurilor şi a speranţelor. În acelaşi timp, urcuşul cu autobuzul, iarna, este fascinant. Puteam de această dată să vedem limpede munţii Himalaya, fără nori şi ploaie.

Tot drumul am fost nerăbdători să o vedem pe femeia pe care o credeam sursa acelor vindecări fantastice şi urmasem drumul lung şi plictisitor prin Rusia numai pentru că dosarul nostru de la poliţie era, în mod clar, în creştere. De fapt ar fi trebuit să stăm o vreme liniştiţi şi totuşi, în pofida oricărei raţiuni, ne propusesem să ridicăm câteva kilograme în drumul spre înapoiere prin Liban, de unde şi ruta noastră, diferită la întors faţă de dus. Acum, că aproape ajunseserăm şi puteam da uitării marile planuri, abia aşteptam s-o revedem. Autobuzul a ajuns la Kathmandu seara. Am sărit din el în dreptul Poştei în loc să aşteptăm până în staţie, pentru a evita roiul de copii gălăgioşi încercând să te tragă la un hotel sau la altul. Acesta era un fenomen apărut în cursul ultimelor şase luni, o schimbare ce nu ne plăcea deloc, dar sentimentul de înjosire ne-a dispărut repede din conştiinţă.

În drum spre hotelul nostru din inima Kathmandu-ului am absorbit din nou, înfometaţi, atmosfera, sunetele şi mirosurile, rememorând nenumărate aventuri şi fiind foarte fericiţi că ne găseam din nou acolo. Ajungând la hotel, am aflat că Sharma, gazda

noastră prietenoasă şi sursa atâtor informaţii, administra o nouă locuinţă, situată lângă turnul de veghe. De-a lungul întregii călătorii sperasem că o vom cunoaşte într-adevăr pe femeia care era sursa atâtor minuni şi că vom putea întemeia o relaţie adevărată în urma acelui contact de numai câteva secunde. Ne-am luat rucsacurile pe umeri şi am pornit-o din nou. Întorcându-ne pe la oficiul poştal, am dat peste el. Într-adevăr, Sharma o cunoştea pe femeie. A râs de poveştile şi de nerăbdarea noastră şi ne-a promis să vină cu noi s-o vizităm a doua zi dimineaţa. Ea locuia undeva în afara oraşului, într-un loc numit Maharajgunj, lângă castelul de apă de pe strada care duce la principalele ambasade, o arteră importantă a Kathmandu-ului. Aceasta trece de fabrica de pantofi chinezească şi se continuă cu o cărare ducând la mănăstirea numită Nage Gompa, aflată pe un deal, la capătul văii. Ne-am dus acolo cu unul dintre taxiurile claxonând întruna, care au apărut cu duzinele în Kathmandu în ultimele luni. Mulţumită lor, pacea şi calmul oraşului, atât de preţioase, o apucaseră fără dubiu pe drumul ce duce în istorie.

Femeia locuia, împreună cu familia soţului ei şi cu a doua soţie, într-o casă nepaleză din cărămidă, situată lângă stradă. În spatele casei se găsea o grădină de zarzavaturi bine întreţinută. Am auzit că numele ei era Buddha Laximi Lama şi l-am luat ca pe un semn că şi ea avea un înalt statut oficial. Nu ştiam pe atunci că, în zonele învecinate cu Tibetul, numele de "Lama" devenise un nume de familie, pierzându-şi înţelesul direct de "învăţător compasionat". Am fost primiţi de familie şi am aşteptat-o într-una dintre camerele joase ale casei sale până când a intrat, scundă, liniştită şi adâncită complet în sine, cu acei "ochi de meditaţie" pe care nu-i putusem uita. Aşezaţi în faţa ei, cu fratele său T.B. Lama traducând, am avut multe să-i spunem. I-am mulţumit de mai multe ori pentru lucrurile bune care se întâmplaseră, pentru vindecări şi pentru norocul care ne însoţise în timpul călătoriilor de contrabandă şi a condusului cu viteză, prin care în fiecare an erau distruse câteva motociclete şi maşini, dar niciodată vreo fiinţă vie. I-am mulţumit în special pentru protecţia care i-a ajuns şi pe prietenii noştri şi i-am dăruit ceasul şi lanţul de aur pe care i le adusesem precum şi alte cadouri.

Buddha Laximi a râs de povestirea noastră, iar fratele ei a râs şi mai tare. Bineînţeles, ea nu primise niciodată cei douăzeci de dolari încredinţaţi omului din Kashmir şi, după acea scurtă întâlnire de pe coridor, nu se mai gândise la noi nici măcar o dată. A spus: "Sunt o femeie cu totul obişnuită care vinde şi cumără. Nu am nici un fel de puteri ieşite din comun, dar, de vreme ce aveţi o atât de mare încredere, ar trebui să-l întâlniţi pe Lama al meu, a cărui putere este fără limită. În acest moment el este plecat într-o călătorie, dar imediat ce se va întoarce vă voi aranja o întâlnire cu el".

Până atunci, deoarece considera că noi trăim într-un mod prea periculos, a spus că ne va face rost de nişte "protectori", confecţionaţi pentru noi de un yoghin din tabăra de refugiaţi tibetani din Jalsa, de lângă muntele Everest. Aceste talismane, sau "Sungdue", cum sunt ele numite în tibetană, sunt obiecte încărcate cu o energie protectoare. Acest câmp de forţă se extinde asupra celor care le poartă, îndepărtând negativitatea şi aducându-le foloase. În buddhismul tantric tibetan se folosesc adesea diagrame

împăturite într-un anume fel şi legate cu şnururi în culorile celor cinci înţelepciuni sau fire complicat înnodate, iar ele sunt deosebit de eficiente. Acel yoghin care urma să le confecţioneze pe ale noastre venise la Kathmandu, atunci când tabăra de refugiaţi nu mai avea bani, şi provocase ploaia pentru fermieri. Chiar acum se întâmpla ca el să fie prin zonă. Ea ne-a mai spus că ne poate furniza haşiş de cea mai bună calitate şi obiecte rituale tibetane bune. Iar dacă ne vom deschide spre binecuvântarea lor şi nu le vom revinde, ea ni le-ar da la un preţ scăzut. Pe undeva confuzi, văzându-ne spulberate acele concepte construite şi cultivate de noi înşine şi nu cu totul încrezători în modestia ei, ne-am luat rămas bun. Totuşi, măcar ne împrietenisem cu ea şi cu familia ei. Iar ei se distraseră bine pe seama povestirii noastre şi acum doreau ca aceşti sălbatici din Europa (le povestisem câte ceva despre proveniența noastră nordică) să poată întâlni un maestru adevărat.

Aşteptând întoarcerea lui Lama ne-am reluat iarăşi, cu totul, viaţa noastră dinainte, cu vechii şi noii prieteni din Kathmandu. În jurul nostru, deşi nu voiam s-o admitem, viziunea noastră fiind înceţoşată de un enorm consum zilnic de fum, prietenii noştri o luau razna din ce în ce mai mult. Mulţi dintre cei care porniseră la începutul anilor ’60, împreună cu noi, în căruţa idealistă a drogurilor, sperând să creeze o lume mai bună, deveniseră prea nebuni pentru a fi amuzanţi, sau muriseră deja. Cazurile de minţi tulburate deveneau mai mult o regulă decât o excepţie în frăţia noastră, cândva atât de deschisă şi de fericită.

Iluziile nu mai erau atât de uşor de întreţinut. Sentimentul de plenitudine pe care-l găsisem la prima noastră vizită în această mică ţară uitată de lume începea să fie ameninţat şi din exterior. Oamenii erau alarmaţi de constanta presiune politică din partea Pekinului şi de insistenţa chinezilor de a construi peste tot drumuri strategice. Nimeni nu se simţea bine la ideea că, într-o dimineaţă, pe neaşteptate, uriaşa armată a Chinei ar putea să-i apară în pragul casei venind pe unul din aceste drumuri. Prietenul nostru K.S. Lama, de la care am cumpărat manuscrise şi statui, ieftine dar, de această dată, excelente, ne-a transmis informaţii provenite de la acei câţiva comercianţi care mai puteau călători în Tibet, povestiri înfiorătoare despre totala oprimare a unui popor iubitor de libertate.

Lucrurile care apăreau în micile magazine din Kathmandu povesteau şi ele. Într-o zi piaţa a fost invadată de brăţări uzate pentru femei, un semn că nomazii din Tibet nu mai aveau voie să poarte astfel de lucruri. Şi pentru că nici o femeie nu renunţa de bună voie la un asemenea ornament, care de multe ori este transmis de-a lungul câtorva generaţii, nu era greu să-ţi imaginezi în ce situaţie se găseau. Găseai piese originale, ieftine şi din belşug, şi ceea ce muzeul nu te lăsa să exporţi ziua, primea noaptea aprobarea unui oficial prietenos, pentru o mică taxă.

Când am luat jeepul matinal al poştei în sus, pe drumul spre Lhasa, către izvoarele fierbinţi de la frontiera tibetană, am avut senzaţia că ţara era cuprinsă de vibraţia unui gigantic animal rănit. Singurii tibetani care nu zâmbeau, din câţi am văzut vreodată, erau

aceia care treceau podul de frontieră cu saci mari cu orz pe umeri, îi puneau jos în partea nepaleză şi se întorceau, fără să ridice privirea măcar o dată. Vederea lor a fost pentru noi un şoc. Aceştia nu mai erau tibetanii pe care-i ştiam - oameni care glumeau şi râdeau în timp ce tuşeau sânge, puţin înainte de a muri de tuberculoză.

O femeie care tocmai evadase traversând râul a spus că în partea cealaltă erau nevoiţi să-şi ascundă la repezeală cărţile şi tablourile sfinte atunci când treceau chinezii şi nu îndrăzneau să le scoată decât după plecarea lor. De asemenea, oamenii cunoşteau încă locurile unde erau tăinuite învăţături de mare importanţă, dar nimeni nu îndrăznea să meargă şi să le ia de acolo. Ea era foarte fericită că se afla în Nepal dar, ca toţi tibetanii, suferea profund pentru cei pe care a trebuit să-i piardă. În toată Asia sentimentele familiale sunt foarte puternice.

Lumea vorbea foarte mult despre mici incidente de la frontieră (adesea amuzante, dacă nu erai implicat personal), ca de exemplu ce li se întâmplase unor francezi, patru la număr. În timpul unei ceţe dense trecuseră din greşeală podul de frontieră, care era nemarcat, fuseseră arestaţi de chinezi şi ţinuţi acolo până când au învăţat pe dinafară, de bine, de rău, Mica Carte Roşie a preşedintelui Mao. Era straniu să-i vezi pe chinezii care, întotdeauna în grup şi în uniforme, erau adevărate obstacole în curentul de energie de pe străzile din Kathmandu. I-am numit de îndată "clonii". Se holbau plini de uimire la stilouri şi la alte mărfuri propagandiste din magazine, care în mod evident erau făcute în ţara lor, dar pe care acolo nu le puteau cumpăra. Oamenii vorbeau şi despre drumuri pe care guvernul nepalez nu le dorea dar pe care chinezii continuau să le construiască, ori despre poduri asupra cărora conveniseră să nu poată susţine mai mult de un camion încărcat dar care, într-un fel sau în altul, erau construite astfel încât să reziste la mai multe tancuri deodată. Unii auziseră chiar de nişte rachete cu încărcătură nucleară amplasate într-o vale, la nord de Everest, care era atât de îngustă încât rachetele inamice nu puteau să o lovească. Acum, în 1985, este un fapt încurajator să ştim că multe din aceste lucruri sunt deja istorie şi că, în prezent, atât chinezilor cât şi tibetanilor li se acordă mai multă libertate. Fie ca procesul să nu înceteze niciodată!

În sud, politica indienilor lovea în nişte oameni aflaţi foarte aproape de casă. Aveau mereu vederi înguste şi îi respingeau întotdeauna pe nepalezi cu nişte argumente prosteşti, minore, privitoare la frontieră şi opreau livrarea de petrol de câte ori erau nemulţumiţi. Aceasta provoca inconveniente oamenilor de rând, dar nu-i afecta niciodată pe cei din posturile de conducere. Ei ştiau mereu cum să se descurce.

Am fost pătrunşi de aceste lucruri în timp ce aşteptam să-l întâlnim pe lama. În cele din urmă s-a întors. Fusese în periplu pe la numeroasele mănăstiri şi locuri de meditaţie aflate sub îndrumarea lui. Deşi bhutanez prin naştere, mulţi au spus că activitatea sa este cea care păstrează intactă în Nepal învăţătura buddhistă, un efort fantastic dacă ne gândim că structura socială se destramă într-un ritm atât de rapid. Numele său, Lopon Chechoo, este foarte cunoscut şi respectat. Fiind maestru al unei tehnici speciale de respiraţie în meditaţie, prin care în corp poate fi adunată o mare

cantitate de energie, el se deplasează foarte repede pe potecile de munte. Cu toate că pe vremea aceea avea cincizeci de ani, el putea străbate într-o după amiază o distanţă care i-ar fi luat unui cărăuş localnic din triburile Sherpa sau Tamang două zile, iar unui om neantrenat patru. Acum urma să-i fim prezentaţi. Buddha Laximi organizase o întâlnire.

Am mers acasă la ea, conform înţelegerii, şi mai întâi am fost serviţi cu mâncare nepaleză foarte condimentată, cu care începeam încet să ne obişnuim. Acolo ca în cea mai mare parte a Asiei, se mănâncă acelaşi lucru, de două ori pe zi, de-a lungul întregii vieţi. Mâncarea constă în orez curăţat şi fiert, fasole sau linte terciuită, adesea felii de cartofi şi uneori şi o bucată de carne, întotdeauna însoţite de mult piper iute. După-masă, Buddha Laximi ne-a dus la Lama Chechoo, iar fratele său ne-a însoţit ca translator. Am mers prin întuneric de-a lungul unor străzi înguste şi pe lângă plantaţii de orez, ascultând freamătul plopilor. Casa era o clădire cu etaj, din cărămidă, în stil nepalez, împărţită în două. Uşa practicată în zid era deschisă şi am trecut de stâlpii înalţi de bambus, cu steaguri de rugăciune fluturânde, pătrunzând în casă. Totul era pătruns de simplitate, atât în exterior cât şi în interior. Ici-colo câte un bec slab dădea o lumină maro-gălbuie, dar cea mai mare parte a casei se găsea în întuneric. O pereche zâmbitoare, un bărbat şi o femeie, în straie roşii (părea că ne aflăm într-o mănăstire) ne-au condus de-a lungul unei scări şi al unui coridor îngust, până la camera lui Lama. Înaintea uşii erau înşirate mai multe perechi de pantofi, aşa că ni i-am scos şi noi, lăsându-i acolo. Buddha Laximi a păşit înăuntru prima, iar noi am urmat-o.

În sfârşit ne aflam în faţa omului a cărui putere ne însoţise în atâtea diverse moduri şi el arăta ca toate lucrurile bune care ni se întâmplaseră vreodată, luate laolaltă. Ne-a făcut un semn să ne aşezăm în faţa lui şi ne-a întrebat cu o voce profund prietenoasă de unde venim şi ce am făcut. Ca de obicei, am vorbit eu (în ceea ce o priveşte pe Hannah, ea se ocupă cu privitul şi cu înţelesul). Sub privirea lui prietenoasă ne-am simţit repede bineveniţi şi în largul nostru.

Am vorbit despre experienţele de vindecare avute cu brăţările, despre călătoriile şi despre vieţile noastre pline de antren şi palpitante. Nu era greu de constatat că eu credeam despre noi că suntem cu totul ieşiţi din comun şi că plezneam de mândrie. Cu toate acestea el a ascultat pur şi simplu tot ceea ce-i spuneam. Uneori părea să se cufunde în sine, cu pleoapele bătându-i-se ori acoperindu-i ochii pe jumătate, arătând ca şi cum ar fi fost gata să adoarmă, dar apoi părea să fie iarăşi complet prezent. În timp ce şedeam astfel acolo, absorbiţi de relatarea fantasticelor noastre poveşti, s-a întâmplat un lucru care ne-a tăiat respiraţia şi ne-a făcut să uităm de toate. Lama a început să se dizolve chiar înaintea ochilor noştri. Forma sa a devenit tot mai transparentă şi puteam vedea clar prin el modelul de pe tapet. Atunci când ne-am întors către translatorul aşezat în dreapta noastră şi l-am văzut pe Lama doar cu coada ochiului, el a devenit iarăşi om solid, dar de îndată ce am privit direct spre el, deveni din nou transparent.

După întâmplarea cu bătrânul din Delhi, nu mai voiam experimente cu hipnoză. Brusc, mi-am amintit de un truc explicat în cartea despre Yoga Tibetană, pe care o

citeam. Am scos repede o cutie de chibrituri daneză şi am ţinut-o în câmpul meu vizual, în dreptul lui Lama. Sub hipnoză, şi cutia de chibrituri ar fi trebuit să-mi apară transparentă, dar ea a rămas complet opacă, în timp ce prin el vedeam în continuare tapetul. Dintr-o dată, în mine s-a născut un sentiment copleşitor de bucurie şi încredere profundă. Mă simţeam incredibil de bucuros că Lama ne arăta posibilităţile nelimitate ale conştiinţei într-un mod atât de direct. El putea pur şi simplu să-şi dizolve corpul, şi nu era o experienţă indusă de droguri ci o metodă pe care o putea folosi în deplină libertate. Am lăsat ceasul meu de contrabandist să alunece de pe încheietura mâinii, acel Omega care fusese primul pe lună şi care mă însoţise în atâtea călătorii pasionante, şi i l-am pus pe mână, dându-mi şi inima odată cu el. Hannah, care adesea experimentează aceleaşi lucruri ca şi mine, astfel că ne simţim mai apropiaţi decât doi gemeni, a avut aceeaşi completă deschidere. Apoi Lama (şi transpir şi simt curenţi puternici de energie aşternând acestea pe hârtie după atâţia ani) s-a aplecat înainte, şi-a aşezat mâinile pe capetele noastre şi ne-a dat binecuvântarea sa, transmiţându-ne puterea tradiţiei Kagyupa. Totul era radiant şi eram scuturaţi de energie. Era o stare dincolo de orice descriere. Ne-am trezit din nou în faţa casei lui Lama, plini de lumină, goliţi de gânduri şi foarte, foarte recunoscători. Probabil că, ajutaţi de Buddha Laximi, am luat o ricşă şi ne-am întors la hotelul lui Sharma.

În acea noapte n-am dormit prea mult. Ca fumători de haşiş în mod regulat, de obicei nu ne trezeam înainte de a se face ziuă de-a binelea. Dar în acea dimineaţă ne-am trezit cu totul la ora 3 a.m., însă toată bucuria şi fericirea dispăruseră. Ne-am uitat şocaţi unul la celălalt şi am întrebat "Ai visat şi tu ce am visat eu?" Şi, într-adevăr, amândoi visasem la fel. Amintiri ale unor experienţe meschine şi penibile ieşiseră la suprafaţă. Minciuni stupide, furturi fără rost, situaţii în care îi băgasem pe alţii în bucluc; tot ceea ce nu putea fi transformat în poveşti eroice şi apoi eliberat astfel, apăruse în vise puternice şi de neuitat. Am avut sentimentul extrem de neplăcut că Lama se plimbase de-a lungul şi de-a latul întregii noastre conştiinţe, ne cântărise şi ne găsise cu lipsă.

Zilele care au urmat au fost dureroase. Amintirea viselor persista şi am încercat s-o alungăm cu şi mai mult haşiş decât de obicei şi, uneori, luam şi câte-un păhărel. Hannah era foarte tăcută, iar eu eram dur şi agresiv, ceea ce, după patru ani de box, era o stare de lucruri potenţial periculoasă. Hoinăream fără încetare prin Kathmandu, şi într-o zi, în timp ce stăteam în magazinul lui K.S. Lama, un prezicător indian a intrat şi ne-a cerut să-i arătăm palmele. Le-a privit liniile şi ne-a spus că în curând vom pierde mulţi bani şi că în aproximativ o lună asupra noastră se va abate o perioadă cu adevărat grea, care va dura trei-patru luni. Abia dacă i-am dat atenţie şi l-am expediat politicos.

La scurtă vreme după aceasta am primit o telegramă spunând că nişte prieteni au fost prinşi, în urma unui accident din Liban, cu o valiză plină de haşiş. Acum era într-adevăr nevoie de ajutorul nostru şi trebuia să ne întoarcem repede în Danemarca. Înainte de plecare am reuşit totuşi să facem tot posibilul ca prezicerile rele ale indianului să se împlinească. Am abandonat orice precauţie, am dat la o parte orice sentiment bun şi am

blocat complet acea putere care ne protejase până atunci. Ceea ce a urmat a fost inevitabil.

Până atunci duceam întotdeauna haşişul în veste, ori prins de corpurile noastre, dar acum devenisem leneşi datorită succesului nostru constant. Plănuisem să umplem capete de Buddha din alamă, mai mari decât mărimea naturală, şi să le trimitem în Danemarca. Fiindcă poliţia prindea şi închidea tot mai mulţi dintre colegii noştri de călătorie, doream să ducem zece kilograme din haşişul cel mai bun pe care-l putusem obţine vreodată şi să-l paraşutăm în pachetele de câte cinci grame (împreună cu ustensile de fumat şi instrucţiuni) deasupra centrului Copenhagăi, la o oră de vârf. În acest fel speram să grăbim legalizarea care părea mereu gata să aibă loc - acesta era actul menit să ne aducă în legalitate şi să ne scoată prietenii din închisoare.

Haşişul pe care l-am cumpărat provenea de la unul dintre puţinii oameni cu adevărat respingători pe care i-am întâlnit în Nepal, din genul de delincvent tipic, un tip care astăzi se ascunde undeva în India. El era singurul care ne putea face rost de marfă de cea mai bună calitate în cantităţi suficiente. N-am avut la dispoziţie pentru a cântări marfa decât cântarul pentru carne de la măcelăria de după colţ şi în vitrine, ca şi pe podeaua camerei, ultimele muşte mai dădeau din picioare şi mai bâzâiau în urma unei doze de DDT. Eram plini de mânie şi de dorinţă de răzbunare, cu gândul la prietenii noştri, în timp ce îndesam marfa în capete. Cuţite Gurka, folosite numai la ucis, au fost adăugate excelentei vibraţii a pachetelor şi, în ultima clipă, Hannah a avut ideea să includem şi nişte beţişoare parfumate puternic mirositoare. Ştiam că acest miros îi va face pe vameşi să sară în sus şi am şi spus-o de mai multe ori, dar tot n-am luat în considerare întreaga noastră experienţă greu câştigată, şi nici trucurile legate de acest comerţ. În mod clar o perioadă a vieţii noastre se sfârşea şi urma să înceapă ceva nou.

În timp ce ne pregăteam să ne întoarcem, n-am uitat nici o clipă de Lama. Şi de vreme ce nu eram învăţaţi să fugim de nimic, a trebuit să-l vedem din nou. Acest lucru era destul de greu fiindcă era mereu ocupat, dar Buddha Laximi a reuşit să aranjeze o întâlnire în seara plecării, aşa că am putut să-i spunem măcar "La revedere". Fără să mai fim atât de ţanţoşi de această dată, am reuşit să povestim despre visele noastre, ale amândurora, precum şi ce credeam noi că am învăţat din ele. Totuşi el doar a râs şi ne-a dat fiecăruia câte un pacheţel plat de hârtie împăturită, cu sfori în cinci culori alcătuind un model în jurul său, protectori de genul celor pe care ni-i obţinuse şi Buddha Laximi de la acel Lama făcător de ploaie. Păreau că sunt impresionaţi de faptul că distrugeam atâtea maşini şi că aceşti protectori funcţionează într-adevăr. În cei şaptesprezece ani de când i-am primit, rugina şi nu accidentele a fost cea care ne-a dus de la un Volkswagen vechi la altul şi asta nu din cauză că nu ne-am grăbit niciodată. El ne-a spus că ne vom întoarce în răstimp de un an, că acum ni se vor întâmpla multe şi că el ne va menţine în rugăciunile sale; nu trebuie să ne îndoim niciodată de asta. Cuvintele lui de la despărţire, pe care atunci nu le-am înţeles dar pe care urma să le înţelegem mai târziu, au fost: "Tot ceea ce se întâmplă cu voi este bine aşa cum este". Nişte pacheţele cu medicamente

special binecuvântate au fost ultimele lucruri pe care ni le-a înmânat. În timpul meditaţiilor lor, Lama încarcă aceste mici granule neregulate făcute din plante, cu energii foarte puternice. Am aflat cât de puternice sunt odată când, cu gândul aiurea, am mâncat o grămadă. Nu mi-am putut îndoi spatele o zi întreagă, atât de puternice deveniseră energiile interne. Era ca şi cum aş fi avut un arc de oţel în mijlocul corpului.

Lama ne-a binecuvântat încă o dată şi l-am părăsit impresionaţi şi foarte recunoscători. Cadoul de despărţire al lui Buddha Laximi a fost o mantra: o serie de silabe pe care trebuia să le repetăm pentru a rămâne în contact vibraţional cu Lama. Memorându-le cu sârg, ne-am dus la aeroport.

CAPITOLUL 3

Libertate în închisoare

Nu părea prea recomandabil să ne oprim, conform planului, în Liban. Cu siguranţă că poliţia avea deja numele noastre şi, în acelaşi timp, voiam să ajungem acasă cât mai repede pentru a ne linişti părinţii şi a ne ajuta prietenii. La oprirea de tranzit din Frankfurt am sunat la prietenii noştri şi am aflat că prima tranşă de capete de Buddha ajunsese deja. Întrebarea care se punea acum era cum să ajungem noi înşine, precum şi ceea ce duceam cu noi, în Danemarca.

Fiind grăbiţi, am zburat direct la Copenhaga, bazându-ne pe premisa că norocul nostru va continua. La aeroport am început să spunem mantra şi am nimerit în spatele a doi poliţişti, care escortau doi arestaţi irlandezi prin controlul paşapoartelor şi vamă. Autorităţile de la paşapoarte au crezut că suntem şi noi din poliţie şi ne-au lăsat să trecem fără să ne controleze.

Iubiţii noştri părinţi nu erau bucuroşi deloc. Ei nu simţeau, ca noi, că suntem luptători pentru libertate, pentru nobila cauză a libertăţii interioare, şi că-i ajutăm pe oameni să scape de agresiunile şi durerile lor. Ei vedeau doar că propriii lor copii sunt într-un mare necaz şi că ziarele erau pline de poveşti în legătură cu ceea ce poliţia credea că făcusem, dar nu o putea dovedi.

Nu ne întorsesem de prea mult timp, când a sosit al doilea set de capete de Buddha cu vibraţii negative şi a fost confiscat de vameşi. Simţind mirosul beţişoarelor, au devenit suspicioşi, au deschis capetele şi au găsit haşişul pe care intenţionam să-l împrăştiem în Copenhaga. Pachetele nu ne erau adresate şi nu erau nici trimise de noi, deci de fapt eram curaţi, dar atmosfera se încinsese şi simţeam cum zidul protector din jurul nostru se fărâmiţează. Ceas după ceas, tot mai mulţi prieteni erau ridicaţi şi, în acelaşi timp, protectorii noştri păreau să fi intrat în pământ. Nu-i găseam nicăieri. Un nou avertisment l-am primit în timp ce conduceam prin zăpadă spre casa noastră din pădurile Suediei: am primit o amendă pentru viteză excesivă, lucru nemaiîntâmplat până atunci. Abia am avut vreme să ascundem pe la prieteni bunurile noastre cele mai valoroase, înainte ca poliţia să sosească.

Am fi putut să ne dăm la fund chiar de la început, sau să fi plecat într-o altă ţară până când lucrurile se linişteau. Începusem însă să înţelegem semnele şi ştiam că ceea ce

urma să se întâmple era necesar. Era ceva prin care trebuia să trecem. Oare nu ni se spusese acest lucru dinainte şi nu ne promisese Lama protecţia sa, indiferent de ce se întâmplă? Ştiam că orice urma să fie, venea de la el, aşa că ne-am lăsat arestaţi.

Poliţia făcuse o treabă bună. Adunase toate capetele de fir şi le pusese laolaltă, obţinând cât era nevoie pentru a ne reţine. În Danemarca era chiar acea perioadă când voiau să mute actul de contrabandă de la delicte minore la acte criminale şi pentru a o face aveau nevoie de cazuri-test şi de multă publicitate. Într-o ţară mică precum a noastră, cu taxe ridicate şi cu o lungă porţiune de coastă, contrabanda este tradiţională şi noi ne gândeam mereu la activitatea noastră ca la un pasionant sport pentru gentlemani. Cu toate acestea, între timp, tot mai mulţi străini au intrat în acest comerţ, cu metode mai puţin demne de un gentleman. Mai mult chiar, droguri cu adevărat tari, cum ar fi derivatele din opiu, soseau în cantităţi tot mai mari şi erau folosite de oameni din păturile sociale dezavantajate, care nu aveau nici o alternativă. Guvernul, în mod evident, era hotărât să pună capăt acestei situaţii.

Cu toate că Hannah şi eu am trăit mereu cât mai modest posibil, înţelegând prin libertate cumpătarea, poliţia putea să dovedească totuşi că făcusem cu maşinile şi călătoriile (singurele noastre cheltuieli reale) cheltuieli mai mari decât puteam eu să câştig cu slujba mea de profesor. Întrebarea era cât trebuia să recunoaştem. Trebuia să cooperăm într-o oarecare măsură, altminteri chiar şi femeia însărcinată, căreia îi trimisesem al doilea lot de capete de Buddha, ar fi fost nevoită să nască în închisoare. În plus, voiam să o scot pe Hannah de acolo cât mai curând - camerele mici, cu uşi fără clanţă pe dinăuntru nu erau tocmai pe gustul ei. Simţind presiunea la care era supusă, am hotărât să recunosc ceea ce ei puteau deja să dovedească. Am susţinut că Hannah ştia foarte puţin, dacă nu chiar nimic, despre tranzacţiile mele. Iar în ceea ce priveşte furnizorii, cunoşteam doar un arab numit Joe. Am repetat această poveste la fiecare interogatoriu, spunând poliţiei că nu eram dispus să-mi implic prietenii ori să le iau soarta în mâinile mele. Asta nu le-a plăcut celor doi poliţişti care m-au interogat dar, fiindcă făcuseră parte din Rezistenţă în timpul celui de-al doilea război mondial, cel puţin îmi înţelegeau poziţia. Ştiam totuşi că trebuia să grăbesc cât mai mult ajungerea cazului în instanţă, astfel încât ei să nu apuce să obţină informaţiile după care trimiseră în Orientul Mijlociu; cazul nostru trebuia să devină o urgenţă.

Aşa că, într-o bună dimineaţă, mi-am înfipt un cuţit în piept, încet şi conştiincios, conducându-l de-a lungul coastelor pentru a nu distruge prea mult. Durerea nu a fost prea mare; cel mai neplăcut a fost zgomotul cu care muşchii se desprindeau de coaste. Dar, cu cuţitul înfipt în piept până în plăsele, arătam destul de dramatic, aşa că autorităţile au fost convinse că eu chiar încercam să mă sinucid. Am fost dus la spitalul închisorii, şi atunci când cei de la poliţie m-au întrebat de ce am făcut-o, le-am spus că pentru mine corpul are o prea mică importanţă dacă nu pot oferi dragoste celorlalţi. Probabil că n-au înţeles complet că aş fi aceptat cu drag orice durere în schimbul timpului petrecut cu Hannah şi cu prietenii mei. Acum, mai mult ca niciodată, am simţit

că acţiona o forţă specială şi procesul a fost grăbit.

Deşi în tot acest timp ne-am văzut o singură dată, Hannah şi cu mine ne găseam în permanenţă în contact, lucru care a continuat să se intensifice. În scrisorile zilnice notam amândoi orele la care gândisem ori simţisem anumite lucruri şi erau întotdeauna aceleaşi la amândoi. Poliţia, care ne citea corespondenţa, a renunţat curând să încerce să ne aţâţe pe unul împotriva celuilalt; au observat că aveam legătură telepatică. Un faimos psiholog danez, căruia i-au fost arătate ulterior scrisorile, a mărturisit că nu mai văzuse aşa ceva niciodată. Legătura dintre Hannah şi mine a devenit şi mai puternică. Într-un scurt interval de timp am avut amândoi aceleaşi experienţe. Şi atunci când am descoperit pentru prima oară (în această viaţă) meditaţia, ea a simţit imediat. Foarte tipic, prima mea experienţă a meditaţiei a avut loc în timp ce încercam să învăţ pe altcineva. Colegul meu de celulă din spital era un tip sărac care, deşi era într-o formă proastă, printr-un concurs de împrejurări, nu obţinuse pensia de invaliditate care, în mod normal, se obţine atât de uşor în Danemarca. În loc să ajungă sub aripa largă a statului, el devenise un spărgător solitar şi încă unul destul de eficient. Întreaga lui poveste nu mi-a fost niciodată clară. Din câte se părea, nici el nu înţelegea prea mare lucru, dar n-am putut să nu simt compasiune pentru starea sa de conştiinţă frustrată şi rătăcită.

Într-o zi m-am trezit spunându-i: “Lucrul de care ai tu nevoie este meditaţia!” În ceea ce mă privea, aflasem despre ea doar din lectura cărţii tibetane, dar, pentru a-i demonstra măcar cum arată din exterior, m-am aşezat în postura pe care o ştiam din imaginile şi statuile reprezentându-l pe Buddha. Abia îmi aşezasem corpul şi picioarele în postură când s-a întâmplat ceva uluitor: totul a devenit radiant şi simţeam că plutesc în aer; nu-mi mai simţeam corpul. În spatele frunţii se năştea un fel de presiune dulce, ca şi cum prin craniu mi-ar fi suflat o adiere uşoară. Lama, Hannah, părinţii şi prietenii - tot ce era bun - erau foarte prezenţi şi simţeam o mare bucurie. Hannah a avut şi ea această mare deschidere şi bucurie şi în următoarea scrisoare m-a întrebat: “Ce făceai în acel moment? Trebuie să fi fost ceva cu adevărat bun”. De atunci am meditat amândoi în fiecare zi, timp de mai multe ore.

Am ieşit din spitalul închisorii şi m-am întors în celula mea solitară, aşa că am avut amândoi o grămadă de timp pentru meditaţie. Unul dintre efectele frecvente era o presiune în cap, care uneori devenea mai puternică şi se muta din frunte în vârful craniului. O vreme am bănuit că luasem de fapt o meningită din Nepal, dar sentimentul dat era atât de “corect” încât n-am vrut să spun nimănui despre el. Într-un fel sau altul şi aceasta venea de la Lama al nostru şi, în fond, ce poţi spune unui medic despre asemenea experienţe interioare? Am preferat să-mi asum riscul de a fi grav bolnav, decât să pierd minunatul sentiment al totalei unităţi.

Între timp, cineva de la poliţie ne-a adus înapoi protectorii şi, odată cu ei, un pergament minunat pictat înfăţişând-o pe Dolkar, compasiunea tuturor Buddha, ca o figură perfectă feminină din lumină. Radiaţia ei albă umplea acum celula. Poliţistul le găsise aşezate la vedere în casa noastră, pe o masă unde erau uşor de văzut, cu toate că în

timpul vâjâielii nu le găsisem. Într-o noapte am şi primit într-adevăr o mostră a puterii acestor diagrame.

Întotdeauna am căutat şi am avut o viaţă într-adevăr sălbatică şi pasionantă. Încă de când eram copil, copacii cei mai înalţi nu erau destul de înalţi, iar mai târziu cele mai rapide motociclete nu erau destul de rapide; frica şi anxietatea au fost lucruri pe care nu le-am cunoscut niciodată cu adevărat. Acolo unde alţii dau înapoi în faţa situaţiilor periculoase, ceea ce permite apoi manifestarea sentimentelor de frică şi separare, eu mă arunc direct în ele şi, făcând-o, trăiesc o mare bucurie şi emoţie. Cu toate acestea, într-una din nopţi, în celulă, m-am trezit cu o apăsare pe inimă care trebuie să fi fost frică, frică adevărată. Am simţit că trebuie să aibă o legătură, cumva, cu protectorul de la gâtul meu, aşa că l-am scos şi l-am aşezat pe policioara de deasupra patului. Senzaţia din preajma inimii m-a părăsit şi am putut să dorm din nou. Celulele erau complet cufundate în întuneric în timpul nopţii - aveam servitori pricepuţi pentru cele mai simple lucruri, cum ar fi aprinsul şi stinsul luminii - dar în dimineaţa următoare am văzut ce se întâmplase: unul dintre firele din jurul diagramei se dezlegase şi asta îi schimbase forma. Am adus-o din nou la forma iniţială şi de atunci încolo am fost foarte atent la starea fizică a protectorilor mei. Este înţelept să-i păstrezi într-un săculeţ. Cărţile Yoga tibetană şi Doctrinele secrete, care ne însoţiseră în ultima călătorie, ne fuseseră şi ele aduse şi acum aveam într-adevăr timp să ne concentrăm asupra lor. Aflaţi mereu în legătură directă, ne-am croit drum, pagină după pagină, prin învăţăturile despre meditaţie şi am împărtăşit experienţe fantastice. Având mai mult noroc decât înţelepciune, am folosit cu succes metode foarte avansate fără să ne facem rău, şi curând executam practici care normal necesită iniţierea de către un învăţător autorizat precum şi lungi pregătiri.

După sinuciderea mea simulată, poliţia a lucrat în viteză, şi în şase săptămâni cazul nostru a ajuns înaintea judecătorului. Numele său era “White”, ceea ce noi am considerat a fi un semn bun.* Am dat explicaţiile ca şi cum aş fi fost în transă, ascultându-mi propria-mi voce şi, în acelaşi timp, având sentimentul că nu eu sunt cel care vorbeşte. Le-am spus cât de mult credeam noi în expansiunea conştiinţei şi că haşişul ne-a ajutat să fim mai puţin agresivi şi mai deschişi faţă de ceilalţi. Le-am spus şi despre vindecări şi despre Lama din Nepal. Droguri, vindecări, eliberarea conştiinţei! Pe atunci le legam una de cealaltă şi credeam că dacă fructele sunt atât de bune atunci şi arborele trebuie să fie bun. Nu vedeam că în acest joc fructele şi copacii sunt foarte diferiţi. Olsen şi Nilsen, detectivii principali, erau de partea noastră. În instanţă s-a răspândit un sentiment ca de Crăciun şi, în final, până şi procurorul districtual ne luase apărarea. Am obţinut cea mai uşoară sentinţă posibilă în acest caz: Hannah a fost eliberată pe loc, iar eu am fost condamnat la patru luni. Luând la socoteală perioada de arest preventiv, urma să fiu liber la jumătatea verii.

Poliţia ştia, totuşi, că noi le creasem probleme timp de mai mulţi ani. Singuri sau împreună cu prietenii, făcusem tot posibilul pentru a-i încurca în munca lor şi a-i ajuta pe cei aflaţi la necaz. Acoperisem urmele unor oameni, ajutasem ca tovarăşii şi marfa să fie

în siguranţă şi ne răzbunasem pe acei poliţişti care-i trataseră prea dur pe prieteni. Exista prea multă înverşunare împotriva sentinţei blânde, aşa încât au făcut imediat apel. Ştiam că erau însetaţi de sânge şi că deja au, probabil, noi dovezi incriminatorii din Orientul Mijlociu. Se părea că intrasem în bucluc. Pe deasupra, curtea supremă era ocupată şi apelul nu se putea judeca până în septembrie. Eram la începutul lui aprilie şi ei aveau de gând să mă reţină până atunci.

Hannah, care suferea din cauza despărţirii noastre, în ciuda comunicării telepatice, s-a îmbolnăvit la aflarea veştii. Acum ne concentram asupra a două posibilităţi: sau Lama urma să ne ajute, după cum o mai făcuse (chiar dacă nu ne puteam imagina cum), sau vom încerca ultima meditaţie din carte, aşa numitul transfer de conştiinţă, prin care conştiinţa practicantului părăseşte, în mod conştient, corpul acestuia.

O practică de acest gen era metoda favorită a marelui yoghin tibetan, Marpa, dar fiindcă de atunci mulţi au folosit transmisia în mod greşit, ea a fost lăsată să se stingă. La prima noastră privire fugară aruncată descrierii din carte a acestei practici nu-i prinsesem adevăratul scop. Aveam impresia că vom putea să ne abandonăm corpurile în închisoare, într-o stare de hibernare, în tot timpul detenţiei, în timp ce conştiinţele noastre vor hoinări libere împreună. Această învăţătură are de-a face, însă, cu transferul - mult mai important - al conştiinţei în momentul morţii fizice, ceea ce, evident, nu ar fi fost de folos în situaţia noastră, de vreme ce intenţionam să rămânem în viaţă.

Mulţi dintre cititori s-ar putea întreba cum era posibil ca noi să credem în asemenea lucruri după ce petrecusem atât de mult timp în universităţi, studiind şi chiar predând materii practice ca filosofia şi limbile străine. Însă, chiar de pe atunci, Hannah şi cu mine eram deja convinşi că singurele graniţe ale conştiinţei sunt cele ale ignoranţei şi ale gândirii bazate pe obişnuinţă: că adevărata sa natură este nelimitată. Era o înţelegere care urma să devină o certitudine, pentru noi şi pentru nenumăraţi prieteni, în anii care urmau. Iar ceea ce experimentasem deja era doar vârful aisbergului în comparaţie cu ceea ce a urmat.

În dilema noastră, îi scriam adesea lui Lama Chechoo despre ceea ce se întâmpla, şi îi ceream ajutorul, iar după aproximativ trei săptămâni de la proces s-a întâmplat ceva care probabil că este unic în istoria justiţiei daneze. Fără să se comunice vreun motiv, apelul a fost anulat. Probabil că nimeni nu ştie ce s-a întâmplat cu adevărat.

Ştim doar că procurorul districtual şi oamenii de la secţia antidrog erau mânioşi din cale-afară, spunând că cineva de la Ministerul de Justiţie şi-a pierdut minţile şi a retras, din greşeală, apelul. Mai ştim că în acea perioadă Lama Chechoo s-a închis în camera sa din Nepal timp de cinci zile. El făcea un fel de meditaţie a visului în care conştiinţa părăseşte corpul în forma unui anumit aspect de Buddha şi poate călători oriunde. E vreo minune în faptul că îl iubim atât de mult?

După trei luni de detenţie solitară, ultimele săptămâni le-am petrecut printre alţi deţinuţi şi nu au fost prea pline de evenimente. Am avut la dispoziţie mai mult timp pentru a observa “excursiile” mentale ale colegilor, mai ales vieţile luptătorilor, ale

escrocilor şi ale beţivilor şi era imposibil să nu-ţi inspire o compasiune puternică. Atunci când ne agăţăm de această lume ca şi când ar fi reală, suferinţa este şi ea reală, şi atunci avem mari necazuri.

Am sărbătorit eliberarea mea printr-un mare ospăţ, în mijlocul verii. Hannah şi cu mine eram copleşiţi de bucuria de a fi împreună şi la fel erau şi prietenii, dar mai ales părinţii noştri. Am hotărât să nu mai facem niciodată nimic din ce ar putea duce la despărţirea noastră, ştiind că asta însemna sfârşitul contrabandei.

Atunci avusesem deja ocazia să trag nişte concluzii din experienţele pe care le-am avut, de mai multe ori, în închisoare. Prietenii care mă vizitau îmi strecurau adesea bucăţele de haşiş. Mai târziu, în celulă, fumându-le, am constatat cu surprindere că nu ajutau cu nimic meditaţiei mele, ci de fapt o făceau să fie mai slabă şi mai superficială. Acolo unde găseam o pace atemporală, concentrare şi bucurie, toate acestea dispăreau la primul fum, iar ideile confuze se îngrămădeau ca şi cum, deodată, toate energiile pozitive ar fi dispărut. Cu toate acestea, în timpul lungilor chefuri care au urmat eliberării mele, această înţelegere s-a pierdut în norii de fum ai relaţiilor sociale. Ne regăseam, încă o dată, ghizi în vechea arenă a drogurilor.

Din fericire, conexiunea noastră cu Lama Chechoo nu se putea pierde, indiferent de starea de conştiinţă. Dulcea presiune a meditaţiei era mereu prezentă, promiţând să se deschidă în orice moment spre alte dimensiuni. Totul avea un înţeles în expansiune la mai multe nivele. Lumea noastră era completă şi eram fericiţi. Am petrecut o perioadă minunată meditând în casa din Suedia, aşteptând ca lucrurile să se aşeze, iar după câteva luni semnul pe care-l aşteptam a sosit. Alan, vechiul şi roşcatul nostru prieten cu care împărtăşisem ascensiuni alpine în Scoţia, precum şi o mulţime de alte experienţe palpitante peste tot, a venit în Danemarca. Avea de gând să repare un microbuz VW împreună cu Bill, prietenul său american, pentru a pleca în Nepal. Ne-am împachetat rucsacii şi am pornit.

———————-

* “white” înseamnă “alb”, care e şi culoarea lui Dolkar (n.t.)

CAPITOLUL 4

Coroana neagră

În ţările calde puţine lucruri se schimbaseră. Turcii, ca întotdeauna, conduceau şi se comportau de o manieră ce nu se poate povesti şi îşi parcau noaptea maşinile cu luminile stinse, de preferinţă în mijlocul şoselelor. La fiecare câteva mile drumul era presărat cu accidente serioase. Noi am condus în acelaşi stil, ba chiar i-am mai învăţat câte ceva. Mâncarea turcească era bună, cu multe proteine, dar cu cât călătoream înspre est, în comportamentul adulţilor se vedea tot mai multă violenţă şi agresivitate şi tot mai mulţi copii tunşi, cu feţe îmbătrânite, aruncau cu pietre după maşină. Bărbaţii şedeau leneşi în cete, purtând fesuri şi împărţind pahare cu ceai amar, evident nefericiţi, iar femeile nu erau de văzut nicăieri.

Iranul devenise mai bogat. Înainte, în timpul călătoriilor prin această ţară, maşinile noastre abia supravieţuiseră şanţurilor de roţi de pe drumul principal, însă acum şoseaua din nord către şi de după Marea Caspică era aproape terminată. Era minunat să poţi conduce pe asfalt, dar în afară de asta în această ţară nu ne interesa nimic, mai ales în ce-i priveşte pe oameni. Pe atunci nu eram însă în stare să-i vedem ca pe nişte învăţători perfecţi ai răbdării şi compasiunii. Afghanistanul, ca de obicei, era o oază pe acest drum, locul unde îţi puteai recăpăta încrederea în umanitate. Ne simţeam bine cu oamenii aceia calmi, egali cu ei înşişi, care cumva se potriveau, aparţineau lumii în care trăiau, nu simţeau nevoia să joace tot felul de roluri. Am avut din nou sentimentul că am întâlnit o cultură intactă, cu propriile ei vederi, care nu era grăbită să le schimbe cu libertăţile incerte ale lumii noastre. Încă se mai simţea în ei pacea deşertului. Totuşi tot mai mulţi tineri lucrau deja ca aducători de clienţi şi auzeai tot mai mult temutul: "Hey Mister!"* Şi mi-am amintit adesea de Marocul începutului deceniului şase, unde fusesem martor, an după an, deteriorării şi comercializării unei alte culturi cândva mândre. În Afghanistan procesul nu ajunsese încă atât de departe; oamenii erau încă de onoare. Nu se ţineau după tine, ca în Turcia şi Iran, şi nu se zgâiau întruna la fetele occidentale, atât de diferite de propriile lor femei, mumificate, arătând ca nişte corturi. Până când nu voiai să-i contactezi, erai lăsat în pace; le erai încă un oaspete şi nu o posibilă pradă.

În Herat, primul oraş adevărat din drumul nostru prin Afghanistan, avusesem cu prietenii din Copenhaga o grămadă de experienţe. Acolo începuse pentru noi "Orientul". În 1966, împreună cu "Harald Profetul" şi cu Anders, am escaladat zidurile exterioare ale ruinelor castelului aflat în vechiul şi noul oraş şi am fost aruncaţi din nou jos de către soldaţii care păzeau ceea ce părea să fie cel mai vechi tun din lume. Harald era acum adeptul unui învăţător hindus iar Anders, care nu se lăsase de droguri, murise cu puţin timp înainte în Karachi, într-o grămadă de bălegar. Nu se ştia de ce murise, poate de o dizenterie netratată. Ultima oară când ne întâlnisem era într-o stare avansată de paranoia, văzând peste tot regine demonice ale ţiganilor. Drogurile îl curăţaseră de tot.

Foarte puţine se schimbaseră de la prima noastră călătorie cu maşina spre Nepal, când îl cărasem după noi pe Jens Erik cu spinarea ruptă. Jens Erik mai fusese în Afghanistan la începutul anilor şaizeci, la fel cum contribuise, cu câţiva ani înainte, şi la deschiderea drumului spre Maroc. Pentru că el accepta cu uşurinţă şi cu plăcere sarcina de a fuma haşiş pentru morţi (un obicei al câtorva triburi), îl puteai vedea adesea, spre seară, zburdând gol pe străzi. Poliţia nu găsea nimic nostim în asta aşa, că Jens Erik a ajuns să cunoască pe dinăuntru toate închisorile de la Herat la Kabul. Şi în Karachi a petrecut o vreme în închisoare, unde era bătut de gardieni zilnic şi, pe deasupra, a luat şi hepatită. Săritura lui pe fereastră de mai târziu, care l-a schilodit, s-a întâmplat la un moment dat când, sub drog, i s-a părut deodată că ficatul i-a explodat. Atunci a decis să sfârşească totul cât mai repede. În Kandahar, Kabul şi în alte oraşe aflate pe şoseaua care le leagă, poliţia, cu care erau cunoştinţe vechi, venea de multe ori să-l întrebe: "Alo, domnule Jens Erik, ce-ţi mai face mintea?"

În Herat am găsit din nou micile hoteluri, cu ploşniţe care-mi împărtăşeau gustul, plăcându-le Hannah în mod deosebit, şi cu robinete din care nu cursese niciodată apă. Şi fabrica de cola afghană era tot în eşalonul din coadă. Cola afghană este o fiertură otrăvitoare de culoare verde sau violetă îmbuteliată în sticle de Coca Cola folosite. Câteva guri din ea sunt suficiente pentru a duce un european la toaletă în zece minute şi asta doar pentru a găsi deja pe cineva aşezat acolo, şi o coadă lungă aşteptând nerăbdătoare, iar de acolo la cel mai apropiat dispensar pentru a cumpăra antibiotice. Puteai să cumperi fără reţetă fiole de morfină germană de calitate şi farmaciştii erau uimiţi să vadă atât de mulţi tineri străini bolnavi, având nevoie de exact acest medicament.

Comercianţi înnăscuţi, au învăţat repede să crească preţul până la limita pe care o suporta piaţa. Mai ales venirea excentricilor francezi care, deşi cerşeau, păreau să aibă întotdeauna bani pentru lucrurile "importante", i-a îmbogăţit. Pe atunci mai găseai peste tot şi haşişul "knockout" local. După ce-l foloseai, abia puteai să te mai mişti. Provenea din culturile din nord, de lângă frontiera rusească. În vremea recoltei, ţăranii alergau pe câmp îmbrăcaţi în haine largi din piele de căprioară, iar răşina groasă pe care-o răzuiau de pe ele pe urmă era de cea mai bună calitate şi o vindeau cu cincisprezece dolari kilogramul.

În Afghanistan puteai să mănânci felii mari de pâine, bune peste tot, precum şi cele mai mici ouă pe care le văzusem vreodată. De asemenea, nici iaurtul nu este prea rău, după ce scurgi apa de pe el. Cultura iaurtului se spune că omoară tuberculoza, care distruge majoritatea vacilor. Totuşi, oricine vrea să fie în siguranţă, ar trebui să mănânce pâine şi să bea ocazional câte o Coca Cola şi Fanta din Iran şi Pakistan - învеţi repede să observi dacă dopul a fost desfăcut - şi, desigur, ceaiul, vândut peste tot. Este servit în ceşti de lut, cârpite până când arată ca nişte lucrări de artă în mozaic, costă mai puţin de doi cenţi cana şi te face să te poţi mişca cu vioiciune, chiar şi în cele mai fierbinţi ore ale zilei.

Şoseaua de la Herat spre sud, ca toate şoselele mari ale ţării, a fost construită ori de ruşi, ori de americani, şi abia dacă era folosită. Uneori întâlneam câte un vechi autobuz de şcoală, donat de SUA, cu oameni şi animale aproape căzând pe geamuri, ori câte o maşină a vreunui indian sau pakistanez îmbogăţit în Anglia care se întorcea acum acasă. Uneori trebuia să oprim până când câte o turmă de cămile traversa şoseaua, fără nici o grabă; altfel, eram singuri cu deşertul şi cu nenumăratele lui culori.

La hotelul lui Ali, din Kandahar, am întâlnit din nou câţiva prieteni danezi. Aici organizasem adesea petreceri de-o zi întreagă şi hotelul rămăsese şi acum un loc de întâlnire pentru tot felul de aventurieri aflaţi pe drum. Între timp, Ali îşi făcuse rost de un nou hotel, dar fratele său mai stătea pe-acolo, deloc fericit. Îşi cumpărase o nevastă nouă, cu o mie de dolari, şi acum ea nu voia să facă dragoste. La Ali am întâlnit nişte prieteni care tocmai văzuseră rămăşiţele pământeşti ale lui Per, unul dintre cei mai buni cântăreţi şi muzicieni pe care i-am cunoscut, un geniu roşcat al sunetelor care a adus un nou stil în

rock-and-roll-ul danez şi este şi astăzi faimos. Fusesem acolo împreună cu el, cu un an înainte, şi făcusem o mulţime de planuri. În octombrie ’67 el adusese în Danemarca hidrobromidele, cunoscute în termeni medicali ca Romilar, şi ne oferise o toamnă vrăjită, cu multă conştiinţă colectivă, din care cei mai mulţi au scăpat teferi. Acum, la frontiera Indiei cu Pakistanul, se sinucisese cu o supradoză. Lăsase un bileţel spunând: “Am făcut acest lucru eu însumi, nimeni nu e vinovat, doar energia negativă din mine.” Mai târziu am văzut în fotografia acelui loc că printre ultimele sale impresii vizuale se găsea şi o imagine a lui Buddha, lucru ce ne-a bucurat fiindcă aceasta ajută la dobândirea unei mai bune renaşteri.

Voiam să apucăm pe drumul din sud spre Pakistan, prin Quetta, fiindcă ruta din nord prin Kabul şi trecătoarea Khyber o cunoşteam deja din numeroase alte călătorii. Când ne-am apropiat de frontiera pakistaneză, ne-a venit ideea să sărbătorim amintirea lui Per aşa cum ne-am petrecut şi ultima întâlnire cu el, cu o doză de morfină, atât de uşor de obţinut acolo. Gândul la aceasta nu m-a prea făcut să sar în sus de bucurie. După cele două hepatite pe care le contractasem în Maroc şi Londra la începutul şi la mijlocul anilor şaizeci, aveam reţineri în ce priveşte seringile. Ultima oară când mi se oferise o doză, de către un prieten, în Danemarca, o ţară cu desăvârşire lipsită de cutremure de pământ, un raft de cărţi se desprinsese din perete şi, împotriva legilor naturii, a urmat o traiectorie ce traversa camera, aterizând cu unul din colţuri în capul meu. Cu toate că aveam sentimentul că şi de această dată se va întâmpla ceva, nu reuşisem să învăţ să spun “nu” şi să stric astfel distracţia. După ce am luat doza n-a apărut nici o strălucire, ca pe vremuri, ci doar o senzaţie de greutate. Simţeam că am făcut ceva pentru care va trebui să plătesc în faţa protectorilor mei, aşa că am încercat să fiu prudent.

Puţin înainte de frontiera cu Pakistanul se găsesc nişte munţi cu forme ciudate, pe care Bill şi Allan s-au gândit să se caţere. Arătau ca nişte grămezi de stânci mari, şi munţi similari am mai văzut doar în Rhodezia. Pentru prima oară în viaţă n-am mai încercat să ajung primul şi pe traseul cel mai dificil, ci, în schimb, am rămas la urmă, aşteptând ca ceva neplăcut să se întâmple, lucru care s-a şi întâmplat. Bill, care urca în faţa mea, a desprins cu piciorul un pietroi. Am văzut bolovanul coborând ca şi dat cu încetinitorul şi m-am lipit de peretele de stâncă pentru a-l evita, dar tot am fost lovit cu forţă în gambă. Până când am ajuns la Delhi abia am putut să umblu iar durerea şi sângele mi-au fost învăţători buni. A fost ultima doză de morfină din viaţa mea.

Drumul prin Pakistan a fost dur; străzile păreau să fie într-o veşnică reparaţie. În această parte a lumii gropile rotunde sunt făcute repede pătrate şi apoi lăsate aşa. Ca şi în Turcia, camioanele şi autobuzele încearcă să te scoată de pe şosea, şi trebuie să foloseşti într-adevăr toate trucurile pe care le ştii pentru a te putea strecura. Oamenii înalţi, de tip european, arătau ca nişte fortăreţe ambulante, cu puşti lungi artizanale, pistoale şi cartuşiere atârnând peste tot. Consumul lor de haşiş este uluitor, chiar pentru un danez cu capul tare - ridicau din câteva uncii de haşiş pur, flăcări înalte de un picior, trăgând din pipele lor de apă. Pe arme scrie “Made in Germany”, de multe ori cu G-ul scris invers

sau cu capul în jos, şi părea să fie mai periculos să stai în spatele decât în faţa lor.

În Lahore am obţinut, în câteva ore, permisiunea pentru ultima parte a drumului spre India. Oficialităţile de aici constituie un adevărat spectacol, plimbându-se cu penaje ţepene înfipte vertical în pălării. Aici, ca peste tot în colonii, englezii trebuie că au râs în hohote îmbrăcându-şi băştinaşii în costume de operă; dacă nu era însă o glumă, atunci era o răutate să-i îmbraci în hainele acelea ciudate.

Pe partea indiană a frontierei vameşii instalaseră o femeie înzestrată cu puteri psihice, temută de toţi, de-a lungul întregului drum. Ea confisca, cu o amabilitate insistentă, rupiile ilegale şi alte mărfuri de contrabandă aduse de oameni cu ei. Noi, ca oameni de rând, receptivi la farmecele sale, am lăsat-o să găsească o mică bucăţică de haşiş. Am fi putut s-o lăsăm pe Hannah să trateze cu ea, dar am sperat că astfel o vom ţine departe de banii pe care-i introduceam în ţară.

În India nimic nu se schimbase. Paranoia care a urmat legilor stării de necesitate încă nu apăruse, însă oamenii erau din cale-afară de insistenţi, dar prietenoşi. Era o atmosferă plăcută, după ţările musulmane, în care eram nevoiţi să dăm oamenii la o parte la fiecare oprire şi unde mulţimile, din frustrare, pe măsură ce se înfierbântau, ne deteriorau maşinile. Dar n-aş sfătui pe nimeni să meargă până în India cu maşina dacă nu este absolut necesar, cum ar fi atunci când trebuie transportat mult echipament.

Este costisitor. Devii un obiect de expoziţie şi, în acelaşi timp, eşti totuşi izolat de populaţie. Dacă foloseşti autobuzele şi trenurile obişnuite, hârbuite, supraîncărcate şi întârziate, poţi să vezi multe dintre lucrurile "omeneşti" ascunse de instituţiile europene. Prin aceasta devii puţin mai matur şi mai compasionat, chiar dacă nu imediat şi mai fericit. Dacă îţi laşi maşina într-un loc unde oamenii au acces la scule, la întoarcere mai găseşti doar caroseria. Frontiera pakistaneză este cu osebire faimoasă pentru asta. În timp ce stai şi cercetezi ceea ce a rămas, doi-trei oameni prietenoşi - de multe ori poliţişti - apar pe tăcute şi spun: "Se întâmplă ca tocmai să avem un motor, nişte roţi şi câteva faruri care e posibil să se potrivească la maşina dumneavoastră". Apoi poţi să-ţi cumperi înapoi jumătatea de maşină lipsă.

În Delhi, viza pentru Nepal am obţinut-o repede, însă Bill avea ceva de făcut acolo aşa că am mai stat câteva zile. Am folosit acest timp vizitând vechi prieteni, scăpaţi de timpuriu din scena drogurilor din Copenhaga, care trăiau acolo ca discipoli ai unui swami hindus. El a fost cel dintâi care a ajuns cunoscut şi a deschis şi o şcoală în Danemarca, drept care am vrut să aruncăm o privire acestui om sfânt şi să vedem ce făcuse cu ei. După cum am mai spus, nu ne-am simţit niciodată atraşi de hinduşi. Erau prea blânzi, iar vederile lor prea înguste şi prea personale pentru noi, iar acest Guru, în particular, era deosebit de ciudat. Afirmaţia sa că celibatul era singura cale de eliberare era ceva ce Hannah şi cu mine nu puteam înţelege deloc. Cum putea fi ceva ca a face dragoste, ducând la asemenea sentimente de bucurie, transcendenţă şi nelimitare, un lucru rău? Mai ştiam şi că la tibetani existau metode care folosesc intensitatea uniunii sexuale ca o metodă rapidă de iluminare, aşa că în acest domeniu nu eram deloc

receptivi.

Când Swami a intrat în încăpere şi a început să dea învăţături grupurilor separate de bărbaţi şi femei, el totuşi n-a vorbit despre celibat. A vorbit despre vindecări, ceva foarte important pentru noi. Simţeam încă o bucurie intensă legată de seria de vindecări care avusese loc şi ne aminteam adesea de ele cu mândrie. Ele deschiseseră pentru noi o întreagă nouă lume. El spunea că nu poţi decât să înnebuneşti vindecându-i pe alţii şi că oamenii trebuie lăsaţi să-şi împlinească propria karma. A dat numeroase exemple din propria sa experienţă şi a amintit numele unor foşti vindecători din Copenhaga, acum pensionari ai spitalelor de psihiatrie.

Fiindcă termenul de "karma" apare atât de des în această carte şi fiindcă el nu este corect înţeles în Occident, daţi-mi voie să-l explic puţin. Pe scurt, karma este lanţul cauzei şi efectului, care ia naştere din ignoranţă şi conduce lumea condiţionată. Karma unei fiinţe este compusă din impresiile subconştiente acumulate în această viaţă şi în nenumăratele vieţi trecute. Dacă nu sunt purificate sau transformate, aceste impresii se coc prin forţe proprii, aducând laolaltă condiţiile interioare şi exterioare, cauzând astfel toate lucrurile care ni se întâmplă acum, la moarte şi în vieţile viitoare. Ca un vis puternic, atât personal cât şi colectiv, legea karmei ne leagă strâns atunci când înfăptuim lucruri negative şi îşi slăbeşte strânsoarea atunci când acţionăm cu sentimentul că suntem una cu ceilalţi. Totuşi, nu ne eliberează complet până când nu vedem natura vacuă, limpede, nelimitată a conştiinţei, dar atunci când se întâmplă nu mai putem fi niciodată prinşi. În buddhismul Mahayama se arată cum fiinţe de o mare compasiune pot absorbi şi schimba karma negativă a altora, îndepărtând nu numai efectul, suferinţa, ci şi cauza ultimă, ignoranţa, care ne face să vedem, în loc de unitate, separare. La acea vreme nu ştiam încă despre toate acestea, aşadar auzind cele spuse de Swami am fost răniţi în profunzime. Ştiam că el este un om cu o mare înţelegere aşa că am sărit în picioare şi i-am spus: "Dacă este karma altora să fie bolnavi, atunci este o virtute să-i ajuţi. Sunteţi nepăsător ca un peşte rece". Swami doar a râs şi a spus: "Acum aşezaţi-vă pentru meditaţie". A urmat o oră de concentrare. L-am mai întâlnit şi după aceea, într-o atmosferă plăcută, însă a evitat orice altă discuţie. Cum însă continuam să fim curioşi în legătură cu vindecările, l-am întrebat mai târziu pe Lama al nostru. Răspunsul lui a fost: "Faceţi tot ce puteţi pentru a-i ajuta pe ceilalţi şi nu vă gândiţi la voi înşivă". Aceasta era o învăţătură pe care o puteam înţelege şi care ni se potrivea.

Spre surprinderea noastră, Bill, care din tot grupul nostru era cel mai puţin interesat de religie şi de lucrurile spirituale (un om practic, care prefera un efect chimic rapid în fiecare zi), a insistat să mergem la Bodh Gaya. N-am fost încântaţi de idee. Pe hartă, Bodh Gaya era binişor în afara rutei directe spre Nepal, iar noi doream să ne alăturăm cât mai curând lui Lama Chechoo, în timp ce şi Allan se săturase de indieni pentru o bucată bună de timp. Însă maşina era a lui Bill şi, fiind prietenul nostru, am mers şi noi cu el. Abia dacă auzisem de locul acela dar, odată ajunşi acolo, am aflat mai multe.

Bodh Gaya, în vecinătatea Gayei, provincia Bihar, este locul în care Buddha istoric

al vremii noastre şi-a manifestat iluminarea. De fapt acesta este locul puternic încărcat în care toţi Buddha care iniţiază perioade ale Dharmei vin să-şi demonstreze iluminarea. Înainte de Buddha istoric Sakyamuni, care a dat învăţături acum 2500 de ani, pe acest pământ au mai apărut alţi trei Buddha, iar până la sfârşitul acestui sistem al lumii se vor manifesta exact o mie eliberând nenumărate fiinţe.

Fiecare dintre diferitele şcoli ale buddhismului au aici locuri de meditaţie şi temple şi, cu toate că gândurile noastre nu l-au părăsit pe Lama Chechoo, am reuşit totuşi să dobândim un sentiment bine definit despre toate cele prezente acolo. Bineînţeles că, până şi în Bodh Gaya, ne-am simţit atraşi către tibetani. Am avut norocul să întâlnim noua încarnare a lui Dukpa Lama, care fusese în viaţa precedentă învăţătorul lui Lama Chechoo, şi am primit de la el o binecuvântare trainică. Am mai întâlnit doi lama care urmau să desfăşoare ulterior o muncă importantă în Occident: Thubten Yeshe Rinpoche şi Thubten Zopa Rinpoche. Atunci când am ajuns la mănăstirea tibetană, Ling Rinpoche, unul dintre cei doi învăţători principali ai Sfinţiei Sale al XIV-lea Dalai Lama, tocmai dădea o iniţiere în care am nimerit şi noi. În timpul iniţierii am primit fiecare câte o rupie - ceea ce ne-a mişcat şi ne-a făcut să ne simţim prost, venind de la nişte oameni atât de săraci - şi o bucăţică de carne care pe noi, vegetarieni de ani de zile, ne-a lăsat cu gura căscată. În neştiinţa noastră am dat degrabă rupia unui cerşetor şi carnea unui câine. Astăzi ştim că trebuie să mănânci măcar o bucăţică şi, spiritual, să accepţi ceea ce ai primit în timpul unei iniţieri. Suntem siguri că am primit totuşi binecuvântarea, pentru că Buddha nu exclude pe nimeni. După trei zile, din care am numărat fiecare oră, am pornit în sfârşit spre Nepal.

În 22 decembrie 1969 am ajuns la Kathmandu. Intrând în oraş am revăzut o mulţime de prieteni vechi, acum stabiliţi acolo, în vale, şi ei ne-au strigat: “Karmapa e aici! Karmapa e aici!” Ajunsesem în Nepal în aceeaşi zi cu Karmapa, cel mai mare maestru al meditaţiei şi primul Yoghin încarnat al Tibetului. Aceasta era prima dată, în ultimii treisprezece ani, când venea într-un loc unde putea fi întâlnit de occidentali.

Karmapa, numit “Sfinţia Sa” de occidentali şi”Nestemata care Împlineşte Dorinţele” de tibetani, este primul Lama din Tibet care a renăscut în mod conştient şi care dă detalii complete, înainte de a muri, despre fiecare nouă naştere. De asemenea el este cel care găseşte încarnările lipsă din toate cele patru tradiţii ale buddhismului tibetan. De la fuga din Tibet, din 1959, când a condus sute de conaţionali printre liniile chineze şi prin trecătorile cele mai înalte ale Himalayei, fără să existe vreo victimă, a construit centre de meditaţie în Sikkim şi Bhutan, ţări pe atunci închise străinilor din cauza problemelor cu chinezii. Acum, pentru prima oară după atâţia ani, exista şansa de a-l vedea. Abia mult mai târziu urma să ne dăm seama cum se potriviseră evenimentele, cu mult timp înainte, astfel ca în acel moment să fie perfecte la atâtea nivele pentru a activa conexiunea noastră cu Karmapa, conexiune care se întindea de-a lungul multor vieţi în urmă. Repetatele mele vise extrem de intense în care apăreau vieţile diverşilor lama şi respingeam atacurile hoardelor de soldaţi chinezi, precum şi cântatul şi dansatul

spontan al lui Hannah, în stil tibetan, din vremea copilăriei - atâtea lucruri se potriveau acum într-un context care le dădea o semnificaţie aparte.

La acea vreme însă nu eram atât de deschişi către aceste semne ale frumuseţii şi emoţiilor vieţilor noastre trecute. Noi îl căutam numai pe Lama Chechoo, şi nimic altceva nu ne interesa. Mergeam cu maşina de mai multe ori pe zi până la locuinţa lui Maharajgunj, şi mereu ni se spunea că este cu Karmapa. Aveam multe să-i povestim şi voiam să-i mulţumim atât de mult dar, cum nu se întrevedea nici o posibilitate să-l vizităm în particular, am hotărât să ne ducem la Stupa Swayambhu, unde se găsea Karmapa, şi deci şi Lama Chechoo.

În timp ce ne apropiam de poalele muntelui, ne-am lămurit că acolo sus se întâmpla ceva deosebit. Lângă trepte stăteau mai mulţi tibetani decât văzusem adunaţi vreodată. Priveau în sus, fericiţi şi emoţionaţi, ţinându-şi mâinile împreunate la piept, în postura exprimând recunoştinţă şi devoţiune. În jos, pe versanţii dealului, răsunau mugetele profunde ale trompetelor lungi tibetane şi vibraţia lor umplea întreaga zonă; părea că toată lumea vrea să urce treptele abrupte mărginite de statuile mari, vopsite de curând, reprezentându-l pe Buddha, către clădirea templului de pe culme. Şi ne-am simţit la rândul nostru atraşi acolo sus. Am luat-o de mână pe Hannah şi am alergat în sus pe scări, pe lângă tibetanii care urcau mai încet. În timp ce ajungeam la stupa cu Dorje - expresie a Iluminării Asemenea Diamantului - de la capătul treptelor, trompetele au trecut la un sunet ascuţit, ca de oboi. În partea dreaptă a curţii erau înghesuiţi o mulţime de tibetani, cu toţii privind concentraţi către intrarea mănăstirii. În cadrul uşii, în semiîntuneric, am văzut un om bine făcut, îmbrăcat în roşu şi galben, aşezat pe un fel de tron. Deasupra capului ţinea ceva negru. La început, orbiţi de soare, n-am putut vedea bine ce era. După câteva minute, l-a lăsat în jos şi l-a aşezat într-un fel de cutie, în timp ce poarta de fier a fost repede închisă în faţa intrării. O clipă, toată lumea a încremenit ca lovită de trăznet, apoi a început să se mişte. Toţi au pornit să-şi croiască drum spre o mică uşă laterală, situată într-o nişă din stânga, părând că încearcă să ajungă la omul de pe tron. Era o îmbulzeală şi o presiune de necrezut. Copiii au început să ţipe şi eu m-am trezit deodată în rolul care urma să-mi revină adesea între tibetani: acela de a-i ţine în loc pe cei tineri şi puternici pentru a-i lăsa în faţă pe cei bătrâni şi pe copii, protejându-i pe aceia care puteau fi călcaţi cu uşurinţă în picioare în timpul iureşului. E nevoie de multă forţă pentru această muncă şi, mai ales pentru tibetani, care sunt în majoritate slabi şi prost hrăniţi, nu e lucru uşor.

Să fi trecut cam o oră când, după scurgerea celei mai mari părţi a oamenilor prin faţa tronului, ne-am lăsat şi noi duşi, printre ultimii. Curentul ne-a împins de-a lungul unui coridor scurt şi întunecos şi, brusc, în sunetul trompetelor, ne-am trezit înaintea lui Karmapa, iar el şi-a aşezat mâinile pe capetele noastre. Am privit în sus şi, dintr-o dată, el deveni mai mare decât tot cerul, incredibil de vast, auriu şi luminos. Oamenii ne-au împins, smulgându-ne de acolo. Energia revărsată ne făcea să tremurăm cu toţii, şi am păşit în transă pe lângă lama în roşu, care ne legau şnururi în gât. Afară, în curte, agăţaţi

de poarta de fier, într-o stare dincolo de orice închipuire, nevăzând altceva decât pe acel Buddha auriu din faţa noastră binecuvântând mulţimea, am ştiut că el ne înfăţişase o perfecţiune imposibil de uitat. Puterea lui Karmapa pătrunsese în vieţile noastre. În cortegiul lui Karmapa, cea mai bună engleză era cea vorbită de un doctor bhutanez, Urgyen Jigmi, un personaj jovial, rotunjor la faţă, cu buzele mereu roşii de la mestecatul nucilor de betel. El ne-a ajutat de câte ori i-a stat în putinţă şi a devenit principala noastră legătură cu Karmapa. De noi se mai îngrijea şi Buddha Laximi. Pe ea o îngrijora mai ales împuţinarea finanţelor noastre, datorită neputinţei de a spune nu încântătoarelor bătrâne doamne tibetane care doreau să ne vândă ceva, şi nu eram niciodată buni negociatori cu oameni care aveau o atât de mare nevoie de bani. Cheltuiam adesea câţiva dolari pe zi cumpărând viitoare cadouri, în timp ce consumul personal era redus din ce în ce. Văzând aceasta, ea ne-a făcut rost de o mini-cameră ieftină în oraşul vechi, împreună cu câţiva dintre numeroşii ei prieteni, economisindu-ne în acest fel măcar jumătatea de dolar zilnică de la hotel.

Abia dacă ne mai despachetam lucrurile. Eram la Swayambhu de dimineaţa devreme până seara târziu, când toată lumea dormea deja. Trebuia pur şi simplu să fim cât mai aproape de Karmapa, cât mai mult şi cât mai des posibil, iar el a observat acest lucru şi ne-a transmis că e în regulă. Frumoşi sau nu, noi eram primii săi discipoli occidentali. Atunci când doctorul ne-a aranjat prima audienţă particulară, ca un semn al legăturii noastre cu el, i-am dăruit un magnet roşu în formă de potcoavă din Danemarca şi o mie de micrograme de LSD, cea mai înaltă culme cunoscută de noi până atunci, în ce priveşte adevărul şi bucuria. A privit o vreme concentrat la noi, ne-a dat să mâncăm nişte dulciuri, a râs şi ne-a pus să repetăm după el denumirile tibetane ale culorilor celor cinci înţelepciuni ale unui Buddha. Înainte ca noi să plecăm, şi-a aşezat mâinile pe creştetele capetelor noastre şi ne-a dat din nou una din acele binecuvântări care par să nu se mai oprească.

Târziu, în seara aceea, în lumina clară a lunii pline, doctorul a venit la noi să ne dea un pachet împăturit în hârtie. “Înăuntru sunt fire de păr ale tuturor încarnărilor lui Karmapa”, ne-a spus el. “Eu nu credeam să existe aşa ceva, iar Sfinţia Sa vi-l trimite vouă.” Emoţionaţi şi mişcaţi, am luat pacheţelul şi l-am pus în buzunarul stâng al cămăşii mele militare, să stea acolo pe drumul de întoarcere. În timpul mersului, pielea de sub buzunarul de la piept a început să se încălzească şi am simţit în piept o usturime. Durerea a crescut până când, la un moment dat am avut senzaţia că în mine arde ceva. Am luat pacheţelul şi l-am mutat în buzunarul drept. Ardea şi acolo, dar nu atât de intens.

În fiecare noapte se petrecea aceeaşi dramă cu oamenii la care locuiam în Kathmandu. Uşa casei fusese făcută înainte de apariţia broaştelor în Nepal şi, întorcându-ne târziu în fiecare noapte, o găseam zăvorâtă pe dinăuntru. Era nevoie să o forţez pe jumătate înainte ca cineva să vină să o deschidă. Familiei de acolo însă nu părea să-i pese de loc şi, fiindcă totul părea să fie perfect normal pentru ei, ne-am

obişnuit şi noi cu acest sistem. Dar în acea seară au fost treziţi de două ori, cea de-a doua oară atunci când mi-am scos cămaşa şi am ţipat tare. Îndepărtarea pacheţelului cu părul lui Karmapa a fost incredibil de dureroasă.

A doua zi, dimineaţa, Karmapa a dat o iniţiere la Stupa din Bodnath, cea mai mare de acest gen din întreaga lume. În timpul vizitelor noastre precedente nu-l văzusem acolo decât pe faimosul Chinni Lama, ori chefuisem cu diverşi prieteni drogaţi sau beţi. De această dată am putut vedea în zonă câţiva lama înalt-încarnaţi, care trebuie că erau ocupaţi cu cazuri mai uşoare decât al nostru.

Nu se anunţase unde urma să fie Karmapa în acea zi; nu se anunţa niciodată. Am învăţat însă curând să urmăm grupurile de tibetani care mergeau pe străzi cu un scop precis. Vorbeau mai puţin ca de obicei şi îşi repetau mantrele, pregătindu-se vizibil pentru ceva important. Oriunde ar fi mers, acolo era locul unde putea fi găsit Karmapa, iar odată ajunşi, cu ajutorul binecuvântării sale, cu câteva înghionteli prieteneşti, şi mai ales că o doream atât de tare, găseam întotdeauna locuri chiar în faţă.

În acea zi ceremonia de la Stupa a fost din nou fantastică şi Karmapa a transmis de trei ori Perfecta Iluminare a tuturor Buddha în timp ce ţinea Coroana Neagră deasupra capului. Prin puterea formei acesteia el a deschis cele mai profunde nivele ale conştiinţei noastre iar prin simpla intensitate a concentrării sale a făcut ca propria noastră conştiinţă de Buddha, latentă, să o întâlnească pe a sa, realizată. Acest lucru îl văzusem făcându-l şi prima dată, o metodă ieşită din comun chiar printre numeroasele unelte puternice folosite în buddhismul tibetan. De-a lungul secolelor ea a condus oamenii la o realizare spontană a propriei conştiinţe - la iluminare - şi acesta este unul din principalele motive pentru care întâlnim acest număr covârşitor de fiinţe înalt-iluminate în şcoala Karma Kagyu.

Cele ce urmează constituie o scurtă istorie a tradiţiei, a lui Karmapa şi a Coroanei Negre, relatată în stil tradiţional tibetan. Ea înfăţişează atât devoţiunea oamenilor faţă de această tradiţie, cât şi motivul pentru care nutreau astfel de sentimente.

Sfinţia Sa, Karmapa şi Şcoala Kagyu

Rangjung Rigpai Dorje era cel de-al XVI-lea tulku, sau încarnare, a lui Gyalwa Karmapa. Ca şi cap al ordinului Kagyu al buddhismului tibetan încă din secolul al XII-lea, lanţul de Karmapa întrupează, reprezintă şi ghidează energia spirituală acumulată de acest ordin. După învăţătura tibetană, un tulku este o anumită formă de inteligenţă iluminată. Transcenzând iluzia egoului, el a dobândit eliberarea de forţele ce conduc la re-naştere şi astfel el nu mai are nici o individualitate sau ego, în sensul obişnuit. Având o mare compasiune, el se reîncarnează totuşi într-o serie de indivizi umani şi continuă să lucreze pentru fericirea tuturor fiinţelor. Gyalwa Karmapa este primul asemenea tulku cunoscut din istoria tibetană şi este universal respectat de tibetani pentru imensa lui autoritate spirituală. Până acum au existat următoarele încarnări ale lui Gyalwa Karmapa:

1. Dusum Khyenpa 1110 - 1193

2. Karma Pakshi 1204 - 1283
3. Rangjung Dorje 1284 - 1339
4. Rolpe Dorje 1340 - 1383
5. Deshin Shegpa 1384 - 1415
6. Tongwa Domden 1416 - 1453
7. Chodrag Gyamtso 1454 - 1506
8. Mikyo Dorje 1507 - 1554
9. Wangchuk Dorje 1556 - 1603
10. Choying Dorje 1604 - 1674
11. Yeshe Dorje 1676 - 1702
12. Changchub Dorje 1703 - 1732
13. Dudul Dorje 1733 - 1797
14. Thegchog Dorje 1798 - 1868
15. Khakhyab Dorje 1871 - 1922
16. Rangjung Rigpai Dorje 1923 - 1981

Ordinul Kagyu, denumit adesea "tradiţia practicanţilor", poartă transmiterea unui corp de învăţături ale meditaţiei, mai ales aceea a Mahamudrei. Ele conduc la iluminarea deplină, înfăţişând cu claritate natura conştiinţei. Aceste învăţături au apărut prin introspecţia spontană a marelui siddha ("fiinţă realizată"), sau sfânt, indian Tilopa (988-1069). Realizarea lui a fost transmisă de la guru la discipol prin marii maeştri timpurii ai tradiţiei: Naropa, Marpa, Milarepa şi Gampopa, iar de aici prin cei şaisprezece Gyalwa până în prezent. Marele yoghin şi traducător, Marpa, a adus învăţăturile din India în Tibet, iar Gampopa a fondat tradiţia monastică a tradiţiei Kagyu.

Lama Karmapa au fost mereu ieşiţi din comun prin puterile lor miraculoase, prin înţelepciunea şi erudiţia lor, prin forţa lor ca învăţători şi prin interesul lor practic pentru fericirea tuturor fiinţelor. Ei au fost, cu toţii, distinşi artişti, poeţi şi maeştri tantrici.

Primul Karmapa al Tibetului a fost discipolul principal al lui Gampopa. Gampopa l-a recunoscut ca fiind Karmapa - o încarnare sau întrupare a lui Avalokitesvara (aspectul de Buddha al compasiunii) - prezis de Buddha în *Samadhiraja Sutra* şi de Guru Rinpoche (*Padmasambhava*).

La două mii de ani de la moartea mea
Învăţătura va veni în ţara oamenilor cu faţa roşie (Tibet)
care vor fi făcuţi să accepte Dharma prin puterea lui Avalokitesvara.
Când învăţăturile vor deveni corupte în acea ţară,
Va veni Bodhisattva cu voce de leu, numit Karmapa.
Puterea atinsă de el în samadhi o va transmite pentru a ajuta fiinţele simţitoare.
Fie văzându-l, auzindu-l, atingându-l sau gândindu-se la el,
Ele vor fi conduse la fericire.

- profeţie atribuită lui Sakyamuni Buddha, din Samadhiraja Sutra

El a primit numele Dusum Khyenpa (“Cunoscătorul Trecutului, Prezentului şi Viitorului”) şi a meditat ani în şir în diferite peşteri din munţii Tibetului de est. Odată a stat luni în şir într-o grotă prea mică pentru altceva afară de poziţia dreaptă, cu picioarele încrucişate, a meditaţiei.

Spre marea bucurie a lui Gampopa, Dusum Khyenpa a atins deplina iluminare într-un timp foarte scurt şi, înainte de moartea sa, ca cel dintâi dintre marii lama ai Tibetului, a promis să se întoarcă, dând şi detaliile următoarei sale re-naşteri.

Cel de-al doilea Karmapa, Karma Pakshi, a fost prima reîncarnare recunoscută ca atare până atunci. Faima sa ca învăţător tantric şi ca iniţiat în Mahamudra cea mai avansată era atât de mare, încât el a fost invitat la curtea imperială chineză şi a devenit guru al împăratului Kublai Khan. De la acesta a primit titlul de Pakshi, însemnând “supremul conducător spiritual” şi, până la al zecelea Karmapa, cu toţii au fost, succesiv, învăţători spirituali pentru împăraţii Chinei. Choying Dorje, cel de-al X-lea Gyalwa Karmapa, a fost un mare exemplu de spiritualitate adevărată, într-o vreme a intrigilor politice şi a războaielor între secte. El a respins cu hotărâre puterea politică, declarând că mai degrabă ar binecuvânta un câine mort decât pe împăratul Chinei. Acest Karmapa a împărţit marile bogăţii care constituiau venitul său regulat, ca şi cap al ordinului Kagyu, şi a trăit în sărăcie cea mai mare parte a lungii sale vieţi.

Al treilea Karmapa, Rangjung Dorje, a manifestat mai ales aspectul meditativ al tradiţiei, contopind cele mai înalte meditaţii ale tradiţiei Kagyu cu cele ale transmisiei Nyingma, aşa-numita şcoală “veche” sau nereformată a buddhismului tibetan. El a unit curenţii Chagchen-ului (Mahamudra) cu Dzog Chen-ul (Maha-ati), salvând practic învăţăturile Dzog Chen, el fiind în acel moment singurul învăţător capabil să deţină ambele transmisii.

Cel de-al cincilea Karmapa, Deshin Shegpa (1385-1415) a fost cel care a purtat pentru prima dată actuala Coroană Vajra, fizică, care a aparţinut apoi tuturor Karmapa care i-au succedat. La vârsta de douăzeci şi doi de ani a fost invitat în China de împăratul Ch’eng Tsu. Karmapa a fost primit cu mari onoruri şi respect, iar el a răspuns înfăptuind nişte miracole demne de luat în seamă în fiecare dintre primele douăzeci şi două de zile ale şederii sale. Împăratul i-a devenit un devotat discipol şi şi-a dezvoltat puternic abilitatea de a medita. Într-o zi, în timpul unei ceremonii, împăratul a observat coroana invizibilă plutind deasupra capului lui Karmapa. Dându-şi seama că el putea să o vadă doar graţie realizării lui spirituale, a pus să se confecţioneze o replică fizică, menită să servească drept obiect de veneraţie şi drept câmp de merit.

Dar faimoasa Coroană Vajra a Karmapa este cel mai bine înţeleasă ca fiind un semn exterior al forţei spirituale interioare. În forma sa transcendentală, Coroana Vajra a fost ţesută din părul a o sută de mii de dakini sau fiinţe celeste, şi i-a fost dăruită unei încarnări mai vechi a lui Avalokitesvara de către Buddha Celor Zece Direcţii, ca un semn al autorităţii spirituale, atunci când a obţinut autorizarea pentru Samadhi-ul Asemenea Vajrei. Ea a fost purtată de emanaţii ale lui Avalokitesvara încarnate în India,

iar mai târziu în Dusum Khyenpa, prima încarnare tibetană. A continuat să încoroneze Corpul de Bucurie (Sambhogakaya) al tuturor Karmapa, de la Dusum Khyenpa încoace.

Se spune că vederea acestei coroane dă siguranţa iluminării, dar ea nu e vizibilă ochiului uman obişnuit şi poate fi văzută numai de către cei puri spiritual şi cuprinşi de o credinţă puternică. Chiar dacă în continuare coroana fizică este folosită ca simbol, coroana transcendentală este aceea la care se face referire în profeţia lui Buddha Sakyamuni în *Lankavatara Sutra*.

Cei ce au o coroană neagră pe lângă veşmântul monastic,
Până la vremea când învăţăturile celor O Mie de Buddha se vor fi încheiat
Vor fi, fără încetare, de folos fiinţelor.

Sunt numeroase mărturiile şi asigurările date de Padmasambhava şi de alte autorităţi superioare asupra puterii salvatoare a Coroanei Vajra şi a foloaselor care se pot dobândi de cei care o privesc cu o atitudine de încredere fermă şi aspiraţie spirituală.

Al optulea Karmapa, Mikyo Dorje, a întărit aspectul intelectual al transmisiei Kagyu şi a creat meditaţii de mare importanţă, menite să ne unească corpul, vorbirea şi conştiinţa cu ale sale. Asemenea celui de-al şaptelea, al nouălea şi al zecelea Karmapa, el a fost şi un mare artist, cu realizări notabile în pictură, sculptură şi turnarea unor imagini în metal. El a contribuit material la înfiinţarea şcolii Karma Gadri în pictura Thanka, "thankas" fiind picturi tibetane pe pergament, special concepute ca ajutoare pentru meditaţie, fiind în acelaşi timp opere de artă. Se spune că odată Mikyo Dorje a sculptat propria sa imagine şi a întrebat dacă exista o bună asemănare; "Dar bineînţeles", a răspuns statuia.

Primii zece Karmapa au fost cu toţii învăţători spirituali ai împăraţilor chinezi. Treptat, însă, împrejurările au determinat ca în China să nu se poată face mai mult şi, în acelaşi timp ca nevoia de binecuvântarea lor să crească în Tibet, unde invaziile mongole distrugeau părţi importante ale ţării. Prin puterea şi înţelepciunea lor fără limite, Karmapa au făcut întotdeauna ce era posibil şi de cel mai mare folos tuturor fiinţelor.

Al cincisprezecelea Karmapa, Khakhyab Dorje, i-a urmat lui Jamgon Kontrul (Lodhoe Thoje), el însuşi discipol al celui de-al XIV-lea Karmapa şi transmiţător al puterii tradiţiei Kagyu. Foarte devreme el a demonstrat completa stăpânire a învăţăturilor tuturor şcolilor de meditaţie şi a devenit un conducător al şcolii Ri-med, fondată de gurul său. A fost căsătorit şi toţi copiii săi au fost încarnări foarte înalte. La moartea sa, în 1922, ca şi la celelalte încarnări, a lăsat o scrisoare cu informaţii detaliate despre următoarea sa re-naştere. Ea suna aşa:

De aici către est
Pe malul unui râu de aur
În ţara bravului arcaş, Denma,

Într-un loc plin de frumuseţe, la picioarele unui munte
Având forma unui mândru leu,
Într-o nobilă familie, al cărei nume e împodobit cu silabele AH şi THUB,
Născut în ziua cu lună plină al Lunii Boului din Anul Şoarecelui (1923),
Din perfectul, atotpătrunzătorul, preabunul
Spaţiu în lumina marii înţelepciuni,
Apărând din unirea subiectului cu obiectul
Şi numindu-se Rangjung Tjabdak Rigpai Dorje
(Spontanul, Atotpătrunzătorul Dorje al Înţelepciunii).

Această poezie i-a fost înmânată principalului său student, Situ Rinpoche, într-o scrisoare sigilată.

Într-un palat de pe malul Râului de Aur, o nobilă doamnă aştepta un copil. Şi ea, şi alţii, au auzit vibraţiile OM MANI PADME HUM din pântecele ei. Cu puţin înainte de naştere, şi-a simţit pântecele ca fiind vid. A cerut sfatul marelui lama Dzog Chen Rinpoche, iar acesta i-a spus să viziteze o peşteră din împrejurimi, care fusese binecuvântată de Guru Pema Jungne, cel care a introdus buddhismul în Tibet. În ziua cu lună plină a Lunii Boului din 1923, în palatul leului, s-a născut a XVI-a încarnare a lui Gyalwa Karmapa.

În acelaşi timp, în mănăstirea Papung, din Tibetul de Est, Situ Rinpoche a avut viziuni despre naşterea noului Gyalwa Karmapa. El a rupt sigiliul scrisorii, şi aceasta corespundea propriei sale viziuni. Situ Rinpoche i-a vizitat pe părinţi şi le-a spus cine era copilul. Sfinţia Sa, Karmapa, i-a recunoscut pe toţi cei din viaţa trecută. În acelaşi an el a fost recunoscut de al XIII-lea Dalai Lama, conducătorul Tibetului. Karmapa şi-a împărtăşit în mod public, la vârsta de opt ani, capacităţile lui speciale, şi a continuat să o facă de atunci, spre binele tuturor fiinţelor simţitoare.

Prima oară când a îndeplinit ceremonia Coroanei Negre, la mănăstirea Gena, unii oameni au fost impresionaţi văzând o ploaie de flori căzând dintr-un cer plin de curcubee.

Pregătirea lui Karmapa s-a încheiat într-un timp foarte scurt. A primit instrucţiuni, printre alţii, de la Kongka Rinpoche şi Jamgon Kontrul Chentze Oser, şi iniţieri de la Situ Rinpoche. De asemenea, a meditat în peşteri folosite şi de primul Karmapa. Mai târziu, a călătorit mult prin Himalaya şi prin Tibet.

El a avut sarcina grea de a păstra intactă moştenirea meditaţiei din ordinul Kagyupa în timpul dizolvării societăţii care o sprijinise timp de sute de ani. Sfinţia Sa a fost printre cei dintâi care au văzut clar implicaţiile tibetane ale mişcărilor din China. Atunci când trupele chineze i-au ameninţat ţara, el a plecat, împreună cu 160 de discipoli apropiaţi şi cu cele mai sfinte relicve Kagyu. Pe urmă, refugiaţii au creat în Sikkim mănăstirera Rumtek, în partea de est a Himalayei, ca o bază pentru continuarea activităţii lui Karmapa. Această activitate a adus mai târziu binefaceri şi Occidentului.

Găsirea şi recunoaşterea altor tulku ai tradiţiei Kagyupa a fost întotdeauna o sarcină a Karmapa, sarcină pe care ultimul Karmapa a continuat-o şi în exil. Cu această pricepere a sa, a mai ajutat şi altor tradiţii.

În viaţa lui actuală, ca răspuns la caracterul spiritual perturbat al vremii, Sfinţia Sa a dezvoltat în mod special folosirea Ceremoniei Coroanei Vajra ca un mijloc deosebit de direct pentru transmiterea puternicei binecuvântări a prezenţei sale. Participarea la Ceremonie constituie o mare binecuvântare, căci ea conferă transmisia completă a tradiţiei Kagyupa.

Ceremonia Sacră a Coroanei Vajra

Sfinţia Sa, Gyalwa Karmapa, stă pe un tron ridicat. El poartă o coroană, alta decât Coroana Vajra, uneori pălăria de meditaţie a lui Gampopa, alteori o pălărie roşie de formă conică. Este înconjurat de călugări, dincolo de care se află auditoriul. Călugării încep incantaţia. În ceea ce cântă şi fac, ei reprezintă întreaga adunare într-o rugăminte prelungită, adresată lui Karmapa, în care îi cer ca el să-şi ia forma transcendentală a lui Avalokitesvara, Bodhisattva al compasiunii.

Adresându-se mai întâi lui Karmapa ca Dusum Khyenpa, manifestare a lui Avalokitesvara, ei invocă prezenţa succesiunii de Karmapa. Apoi se face o ofrandă simbolică - un disc din metal acoperit cu orez - a întregului univers sub formă de dala. Pe urmă, acţiunea de invocare ia forma tradiţionalului serviciu heptuplu. Mai întâi o prosternare, exprimând devoţiunea faţă de Karmapa Avalokitesvara. Ofrandele care urmează simbolizează corpul, vorbirea şi conştiinţa celor care se roagă. Luarea la cunoştinţă despre rătăcire şi imperfecţiune se face cu un sentiment de abandon către înţelepciunea superioară care devine prezentă. Urmează un elogiu şi o adorare a activităţii de Buddha a lui Avalokitesvara. Se face apoi rugămintea ca Karmapa-Avalokitesvara să învârtă roata dharmei, făcând învăţăturile să se manifeste. Există apoi încă o rugăminte, ca el să rămână în lume şi să nu moară. Serviciul heptuplu se încheie cu dedicarea foloaselor activităţilor către toate fiinţele simţitoare.

Ca răspuns la rugăciuni, Sfinţia Sa îşi scoate pălăria. În acel moment el se deschide şi se pregăteşte să intre complet în manifestarea sa ca Avalokitesvara, cu totul trezit şi radiind energia compasiunii. Legat de întâlnirea conştiinţelor, care poate avea loc în cadrul acestei ceremonii, auditoriul nu poate să rămână pasiv. Ideal este ca fiecare membru al auditoriului să fi făcut un dar. Făcând un dar şi luând parte la predarea şi deschiderea invocaţiei şi a serviciului heptuplu, participantul a pregătit terenul deplin pentru un proces de liber schimb. Când Sfinţia Sa aşează Coroana Vajra pe cap şi repetă mantra “Om Mani Padme Hum”, auditoriul trebuie să-şi îndrepte întreaga atenţie spre el şi să permită conştiinţei proprii să se amestece cu a lui. Aşezarea pălăriei şi rostirea celor o sută de mantre “Mani” întregesc legătura cu aspectul său transcendental, şi cu auditoriul. Apoi Sfinţia Sa îşi scoate Coroana Vajra şi ceremonia se încheie prin incantaţia călugărilor, care dedică foloasele născute din această ceremonie tuturor

fiinţelor şi cer o viaţă lungă pentru Sfinţia Sa.

"Eu, Tilopa, zâmbesc şi spun:...
Priveşte cu dragoste şi încredere neabătută
Spre Giuvaerul unui Guru."

În perioada care a urmat, Sfinţia Sa a oferit zilnic ceremonii ale coroanei, ducându-i pe toţi cei prezenţi către nivele extraordinare ale clarităţii şi introspecţiei unidirecţionale. Şi-a amestecat în profunzime conştiinţa cu a noastră, sădind seminţe ce urmează să încolţească în viaţa aceasta şi în toate celelalte, până la iluminare.

Fiecare dintre ceremoniile Coroanei are un efect diferit şi nu există nici o reacţie prestabilită care trebuie aşteptată. Experienţele mele legate de conştiinţă sunt totale şi dramatice, ca şi atunci când fac dragoste sau când luam droguri, în timp ce alţii pot să simtă lucruri mai subtile. O reacţie şoc nu e cu nimic mai bună decât cea mai degrabă fluidă, pe care o au majoritatea oamenilor, deşi, desigur, este mai convingătoare. Nu trebuie să te aştepţi la nici un lucru prestabilit atunci când are loc transferul de energie. Aşa ceva blochează efectiv conştiinţa. E mai bine, în schimb, să ştii că în orice fel s-ar manifesta, este ceea ce trebuie să fie. Chiar şi lipsa oricărei experienţe directe este normală. Impresiile sunt, şi atunci, implantate, iar rezultatele apar întotdeauna, mai devreme sau mai târziu. Pentru a sparge un ego compact ca al meu a fost nevoie, totuşi, de un ciocan mare, iar Sfinţia Sa l-a şi folosit, drept care astăzi prezenţa sa e mereu cu noi sub formă de înţeles şi bucurie în continuă creştere. Uneori, în timpul ceremoniilor, totul exploda în lumini galben-aurii, şi doar Coroana rămânea vizibilă în mod limpede. Alteori, prin centrul corpului meu urca o energie atât de puternică încât aproape că leşinam şi rămâneam buimac ore în şir. După cum am mai spus, Buddha însuşi a prezis că simpla vedere a acestei coroane va transfera o energie a iluminării foarte puternică, ce nu se mai pierde niciodată şi care se va trezi în timpul, sau la scurtă vreme după moartea fizică. În acea stare, în care conştiinţa nu este îngrădită de impresiile senzoriale ale corpului, cel în cauză se dizolvă atunci, inseparabil, în acest câmp de energie iluminată. Unită cu această formă pură, conştiinţa îşi realizează adevărata esenţă şi se produce eliberarea, dincolo de toate dimensiunile timpului şi spaţiului. La patul de moarte al tatălui meu, care a fost un apropiat al lui Karmapa, precum şi la alţi muribunzi care văzuseră şi ei Coroana Neagră, am văzut cum, în ultimele momente ale vieţii, aceste energii devin active. Cu toţii au murit frumos şi într-un ocean de lumină.

Năvala tibetanilor, încercând să ajungă la Karmapa, după fiecare ceremonie a Coroanei, era mai rea decât agitaţia din timpul orelor de vârf sau al vânzărilor anuale, dar era lipsită de gelozie şi de sentimentele nesănătoase. În timp ce aceia aflaţi în faţă încercau să se lase pe spate pentru a nu fi călcaţi în picioare, masele din spatele lor se buluceau înainte. Toată lumea vrea să primească binecuvântarea cât mai repede, gândindu-se adesea că primele sunt cele mai bune, şi atunci când e vorba de sute, uneori

de mii de oameni, situaţia poate deveni de-a dreptul dificilă.

În Bodhnath, mai ales, se ajungea la stări de lucruri dure, după aceste ceremonii. Era esenţial ca mulţimile să fie date înapoi, fiind pe punctul de a călca totul în picioare, inclusiv pe ele însele. O clipă, Karmapa dădea impresia că se va manifesta sub un aspect mânios, luând una din acele forme protectoare, cu înfăţişare furioasă, pe care Buddha le folosesc ca mijloace dibace de îndepărtare a negativităţii, atât de des confundate de străini cu demonii. Apoi, brusc, m-am trezit cu o prăjină lungă de bambus în mâini, împingând cu o forţă pe care nu mi-o cunoşteam şi pe care o simţeam venind de la Karmapa. Am reuşit să-i opresc pe oamenii care se îmbulzeau şi să-i conduc încetul cu încetul spre tronul Sfinţiei Sale. A doua zi, sandalele mele cele solide erau rupte şi-mi simţeam corpul ca şi cum toată noaptea ar fi trecut peste el trenuri de marfă. Mă durea fiecare centimetru. Dar atunci când ne-am întors la Bodhnath, am descoperit că ceva se schimbase complet.

Am fost duşi sus în balconul templului, unde lama ne-au pus o mulţime de întrebări în legătură cu noi, dar mai ales cu forţa pe care o aveam. Fusesem acceptaţi în cercul intim din jurul lui Karmapa, şi de atunci încolo s-a aşteptat de la mine să funcţionez ca gardă de corp sau, mai bine zis, să liniştesc valurile din jurul său.

Câteva zile mai târziu, Karmapa s-a dus cu elicopterul la Nage Gonpa, care se găsea la jumătatea pantei muntelui de la capătul văii Kathmandu. Este mănăstirea în care trăiesc Lama Urgyen Tulku şi soţia sa, şi ea o Lama (sau Lamini, în nepaleză), precum şi cei doi fii ai lor, reîncarnări ai unor faimoşi învăţători tibetani. Fiii au fost crescuţi de Karmapa însuşi în faimoasa mănăstire Rumtek din Sikkim, principalul centru al şcolii de meditaţie Kagyupa. A fost construită de Karmapa între 1961 şi 1965 în estul Himalayei sub cele mai bune auspicii, după ce şi-a adus oamenii din Tibet.

Bineînţeles, Hannah şi cu mine am vrut să fim şi noi cu Karmapa la Nage Gonpa şi, după ce am întrebat despre drum, am luat autobuzul până la fabrica de pantofi chinezească, apoi pe jos, prin păduricea de bambus, până la poalele muntelui Shivpuri de la capătul văii, şi am pornit pe poteca îngustă care duce sus. Hannah a făcut imediat o febră mare - un semn bun al purificării - aşa că am dus eu amândoi rucsacii, iar spre sfârşit şi pe ea, atât era de slăbită.

Când am ajuns la mănăstire, Karmapa dădea o iniţiere. Am fost destul de norocoşi să fim chiar în faţă şi am putut să observăm concentrarea incredibilă cu care construia el energiile eliberatoare pe care urma să le transmită. Părea mai mare ca de obicei şi am avut amândoi impresia că era diferit de cel pe care-l văzusem până atunci. Acesta era totuşi un alt aspect al lui. L-am întrebat pe dr. Jigme dacă ceea ce am văzut era o emanaţie a lui Karmapa sau adevăratul Karmapa. Doctorul era de părere că fusese cel adevărat, însă în cazul lui Karmapa nu avea o prea mare importanţă. Pentru a ne arăta ce vrea să spună cu asta, ne-a povestit ce se întâmplase chiar înainte de venirea în Nepal.

În timpul şederii în Bombay politicienii, probabil nerăbdători să afle cât va dura această încarnare, au insistat să-l supună unui examen medical. Motivaţia nu era una

caritabilă ci se lega de faptul că cele mai bune comandouri şi singurele trupe de paraşutişti din armata indiană sunt compuse din tibetani şi sunt total influenţate de înalţii lama.

Karmapa nu prea dorea să fie examinat, fiind însă oaspete într-o ţară în care sunt nevoiţi să se refugieze atât de mulţi tibetani, n-a putut să refuze. Rezultatele examinării au fost uluitoare. Razele X au dezvăluit nişte plămâni alarmant de mari şi o inimă de mărimea unei nuci. În urina sa au găsit zahăr, iar în salivă, febră tifoidă. Indienilor nu le-a venit să creadă şi, la aterizarea în Calcutta, câteva zile mai târziu, l-au controlat iarăşi. De data aceasta radiografiile au înfăţişat o inimă cât o minge de fotbal, cu nişte plămâni foarte subţiri lângă ea. În locul tifoidei au găsit holeră, iar zahărul dispăruse.

Cu câteva zile înainte de a merge la Nage Gompa, s-a lăsat examinat de un medic german pe nume Fischer. Doctorul făcuse o treabă bună pentru oamenii săraci din Kathmandu, şi făcea acest examen ca pe o ofrandă adevărată. Cu această ocazie inima, urina şi saliva lui Karmapa au fost normale.

În acest fel, existau acum trei examinări diferite şi trei seturi de rezultate diferite. Fiecare putea să şi-l aleagă pe cel care-i convenea mai mult.

În timp ce noi stătusem afară de vorbă cu doctorul, profund absorbiţi de vorbele sale şi abia observând peisajul fantastic ce ni se înfăţişa, un şir de tinere fete începuseră să urce pe scări spre partea superioară a clădirii, umblând cu capetele plecate şi ducând în mâini fiecare câte o eşarfă albă de ofrandă. Se părea că din nou Karmapa dădea binecuvântări, aşa că am intrat repede în procesiune şi ne-am strecurat în încăpere în spatele fetelor. Văzându-ne, Karmapa a râs din toată inima. El le hirotonisea călugăriţe pe acele fete, tăindu-le câteva fire din cap, iar eu probabil că aş fi fost o călugăriţă nepotrivită. Cu un gest al mâinii ne-a invitat să ne aşezăm lângă el şi aceasta a fost prima oară când am putut să stăm într-adevăr de vorbă cu el pentru un timp mai îndelungat.

Ne-a întrebat de ţara din care veneam, iar eu i-am vorbit despre danezi, luându-i pe prietenii mei, pe fratele meu şi pe mine însumi ca exemple tipice ale populaţiei. Probabil că am făcut să sune ca şi cum am fi fost încă vitejii vikingi şi nu "democraţii la milimetru", cum au devenit atât de mulţi. Karmapa a râs şi ne-a spus că şi el era un tip tare. El era un Khampa, aparţinând tribului războinic din Tibetul de est. Spunând asta, mi-a tras vreo doi pumni în umăr. Fără să mă mai gândesc cine era el, l-am lovit la rândul meu. Aproape că a căzut de pe tron, râzând în hohote. Destul de jenat, am început să-mi dau seama ce făcusem.

Brusc, ne-a întrebat: "Ce vreţi voi de la mine?"

M-am trezit răspunzând în cuvinte pe care noi abia le înţelegeam şi pe care nu ştiu să le fi folosit vreodată până atunci: "Vrem să fim Bodhisattva pentru binele tuturor fiinţelor."

Citisem în cărţile noastre că Bodhisatva reprezintă idealurile cele mai înalte ale buddhismului Mahayana. Ei sunt fiinţe iluminate existând la diferite nivele, care au promis să rămână active până când vor fi ajutat toate fiinţele să ajungă de la suferinţă la

iluminare. Această hotărâre de a lucra pentru binele tuturor fiinţelor ne apărea întru totul corectă. Dintre toate, acesta era lucrul pe care mi-l doream cel mai mult.

Răspunsul meu păru să-i facă plăcere şi ne-a dăruit amândurora câte un mic Buddha imprimat în cositor, cu un dorje pe faţa cealaltă, semnul iluminării imuabile. Agăţându-ni-le de gât, ne-a spus: "Nu este nimic deosebit, dar este de la mine."

Am purtat aceste pandantive până când s-au rupt, acum câţiva ani, iar unul dintre ele se găseşte acum în cutiuţa pe care o folosesc pentru a transfera altora binecuvântarea sa.

În dimineaţa următoare a venit Lama Chechoo, cu un elicopter militar, pentru a-l lua pe Karmapa, şi ne-am bucurat să-l revedem. Ne-am simţit foarte aproape de el şi i-am mulţumit pentru tot ce se întâmpla, dar îl vedeam atât de rar - i-am spus - pentru că el călătorea atât de mult. Ne simţeam puţin cu conştiinţa încărcată, gândindu-ne că îi eram într-un fel necredincioşi urmându-l peste tot pe Karmapa. Continuam să gândim în termeni "personali" occidentali şi ne consideram nişte studenţi excepţional de dotaţi, pentru care un Lama l-ar invidia cu siguranţă pe un altul. Hannah era, probabil, excepţională încă de pe atunci, în timp ce eu eram un tip gălăgios şi plin de sine, un tăvălug de energie nedisciplinată, care credea că le ştie pe toate mai bine.

Văzându-ne dilema, Lama Chechoo ne-a încurajat în mod repetat să-l privim pe Karmapa ca învăţător al nostru şi, treptat, sentimentele noastre de jenă au dispărut. A trebuit totuşi să trecem prin multă confuzie şi durere până să ne putem vedea mai întâi învăţătorii, şi pe urmă toate fiinţele, ca pe manifestări ale omniprezentei conştiinţe de Buddha, ca pe nişte activităţi ale lui Karmapa care ne ajutau să învăţăm şi să ne dezvoltăm.

Nu ne era cu putinţă să-l urmăm pe Karmapa la lăcaşul pe care urma să-l binecuvânteze în acea zi, aşa că am coborât din nou muntele, împreună cu ceilalţi. Printre cei care-l înconjurau pe Karmapa erau patru adolescenţi pe care i-am agreat imediat. Ei ne-au pus o mulţime de întrebări, dar mereu păreau să ştie răspunsurile dinainte. Am sărit din piatră în piatră, împreună cu ei, pe pantă în jos şi, folosind puţinele cuvinte englezeşti pe care le ştiau ei, plus frazele nepaleze acumulate de noi, am reuşit să ne înţelegem chiar bine.

Deşi simţeam că aceşti tineri erau deosebiţi, eram totuşi surprinşi de reacţia muntenilor când îi întâlneau. Îşi scoteau repede pălăriile şi se înclinau, iar băieţii le atingeau în trecere capetele, binecuvântându-i. Atunci când soarele străluceşte, nu vezi luna şi stelele, iar noi fusesem atât de concentraţi asupra lui Karmapa încât abia dacă am observat celelate patru nestemate ale şcolii de meditaţie Kagyu.

Aceşti tineri sunt încarnări ale celor mai înalţi învăţători, precum şi aspecte manifestate ale lui Buddha. În ultimii opt sute de ani ei au menţinut transmiterea tradiţiei în perioadele dintre doi Karmapa, şi fiecare dintre ei se naşte cu experienţa totală a naturii conştiinţei. Numele lor sunt: Shamar Rinpoche, Situ Rinpoche, Jamgon Kongtrul Rinpoche şi Gyaltsap Rinpoche, iar existenţa lor a fost prezisă de Buddha în mai multe

din învăţăturile sale.

În această perioadă ne-au vizitat mulţi dintre vechii noştri prieteni şi au putut să se deschidă către Karmapa, primind puternica sa binecuvântare. Cu toate că cei mai mulţi nu puteau să intre direct în practica meditaţiei sau să opereze schimbări în obiceiurile lor bine statornicite, ei au tras totuşi foloase clare din această binecuvântare, purtând seminţele mereu roditoare ale dezvoltării interioare, precum şi o evidentă protecţie.

În jurul Swayambhu-ului valea era cuprinsă de febră. Oamenii veneau întruna, din toate colţurile lumii, iar Karmapa îi asculta, îi învăţa, îi binecuvânta, îi vindeca şi îi ajuta, zi şi noapte. Mereu trebuia să plece undeva fără întârziere şi erau mereu lucruri pe care oamenii le doreau de la el, iar el nu spunea nicodată "nu" şi nici nu se gândea la el însuşi.

Dintre numeroaele ceremonii, cele mai populare printre occidentali erau "pujas", care folosesc ajutorul muzicii pentru a induce meditaţia. Instrumentele au o puternică influenţă asupra conştiinţei şi uneori sunt atât de zgomotoase încât întreaga natură se leagănă şi vibrează sub puterea lor. Ritmul tobelor mari şi incantaţia activează mai întâi bătaia inimii, apoi captează conştiinţa. De obicei lama erau aşezaţi pe două rânduri, faţă în faţă, având goarne, trompete, nişte instrumente asemănătoare oboiului, tobe mari şi mici precum şi tot felul de clopoţei. Cântând din instrumente, recitau textele aflate în faţa lor pe nişte măsuţe, într-o concentrare la unison. Pasajele mai estompate ale recitării erau adesea întrerupte de sunetul puternic al tobelor, clopoţeilor şi goarnelor. Vocile călugărilor şi ale lama sunau ca de pe altă lume. Vibraţii foarte profunde se amestecau una cu cealaltă, formând straturi de sunete. De multe ori experienţa plutea pur şi simplu şi nu simţeai în nici un fel de unde veneau sunetele.

La capătul rândului şedeau Karmapa şi diferitele încarnări pe tronurile lor ca nişte cutii, îmbrăcaţi cu toţii în robe roşii şi galbene şi, spre marea noastră surprindere, nu erau deloc rigizi ori ceremonioşi. În timp ce lucrurile mergeau înainte, ei discutau, glumeau şi râdeau, priveau în jur, căscau, până într-un moment când deveneau cu toţii foarte concentraţi. După aceea se destindeau din nou.

Ori de câte ori aveam ocazia, ne duceam cu prietenii în sala templului şi ne lăsam străbătuţi de vibraţii. În timp ce eram absorbiţi de sunete, nodurile din conştiinţa noastră se desfăceau de la sine, amintiri îndepărtate apăreau din nou, sentimente răsăreau şi se îndepărtau în sunetul trompetelor lungi, iar noi eram cuprinşi de pacea emanând de la călugării înveşmântaţi în straiele lor roşu-maronii. Chiar dacă habar nu aveam ce înseamnă binecuvântarea, iniţierea, recitarea şi aşa mai departe, eram atraşi de plenitudinea lor şi de o energie pe care o puteam simţi în mod concret.

Cunoşteam deja câteva dintre mantrele acelea, care dădeau recitării o asemenea forţă. Mai ales prietenul nostru Fut era priceput în reţinerea acestor silabe şi la repetarea lor cu acurateţe. Cel mai mult foloseam mantra "Karmapa Chenoo", pe care o primisem de la Karmapa însuşi, şi care înseamnă "Activitate a tuturor Buddha, acţionează prin mine!" Simţeam limpede că ea ne uneşte cu el şi că face ca dorinţele să se împlinească

spontan. Mai foloseam şi mantra pe care ne-o dăduse Buddha Laximi, de la primul nostru Lama, pe care o repetasem întruna în închisoare, şi, desigur, faimoasa "Om Mani Peme Hung", pe care o folosesc toţi tibetanii. Pe aceasta o rosteam mai ales de dragul altor fiinţe. La un nivel exterior, această "Regină a mantrelor" reprezintă o invocare a lui Chenrezig, compasiunea reunită a tuturor Buddha, în timp ce în interior vibraţia silabelor linişteşte cele şase sentimente perturbatoare şi le transformă în înţelepciune:

Om - transformă mândria şi egoismul;

Ma - gelozia şi invidia;

Ni - ataşamentul şi dorinţele egoiste;

Pe - ignoranţa şi confuzia;

Me - lăcomia şi avariţia;

Hung - ura şi mânia.

Rezultatul transformării lor este conştiinţa perfectă de Buddha, ţelul tuturor practicilor.

Am început să folosim tot mai mult mantrele şi am simţit că repetarea lor are efecte bune. Exact ca şi puja-surile, ele opreau agitaţia interioară şi confereau o pace adevărată.

De fapt, aproape toate metodele pe care le-am întâlnit erau atât folositoare cât şi atrăgătoare, însă exista un lucru pe care nu-l puteam înghiţi: atât de mult invocatul Mahakala. Acest nume era mereu invocat atunci când energia era cea mai puternică, iar eu ştiam că era numele unei puteri albastru-negre înfăţişată pe pergamentele şi statuile tibetane, singură sau în uniune, şi înconjurată de flăcări. Având trei ochi injectaţi, colţi, arme în cele două, patru sau şase mâini, şiraguri de capete umane retezate în jurul gâtului şi purtând piei de tigri şi elefanţi, el era în posesia atâtor semne ale puterii şi ferocităţii încât nu puteai să-l ignori prea uşor.

Simţirea energiei acestor forme mă făcea întotdeauna să îmi încleştez pumnii, gândindu-mă că ele reprezintă negativitatea absolută. Mi-ar fi făcut plăcere să pun mâna pe aceste orori şi să le pun capăt întru totul. Chiar în timp ce mintea mea conştientă nutrea aceste gânduri despre Mahakala, îi întâlneam atât de des energia încât nu-mi puteam menţine agresivitatea şi, treptat, am început să simt o conexiune specială cu el până când m-am trezit că îmi place de-a binelea, fără să îmi dau seama prea bine de ce. Simţeam că nu cunosc nimic mai bun decât aceste forme de energie pură, iar mai târziu Karmapa mă numea adesea cu acel nume.

Anul Nou tibetan se sărbătoreşte când e lună nouă în februarie sau martie, iar în acea zi Karmapa urma să binecuvânteze atât Swayambhu cât şi Bodhnath. Swayambhu urma să fie locul tradiţionalelor dansuri ale Lama-şilor, iar pe urmă, la Bodhnath, urma să aibă loc un ospăţ public, cu dansatori locali costumaţi şi mascaţi.

În faţa templului din Swayambhu se găsea un uriaş cap de Mahakala, iar deasupra sa o reţea complicată de fire, cu modele pătrate şi rombice. În timpul ceremoniei în aer liber care a urmat toate energiile dăunătoare ale anului trecut au fost prinse în plasă iar Mahakala, după absorbirea lor, a fost dus în procesiune până la locul unde este ars în

fiecare an. În mijlocul marii sărbători el dizolvă răul înapoi în spaţiu prin elementul foc, oferind astfel noului an un mult dorit început curat. O parte dintre noi am fost rugaţi să cărăm capul şi rareori ne-am mai spetit în aşa hal ca atunci când am parcurs acele scări coborând de la stupa. Era incredibil de greu. Atunci când reprezentarea a fost răsturnată şi aprinsă am simţit victoria asupra a tot ceea ce e dăunător şi mi-am dat seama mai bine ce este de fapt Mahakala. Am realizat că el nu este ceva negativ, ci mai degrabă puterea care cucereşte negativul; că el este de fapt o energie nelimitată, care distruge atât sentimentele dăunătoare din interior cât şi toate obstacolele exterioare ale dezvoltării noastre. Am simţit o încredere deplină în Mahakala. Am simţit că el este o energie a înţelepciunii, a cărei aparenţă exterioară înspăimântătoare este aleasă pentru a împiedica fiinţele să facă răul. Esenţa lui este compasiunea tuturor Buddha.

Cei mai mulţi occidentali confundă aceste imagini mânioase cu demonii. Venind dintr-o cultură dualistă, noi le considerăm automat dăunătoare şi astfel a apărut concepţia greşită că tibetanii, deşi un popor evident armonios şi fericit, au un cult demonic. Abia de curând a descoperit lumea profunda psihologie, care funcţionează făcând stările perturbate ale conştiinţei să fie utile, transformându-le în loc să le suprime. Este o abordare mult mai constructivă şi mai sănătoasă, folositoare mai ales în Occidentul de astăzi.

Locurile sfinte buddhiste ale Nepalului sunt construite după acelaşi model şi printre oamenii de acolo întâlneşti un sentiment deschis şi "trezit". Cât de des am putut, am meditat în camera lui Karmapa, iar el ne lăsa să stăm acolo ore întregi, doar absorbindu-i prezenţa. Întotdeauna zâmbea şi spunea "foarte bine".

Când stăteam acolo, nici chiar oamenii care veneau să discute treburi din cele mai importante nu păreau să se sinchisească de noi, ori măcar să ne observe. Atunci când vibraţiile nu erau potrivite pentru a rămâne în cameră, ne plimbam pe acoperişul plat al templului până când simţeam curentul ascendent al energiei lui şi, plasându-ne chiar în el, absorbţia se făcea de la sine.

Când nu eram cu Sfinţia Sa, hoinăream prin împrejurimi împreună cu prieteni ca Fut, generalul, Niels Ebbe şi alţii, şi descindeam zgomotoşi în nenumărate locuri sfinte, de care valea este atât de înţesată. După nopţi petrecute în stări de conştiinţă modificate chimic, ziua ne plimbam în jurul marilor Stupa, punând în mişcare roţile de rugăciuni cu naturaleţea tibetanilor, şi ne simţeam desăvârşiţi şi la noi acasă în toată acea atmosferă. Uneori puteam să ne petrecem timpul cu Lama Chechoo, să-i căpătăm binecuvântarea şi să receptăm acea pace care se revarsă mereu dinspre el. Un meşter argintar din Bodhnath ne-a confecţionat un recipient tubular pentru părul Karmapa, iar Hannah şi cu mine îl purtam pe rând, câte o zi. În timp ce-l purtam, simţeam întruna senzaţia arzătoare în locul unde atingea pielea, iar oamenii pe care-i atingeam cu el primeau şi ei energia vie a lui Karmapa.

Deodată, într-o frumoasă zi de primăvară, Karmapa a trebuit să plece. Pentru că erau atâţia oameni care aveau nevoie de el, îşi amânase plecarea în repetate rânduri. În

acea zi ne-am trezit deosebit de devreme şi am străbătut pe jos oraşul vechi, spre Swayambhu, prin ceaţa dimineţii care acoperea fundul văii, şi am ajuns la jumătatea pantei muntelui. Ajungând la camera lui Karmapa prin balconul din spatele clădirii, l-am văzut cu uimire, aşezat acolo, pe Chinni Lama. Arăta cu totul buimac şi purta un palton alb de penitenţă, pe care Karmapa tocmai i-l dăduse. A doua zi, deja, purificările lui Chinni Lama începuseră, şi curând despre ele vorbea întreg Nepalul.

Când Karmapa a plecat spre aeroport, sute de oameni s-au înghesuit în tot ce-au găsit, de la tractoare la ricşe şi l-au urmat. Toată lumea era foarte nefericită de plecarea sa, dar în timp ce durerea celor mai mulţi era un lucru tăcut "interior", acelaşi sentiment pe mine mă făcea agresiv. Nu exista nici un motiv logic pentru aceasta. La nivelul planurilor, lucrurile stăteau exact aşa cum ne dorisem. Karmapa spusese că trebuie să stăm mai întâi cu Lama Chechoo şi, cu înalta autoevaluare pe care ne-o făceam, am considerat acest lucru ca fiind chiar onorabil. În fond, toată lumea era discipol al lui Karmapa, în timp ce de-ai lui Lama Chechoo văzusem doar câţiva. Apoi, iubeam Nepalul, iar acum puteam rămâne mult mai mult, iar Karmapa spusese că-l vom revedea curând ca pe o amputare.

La aeroport am învăţat ceva despre puterea moştenită a încarnărilor conştiente - aşa numiţii tulku - care sunt recunoscute într-un asemenea număr în culturile buddhiste tibetane şi care sunt atât de utile dacă sunt recunoscute din timp. În timpul lunilor petrecute în Nepal ne concentrasem atenţia asupra lui Karmapa şi nu le-am acordat atenţie acelor copii, aşezaţi în scaune speciale şi trataţi cu atâta reverenţă de tibetani. Deşi îl văzusem pe Karmapa găsind încarnări ale unor foşti înalţi lama şi auzisem de particularităţile fantastice ale vieţilor lor trecute, copiii rămâneau pentru noi tot nişte copii.

Unul dintre aceşti mici tulku, având doar câţiva ani, fusese aşezat pe o masă. Stând în mijlocul holului aeroportului, în straie roşii şi galbene de călugăr, el contrasta puternic cu ceilalţi copii, care alergau gălăgioşi, în zdrenţe, prin jur. Karmapa intrase într-o încăpere din spate, împreună cu câţiva oameni ai guvernului, şi în timp ce aşteptam afară, am observat copilul şi stranietatea întregii situaţii. Mulţi tibetani şi nepalezi mergeau până la el şi, aşezându-i ofrande la picioare, îşi plecau capetele, iar copilul îi binecuvânta. Păreau să fie foarte fericiţi de ceea ce primeau, dar nimeni nu băga de seamă şi nu dăruia nimic celorlalţi copii, şi asta nu mi-a plăcut. Mânat de un sentiment fundamental democratic, şi pentru a vedea cu ce este atât de deosebit acest copil, m-am îndreptat spre el. Cu forma mea exterioară, mare după standardele tibetane, şi cu o barbă de cinci zile pe faţă, m-am aplecat ameninţător deasupra lui, m-am strâmbat şi i-am strigat: "Bau!" Doream să-i văd reacţia, însă n-a existat nici una. Nu se vedea nici un fel de teamă, în schimb a avut loc un contact clar atunci când ochii ni s-au întâlnit, un sentiment de recunoaştere adâncă. Am fost de-a dreptul impresionat, pentru că acest copil avea o statură de buzunar, şi am tras-o şi pe Hannah într-acolo pentru ca amândoi să-i putem primi binecuvântarea. Când am fost în faţa lui, el nu şi-a aşezat mâinile pe

capetele noastre, aşa cum ne aşteptam, ci şi-a apăsat fruntea pe a noastră. Este un semn de aceptare şi de recunoaştere, după cum am aflat mai târziu, şi am simţit o energie puternică. Cu o lumină puternică şi neaşteptată în cap, ne-am aşezat pentru a analiza ce se întâmplase. Mai târziu ni s-a spus că acela era noua încarnare a lui Ponlop Rinpoche, unul dintre cei şapte fraţi încarnaţi ai lui Karmapa. El este acum un tânăr călugăr inteligent şi radios, care a făcut în 1980, împreună cu Karmapa, o călătorie de-a lungul Statelor Unite; şi cu toate că stă mai ales la Rumtek, în Sikkim, blândeţea sa i-a adus mulţi studenţi occidentali.

_____

* “Hei, domnule!”

CAPITOLUL V
Valea uitată

După ce Karmapa a plecat, Lama Chechoo a trebuit din nou să pornească într-una din nelipsitele lui călătorii, şi cum în Kathmandu nu se întâmpla nimic deosebit în acel moment, am acceptat o invitaţie din partea prietenului nostru Terry Beck. El voia să exploreze o vale îndepărtată de lângă Trisuli, în Nepalul central-nordic. Terry lucra cu Trupele Păcii, iar unul din elicopterele Grupului pentru Controlul Naşterilor descoperise într-o zi această vale. Un prieten de-al lui Terry fusese primul alb care intrase vreodată în ea, iar acum doream să aruncăm şi noi o privire. Pe Terry îl cunoşteam bine din prima noastră vizită în Kathmandu. Pe atunci ne întâlnisem într-un zbor spre Pokhara, în vestul Nepalului, şi el ne învăţase o mulţime de lucruri. La acea vreme, probabil că el cunoştea Nepalul mai bine ca oricine, fiind singurul occidental care străbătuse ani de zile ţara pe jos. Obiectivul lui principal era să înregistreze muzică locală, şi parcursese de trei ori ţara în lung, de la vest la est, ducând întotdeauna cu el o încărcătură completă. Fără să se cruţe pe sine, el n-a avut niciodată dificultăţi cu cărăuşii. Cum iubea într-adevăr alpinismul, a ajuns primul pe numeroase din vârfurile de la marginea Tibetului. A făcut fotografii cu adevărat reuşite şi a adunat material pentru mai multe cărţi, însă cu toate că a dorit-o, n-a putut publica nimic atâta timp cât a stat în Nepal. Ştiind că ar fi dispărut fără urmă, nu a depus niciodată la guvern cei şase sute de dolari cauţiune pentru fiecare pisc. În Nepal există cam treisprezece triburi separate, neintegrate, care vorbesc fiecare dialecte diferite, unele fiind derivate din sanskrită, altele din tibetană. Terry ştia câteva din cele mai importante şi era, în acelaşi timp, un mare organizator. Împreună cu el şi cu prietenul său, Richard, şi el un bun alpinist, mergeam să escaladăm câteva “cazuri în dubiu”, - munţi pe care nepalezii pretindeau ca fiind ai lor, dar despre care chinezii afirmau că sunt deja în Tibet. Din acest motiv ei se găseau strict în afara graniţelor.

Ceea ce pentru Terry şi prietenul său era o aventură în căţăratul pe munţi, pentru Hannah şi pentru mine era o distragere de la sentimentul de pierdere cauzat de plecarea lui Karmapa. Deşi chiar şi drumul cu maşina până acolo a fost ceva deosebit, ne-a luat

ceva timp până să fim în stare să ne bucurăm de el.

Mijlocul nostru de transport provenea de la rana, acei hinduşi foarte bogaţi care conduseseră Nepalul. Cu sute de ani în urmă, când musulmanii au cucerit nordul Indiei, aceştia au fugit în Nepal cu comorile lor cu tot, devenind curând clasa conducătoare şi construind palatele enorme care se pot vedea în jurul Kathmandu-ului. Într-o bună zi, între cele două războaie mondiale, au decis că trebuie să aibă maşini, cu cât mai scumpe, cu atât mai bine. Astfel că înainte ca în Nepal să existe străzi pe care să se poată circula şi înainte de a se putea găsi vreo picătură de benzină, multe dintre ei au achiziţionat cele mai frumoase maşini care se puteau cumpăra. Ele au sosit cu vaporul la Calcutta şi au fost purtate pe spinările culi-lor peste poalele Himalayei. Acum ele stăteau prin hambarele diferitelor moşii, fără pic de rugină şi adesea cu mai puţin de zece kilometri la bord. Erau vândute foarte ieftin de când transportul intern era dominat de indestructibilele autobuze VW - uneori erau înghesuiţi 23 de adulţi şi o grămadă de bagaje într-un asemenea microbuz - sau de Mercedes-urile mari, diesel, pentru călătoriile cele mai dificile, precum şi maşinile japoneze de import, cu consum redus. Modelele vechi nu prea erau utile într-o ţară în care un litru de benzină costă cât câştigul pe o zi al unui muncitor. Nişte prieteni de-ai lui Terry cumpăraseră Rolls-Royce-uri pe care le-au dus în America, unde le-au vândut cu mare profit. El şi prietenul său tocmai cumpăraseră un Ford complet nou, model A din 1928, cu care am şi călătorit.

Pe drum n-au fost dificultăţi, după ce ne-am obişnuit cu acceleraţia de mână, şi am mers de-a lungul drumurilor nepavate până la un mic cătun de lângă Trisuli, la vest de Kathmandu, unde drumul se sfârşea de-a binelea. De acolo urma să ne cărăm noi rucsacii. Hannah şi cu mine, care trăiam întotdeauna cu un buget minim, preferând să cheltuim bani numai pe proiecte legate de Dharma, am fi urcat pe munte doar cu pâine şi fasole. Prietenii noştri aveau însă un stil mai elevat. Ei au adus tot soiul de lucruri, pe care trebuia acum să le cărăm după noi, aşa că deasupra hainelor, bocancilor, kerogenului şi sacilor de dormit, aveam o grămadă de obiecte de lux, printre care borcane grele cu unt de alune, pâine specială, o mulţime de ciocolată şi alte lucruri care se găsesc la "shop"-urile pentru americani. Fiecare bărbat căra peste şaizeci de livre, în timp ce Hannah ducea cam jumătate.

Prima porţiune de drum ne-a dus de-a lungul unui râu iute şi pe lângă o hidrocentrală construită de ruşi. Pe atunci se pare că era încă posibil să primeşti şi alte lucruri de la ei, nu numai arme. În locul prin care trebuia să trecem şuvoiul, podul se prăbuşise, iar acum exista numai un sistem simplu de traversare a torentului, prin tracţiune. Undeva sus, pe deasupra râului înspumat, atârna o frânghie suspectă din cânepă cu o platformă dedesubt, platformă care putea fi trasă de-a lungul frânghiei ca un funicular. În acest fel, câte un singur om putea să treacă în partea cealaltă. Am fost foarte fericiţi că nici unul dintre rucsaci nu ne-a căzut şi că toţi am trecut dincolo în siguranţă.

Aici a început ascensiunea, şi era o ascensiune adevărată. Am început să pricepem de ce atât de puţini oameni au ajuns în această vale. Înaintea noastră era un perete de

stâncă pe care trebuia să-l luăm cu asalt, ceea ce ne-a produs o mare emoţie. Mai târziu ni s-a spus că în acel loc femeile localnicilor refuzau să-şi mai care pachetele, iar bărbaţii îşi împărţeau încărcătura, ajutându-se unii pe alţii în timp ce făceau mai multe curse până sus. Noi însă, ignoram toate acestea, şi am început să urcăm individual, cu încărcăturile grele în spinare. Priveliştea, de acolo şi până pe creastă, de partea cealaltă, era tot mai frumoasă, cu o porţiune liberă de o sută de yarzi până la râu.

Rucsacii noştri erau supraetajaţi, trecând de capetele noastre, pentru a lăsa mobilitate picioarelor şi pentru a ne face să arătăm mai mari decât urşii pe care i-am fi putut întâlni. Am făcut însă greşeala începătorului, de a-mi strânge centura atât de tare în jurul mijlocului încât abia reuşeam să mă ţin de perete, cu mâinile şi picioarele simultan, atunci când partea de sus a rucsacului se împiedica de câte o proeminenţă. Ceea ce mi-a oferit o şansă reală de a-mi observa conştiinţa în câteva stări extreme. După ce am ajutat-o pe Hannah, care urca deasupra mea, şi am ajuns ultimul, chiar şi căţărătorii noştri profesionişti au spus că n-ar mai urca pe-acolo fără coardă.

Spre seară am ajuns la o ramificaţie în formă de U a văii , care avea pe partea îndepărtată câteva case solide din lemn, drăguţ construite. Oamenii care locuiau în ele ne-au îngăduit să dormim sub un ieşind al acoperişului. Fiind hinduşi, nu ne-au permis să intrăm în casele lor. Am observat că aveau cel mai bun haşiş din câte văzusem, chiar şi în Nepal, şi ne-a venit ideea să stabilim un contact între ei şi un prieten din Kathmandu. Păreau să nu ştie nici ei ce calitate extraordinară aveau în mână, şi fiindcă erau oameni prietenoşi şi locuiau într-o zonă atât de săracă, ne-am gândit că ar trebui să câştige ceva bani. A doua zi am pornit în sus pe ramura stângă a văii, pe poteci înguste, lipite de versantul muntos, şi am urcat ore în şir. Adesea ne deplasam prin mici desişuri de bambus, cam de înălţimea noastră, în care te puteai pierde cu uşurinţă. Toţi bambuşii erau maronii şi complet uscaţi, iar oamenii spun că acest bambus moare la fiecare unsprezece ani, atunci când apar multe pete solare. Tot morţi erau şi mulţi dintre jnepenii mari. Când sunt uscaţi, ei pot fi despicaţi din vârf până la bază cu un simplu topor, şi de aceea oamenii îi folosesc pentru şindrilele mari de pe acoperişurile lor şi pentru multe altele. Pentru a-şi asigura o rezervă la îndemână, ei usucă aceşti pomi îndepărtând coaja de la baza lor, de jur împrejur, iar apoi foarte mulţi rămân în acea stare, fără a mai fi folosiţi.

În multe locuri din Nepal există deja dovezi clare ale eroziunii solului, iar râurile devin tot mai maronii în India, în această zonă, de la un an la altul, un semn rău pentru oamenii care trăiesc din veniturile aduse de pământ.

După-amiază târziu am depăşit o stâncă proeminentă, loc în care valea îngustă o lua uşor spre stânga şi dădea direct înspre vreo două colibe de paie construite pe o suprafaţă de câţiva yarzi pătraţi de teren terasat, care nu se prăbuşise încă în râul de dedesubt. Deşi, pe cât ne puteam da seama, era imposibil să zăreşti drumul pe care venisem, oamenii care locuiau acolo ne făcuseră deja de mâncare. Cei mai mulţi dintre ei nu părăsiseră niciodată valea, crescuseră acolo şi păreau să fie atât de uniţi cu regiunea

încât aceasta devenise o extensie a simţurilor lor. Pur şi simplu au ştiut că veneam.

Bărbaţii s-au oferit să ne care bagajele pentru şase rupii pe zi, cam o jumătate de dolar. Era mult prea scump pentru acea vreme, dar fiindcă doream să fim generoşi, am acceptat. Înainte de a pleca din Kathmandu ne făcusem un stoc de bancnote de o rupie nou-nouţe, care lor le plăceau mult mai mult decât cele folosite şi pe care le considerau mai valoroase, aşa că aveam ceva drăguţ să le dăm. Aceşti oameni, ca şi ceilalţi 80 la sută din nepalezi, erau hinduşi, aşa că din nou am fost nevoiţi să dormim afară, sub streaşină. De fapt era mai bine decât înăuntru, nu erau ploşniţe, şi ne-am putut construi o imagine reală a felului lor de viaţă şi a modului în care şi-o organizau.

Şeful era, fără nici un dubiu, bunica, care conducea valea cu o hotărâre de neclintit şi cu limba ei ascuţită. Pentru a ajunge la o vârstă atât de înaintată în această zonă, trebuia să fii tare, iar ea părea să nu-şi fi pierdut nici una din puteri. Plin de curiozitate, am tras un fum din pipa de apă din care fuma ea întruna; am tuşit şi aproape că am vomitat. Ea fuma frunze de tutun netratate: otravă curată.

Cărăuşii erau foarte scunzi şi bine făcuţi, ducându-şi poverile încet, cu profesionalism, fără să obosească. Picioarele lor desculţe erau aproape pătrate şi uşoare, ca ale unei cămile, se potriveau în toate porţiunile neregulate ale terenului pe care călcau, întotdeauna distribuindu-şi bine greutatea. Fluierăturile lor prelungi şi profunde, un semn, în Himalaya, că cineva merge încărcat cu o povară grea, creau un foarte armonios fundal sonor. Este incredibil cât pot căra aceşti oameni, chiar şi cel mai slab dintre ei, şi asta se datorează nu muşchilor, ci controlului respiraţiei. În funcţie de pantă, greutate şi altitudine, ei modifică relaţia dintre respiraţie şi pas, şi ai adesea impresia că schimbă, în mod conştient, vitezele. De multe ori încărcătura lor e atât de grea încât nu şi-o pot aşeza în spinare fără un ajutor, dar odată urcată, susţinută de o cureluşă trecută peste frunte, ei merg fără oprire. Sunt în stare să care chiar şi un european suferind de rău de înălţime, dar desigur doar câteva mile pe zi, de preferinţă la vale. Pe rutele cele mai circulate întâlneşti adesea, după un urcuş abrupt, câte un loc unde găseşti o băutură tare, astfel ca oamenii să nu simtă durerea corpurilor suprasolicitate până ce nu ajung pe creastă, şi mulţi dintre ei arată de şaizeci de ani, când de fapt au doar treizeci.

Cărăuşii au luat cei trei rucsaci grei, iar eu, pentru a intra mai repede în formă şi pentru că nu mă simt niciodată bine când numai alţii muncesc, l-am luat pe cel al lui Hannah, mai uşor. Am învăţat o mulţime de lucruri despre aceşti oameni. Nu doar tehnica lor de a căra îi făcea interesanţi; am văzut lucruri despre care auzisem doar din literatură. Când ne-am oprit la amiază, au adunat iarbă uscată, au smuls câteva smocuri de lână din jachetele lor deschise, stil Sherpa, care împreună cu fâşia de pânză din jurul şalelor, constituiau întreaga lor garderobă, au scos din buzunar o bucată de oţel cu o faţă şlefuită şi au izbit-o de una din pietrele semitransparente care se găseau împrăştiate peste tot. Scânteile au atins lâna pe care o ţineau deasupra pietrei şi, când a început să ardă, au încropit un mic foc, încălzind fiertura de porumb în lapte, care era probabil ceea ce mâncau ei tot timpul anului. Observasem cele câteva duzini de plante, care creşteau

singuratice sau în mici pâlcuri în apropierea colibelor lor, precum şi vaca cu trei picioare, suferind de lipsa de sare, şi continuam să ne mirăm cum puteau ei să supravieţuiască numai cu acestea.

Spre seară am ajuns la o colibă din crengi, abandonată, având o vedere magnifică spre vale, şi am hotărât să rămânem acolo. La început cărăuşii n-au îndrăznit să se apropie de acel loc. Acolo locuise un vrăjitor puternic şi periculos, dar fiindcă noi nu avusesem nici un accident intrând acolo şi amintindu-şi că noi foloseam mereu şirangurile de mărgele de meditaţie, spunând mantre, au hotărât să intre şi ei, şi după ce ne-au cerut protecţia, au pătruns în colibă. Nu aveau la ei nici covoraşe, nici pături, şi au dormit pe împletiturile din paie care erau împrăştiate pe-acolo. În timpul nopţii îşi întorceau spre căldura focului întâi o parte, apoi cealaltă. Nu era o viaţă uşoară, însă n-am auzit nici o plângere.

În dimineaţa următoare am trecut pe lângă o zonă unde ninsese de curând şi, cu toate că erau învăţaţi să umble desculţi, cărăuşii şi-au exprimat dorinţa expresă să încerce pantofii noştri de condiţie, pe care noi îi schimbasem cu bocanci militari. Era o experienţă nouă pentru ei, şi i-am lăsat să o aibă, gândindu-ne că vor fi curând atât de sătui de ei încât se vor imuniza faţă de lumea purtătorilor de pantofi, care se mişcă în ei cu siguranţă şi fermitate, aducând asemenea pericole asupra valorilor şi vieţii lor simple.

În după-amiaza celei de-a doua zile, pe un platou plin de frumuseţe, cu nişte copaci enormi, unde tipul de vegetaţie se schimba, am dat peste o colonie de mici plante verzi care semănau puţin cu păpădia, însă aveau frunze mai groase, crescute mai aproape de sol. Cărăuşii au fost foarte încântaţi de ele, săreau încoace şi încolo de bucurie, şi nu mai voiau să plece de acolo. Nu se puteau gândi decât cum să ducă acasă acele plante. Ele se numesc Datura (buruiana lui Jimson) şi rădăcinile lor au un puternic efect halucinogen. În Europa, în Evul Mediu, erau folosite de vrăjitoare pentru diverse vrăji, inducând vise atunci când se ungeau cu ea diferite părţi ale corpului. În zilele noastre aceste rădăcini fuseseră o vreme foarte populare printre unii din prietenii noştri hippy. Ei le furau noaptea din grădinile botanice şi porneau în “excursii” gratuite, însă de mai multe ori mai fizice decât şi-ar fi dorit. Efectele pe termen lung sunt, ca şi la bromuri şi la scopolamină, deloc plăcute. Cărăuşii ne-au spus că prin arderea acestor plante erau îndepărtate toate spiritele rele şi că voiau să se întoarcă repede, să-şi cureţe casele. Le-am dat aşadar câte douăsprezece rupii şi i-am lăsat s-o şteargă. Dacă se grăbeau tare, puteau să ajungă înainte de căderea completă a întunericului (după care mersul devine foarte primejdios). Ne-au promis să ne lase pantofii la ultimul popas, de unde urma să avem nevoie de ei la coborâre.

Aveam iarăşi toate bagajele în spate. Cum ne găseam la peste patru mii de metri altitudine, păreau mai grele decât înainte. În scurt timp însă am găsit un nou ritm, călcând şi pe călcâie chiar şi în porţiunile abrupte, păşind foarte scurt şi mergând hotărât înainte, fără să ne oprim decât pentru frecventele urinări, provocate de schimbarea de altitudine. Cu puţin înainte de a se întuneca, la aproximativ patru mii cinci sute de metri

altitudine, am ajuns pe un platou ce oferea o vedere fantastică. În partea dreaptă se găseau Langtang Himal şi Gosinkund, iar în stânga munţii Tibetului. Am găsit nişte stupa construite de tibetani şi o cabană de piatră în care să ne adăpostim. Terry şi Richard voiau să întocmească în ziua următoare harta împrejurimilor şi, din fericire, au luat cu ei întregul echipament când au plecat. Hannah şi cu mine eram bucuroşi să avem la dispoziţie o zi întreagă de singurătate pentru meditaţie. Ne-am căţărat pe o creastă de unde puteam vedea şi Tibetul, şi cabana cu bagajele. În Orient înveţi repede să-ţi menţii un ochi pe lucruri, chiar şi în zonele cele mai îndepărtate.

Aşezându-mă lângă o stupa din piatră neprelucrată, o structură simbolizând cele cinci înţelepciuni ale Buddha, m-am afundat într-o carte despre dificila şi puternica meditaţie a Căldurii Interioare. Aceasta era o versiune diferită faţă de cea pe care o folosisem în închisoare, aparţinând însă tot tradiţiei de meditaţie Kagyu. Abia începusem cu vizualizarea şi cu respiraţia profundă când în mine a răsărit, ca un val enorm, energia latentă a conştiinţei. Nu primisem niciodată în această viaţă nici învăţătura completă, nici iniţierea şi nici altele care erau necesare pentru această practică şi, de fapt, ea este periculoasă pentru începători. Dar când în mine au explodat toate blocajele şi în deschiderea conştiinţei mele şi-au făcut apariţia o incredibilă lumină, energie şi bucurie, nu mai era loc de întrebări şi de îndoieli.

Exact în această regiune a Himalayei marele sfânt Milarepa, a cărui putere se află acum în Karmapa, a ajuns la starea perfectă a iluminării, tocmai prin această practică a Căldurii Interioare. Erau energiile sale iluminate, nemărginite de timp şi spaţiu, cele care veneau acum la noi. În Tibet, chiar dincolo de vale, doar la o mică distanţă, se găsea mănăstirea din Kyrong, al cărei principal Lama era Chechoo Rinpoche, primul nostru învăţător. La câteva mile depărtare stătuse într-o peşteră, timp de mai mulţi ani, cu învăţătorul său, Lama Dukpa. Acolo, pentru lungi perioade, nu s-a hrănit decât cu trei linguri de apă pe zi. Peste tot în zonă, învăţători iluminaţi ai Şcolii de meditaţie Kagyu activaseră energiile de Buddha iar acum, în timpul meditaţiei, ele veniseră la noi în valuri. Pentru prima dată am simţit energia revărsându-mi-se din palme şi am tras-o pe Hannah spre mine pentru a-i transmite această putere.

Seara ne-am întors la cabana de piatră. Terry şi Richard nu se vedeau nicăieri. A început să ningă şi dimineaţa, când ne-am trezit, era mai mult de o jumătate de metru de zăpadă peste tot în jur. Cu toate că prietenii noştri plănuiseră să se întoarcă în seara precedentă, simţeam că ei sunt bine. Îşi aduseseră cel mai bun echipament pentru dormit pe jos şi pături mari, iar în această zonă energiile protectoare erau atât de puternice încât cu siguranţă nu li se putuse întâmpla nimic rău. Am explorat împrejurimile, am meditat, ne-am uns bocancii, care erau ca nişte bureţi (data următoare ne vom închiria alţii de calitate), cu cremă de faţă, şi când noaptea se lăsa tot mai mult peste platoul înalt, au sosit în fine şi prietenii noştri, păşind greoi prin zăpadă.

S-au bucurat de focul şi mâncarea din cabană, şi cu toate că întâmpinaseră câteva situaţii încordate, ne-au spus că totul mersese bine. Îşi elogiau amândoi încălţămintea şi

păturile groase, care le permiseseră să doarmă confortabil în zăpadă. Doar o singură dată, orbit de zăpadă, Richard a fost pe punctul de a păşi în gol, de pe o stâncă.

În dimineaţa următoare ne-am început călătoria de întoarcere. Cu zăpada proaspăt căzută, era imposibil să forţăm. Coborâşul era foarte amuzant, căci puteam aluneca pe spate pe distanţe mari. În acelaşi timp abia aşteptam să ieşim din bocancii grei şi să-i înlocuim cu pantofii lăsaţi la cărăuşi. Însă atunci când am ajuns la locul unde ar fi trebuit să fie pantofii, aceştia nu erau de găsit. Întrucâtva nemulţumiţi, am coborât în continuare, până la casa vrăjitorului, unde ar fi putut fi lăsaţi de asemenea şi, în cele din urmă, spre colibele unde locuiau bunica şi clanul ei.

Bunica nu s-a arătat bucuroasă să ne vadă. Ne-a spus că oamenii cu pantofii erau undeva de cealaltă parte a văii şi că nu ştie când se vor întoarce. Acest fel de a pune problema ne-a iritat, fiindu-ne clar că vor să-i păstreze. Le-am spus, în modul cel mai prietenesc, că vom aştepta timp de o oră, până mâncăm şi dacă până atunci pantofii nu vor fi ajuns, le vom arde casele până la temelii. Când, după o oră, am început să ne scoatem chibriturile (bineînţeles că nu am fi aprins cu adevărat casele unor asemenea oameni sărmani), a apărut subit cel mai curajos şi mai bătrân dintre cărăuşi, care găsise cumva pantofii. Acum ne respectau din nou. Simţiseră că ne-au tras pe sfoară la început, când ceruseră o leafă prea mare, şi acceptând-o, ne pierdusem din prestigiu. Toate acestea erau acum uitate, iar ei voiau să vină cu noi la Trisuli, şi chiar să ne care bagajele fără plată. Uneori îi mai lăsam să ia câte un rucsac, dar între timp învăţasem cum se respiră de fapt şi acum aproape că ne făcea plăcere să-i ducem noi înşine. Deveniseră şi mai uşori, căci untul de alune în borcane grele şi pâinile tari dispăruseră pe drum, borcanele devenind nişte daruri foarte populare, înmânate oamenilor din vale.

Am ajuns la locul unde ne aştepta Fordul nostru, model A descoperit, l-am plătit pe omul care-l păzise şi, cu trei cărăuşi în portbagajul deschis, am luat-o spre cele două ramificaţii ale drumului, mărginite de barăci din tablă ondulată, purtând bravul nume de Trisuli. Era prima lor vizită într-un oraş şi erau atât de mândri că intră în el cu maşina încât ne-au rugat să claxonăm cât mai mult, ca toată lumea să-i vadă. Am şi făcut-o până la limita penibilului, ajutându-i să scrie un capitol glorios în istoria clanului lor.

CAPITOLUL VI
În ţara Sherpa

Când am ajuns noi, Lama Chechoo se întorsese deja la Kathmandu, şi a fost minunat să-l vedem şi să-i primim binecuvântarea. A râs bine de aventurile noastre, dar fiindcă trebuia să plece din nou, spre Bhutan de data aceasta, nu prea era ce să ne reţină în oraş. Doream să mergem iarăşi în Himalaya, dar de data aceasta nu doar pentru a ne căţăra pe munţi. Ţara Sherpa, posedând la acea oră o cultură tibetană virtual intactă, era ceea ce ne atrăgea, şi dacă voiam să mergem acolo în acel an, trebuia să ne grăbim pentru a nu fi prinşi de ploile musonice, care ţin luni de zile.

Lama Chechoo ne-a spus ce lama şi ce mănăstiri să vizităm, ne-a acordat protecţia sa şi, având numeroase experienţe de natură practică din excursia precedentă, în care Terry şi Richard ne fuseseră profesori excelenţi, am pornit-o pe cont propriu. Pentru a ajunge din Kathmandu în Solocumbu, "Ţara Sherpa", cel mai bine este să iei jeep-ul poştal de dimineaţa devreme, care merge până la graniţa tibetană, să cobori la Lamsango sau Barbesi, şi de acolo să mergi pe jos.

Am ajuns după-amiaza. Nedorind să rămânem în barăcile de tablă ondulată de lângă râu, care mai erau şi pline cu constructori de drumuri chinezi, am început imediat să urcăm pe un munte ce părea fără sfârşit, în bătaia soarelui, având la noi doar gamelele cu apă. Puţin înainte de căderea întunericului, care survine imediat ce soarele apune după munţi, am găsit un loc, sub un acoperiş, unde aveau orez şi ceai.

A doua zi, devreme, bucuroşi că deja avem primul urcuş în urma noastră, am mers mai departe. Spre prânz ne-am trezit pe o creastă frumoasă şi răcoroasă, de unde pornea o cărare în jos, spre următoarea vale. În acest fel urma să decurgă întreaga săptămână. În sus spre o trecătoare, în jos spre vale şi iar în sus spre următoarea trecătoare. Era un traseu cu mulţi călători interesanţi, ca de exemplu tibetani ori şerpaşi, ducându-şi mărfurile la Kathmandu. Din când în când întâlneam câte un saddhu hindus, ori un tânăr cuplu de europeni. Europenii nu erau atât de frecvenţi în zonă cum sunt acum. Abia dacă-i puteai vedea în afara expediţiilor mari şi bine pregătite, cu mulţi cărăuşi. La casele pe lângă care treceam strigam: "Lapte? Ouă?" şi, dacă nu erau, atunci "Fasole? Linte?", însă oamenii aveau de obicei numai orez, şi acela măcinat şi făcut nefolosibil, şi multe condimente. Dacă aveai ghinionul ca tocmai să fi trecut o altă expediţie, de multe ori nu mai aveau chiar nimic de vânzare. Treptat, am devenit tot mai ezitanţi în a cere de mâncare. În fond, ei nu puteau să mănânce banii pe care li-i dădeam, şi având la dispoziţie doar câţiva metri pătraţi de teren terasat pentru culturi, nu s-ar fi cuvenit să-i convingem să vândă prea mult din ceea ce aveau. Desigur, ei tot doreau bani, ca să-şi cumpere lanterne de buzunar, care se sparg şi care necesită baterii scumpe, sau pixuri, care chiar că nu le folosesc la nimic.

Ceea ce trebuie observat, atunci când călătoreşti în Himalaya, este că în afara oraşelor oamenii preferă bancnotele noi şi că ei nu pot da rest sau schimba bancnote mari, adică de la zece rupii (50 cenţi) în sus. Cel mai bine e să-ţi faci provizii de bancnote mici şi noi înainte de plecare. De asemenea, în unele văi, oamenii nu au încredere în unele monede, mai ales în jumătăţile de rupie. Dacă la o oprire primeam rest mai multe asemenea monede, aveam şanse mari să nu putem scăpa de ele la următoarea.

Oamenii ne erau de mare ajutor, arătându-ne în repetate rânduri care dintre potecile nemarcate erau cele bune, iar noi eram bucuroşi când puteam să facem câte ceva pentru ei. La fiecare pâlc de case pe lângă care treceam, oamenii veneau la noi cu bolile şi cu problemele lor, de obicei cazuri monstruoase de guşă, gripă, răni infectate sau dureri de cap, şi de multe ori câteva picături de iod şi câte un bandaj erau de mare folos. Dacă îi poţi învăţa să le dea copiilor destule lichide atunci când au diaree, poţi chiar să salvezi o

mulţime de vieţi fără efort. Un procent însemnat al copiilor din această ţară nu ajung la vârsta de cinci ani (pe atunci, cam 65 la sută) şi un prieten de-al nostru, medic, ne-a spus că ei pur şi simplu se deshidratează. Părinţii consideră că, atunci când le merge burta, ei nu trebuie să bea nimic.

De multe ori treceam, în drum, pe lângă gigantice tufişuri umblătoare, cu picioare mici pe dedesubt, femei cărând legături enorme de frunze, tăiate de bărbaţi din pomi. Aceste frunze, ale aşa-numiţilor arbori-de-iarbă, sunt adunate pentru iarnă sau foamete, cu ele fiind hrănite vacile şi caprele.

Trunchiurile noduroase şi complet dezgolite, aducând totuşi o nouă recoltă în anul următor, dau peisajului un aer amintind de Goya. Era interesant să vezi cum fiecare vale îţi inspiră alte gânduri, cum fiecare are propria sa atmosferă. Unele erau prietenoase, altele agresive, unele mândre, iar altele înclinate spre comerţ. Stând pe creastă, simţeam deja ce avea să urmeze - ce jocuri urmau să se joace de acea dată. Uneori toţi oamenii din câte-o vale aveau acelaşi chip; un bărbat puternic fusese, la un moment dat, foarte activ acolo, iar acum aparţineau cu toţii aceleiaşi familii.

A doua zi am mers o vreme pe vechiul drum dintre Tibet şi Kathmandu şi ne-am bucurat din plin de multele stupa, statui de Buddha şi basoreliefuri în ardezie care se găseau înşirate pe marginea drumului. Îndată ce am părăsit drumul, zona a devenit însă din nou plictisitoare, iar primele zile de urcuş spre Giri au fost caracterizate mai ales de o lipsă de experienţe şi de emoţii. Doar parcurgeam milele şi ne făceam poftă de mâncare.

În Giri, care e înconjurat de o vale largă şi frumoasă, elveţienii au construit o fermă în care se încrucişează vaci locale cu vaci europene şi de unde se trimite la Kathmandu mult râvnita brânză. Există chiar şi o pistă de aterizare pentru avioane mici. Am locuit acolo în stil elveţian, nu ieftin, dar civilizat, şi am găsit în acel loc o pâine excelentă, după atâta lipsă.

După Giri, vibraţia s-a modificat cumva. Ne găseam acum într-o veche zonă buddhistă, şi aici au început să se întâmple lucruri pe care mai mult le trăiam decât le observam. Totul părea plin de sens şi relevant, iar noi ne simţeam perfect deschişi la toate acestea. La scurtă vreme după ce-am părăsit oraşul, tot cu imaginea văii din urma noastră în minte, un taur a năvălit pe cărarea îngustă, artând ca şi cum ar fi dorit toată cărarea pentru el. Am împins-o pe Hannah în stânca din spatele meu şi, pentru orice eventualitate, am scos cuţitul meu nepalez. Suflând greu, animalul a trecut chiar pe lângă noi, ţintindu-ne cu coarnele, dar ratând. Din fericire, n-am fost nevoit să-l rănesc. Incidentul ne-a ascuţit receptivitatea, şi am putut să ne deschidem ochii spre peisajele izbitoare, cu păduri şi minunaţi pini, nu doar pământ maroniu erodat, ca în zilele trecute. Către prânz, în timp ce urcam spre o trecătoare, am văzut în faţa mea o apariţie cu aspect de om, cu patru braţe, albă-luminoasă, o formă transparentă ce plutea deasupra drumului. M-am frecat la ochi şi am privit din nou, dar apariţia a rămas acolo, în aer, înaintea noastră, timp de ore în şir, cum ni s-a părut nouă, în timp ce mergeam încet pe pantă. Era extraordinar de limpede, radiant şi indescriptibil de frumoasă. Astăzi aş recunoaşte acea

formă ca fiind principalul aspect al lui Chenrezig, numit în sanskrită Avalokitesvara, compasiunea unită a tuturor Buddha. Aş şti că este energia ale cărei emanaţii sunt Sfinţiile Lor Karmapa şi Dalai Lama, şi aş face totul pentru a mă deschide spre el, bucuros dincolo de cuvinte. Atunci, însă, n-am ştiut ce să cred despre această prezenţă, pe care i-am arătat-o şi lui Hannah, de mai multe ori. Am considerat-o mai ales un semn că acum intram într-o regiune buddhistă.

Chiar la căderea întunericului am ajuns la casele mari din lemn ale unor şerpaşi. Preţurile lor pentru mâncare şi adăpost erau duble faţă de cele uzuale, asta însemnând echivalentul a cincizeci de cenţi pentru două persoane. Dar pentru că se întuneca şi pentru că îi plăceam, am intrat şi aşa, hotărându-ne să scormonim prin proviziile noastre în loc să ne târguim, cum se obişnuieşte. Ei şi casa lor ne dădeau un sentiment de mare puritate, şi n-am avut nici un chef să-i presăm. Când au aflat, mai târziu, că suntem discipoli ai lui Karmapa, au redus automat preţul, iar noi am fost bucuroşi să împărţim mâncarea cu ei.

Am petrecut o seară plăcută şi ei au vrut să afle totul despre lama noştri din Kathmandu. Până la urmă i-au dăruit lui Hannah şiragul de meditaţie al unei bătrâne şi foarte sfinte yoghine care trăise în acea regiune. Cum şi l-a înfăşurat în jurul încheieturii, Hannah a simţit căldura curgându-i prin mână până la inimă, şi de acolo răspândindu-se în tot corpul. Acel şirag îl mai are şi astăzi. Mai târziu, când am încercat, din obişnuinţă, să îmbunătăţesc cu un fum o seară deja reuşită, am avut, pentru prima oară în viaţă, nişte bătăi de inimă sălbatice, extrem de neplăcute. Ajunsesem într-adevăr în ţara Buddha şi, după cum bănuisem şi cu alte ocazii, dar uitasem repede de fiecare dată, pentru că nu se potrivea cu filosofia mea personală, lor hotărât nu le plăcea acest fel de fum.

A doua zi au fost alte câteva trecători de străbătut şi o bună parte din timp am avut în dreapta un râu. Vremea era umedă, rea şi zbuciumată, şi adesea mai cădea şi grindină. Cu toate acestea, a fost în regulă. Şerpaşii care ne-au invitat să ne adăpostim la ei în casă erau prietenoşi şi deschişi, şi era o plăcere să vezi statui şi Thankas ale atâtor aspecte de Buddha - pacifice, fioroase şi în uniune - binecuvântând drumurile şi casele. Aici nu stăteam de vorbă cu nişte oameni asemenea copiilor, ci comunicam într-adevăr. Chiar şi atunci când nu erau prea multe de spus sau de făcut, simplul fapt de a fi acolo era ceva bun. Ori de câte ori mergeam să bem un ceai şi ei vedeau lucrurile pe care le primisem de la Karmapa, nu ne luau nici un ban. Învăţasem deja trucul de a lăsa câteva rupii pe altarul casei, ca ofrandă. Economiseam o mulţime de cuvinte, iar ei nu puteau spune nu.

În acea zi nu am ajuns prea departe. Băusem prea mult ceai şi făcusem prea multe vizite, dar faptul că am rămas acolo unde eram a fost un lucru bun: în dimineaţa următoare ne-a fost adus un copil numai piele şi oase, aproape mort. Când i-am aşezat pe creştet cutia cu părul lui Karmapa, a deschis ochii şi a râs. Indiferent ce s-o fi întâmplat până la urmă, energiile lui erau acum reorientate, şi din asta urma să rezulte ceva bun.

N-am ajuns la Bander - o tabără de corturi aşezată la confluenţa a două râuri, la doar şase sute de metri altitudine - decât a doua zi dimineaţa, pe la zece. Acesta este

locul din care urci spre inima ţării şerpaşilor. De aici trebuie să urci trei kilometri până la o trecătoare, de acolo mergi pe creastă mai multe ore, iar apoi cobori uşor printr-o pădure cu copaci mari, acoperiţi cu muşchi, înainte de-a ajunge din nou într-un loc populat.

Acolo sus era deja zăpadă şi, chiar dacă pornisem târziu, trebuia să ajungem pe lumină. Oamenii ne sfătuiseră să pornim a doua zi în zori, dar neavând vreme de aşteptat şi cu protecţia din partea Buddha ai noştri, am pornit pur şi simplu. Urcuşul ne-a dus printr-un ţinut virgin. Ciripitul păsărilor era constant, oprindu-se numai când vreun vultur plana pe deasupra. Fiecare cotitură a drumului ne oferea o privelişte mai largă, iar noi aveam conserve de lapte condensat, suficient "combustibil rapid" pentru corp, pentru a nu ne mai odihni pe drum.

La jumătatea urcuşului se găsea o mănăstire, pe lângă care n-am putut să trecem pur şi simplu. Era păzită de un gigantic buldog tibetan, Lama însă a fost foarte de treabă. I-a făcut plăcere să ne conducă prin clădire şi să răspundă tuturor întrebărilor noastre legate de numeroşii Buddha, minuţios realizaţi, şi de pergamente. Nu puteam însă rămâne mult dacă voiam să ajungem undeva în acea zi, aşa că am continuat urcuşul.

Aproape de vârf, când înaintam deja prin zăpadă, am întâlnit o caravană cu cai, şi oamenii ne-au invitat să ne alăturăm lor. Ei ştiau un loc, dincolo de creastă, unde se putea sta, şi ne-au spus că nu aveam cum să ajungem la capitala Sherpa, Jumbesi, înainte de a se întuneca. Mai aveam de făcut, de sus, de pe creastă, o călătorie de încă trei ore, pe un teren unde-ţi puteai rupe uşor picioarele.

Ne-a surîs ideea de a merge cu ei. Nu mai fusesem niciodată într-o caravană şi ne-am amintit multe lucruri pe care le citisem în cărţile lui Chaucer sau ale multor altora. Oamenii se purtau frumos cu animalele lor, un lucru rar întâlnit în Orient. Ei iradiau vibraţii bune şi pace interioară - şi găseau natural acest lucru, spre deosebire de mine atunci când oamenii cu care ne întâlneam în trecătoare au venit şi mi-au cerut binecuvântarea. Era pentru prima dată când mi se întâmpla şi am aşezat o imagine a lui Karmapa, împreună cu cutia, pe creştetele capetelor lor şi am simţit puterea revărsându-se. Ajungând sus, am mers ore întregi pe creastă, trecând printr-o pădure fantastică de rhododendroni, privind în jos spre mai multe văi, una mai frumoasă decât alta. Când soarele cobora deja dincolo de orizont, am ajuns în sfârşit în valea Sherpa, uzi până la genunchi, dar fericiţi.

În Nepal trăiesc peste treisprezece triburi, fără să se prea amestece între ele, dar în pace. Unele locuiesc în colibe de stuf, altele în case de o frumuseţe recunoscută, ca cele vechi din valea Kathmandu-ului. Şerpaşii, oameni puternici şi activi, şi-au construit case care ar arăta bine oriunde în lume. Sunt nişte cabane mari, din buşteni, datând mai ales din vremea când drumul spre Tibet trecea prin ţara lor, iar ei făceau comerţ şi conduceau caravanele. Când aceste slujbe au dispărut prin cucerirea chineză, şi-au canalizat energia spre alte domenii. Au devenit conducători ai numeroaselor expediţii himalayene, sau negustori în Kathmandu. Din cauza tendinţei lor de a se muta în funcţie de ocaziile

favorabile, un lucru totuşi rar întâlnit în societăţile asiatice, şi a abilităţii lor de a lucra ca ghizi montani, lucru care cere multe vieţi omeneşti, ei îşi pierd în mod constant tineretul. Acesta este lucrul cel mai demn de observat că, asemenea tibetanilor şi bhutanezilor, au familii nu prea numeroase. Sunt foarte deosebiţi de indieni şi de nepalezii hinduşi, care-şi ţin femeile mereu însărcinate şi bolnave, în speranţa unei îndestulătoare descendenţe masculine, pentru a garanta o bătrâneţe trăită în siguranţă, supraaglomerând astfel ţări cândva pline de frumuseţe.

Tocmai când se întunecase deja prea mult pentru a ne putea continua drumul, grupul nostru a fost bine primit la una dintre primele ferme întâlnite în drum. În spatele casei principale se găsea un teren îngrădit, de formă triunghiulară, în care era înfipt un stâlp lung purtând un steag al victoriei. Dormind în fân proaspăt, însoţit de fornăitul cailor şi fluturatul steagurilor de rugăciune, am avut vise puternice şi frumoase.

În dimineaţa următoare familia de şerpaşi ne-a dus în camera lor de meditaţie, pentru a ne arăta ceva. Când au deschis desagii, pe care-i duseseră acolo în seara precedentă, am văzut că ei conţineau zeci de statui, frumoase şi vechi, ale diferitelor aspecte ale Buddha şi ale înalţilor lama, ale căror chipuri fuseseră zdrobite de chinezi. Nu mai văzusem niciodată piese mai frumos lucrate, iar baza lor intactă ne-a demonstrat că ele conţineau încă binecuvântarea cu care sunt încărcate înainte de a fi folosite ca ajutoare în meditaţie. Ele conţin suluri de mantre şi relicve provenind de la mari învăţători şi de la locuri sfinte, iar energiile lor sunt transmise tuturor celor care sunt deschişi spre ele. “Ele vor căpăta acum feţe noi”, au spus şerpaşii, “şi le vom duce în locuri unde oamenii înţeleg ce sunt ele.”

Ne-am gândit că este un lucru minunat acesta, să scoţi din Tibet, prin contrabandă, statui sfinte, pentru a le folosi în adevăratul lor scop. Mai ştiam, totuşi, că ele s-ar putea să nu rămână acolo prea mult timp, că existau negustori fără scrupule care aveau filiere prin care furau statui din toată ţara, pentru a le vinde apoi în Occident. Aici ele sfârşeau adesea prin a fi golite de binecuvântare şi putere, fiind deschise de vameşi în căutare de haşiş, sau de către un proprietar curios. Apoi vor rămâne ca simple ornamente exotice sau investiţii, în casele unor oameni care nu ştiu nimic despre valoarea lor pentru conştiinţă. În acest fel, fiinţele îşi creează propria karma, semănând seminţele viitoarei suferinţe, ori fericiri. Rezultatele, însă, nu vin numai în alte vieţi. Uneori karma se coace mult mai repede!

Chiar atunci în întreg Kathmandu-ul se vorbea despre procesul fiilor lui Chinni Lama, care fuseseră prinşi, înarmaţi cu puşti, tocmai în timpul unui jaf de acest gen. Fuseseră arestaţi chiar a doua zi şi după ce Karmapa îi dăruise lui Chinni Lama, ca un cadou înainte de plecare, haina albă de penitent. Aşa cum s-a dovedit în timpul procesului şi după cum întregul oraş ştiuse de fapt tot timpul, familia aceasta activase în mai multe asemenea zone.

Am mărşăluit de-a lungul unui drum bine construit, pe care, din cine ştie ce motive, oamenii păreau să arunce pietrele de pe terenurile lor, înspre Jumbesi, pe lângă

idilice cabane de buşteni şi multe, multe stupa. De curând aflasem că stupa conţin obiecte rituale şi relicve, care încarcă toată zona din jur. Am mai aflat că împrejurul lor trebuie mers în sensul acelor de ceasornic, urmând direcţia soarelui, păstrând umărul drept către stupa.

Stupa sunt aspecte mereu prezente ale culturii buddhiste şi sunt construcţii foarte des întâlnite mai ales în zona himalayană. În mod simbolic, ele reprezintă universul, la nivel exterior, interior şi secret, şi când te deschizi spre înţelesul lor, ele au o influenţă tot mai mare asupra conştiinţei. Ne ajută să transformăm experienţa prezentă "impură" a lumii într-un tărâm pur, de Buddha, permiţându-ne să vedem lucrurile aşa cum sunt şi nu cum am putea dori sau ne-am putea teme că sunt, ducându-ne într-o stare în care toate sunt adevărate şi perfecte în ele însele. Stupa plantează în conştiinţă germenii recunoaşterii bucuriei şi libertăţii ei originare şi o aduc de la stări condiţionate la cele necondiţionate, de la confuzie la iluminare.

Baza pătrată, în unghiuri drepte, a unei stupa manifestă aspectul solid, de "pământ", al universului, iar culoarea ei este galbenul. Corespunde sentimentului perturbator al mândriei. În iluminare, acest sentiment este transformat în înţelepciunea care arată unitatea fundamentală, egalitatea şi vacuitatea esenţială a tuturor lucrurilor; că totul apare din potenţialitatea conştiinţei. Partea rotundă de deasupra ei, în formă de picătură, simbolizează elementul de apă, aspectul "curgător" al universului. Culoarea sa este albastrul şi corespunde sentimentului mâniei. Mânia este transformată în înţelepciunea-asemenea-oglinzii, înfăţişând cu claritate lucrurile aşa cum sunt, fără a adăuga ori a omite ceva. Nivelul următor este "căldura", elementul foc. Culoarea lui este roşul şi reprezintă dorinţa egoistă, care prin iluminare devine înţelepciunea discriminatoare. Înţelepciunea discriminatoare vede toate lucrurile apărând în mod separat, dar totuşi ca părţi ale întregului. În Tibet şi Nepal această porţiune pătrată are adesea reprezentaţi (ca şi stupa din Bodhnath şi Swayambhu) ochii înţelepciunii privind în cele patru direcţii. Partea superioară, conică, cu inele, simbolizează elementul aer, sau mişcarea, căreia îi sunt asociate culoarea verde şi sentimentele de invidie şi gelozie. Practica buddhistă transformă aceste sentimente în înţelepciunea de Buddha a experienţei active, numită şi înţelepciunea atotîmplinitoare. Partea din vârf a stupei reprezintă de obicei un soare în interiorul unei luni noi, sau picătura de flăcări a elementului spaţiu aşezată într-un vas cu elixirul vieţii. Culoarea sa este albă şi în starea sa impură reprezintă ignoranţa şi prostia, care se transformă în înţelepciunea atotpătrunzătoare, în iluminare cu totul lipsită de limită în timp şi spaţiu. Aceste cinci înţelepciuni nu sunt altceva decât cele cinci aspecte ale conştiinţei de Buddha care, în forma lui Dorje Chang, purtătorul iluminării-asemenea-diamantului, se exprimă prin încarnările lui Karmapa. Perfecţiunea celor cinci înţelepciuni este aşa-numita esenţă de Buddha, sau Mahamudra, care, dincolo de timp şi spaţiu, este natura originară a fiecăruia dintre noi. A rămâne în aceasta, în toate timpurile şi locurile, înseamnă deplina iluminare.

Cum noi, de obicei, nu experimentăm puritatea şi iluminarea noastră inerentă, stupa, prin forma lor, ne amintesc de ele. Chiar oamenii care nu ştiu nimic despre semnificaţia lor simbolică, văzându-le, beneficiază de aceasta la nivel subconştient. Stâncile mari aşezate pe marginea drumurilor au acelaşi scop. Ele poartă inscripţii ca Om Mani Peme Hung şi alte mantre, în cele cinci culori, şi atrag atenţia oamenilor asupra vibraţiilor lor. Lungi ziduri "Mani" de piatră sculpată, făcute de localnici ca nişte daruri pentru călători, stau în mijlocul drumului în cele mai neaşteptate locuri, purtând mantre şi basoreliefuri ale celor mai cunoscute aspecte de Buddha, făcând din simpla trecere pe lângă ele o practică de deschidere a conştiinţei.

Toată ţara vibra de influenţă buddhistă. Aici totul era parte a unui întreg. Calea spre stări de conştiinţă superioare era prezentă în nenumărate forme, iar noi ne simţeam complet înconjuraţi şi plini de impresiile în care credeam şi pe care le îndrăgeam. Emoţionaţi şi fericiţi, ne îmboldeam prietenii, şi caii, spre viteze tot mai mari.

Trecând de o mantră deosebit de mare, proaspăt pictată pe o gigantică stâncă atârnând deasupra drumului, peisajul s-a deschis brusc spre o vale lungă, cu un grup de vreo douăzeci de case: capitala ţării Sherpa, Jumbesi. În apropiere, pe partea stângă, se găsea o mănăstire constând într-o casă înaltă, aşezată pe o pajişte. În uşă a apărut un tânăr italian. El locuia acolo pentru a învăţa pictura Thanka şi a dorit să ştie cu cine ne-am întâlnit pe drum. Părea singuratic şi pierdut, necunoscând limba tibetană şi probabil voia doar să se convingă că mai este în viaţă. La câţiva kilometri distanţă de oraş, spre stânga, am zărit o altă mănăstire, pe jumătate ascunsă de un munte, către care ne-am simţit puternic atraşi. Totuşi, ne înţelesesem să ne întâlnim cu prietenii noştri danezi din oraş înainte de a ne face alte planuri, aşa că ne-am dus mai întâi acolo. Aceştia nu erau în nici unul dintre cele două locuri unde se putea mânca, am descoperit însă că se făcuseră din cale-afară de cunoscuţi peste tot. Acum erau plecaţi în excursie prin împrejurimi, pentru câteva zile. Am mai aflat şi că Tuchi Rinpoche locuia chiar în mănăstirea pe care voiam atât de mult să o vizităm. Aşa că, odată ce ne respectasem promisiunea, am lăsat un mesaj lângă cea mai mare parte din bagajele noastre adresat prietenilor noştri, şi am pornit repede în sus pe munte. Voiam cu adevărat să-l vedem pe acel Lama, recomandat atât de călduros de Chechoo Rinpoche.

A fost o plimbare idilică printre munţi, pe o vreme frumoasă în mijlocul unui peisaj de parc englezesc. Mănăstirea era construită într-un stil tibetan tipic şi strălucea îmbrăcată în vopsea proaspătă. Clădirea principală se sprijinea, în spate, pe panta muntelui, iar în faţă avea o curte centrală, înconjurată de un zid. În jurul şi în interiorul acesteia fuseseră construite rânduri de case mici, în care locuiau lama, călugării şi călugăriţele. În sus, pe munte, deasupra acestora, în partea dreaptă, se găseau câteva colibe mici de meditaţie, în care yoghinii îşi petrec luni de zile, uneori chiar ani, în retragere. Aceste colibe sunt adesea atât de mici încât nu poţi sta în ele decât aşezat, fără să poţi măcar să te întinzi. Deşi ele par unui observator exterior nişte locuri de teribilă tortură, pentru yoghini ele nu sunt astfel. Lor, această situaţie le oferă ocazia să reteze

întreaga confuzie exterioară, să-şi întoarcă spre interior conştiinţa şi să realizeze natura acesteia. Astfel se pot atinge împlinirea şi bucuria spontană, care este întotdeauna adevărata noastră esenţă. La Tsurphu, principalul sediu al lui Karmapa, situat în Tibet, la nord de Lhasa, un munte similar, plin cu peşteri şi yoghini, era numit Dechen-Ri, Muntele Marii Bucurii. Acest nume sugerează întrucâtva vibraţia acestor locuri. Şi mânăstirea aceasta era păzită de un câine enorm şi gălăgios care-şi arăta colţii, dar care, din fericire, a bătut în retragere după câteva pietre şi n-a mai fost nevoie să fiu dur cu el. Locul era plin de corbi care croncăneau, aşa că a trebuit să batem la uşă destul de mult până să fim lăsaţi înăuntru.

I-am spus călugărului care ne-a deschis uşa că eram studenţi ai lui Karmapa şi că fusesem trimişi acolo de Lama Chechoo. Am fost conduşi direct în bucătărie, unde ceaiul tocmai era gata. Bucătăria, în mănăstirile tibetane, este locul unde se desfăşoară cele mai multe activităţi exterioare şi, dacă nu te deranjează fumul provenit din vatră, adesea atât de înţepător încât nu poate fi suportat de ochii nici unui occidental, este un loc chiar plăcut. Călugărul care se ocupa de noi era un personaj într-adevăr fantastic. Figura lui realiza spontan cele mai incredibile imitaţii. Putea să realizeze o personificare perfectă a funcţionarului de la vize din Kathmandu, spaima tuturor vizitatorilor, făcându-ne să ne tăvălim de râs. Era o experienţă neobişnuită să întâlneşti pe cineva dotat cu asemenea umor şi mimică, într-un loc unde oamenii par dăltuiţi din piatră cenuşie. Ne-a spus că el, împreună cu Rinpoche şi cu alţi câţiva călugări, fugiseră din zona aflată chiar la nord de muntele Everest. Ne-a arătat o pictură murală înfăţişând acel loc, precum şi prima pictură pe care am văzut-o vreodată reprezentându-l pe Karmapa dând binecuvântarea maximă. Atât tălpile cât şi palmele erau complet întoarse spre privitor.

Eram bucuroşi că mai aveam câteva aspirine, bandaje, nişte iod şi alte lucruri utile, pe care le puteam dărui. Călugărul ne-a dus să locuim într-o cameră bogat ornamentată. "Rinpoche tocmai s-a retras să mediteze pentru şase luni", ne-a spus. "El stă în partea superioară a clădirii, unde nimeni nu-l poate vizita; dar aici sunteţi bineveniţi şi vă puteţi simţi ca acasă."

Cu puţin înainte de a porni în această călătorie primisem prima meditaţie, în limba engleză, asupra unui aspect de Buddha. Ne fusese trimisă de un yoghin chinez din Kalimpong, un oraş din estul Himalayei, şi era primul nostru contact complet cu uneltele Vajrayanei, calea de diamant ce duce la iluminare. Acest yoghin ne-a surprins puţin, la început, cu genul de cărţi pe care le dorea din Danemarca. Erau din acelea care, pline cu frumuseţe feminină, făceau faimoase bucuriile ţării noastre în toată lumea şi ne-am întrebat la ce-i puteau folosi aceste imagini. Până la urmă, el ar fi putut oricum să vadă în vizualizările sale interioare orice ar fi dorit. Puteau fi oare deosebiri, privind canalele interioare ale corpului, între Occident şi Orient? În sfârşit, orice o fi fost, darul trimis de el, meditaţia asupra lui Dolma (Tara) cea Verde, compasiunea tuturor Buddha unită într-o formă feminină, era minunat. Acum o practicam, protejaţi de Tara, de Karmapa şi de legăturile bune din vieţile anterioare. Nu ştiam că pentru meditaţie este într-adevăr

nevoie de autorizare, de instrucţiuni speciale şi de împuternicire şi, chiar înainte de acestea, e nevoie de “Refugiul” buddhist.

Cu toate că nu o ştiam, oficial încă nu eram buddhişti. În timpul vizitei lui Karmapa plutisem, timp de două luni, de la o Ceremonie a Coroanei şi o iniţiere la alta, şi fusesem ameţiţi de transmisia de putere. Eram însă, în continuare, ignoranţi în ce priveşte primul pas cu care se intră pe cale. Dar chiar fără să fim formal buddhişti, noi ne simţeam astfel şi am meditat deci asupra formei perfecte a Tarei Verzi, asupra lui “Om Tare Tuttare Ture Swaha”, vibraţia ei interioară şi asupra identificării conştiinţelor noastre confuze cu esenţa ei de Buddha. A fost foarte bună cu noi, aşa cum e cu toate fiinţele, şi ne-a dăruit valuri extraordinare de binecuvântare şi iubire.

Şi pentru că a doua zi încă tot nu eram iluminaţi, m-am gândit că ar trebui să facem şi mai bună această experienţă minunată, luând acidul puternic pe care-l adusesem cu noi. Ca de atâtea ori, Hannah a luat dublu iar eu de mai multe ori doza obişnuită, apoi am urcat la un mic podest, pe versantul golaş al muntelui, la câteva sute de metri de mănăstire. Foarte curând, deja în timpul urcuşului, acidul a început să lucreze. Poteca abruptă şi nisipoasă, cu pietre care alunecau la vale, întreg peisajul, au început să se mişte, să respire şi să prindă viaţă; apoi am ajuns: şedeam deasupra mănăstirii, în lumina limpede a soarelui, cu o vedere panoramică asupra ţării Sherpa. De mai multe ori la rând am dizolvat în noi valea, munţii, mănăstirea, şi totul, ca apoi să le expirăm din nou. Am experimentat puternicele energii elementale ale cuprului roşu şi ale bronzului galben, urcând spre noi prin munte. O experienţă puternică ne ducea într-o alta, la fel de puternică, în timp ce lumi apăreau şi dispăreau într-un joc al bucuriei. La un moment dat am observat că fusesem descoperiţi de muştele de cal, care poate că fuseseră prezente chiar de la început. Am lăsat-o pe prima să-şi facă plinul. Am găsit că e o glumă foarte bună faptul că ea va avea parte acum de o mică “excursie”, sugându-mi sângele cu drog, şi chiar a făcut nişte lupinguri caraghioase atunci când a zburat de acolo. Însă când următoarea muscă s-a aşezat să ia masa, din obişnuinţă, fără să mă gândesc, am lovit-o şi am strivit-o. Stăteam acolo, cu o muscă aplatizată, care încă se mai mişca, pe mâna mea şi deodată nu m-am mai simţit deloc bine. Cu o mare putere, făceam să apară şi să dispară lumi întregi, dar n-aveam compasiune nici măcar pentru un mic animal. M-a durut foarte tare când am văzut acest lucru.

Seara, când am pornit în jos spre mănăstire, acidul era încă activ. După experienţa cu musca de cal, nu mă simţeam nicicum liniştit. Era ca şi cum aş fi avut în mine legat ceva, care voia să iasă. Coborând, am trecut pe lângă un cuplu de şerpaşi care construiau o cabană, iar acum în ochii mei ei apăreau urâţi şi piperniciţi. Ştiam că ceea ce vezi în exterior este o reflexie a stării tale interioare, şi acesta, în mod clar, nu era un semn bun. M-am întrebat, în consecinţă, cum să ies cât mai bine din această “excursie”, cum să intru în starea normală de conştiinţă cu maximum de impresii pozitive şi voioase, ca o motivaţie de a merge mai departe. În această stare de căutare , puţin înainte de a ajunge la mănăstire, am văzut un copac de care erau atârnaţi ciorchini de texte sfinte. Acestea

erau atât de vechi şi de folosite, încât gradul lor de uzură nu mai permitea citirea lor în timpul ceremoniilor, şi fuseseră atârnate acolo pentru ca bunele lor energii să se răspândească acum spre toate fiinţele. Când am realizat compasiunea ascunsă în acest fapt, toate tensiunile interioare s-au dizolvat. Cu lacrimi în ochi, am făcut din nou şi din nou jurământul să lucrez cu adevărat pentru aceste lucruri preţioase care nu numai că ofereau o putere dincolo de tot ceea ce încercasem până atunci, ci răspândeau şi iubirea cea mare.

Când ne-am întors la mănăstire, această dorinţă profundă mă însoţea încă, la aceeaşi intensitate, şi această rugăciune către toţi Buddha, şi mai ales către Karmapa, de-a ne împuternici să lucrăm pentru Dharma în această viaţă şi în toate celelalte, a fost cu noi de atunci tot timpul.

Întorcându-ne în Jumbesi, ne-am întâlnit prietenii din Copenhaga. Fuseseră într-unul din locurile lor periodice, mergând din casă în casă şi epuizând toată berea de casă pe care o găseau. Era plăcut să-i revedem, şi aveam o mulţime să le spunem. Ei se integraseră cu adevărat în viaţa satului Sherpa, fuseseră acceptaţi împreună cu toate obiceiurile lor vikinge, şi nu se simţea nici un fel de distanţă între ei şi localnici. Unul dintre ei aprofundase istoria şerpaşilor, şi despre aceasta voia să ne vorbească.

Începând cu secolul al XIV-lea, şerpaşii au coborât în trei valuri, la intervale de câteva sute de ani, acoperind zona în care trăiesc acum. Au venit din partea de est a Tibetului, din provincia Kham, de unde se pare că au fost izgoniţi de triburi războinice nou venite, posibil de origine cazacă. Aceşti "noi" Khampas sunt clienţii cei duri, care rezistă şi azi în faţa chinezilor şi care, se spune, sunt pe jumătate bandiţi şi pe jumătate sfinţi. Aici, în Himalaya, şerpaşii au păstrat vii practici foarte pământeşti şi pitoreşti, care în Tibet abia dacă se mai întâlnesc, sărbători religioase care durează o săptămână zi şi noapte cu băutură, muzică şi dansuri religioase.

În timpul acestor ospeţe dispar toate sentimentele de separare şi toţi cei prezenţi se contopesc în unitate. Lama care prezidează au puterea de a direcţiona energiile trezite şi ei se asigură ca acestea să nu o ia razna, iar rezultatul scontat este de a oferi şerpaşilor o experienţă a unităţii lor fundamentale, ceea ce-i face pacifici pe aceşti oameni activi şi le ţine societatea închegată. Lama aparţin "vechii" şcoli a buddhismului tibetan precum şi şcolii noastre, şi mulţi dintre ei sunt căsătoriţi. Ei nu se tem deloc de bucuriile lumeşti. Conducând aceste festivităţi, ei pot să transforme toată energia şi să o folosească în fiecare situaţie şi sunt nişte învăţători puternici.

Toţi şerpaşii din Jumbesi ştiau că Tuchi Rinpoche se retrăsese pentru încă o jumătate de an şi că el îşi folosea acum puterile meditative pentru a transforma negativitatea unei lumi primejdioase. Ei trăiesc cu toţii în câmpul de siguranţă oferit de Refugiu, certitudinea că există un ţel absolut - deplina iluminare, starea de Buddha - o cale ce duce acolo - Dharma (învăţăturile) şi că există fiinţe care îi vor ajuta pe această cale, cei care practică (Sangha).

Siguranţa unui Refugiu absolut este cea care oferă, nu numai şerpaşilor înstăriţi, ci

şi celor mai săraci refugiaţi şi, în zilele noastre, unui număr crescând de practicanţi occidentali, acea calitate neclintită care demonstrează sănătatea fundamentală a conştiinţei. Este un fel de căldură ce apare de la sine atunci când conştiinţa nu mai e ataşată de sentimente de speranţă sau teamă, când energia ei spontană nu mai este legată de confruntări rigide de genul ori-ori. Atunci ea poate să rămână pe o fericită cale de mijloc, privind lumea din punctul de vedere al lui şi-şi. În această stare eşti conştient de felul în care caută toate fiinţele fericirea şi în care poţi să înveţi din fiecare situaţie. Vederea acestei binecuvântări a Refugiului, crescând în tot mai mulţi din prietenii noştri din Occident, a constituit bogata recompensă a muncii noastre.

Oraşul Sherpa era clădit din pietre cenuşii, cioplite, şi din buşteni întregi. Casele erau impunătoare şi în ele se putea intra uşor. Fiecare dintre ele avea o încăpere ieşită în afară destinată Buddha, iar multe dintre case erau folosite numai pentru practică, în rest rămânând goale. Acestea aveau adesea curţi mari, pentru dansuri ceremoniale, înconjurate de garduri grosolane de lemn, foarte diferite de cele sculptate delicat din valea Kathmandu. Pe altare se găseau statui vechi de sute de ani care, ca şi pergamentele, aveau semnele inconfundabile ale confecţionării la ţară, şi nu în vreun oraş. Mâinile şi ochii erau exagerat de mari faţă de celelalte părţi ale corpului.

La intrarea în oraş erau stupa, încărcând zona cu energia lor pozitivă şi ţinând la distanţă negativitatea. Pretutindeni se simţea limpede puterea lui Guru Rinpoche, acel yoghin care a adus buddhismul în Tibet. Acest preţios învăţător, numit şi Padma Sambhava sau Cel Născut în Floarea de Lotus, a fost purtătorul celor mai înalte iniţieri tantrice. El a apărut dinspre India în secolul opt şi le-a adus şamanilor tibetani viziunea unei iluminări depline, absolute, dincolo de ego. El a fost prezis de Buddha ca un transmiţător al celor mai înalte practici, iar învăţătura şi puterea lui sunt acum transmise de Karmapa şi de alţi înalţi învăţători ai vechilor şcoli ale buddhismului tibetan.

După câteva zile, împreună cu şapte-opt prieteni, am pornit într-un tur al ţării Sherpa. Deplasându-ne la o altitudine medie de 3.000 metri, am făcut un ocol larg al văii, vizitând toate locurile şi mănăstirile importante. Singurele pe care le-am evitat au fost faimoasele Tangboche şi Pangboche, tabere-bază pentru escaladarea Everestului. Două expediţii mari, una australiană şi una japoneză, mâncaseră tot în drum, urcând preţurile la un nivel la care nu eram dispuşi să plătim.

De fapt, când călătoreşti în Nepal, trebuie întotdeauna să fii atent la expediţii. Mulţi nu mai uită niciodată cum au oprit într-un loc unde nu mai exista nimic de cumpărat, sau unde ţi s-au oferit cartofi la o rupie bucata.

Am pornit pe drumul de jos, care ducea pe lângă cea mai mare stupa din oraş, traversa pârâul peste nişte scânduri şi începea urcuşul pe munte prin partea stângă. Cărarea ne-a purtat prin păduri virgine şi prin peisaje care-ţi tăiau respiraţia, locuri în care fiecare cotitură îţi oferea o imagine nouă şi fantastică, şi fie că priveam aproape, fie în depărtare, erau destule lucruri care să ne încânte ochii.

Trecând pe lângă câte o casă, oamenii din ea ne invitau înăuntru şi ne dădeau de

mâncare. Ne interesam de noutăţi, iar lucrurile noastre erau toate pipăite şi analizate.

Ne-am fi putut vinde, la fiecare popas, saltelele de câte cinci ori, iar toate celelalte lucruri cel puţin o dată. Când le arătam lucrurile dăruite de Sfinţia Sa, Karmapa, ei şi le aşezau imediat pe creştetul capului, pentru a-şi transfera energia. Întrebau unde stătea el acum şi ne povesteau cu mândrie despre cutare unchi sau mătuşă care i-a văzut Coroana Neagră în Kathmandu şi a primit binecuvântarea lui.

Şerpaşii mănâncă, în principal, cartofi, pe care-i aşează pe jăratecul din vatră, îi scot cu mâna, când sunt gata, şi îi mănâncă, sau făină de orez, pe care o amestecă cu ceaiul, făcând un fel de pastă, numită tsampa. Astăzi, de multe ori - deşi sunt nevoiţi să se descurce cu grâu, porumb sau chiar soia - Tsampa, produsul tradiţional al tibetanilor, este unul dintre cele mai cunoscute lucruri în legătură cu ei, şi se spune că unde există încredere în lama şi se mănâncă tsampa, acolo este Tibetul. Uneori mai găseşti la ei şi iaurt, iar dacă în împrejurimi trăiesc şi musulmani, care taie animale, sau dacă acestea mor singure, şerpaşii au şi carne. Cu legumele îi poţi speria de-a binelea. Mulţi dintre tibetani au făcut cunoştinţă cu ele abia în exil, iar astăzi încă sunt convinşi că sunt bune doar pentru vaci.

Există multe feluri de a prepara tsampa. Unul dintre cele mai des utilizate este de a arunca cerealele într-un ceaun cu nisip fierbinte şi de a amesteca până când încep să pleznească. Apoi nisipul este cernut de-o parte iar cerealele sunt puse într-un sac unde se dansează pe ele până când li se desprinde coaja. La sfârşit totul se vântură şi ceea ce rămâne este măcinat până ce devine o făină fină. “Ceaiul” tibetan are o reputaţie proastă, mai ales pentru că noi avem anumite asocieri cu acest cuvânt. Pentru ei, el înseamnă o supă cu lapte, sare şi unt, la care se adaugă atâtea frunze de ceai slab câte sunt necesare pentru a da gust, şi are un efect important asupra depunerilor, mai ales asupra celor de pe pieptul acestor munteni - un strat de grăsime protectoare împotriva frigului şi vânturilor muşcătoare. Să consumi ceaiul tibetan ca pe un ceai de la ora cinci nu are nici un sens, însă ca supă nu e chiar atât de rău. Şi nici afirmaţia, prezentă în atâtea cărţi de călătorie, că untul trebuie să fie rânced, nu este adevărată. Şerpaşii preferă clar untul proaspăt, dar oamenii care trăiesc la limita subzistenţei trebuie să mănânce ceea ce au. Experimentând această substanţă câteva zile mai târziu, am înţeles, totuşi, că cine o încearcă, nu o uită uşor.

Un obiect elementar, hornul, ar fi fost foarte pe placul nostru, peste tot pe unde am umblat. În orice casă intram, după câteva minute ochii ne lăcrimau şi încercam să ne îndepărtăm cât mai mult de vatra deschisă. Fumul putea să iasă numai printr-o gaură din acoperiş, pe care tibetanii o fac împingând într-o parte una dintre ţigle, locul acesteia fiind ales în funcţie de puterea şi de direcţia vântului. Sistemul, în mod clar, nu funcţionează. În plus se pare că în lemnul pe care-l folosesc la foc există acid în exces; chiar atunci când nu se vede nici un fel de fum, lacrimile continuă să curgă.

Chiar dacă noi, occidentalii, ne frecam întruna la ochi, şerpaşilor părea că nu le pasă. Nici în alte privinţe nu erau prea sensibili, căci scoteau din foc, cu mâna goală,

bucăţi de mangal incandescent şi cărau ceaune de cupru, fără mânere, pline cu apă fiartă. Atât în felul lor de viaţă cât şi în constituţia fizică şi structura facială, ei ne-au părut a nu fi prea individualizaţi. Deşi varietatea răspunsurilor lor emoţionale era mai mare decât cea a unui om modern aflat în situaţia privilegiată "de consum", ei păreau să fi crescut direct din stâncă, şi cele câteva tipuri "moderne" ieşeau clar în evidenţă, ca prietenul nostru călugăr care-l putea imita pe omul de la vize.

Azi, ca peste tot în Nepal, oamenii voiau să cumpere cuţitul Gurkha pe care-l purtam la centură, în timp ce eu încercam să deviez conversaţia spre altceva. Nu era una dintre acele imitaţii ieftine care sunt vândute în Nepal turiştilor, un lucru bun numai de atârnat pe perete. Acesta era instrumentul de tăiat al unui ofiţer, având o mare putere şi o bună echilibrare, şi cu el se putea reteza chiar şi un pom mai mic. La aceste cuţite originale moleculele părţii tăietoare a lamei au fost direcţionate în acelaşi sens prin numeroase bateri şi căliri succesive; un test al acestui lucru este acela că lama unui asemenea cuţit va putea tăia o aşchie din spatele altui cuţit fără să se ştirbească. Tradiţional, acestor cuţite trebuie să li se dea să guste sânge de câte ori părăsesc teaca. Soldaţii Gurkha au mereu o mică rană deschisă, pe unul din degete, pentru aceasta, şi ai un sentiment foarte "intens" atunci când ţii în mână un astfel de obiect. Abia mai târziu, când retezasem deja conexiunea cu perioada violentă a vieţii mele, l-am dat, şi acum se găseşte la fratele meu, în casa construită de el însuşi, în pădurile din sudul Suediei.

În prima parte a drumului am progresat foarte încet pentru că John, unul din echipa noastră, discipol al unui swami hindus, nu numai că se încăpăţâna în a purta straiele incomode care îngreunau atât de mult căratul lucrurilor, ci voia şi să fie mai localnic decât localnicii, drept care umbla desculţ pe terenul dur, acolo unde băştinaşii era bucuroşi să poarte pantofi. Aşa că, după ce am făcut ture în jurul lui o vreme şi am studiat vegetaţia în stânga şi-n dreapta, am luat-o înainte, bucuroşi că aveam tenişi în picioare şi bagaje mai mici, convenind să ne întâlnim cu el mai târziu.

Peisajul era însufleţit de sentimentul prezenţei lui Milarepa, cel mai faimos yoghin al Tibetului, care trăise în această zonă înainte cu o mie de ani şi a cărui binecuvântare nu mă mai părăsise de când cu practica căldurii interioare din valea uitată. Treceam iar şi iar pe lângă peşteri în care meditase el. Prin puterea iluminării lui depline şi prin frumuseţea spontană a cântecelor sale, prin care era ea exprimată, el a ajutat încă de pe atunci nenumărate fiinţe. Acestea s-au adunat în jurul lui pentru a-i împărtăşi experienţa, iar el le-a ajutat să trăiască şi să moară bine, să vadă, în ei şi în afară, adevărata natură. Diferitele cărţi despre el, "Milarepa, marele yoghin al Tibetului", "Sorbind din pârâul de munte" şi "Cele o sută de mii de cântece ale lui Milarepa", sunt printre cele mai impresionante cărţi ale buddhismului tibetan. Calea sa, de la practicant al magiei negre până la a fi unul dintre cei mai mari sfinţi ai Tibetului, i-a inspirat pe mulţi să facă cu viaţa lor cât mai mult cu putinţă. Povestea vieţii lui spune mai mult despre ţelul şi calea buddhismului decât zeci de tratate teoretice, iar cântecele lui sunt deosebit de frumoase şi mişcătoare.

Regiunea prin care treceam era neschimbată din acele timpuri, şi astfel era şi viaţa oamenilor, exceptând puţinul material plastic şi câteva îmbunătăţiri tehnice. Când ne-am apropiat de Tjuang, un vechi şi foarte mare complex monastic aşezat sus, deasupra văii, am văzut două căi ce duceau acolo: una scurtă, abruptă, pentru căţărători şi una mai lungă, pentru pedeştri şi cai. Fiind discipoli ai lui Karmapa şi purtători ai puterii lui Milarepa, am luat-o pe cea directă, mai scurtă. A fost uşor.

În jurul clădirilor principale ale mănăstiri se găseau colibe mici de meditaţie. Mai erau nişte platouri, pe care yoghini special pregătiţi se adunau în vremea recoltei pentru a îndepărta temutele furtuni cu grindină, meditând şi suflând în scoici şi în trompetele lor lungi. Grindina, acolo sus, nu e o glumă. "Pietrele" pot atinge dimensiunea unui ou, ucigând oameni şi animale şi distrugând recoltele. Mănăstirea în sine era părăginită şi dezolantă. Doar câţiva călugări şi călugăriţe mai locuiau acolo acum şi lucrările de artă deosebit de fin executate erau într-o stare deplorabilă. Spre deosebire de Ladakh şi Tibet, unde aerul, uscat şi de mare altitudine, păstrează clădirile şi operele de artă timp de secole, atâta timp cât nu intervin invadatori străini sau revoluţii culturale, aici clima este foarte umedă. Imediat ce există scurgeri prin acoperiş, apare mucegaiul, şi lucrurile neprotejate pur şi simplu se distrug. Toată zona din jurul mănăstirii era deprimantă. De vreme ce nu mai existau acolo lama încarnaţi, care să ţină oamenii cu puterea lor, până şi fermierii se mutaseră în locuri cu mai multă inspiraţie, gândindu-se asemenea oamenilor de rând de pretutindeni mai mult la ce ar putea deţine decât la ce pot ei să facă posibil sau cu ce să contribuie.

Richard, un american, a stat o vreme să studieze la mănăstirea Tjuang. El a fost unul dintre primii occidentali care au lucrat cu puternicele meditaţii ale Căii de Diamant şi primea multă binecuvântare. Dar, deşi încerca să ducă o viaţă meditativă, primea prea des vizite din partea danezilor noştri însetaţi şi era influenţat de ei cu uşurinţă! Când am ajuns noi acolo, tocmai îl avusese oaspete pe Jan Generalul, iar Jan dispunea de o totală claritate a viziunii asupra acelor case din vale unde tocmai se făcea berea, şi o tenacitate nesfârşită în a căra două vedre mari, pline până la refuz cu zeamă de orz fermentată, de-a lungul drumului abrupt şi şerpuit. Dacă şi-ar fi folosit aceste calităţi pentru meditaţie, am fi avut azi un mare învăţător.

Am rămas în Tjuang o singură noapte şi, înainte de a pleca, Hannah a cumpărat un mic Dorje şi un clopoţel de meditaţie care aparţinuseră unei călugăriţe, acum decedate. Am plătit 7 dolari, prea mult la acea vreme, căci nu descoperisem încă faptul că oamenii în straie monahale, ca majoritatea oamenilor din Asia, sunt negustori abili. Aşa că nu ne-am târguit, cum se aşteptau, ci am plătit cât ni s-a cerut, şi am fost chiar recunoscători pentru binecuvântarea pe care am simţit-o făcând astfel. Chiar şi acum, când îi cunoaştem mai bine, ne este greu să ne târguim cu călugării în stil obişnuit, şi nu prea are importanţă dacă pierdem puţin. Ei folosesc aceşti bani numai pentru lucruri bune. Numeroasele ajutoare pentru meditaţie şi obiecte binecuvântate pe care le-am adunat atunci, adesea unicate valoroase, se găsesc acum în centrele de meditaţie pe care îi

ajutăm pe prietenii noştri să le înfiinţeze. Ele sunt folosite acum la întreaga capacitate între Dublin şi Cracovia, Oslo şi Cipru, ca şi în Africa de Sud, America şi Taiwan.

Oferindu-ne o imagine din depărtare a văii, cărarea noastră ne-a dus la mănăstirea Taxindu. Vânturile şi ceaţa muntelui Everest învăluiau totul, şi de câte ori puteam vedea mai departe, în stânga apărea peretele de gheaţă al unui munte gigantic. În lungul urcuş spre mănăstire, ne-am oprit la o colibă de lemn de pe marginea drumului. Aici trăia o bătrână uimitoare, îmbrăcată în straie roşii zdrenţuite, probabil o yoghină, faimoasă prin faptul că avea mereu lapte şi iaurt. Nu-mi puteam lua ochii de la ea. Avea acea energie feminină rafinată, uşor nervoasă, care m-a atras atât de puternic încă din copilărie şi care-mi activează puternic sentimentele protectoare.

Iată că şi aici, chiar lângă muntele Everest, întâlneam un gen cu totul modern, care ar fi putut să conducă un cerc monden de femei în Copenhaga, sau să realizeze lucrări importante într-un domeniu sau altul. Uitându-mă la ea, am fost lovit de un puternic dor de casă, şi m-am gândit la mama, la lucrarea karmei şi la condiţiile care ne fac să ne naştem într-un loc sau în altul. Taxindu este situată în ultima trecătoare din drumul spre Namche Bazaar şi spre tabără-bază. Piscurile acoperite de gheaţă par, atunci când le poţi întrezări printre norii mereu prezenţi, atât de aproape încât ţi se pare că îi poţi atinge, iar peisajul se schimbă de la o clipă la alta. De când am fost acolo, ni s-a trezit o dorinţă de a face, într-o bună zi, retrageri mai lungi în acel loc.

Lama şef era o încarnare tânără şi valoroasă, care ori nu mai făcea distincţie între lumile condiţionate şi cele necondiţionate, ori nu era prea interesat să ne înveţe buddhismul. În orice caz, ne-a evitat întrebările, şi imediat după o "Puja" impresionantă - meditaţia ceremonială care foloseşte şi instrumente muzicale - a început să ne ofere tot felul de lucruri şi s-a angrenat în comerţ cu multă energie şi interes. Eram încă încorsetaţi de vechile moduri "impure" de a gândi, care se manifestă prin încercarea de a găsi celorlalţi defecte. În loc să ne dăm seama că probabil are nevoie de bani pentru mănăstire, că în mod sigur încercase înainte să le vorbească despre Dharma alpiniştilor, fără nici un rezultat, şi în loc să fim fericiţi de comorile oferite, l-am etichetat imediat drept un "lama-al-banilor" şi ne-am opacizat faţă de blândeţea şi deschiderea pe care le radia el. Preţurile lui erau însă mult mai scăzute decât în Kathmandu, aşa că am cumpărat o mandala de prima clasă a lui Dorje Sempa, un câmp energetic care înconjoară energia purificatoare a tuturor Buddha, pictată de un artist superb care murise nu demult, precum şi nişte frumoase obiecte de cupru pentru altar.

Un alt motiv pentru care acest loc ne-a făcut o impresie puternică a fost experienţa ororilor untului rânced. Întotdeauna, când am călătorit în ţări sărace, am încercat să nu facem greşeala obişnuită de a respinge generozitatea celorlalţi, plasându-i astfel mai prejos decât noi. Trebuie evitat mai ales să refuzi să mănânci ceea ce ei sunt nevoiţi să mănânce toată viaţa, de două ori pe zi, nefiind bani pentru altceva. Când era ceva cu adevărat rău, mergeam puţin mai încolo, ne băgam un pai în gât şi hrăneam câte un câine care aştepta sau, şi mai bine, ne prefăceam că postim, ceea ce e considerat o disciplină

religioasă şi o mare onoare pentru casa pe care o vizitezi. Făcând lucrul potrivit în fiecare situaţie, poţi să salvezi atât prietenia cât şi propria sănătate. Însă, în Taxindu, apucasem deja să mâncăm din orez, când, ca o delicatesă în plus, pe farfurii ne-au fost aşezate bucăţi verzi de unt, care au dispărut în cerealele calde. Am avut o noapte teribilă. Neputând digera acea chestie, ea ne-a otrăvit, şi dimineaţa ne-am împăturit hainele în care ne zvârcolisem şi ne răsucisem toată noaptea, am plătit pentru câteva găleţi de apă fierbinte pentru baie, şi ne-am înnoit. Nici nu am mai atins acele haine până au fost curăţate la o spălătorie din Kathmandu.

Ultimul loc pe care l-am vizitat în ţara Sherpa a fost tabăra tibetană de refugiaţi din Jalsa. Pe drum am mai găsit şi un mic templu, al acelui lama care venise la Kathmandu să provoace ploaia, de la care obţinuse Buddha Laximi primii noştri protectori. El nu era acolo, dar era familia lui, şi le-am lăsat o ofrandă drept mulţumire pentru toate necazurile de care ne ferise. Până în ziua de azi, acei protectori au fost atârnaţi în întreaga serie de maşini vechi, făcându-le invizibile pentru radarele de pe drumuri şi dându-le o viaţă ieşită din comun. În ciuda sărăciei exterioare, în tabără te simţeai excelent, un lucru la care începusem deja să ne aşteptăm de la tibetani. În toate casele se găseau altare cu imaginile unor aspecte de Buddha şi ale marilor lama, iar pe pomi şi pe stâlpii de afară atârnau steaguri cu rugăciuni, în toate culorile. Prin uşile deschise am văzut femei vesele, sporovăind şi ţesând pitoreşti covoare tibetane, şi am întâlnit numeroşi prieteni vechi, de la vizita lui Karmapa în Kathmandu.

Şezând cu ei în cantina taberei de refugiaţi, am avut o experienţă, care ar fi putut fi o sclipire dintr-o viaţă anterioară, dar la fel de bine şi o reacţie dublă a conştiinţei la o încărcătură senzorială. Până nu cunoşti deplin conştiinţa, e bine să nu ai prea multe prejudecăţi în legătură cu astfel de fenomene. În orice caz, privind afară, din uşă, spre soarele care apunea, am văzut foarte clar trei siluete de luptători Khampa profilându-se pe cerul înflăcărat al înserării, şi am ştiut că le mai văzusem şi altă dată. Acesta era Tibetul.

De la Jalsa am apucat-o pe cel mai rapid drum către Jumbesi, unde ne aştepta majoritatea bagajelor. Auzisem că musonii erau deja pe drum, aşa că trebuia să ne întoarcem imediat la Kathmandu. Într-un marş forţat de patru zile cu picioarele lungi ale lui Hannah dansând sprintene şi cu ale mele târându-se sub bagaje, am ajuns la Lamsango când autobuzul tocmai pleca. În aceeaşi seară ne găseam deja în oceanul de impresii cunoscut sub numele de Kathmandu. Posibilităţi în stare lantentă în spaţiul munţilor căpătau acum formă peste tot în jurul nostru.

CAPITOLUL VII
Ultima excursie

În Kathmandu ne aşteptau veşti proaste. Depusesem actele la Delhi pentru o viză de Sikkim cu o lună înainte de plecarea lui Karmapa, dorind să fim alături de el cât mai

curând posibil. Acum, după două luni, ne trimiseseră un "nu" sec. Era o obstrucţie clară. Gândul că voi fi separat de Karmapa de către nişte birocraţi mă făcea să clocotesc de mânie faţă de tot ce era indian. Însă mai existau şi nişte consideraţii de natură practică. Cu toate că Buddha Laximi, amabilă ca întotdeauna, ne găsise o cameră frumoasă, lângă casa lui Lama Chechoo, cea mai potrivită situaţiei noastre, rămâneam treptat fără bani şi, în plus, vizele noastre nepaleze urmau să expire curând. Nu voiam însă să ne întoarcem în Europa atâta timp cât simţeam că nu învăţasem destul.

Pe vremea când eram în închisoare îmi lăsasem pentru prima oară părul să crească. În timpul anilor de contrabandă existaseră motive întemeiate să-l păstrez scurt şi să am o înfăţişare anonimă. Acum voiam să încerc ceva nou şi, totodată, să sâcâi autorităţile, cărora le place ca oamenii să arate ca nişte soldaţi. În loc de aceasta, părul lung mă făcea să arăt mai blând. Era plăcută senzaţia de mângâiere de pe umeri pe care o simţeam când îmi lăsam capul pe spate. Aşa că, o vreme, am purtat păr lung. Singurul dezavantaj era acela că se încurca foarte uşor. Într-o zi, în timp ce mă spălam pe cap, am simţit că mi-a fost de ajuns, aşa că m-am ras în cap. Acum, măcar în exterior, arătam ca învăţătorii noştri, având drept cap un respectabil ou alb, frumos brăzdat de cicatrici din viaţa mea anterioară. Chiar când ieşeam de la bărbier, pe lângă mine a trecut Terry cu bicicleta. "Ascultă", mi-a spus, "eşti profesor, nu? Ţi-ar plăcea să predai limbi străine la Ambasada Americană?" Dreptatea triumfă! Iată, deodată, şansa noastră de a rămâne. O astfel de slujbă ne va aduce amândurora viza şi nişte bani, aşa că am spus, bineînţeles, "da".

În acest fel Hannah şi cu mine am devenit pentru şase luni rezidenţi nepalezi, aparţinând micului grup de oameni privilegiaţi care puteau trăi şi chiar câştiga bani în acest paradis. Nu mai eram afectaţi de restricţiile tot mai mari cu privire la străini, de legile mai strânse privind vizele şi nici de suma de bani care trebuia schimbată lunar la cursul oficial bancar. Şcoala era laboratorul de limbi străine situat deasupra bibliotecii americane, pe New Road, şi mergeam acolo pentru câteva ore în fiecare dintre puţinele zile din săptămână care nu erau sărbători naţionale sau religioase. Studenţii mei, cărora engleza le era necesară pentru a studia agricultura în diferite universităţi din întreaga lume, erau curioşi, inteligenţi şi experţi în copiat.

Venitul nostru era stabilit la 800 rupii - cam patruzeci de dolari pe lună. Era suficient pentru a trăi, pentru a mai dărui şi altora, pentru a cumpăra lucruri tibetane, şi încă mai rămânea ceva. Singura noastră grijă era că Hannah avea o ciudată boală de stomac. La spitalul rusesc nu şi-au putut da seama ce era, dar eu mă întreb dacă ar fi putut detecta o sarcină în luna a noua! Altfel, eram într-o formă bună şi nici măcar musonii, care i-au îmbolnăvit pe mulţi dintre prietenii noştri, nu ne-au afectat. După un timp am fost angajat ca profesor de limbi străine şi de ambasada rusă, pentru unul din mahării lor, şi era o situaţie nostimă. Ruşii plăteau mai bine şi eram luat întotdeauna chiar din faţa Ambasadei Americane de una din limuzinele lor Zil. Erau mai mereu mohorâţi şi nefericiţi; jumătate din treabă era să-i mai înveselesc.

La sfârşit de săptămână urcam de obicei până la frontiera tibetană, meditam la ţară sau ne scăldam în izvoarele fierbinţi de acolo. Treptat am devenit un teren de întâlnire pentru diferitele lumi din şi de lângă Kathmandu şi aveam peste tot prieteni la toate nivelele.

Un excelent campion al nostru era Rubi, micul câine negru tibetan aparţinând familiei cu adevărat inteligente cu care locuiam. Aceştia erau buni prieteni şi o sursă bogată de informaţii corecte. Într-o seară i-am dat lui Rubi nişte lapte condensat în care scăpasem câteva mici bucăţele de haşiş. A fost pierdut de tot; şedea legănându-se într-un colţ, fixându-ne întruna pentru că simţea că eram singurii care ştim ce i se întâmpla. Am stat treji toată noaptea şi l-am asistat în tot timpul experienţei. În conştiinţa lui n-a apărut nici un fel de confuzie sau teamă, şi chiar dacă el nu putea vorbi, această experienţă n-a fost prea diferită de munca noastră obişnuită de ghizi ai "excursiilor", din Copenhaga. De atunci el a dobândit o încredere nesfârşită în noi şi a decis să ne însoţească oriunde mergeam, lăsând în sarcina mea îndepărtarea haitelor de câini geloşi de pe stradă, care voiau să-l muşte. Am învăţat în acea perioadă o mulţime de lucruri despre câini - şi despre mine însumi: îi loveam din compasiune sau din mânie?

În fiecare zi stăteam înaintea imaginii lui Karmapa, atârnată la noi pe perete. Sunam din clopoţei şi ne puneam dorinţe, până când simţeam că prinde viaţă. Pur şi simplu nu acceptam că viza pentru Sikkim ne fusese refuzată, şi ceream mereu ca ceva să se întâmple. Apoi, într-o zi, Lama Chechoo ne-a sfătuit să mai încercăm o dată. Am făcut-o, cerând-o de astă dată doar pentru câteva zile, dar ideea unei noi luni de aşteptare nu ne încânta deloc. Păream a fi în mare formă, dar în forul nostru interior nu eram satisfăcuţi. Seara mergeam adesea la Lama Chechoo şi-i primeam binecuvântarea, care cădea de cele mai multe ori pe nişte capete pline de fum şi cu ochii înroşiţi. Mai mult de atât însă nu ne dădea.

Într-o seară, ne-a chemat el. "Acum e momentul", ne-am gândit înfierbântaţi. Vom primi, în sfârşit, o iniţiere ca în cărţile cu Milarepa." Dar Lama nu voia decât să vindem nişte ceşti de lemn pentru un călugăr bhutanez care avea nevoie de bani. Parcurgând cei câţiva paşi până la casa noastră, ne-am simţit goliţi şi înşelaţi.

A sosit, cu întârziere, o scrisoare care spunea că de ziua mea, în martie, apartamentul nostru din Copenhaga arsese până în temelii. Fusese baza atâtor excursii şi călătorii, atât interioare cât şi exterioare. Lama însă doar a zâmbit şi a spus: "Foarte bine, focul purifică". Şi la scurtă vreme după acestea, altarul nostru a ars, în timp ce eram la un ospăţ. Totul era scrum, cu excepţia unei imagini a lui Karmapa şi a nişte LSD.

Ne-am simţit într-un vacuum spiritual total, aşa că într-o seară am luat acidul. Acum, măcar urma să se întâmple ceva. Am interpretat faptul că acidul nu arsese ca pe un semn că trebuia să-l luăm, şi ne aşteptam ca acum presiunea din spatele frunţii datorată meditaţiei să se transforme într-o dimensiune a limpezimii. Acidul era foarte puternic, chiar şi pentru noi, şi şi-a făcut efectul foarte repede. Ne-am părăsit corpurile şi ne-am plimbat prin împrejurimi, ne-am întors, am hoinărit iar, şi am meditat asupra lui

Padma Sambhava fără vreo iniţiere, permisiune sau învăţătură. Spre dimineaţă am văzut brusc în faţa noastră un câmp energetic din forme romboidale, în culori metalice, şi am avut sentimentul că vrea să o facă pe Hannah gravidă. L-am ţinut la distanţă, dar "excursia" nu se mai termina. După câteva ore, în laboratorul de limbi străine, încă o mai simţeam, iar formele metalice romboidale erau tot acolo. Vocea mea era prea dură pentru a putea vorbi clar, aşa că în timp ce lecturam despre importanţa economică a petrolului recent descoperit de-a lungul coastei Norvegiei, mi-a venit ideea să beau nişte soluţie de ginseng din magazinele chinezeşti de export din Kathmandu.

Deşi lipsa de timp şi de imaginaţie mă salvase întotdeauna de cele mai multe boli, ştiam că ginseng-ul este cunoscut ca fiind foarte sănătos. Am băut aşadar, imediat întreaga sticlă, cu toate că de fapt trebuie luate numai câteva picături. O energie ciudată a început să se mişte în gâtul meu, iar forma romboidală a dispărut. A fost ca şi cum aş fi fost dus înapoi, cu mai mulţi ani înainte, în vremea bătăilor şi agresiunilor zilnice. M-am surprins din nou provocând astfel de situaţii. Şi astfel, în următorul weekend, la izvoarele fierbinţi de la frontiera tibetană, a avut loc un scandal care ar fi fost de neimaginat cu câteva zile înainte .

La întoarcere, veneam cu un autobuz Tatra complet nou, un model de Mercedes construit în India pe bază de comision şi, după o perioadă atât de lungă în Orient, mă bucuram din plin de această maşinărie frumoasă. Ceea ce nu mă bucura era faptul că şoferul, un fost Gurkha mare şi puternic, făcea tot ce-i stătea în putinţă să distrugă motorul. Ca şi ceilalţi şoferi din ţară, câştiga bani în plus luând toţi oamenii de pe marginea drumului, astfel încât autobuzul era plin cu animale şi oameni, aceştia fiind îngrămădiţi chiar şi pe acoperiş. I-am spus de mai multe ori că dacă supraîncarcă maşina, motorul nou-nouţ se va distruge foarte repede iar el m-a înţeles perfect, fără să-i pese însă.

Aşa că s-a întâmplat cum mă aşteptam. Un piston s-a gripat şi şoferul abia a reuşit să coboare fără motor pe o pantă, până la intrarea într-un sat. A coborât să se uite la defecţiune, iar eu m-am oprit în faţa lui şi i-am spus: "Este vina ta că am rămas în drum. Acum va trebui să luăm un alt autobuz, aşa că dă-ne înapoi diferenţa de bani." Şoferul era nervos, şi când m-a apucat de cămaşă cu mâinile lui pline de ulei, l-am împins în şanţ. A ieşit şi m-a atacat din nou, iar eu l-am trimis în şanţ încă o dată. Când a ieşit a treia oară, avea în mână o bară lungă de oţel, dar oamenii din autobuz l-au oprit. Am aruncat rucsacul care i-ar fi blocat lovitura şi a fost bine că totul s-a oprit aici. Venind spre mine cu o armă, probabil l-aş fi rănit bine de tot. Iată-mă, aşadar, simţindu-mă deloc bine. Având capul ras, şnururi la gât, un nasture cu imaginea lui Karmapa la tricou, supărasem o fiinţă asemenea mie, într-un mod cât se poate de lipsit de compasiune. Cu toate privirile aţintite spre mine, am făcut să dispară repede în buzunar şnururile şi imaginile lui Karmapa, cărora le făcusem atât de puţină cinste, şi m-am făcut cât am putut de mic şi de invizibil. M-am strecurat într-o ceainărie din spate, dar vibraţiile negative persistau. Toată lumea se ferea de omul alb, altfel atât de jovial, şi până şi

câinilor părea să le fie teamă să mănânce ceea ce le-am dat. Întorcându-ne seara la Kathmandu, ne-am dus direct la Lama şi i-am spus ce se întâmplase. Când i-am explicat ce era cu modelul romboidal, în culori metalice, a spus "A, da. Pe ăsta îl ştiu. Întotdeauna provoacă necazuri. Am să mă ocup de el." Până seara târziu i-am auzit clopoţelul şi toba, incantaţia lui care invoca energiile protectoare, iar în dimineaţa următoare m-am trezit cu lacrimi de bucurie în ochi. "Lucrul" acela dispăruse. M-am simţit eliberat de o grea povară.

Cu câteva zile înainte de luna nouă din septembrie 1970, karma noastră s-a copt şi, dintr-o dată, toate păreau să ne împingă şi să ne tragă spre Sikkim. Unul dintre poliţiştii "grei" de la vize îşi amintise de noi. În Nepal ţi se întâmplă rareori să întâlneşti oameni cu totul respingători în afara acestui birou. La prima noastră întâlnire, cu câţiva ani înainte, îl scuturasem puţin pentru că o necăjise pe Hannah, iar acum fusese promovat. Funcţionarii superiori de aici îşi pierd în general slujbele după un timp, atunci când devine prea evident faptul că averea lor creşte mult mai repede decât le-ar permite salariile lor mici, cu alte cuvinte, că vând vizele. Oricum, acest domn era acum într-o situaţie care îi permitea să se răzbune, şi ni s-a dat o săptămână pentru a părăsi ţara. Ce era de făcut? Să cerem ajutorul americanilor sau al ruşilor? Să-l activăm pe Lama? Ştiam că el are în Nepal mai multă putere chiar decât ambasadele, că oamenii cei mai sus-puşi, fie ei chiar hinduşi, contează pe puterea lui de a le transfera conştiinţa în momentul morţii. Sau ar trebui să ne "lucrăm" noi singuri vizele, folosind metoda clasică cu ouăle fierte? În timp ce cântăream diferitele alternative, a sosit din Delhi ştirea că ne fuseseră eliberate vizele pentru Sikkim, pe termen lung.

Încărcaţi cu daruri din partea prietenilor noştri tibetani pentru Karmapa şi lama lui, am pornit, după câteva zile, spre Sikkim. Există la tibetani obiceiul de a-l face pe călător şi poştaş, ceea ce oferă avantajul de a fi întotdeauna bine primit, dacă nu eşti oprit de hoţi sau de vreo spinare ruptă. Pergamentele, statuile şi celelalte lucruri sfinte pe care le adunasem de-a lungul şederii noastre au fost duse în Europa de nişte danezi, cu un microbuz VW. Am dat peste ei chiar la timp, căci nu aveam cum să luăm cu noi toate acele lucruri. Plecarea noastră a fost precedată de o petrecere de o noapte întreagă, împreună cu cercul nostru intim de prieteni, şi s-a fumat atât de mult încât am mers pe şapte cărări cea mai mare parte a zilei următoare. În această stare, n-am băgat de seamă că o geantă cu cărţi a fost furată din tren, şi pe urmă, ieşind pe fereastra unei gări din nordul Indiei, pentru a evita să-i calc pe oamenii lungiţi în uşă, am strivit unul dintre termosurile pe care fusesem rugaţi să le ducem. Am interpretat dispariţia cărţilor ca pe un semn că angrenarea predominant intelectuală pe Calea de Diamant luase acum sfârşit.

Hannah, mai înţeleaptă întotdeauna, descoperise deja că haşişul nu era, probabil, lucrul cel mai bun şi că era posibil ca tocmai el să ne fi împiedicat să obţinem vreo iniţiere de la Lama Chechoo. Mai târziu, am aflat că acestora Karmapa îi spusese să ne păstreze, spunând că eram ai lui, aceasta însemnând discipoli ai lui Karmapa. Dar cu siguranţă că şi Hannah a avut dreptate. Chiar dacă ar fi lăsat lucrurile importante în

seama lui Karmapa, probabil că ne-ar fi dat învăţături dacă am fi înţeles mai devreme că fumatul şi dezvoltarea spirituală sunt în dezacord - că unul împrăştie conştiinţa, iar cealaltă o concentrează. În drum spre Karmapa am avut totuşi bunul simţ să abandonăm tot ce ţinea de perioada fumatului din Nepal, neluând cu noi nici o bucăţică.

În acest fel, cei nouă ani din viaţa mea (iar pentru Hannah cam jumătate) oferiţi pe altarul drogurilor, se terminaseră, în sfârşit. Era o senzaţie uriaşă, neaşteptată, de trezire şi de libertate de a te opri pur şi simplu, şi chiar dacă acele modele încâlcit gândite, acele vederi greşite care fuseseră sădite şi acele canale interioare blocate din respectiva perioadă urmau să ne provoace totuşi necazuri în anii care veneau, măcar făcusem primul pas, şi n-am mai dorit niciodată să ne atingem de acele substanţe.

CAPITOLUL VIII
Îmi găsesc refugiul în Buddha

Ca toate călătoriile cu Căile Ferate din India de Nord, drumul spre Sikkim este el însuşi o experienţă. Un scriitor bun ar putea petrece câteva săptămâni călătorind prin acest sistem şi ar obţine rapid materialul pentru o carte fascinantă. De fapt, este mai puţin un sistem de transport, cât un teren pentru existenţa a nenumăraţi indieni, care trăiesc peste tot: în, din, deasupra, dedesubtul şi în jurul trenurilor. Aici nici unul dintre aspectele existenţei umane nu este ascuns.

Traseul nostru ne-a purtat mai întâi cu nişte trenuri locale aflate într-o stare deplorabilă, apoi cu scandalosul "Assam Mail", printr-o mulţime de sate, de obicei nişte adunături de câteva colibe din paie şi bambus. La început am călătorit spre sud, prin jungla prăfuită, infestată cu malarie, aflată chiar la poalele munţilor, în care trei expediţii engleze, pornite să cucerească Nepalul, pur şi simplu dispăruseră. Apoi spre est, străbătând ţinuturile joase, extrem de suprapopulate, care se întind până la trecătoarea Khyber, drumul spre Burma de la frontiera cu Afghanistanul. Numai munţii nu prea înalţi de la Bodh Gaya şi Rajgir, unde a dat Buddha învăţături, ies în evidenţă, spărgând monotonia.

Pe măsură ce decorul se schimba, la fel se întâmpla şi cu oamenii din tren. La început peste tot vedeai formele mici, întunecate, ale indienilor "originali", rezistenţi la malarie, şi nimeni nu se gândea să-şi ia bilet, ţinând cont că nici conductorul nu îndrăznea să urce în trenuri. Treptat, pe măsură ce pătrundeam în zona marilor oraşe din nordul Indiei, acest tip a început însă să dispară. Acum cei care ocupau fiecare centimetru disponibil erau indienii "euroasiatici", cu pielea de culoare deschisă. Aceşti oameni au coborât din sudul Rusiei cu 3.000 de ani în urmă, împingând populaţia originală, cu pielea închisă la culoare, înspre colţurile ţării, amestecându-se uneori cu ei şi dând naştere unor rase ca biharii.

Aceşti euroasiatici şi-au protejat fondul genetic prin Vede şi Upanişade, construind acea cultură hindusă fundamental exclusivă care este resimţită astăzi ca tipic "indiană".

Un asemenea sistem, împletind strâns religia şi normele de comportare, a fost găsit util pentru a menţine controlul în astfel de condiţii extreme.

Să mergi cu viteza melcului de-a lungul acestor mii de mile devine curând plictisitor, şi eşti fericit că ai ceva de citit şi mantre de rostit. Timp de două zile, filmul care se perinda prin faţa geamurilor a fost o alternare de câmpie, colibe de paie şi palmieri, case de lut cu acoperiş de paie şi alţi palmieri, copaci enormi cu rădăcini aeriene atârnânde şi temple în ruină. Vaci albe vlăguite, cu nişte coarne enorme - tratate cu multă atenţie fiind considerate zei de către hinduşi - trăgeau pluguri simple sau căruţe cu roţi mari. Şi oameni, oameni şi iar oameni, toţi în alb, mulţi din ei cerşind, completând tabloul.

Aveam sentimentul că jumătate din India se găsea în şi în jurul trenului, şi dacă nu ne păstram rezervaţi, ni se punea, de cel puţin o sută de ori pe zi, întrebarea standard: "Din ce ţară sunteţi?" Oamenii aveau o reală nevoie de a comunica, dar engleza lor de obicei nu mergea mai departe de această întrebare, pe care o învăţaseră probabil la şcoală sau de la prieteni. Am fi putut răspunde orice - Slobovia de jos, luna sau orice doream - iar ei ar fi dat din cap cu înţelepciune, în timp ce bătrânii ar fi spus "Ah, Anglia", iar tinerii "Ah, America". Un indian, poate un mare guru existenţialist, perfect deghizat, a sărit înăuntru, s-a holbat la noi şi ne-a întrebat: "Unde sunteţi?" Apoi a dispărut în mulţime.

Am coborât din tren la Siliguri, la două zile spre est de Kathmandu. Din nou vedeam feţele rotunde zâmbitoare şi corpurile pline de energie ale muntenilor, şi auzeam cuvinte nepaleze, pe care le înţelegeam. Vibraţia a devenit calmă, nu mai erau strigăte şi ţipete, şi curând bucuria de a fi cu Karmapa ne-a cuprins tot mai mult.

De la etajul gării, după ce am păşit peste oamenii care dormeau peste tot, întinşi pe ziare şi pe pături subţiri, am primit aşa-numitul permis intern, o hârtie necesară pentru a merge la Darjeeling. Nu este controlată niciodată, dar trebuie prezentată dacă doreşti să-ţi prelungeşti şederea sau dacă vrei să mergi în zonele cu restricţie din Sikkim. Poliţiştii dormeau, a trebuit să-i trezim, aşa că ne-a luat ceva timp. Din fericire, păstraseră ultimul jeep pentru noi, ceea ce ne-a permis pe urmă o călătorie de lux.

Mergeam doar şase-şapte oameni, în timp ce în Nepal 23 de adulţi, câţiva copii şi o mulţime de saci cu orez într-un singur microbuz VW era considerat un lucru perfect normal. O altă surpriză plăcută a fost cât de nou era jeepul. Ajunsesem să credem că se fabrică direct "vechi". În scurt timp şi acesta urma să arate ca aparent anticele Land Rovers care opresc la fiecare zece kilometri pentru reparaţii. Dar, pe moment, era o bucurie să poţi conduce fără să fie nevoie să întorci de două ori volanul înainte ca ceva să se întâmple.

Drumul de urcuş are când una, când două benzi şi este deseori traversat de şinele unei vechi mini-căi ferate, construite în Scoţia la finele secolului trecut. Îţi crea impresia că între constructorii şoselei şi cei ai căii ferate a existat o relaţie dificilă. A trebuit să aşteptăm de nenumărate ori până trecea un tren de jucărie, iar trecerile de nivel

nemarcate erau dure. Însă fiecare hurducătură ne aducea mai aproape de Karmapa, aşa că nu ne plângeam.

De la Siliguri drumul trece mult timp prin câmpii punctate cu plantaţii de ceai, iar apoi urcă printr-o pădure ploioasă subtropicală. Regiunea se învecinează cu Assam, cel mai umed loc din lume, unde anual cad între 13 şi 17 metri de apă, şi totul doar în câteva luni. După vreo două ore de curbe în ac de păr şi câteva capre de lemn în lungul drumului, am ajuns la Kurseong, situat la 1.000 de metri deasupra nivelului mării, primul oraş de după Siliguri. Este un loc potrivit pentru o oprire, având ceai şi prăjituri, precum şi o vedere frumoasă asupra câmpiilor. De acolo drumul continuă spre Sonada, unde urmau să se întâmple atâtea lucruri importante. Alţi opt kilometri ne-au dus la trecătoarea de la Ghoom. Ghoom se găseşte la o altitudine de doi kilometri şi jumătate şi este acoperit de nori mai tot timpul, localnicii numindu-l "Gloom", "Întunecimea".

Cu puţin înainte de trecătoare singurul drum secundar din întreaga zonă coboară abrupt printre câmpurile cu ceai până la podul de la Tista, unde se bifurcă spre Kalimpong şi Sikkim. După trecătoare jeepul a coborât 6 sau 7 kilometri cu motorul oprit şi am ajuns în sfârşit la Darjeeling. Darjeeling este principalul oraş al acestei regiuni şi centrul ei administrativ. De fapt, numele său este Dorje-Ling, Locul Iluminării Neschimbate. Este o aşezare sikkimeză străveche, dar astăzi acest lucru nu se mai vede. Acum poartă amprenta colonialiştilor englezi, care se adunau aici în fiecare an, din toată India Răsăriteană, în timpul ploilor.

Prima noastră impresie despre Darjeeling a fost dramatică. O femeie se tăvălea pe strada întunecoasă, scoţând ţipete sălbatice şi sângerând dintr-o rană pe care o avea la cap. Am crezut că fusese jefuită şi ne-am aplecat să o ridicăm, dar pe măsură ce ne apropiam, ea ţipa şi mai tare. Am văzut că era complet beată şi că ţipa mai mult de furie şi de ciudă decât de teamă sau durere. Şi de vreme ce boala ei nu urma să dureze mai mult decât intoxicaţia, am lăsat-o aşa. În acea stare, nimeni nu poate fi ajutat.

Aerul era proaspăt şi, chiar pe timp de noapte, oraşul arăta şi mai limpede şi mai măreţ decât Kathmandu, deşi îi lipseau frumoasele stupa, precum şi cultura străveche. Hotelul nostru ieftin nu avea farmecul celor din Kathmandu, dar nu avea nici murdăria lor. Câteva găleţi de apă caldă ne-au oferit un adevărat lux, iar pe urmă am avut vise puternice şi bune în aerul rece.

În dimineaţa următoare fantasticul masiv Kanchenjunga, având al treilea vârf ca înălţime din lume, scânteia în soare, iar Darjeelingul arăta îmbietor. Am luat-o pe un drum care urca dinspre "Bazarul de Jos", partea săracă a oraşului, unde dormisem, spre zona mai elegantă, de mai sus de oficiul poştal principal. Vilele mari, magazinele şi restaurantele îşi păstraseră atmosfera de provincie engleză, şi pentru că limba şi cultura tind să stagneze atunci când părăsesc rădăcinile vii ale ţării lor de origine, multe lucruri erau aici mai englezeşti decât le-ai putea găsi azi în Anglia. Descompunerea generală şi lipsa turiştilor care să plătească bine creaseră aici o criză, iar călătorii de soiul nostru, care nu au pretenţia să fie serviţi şi care au tendinţa să se uite mai întâi la preţ, nu erau de

prea mare ajutor.

Astăzi, odată cu valurile de turişti indieni bogaţi care vizitează din nou Darjeelingul, serviciile le sunt din nou căutate, în special răbdarea lor îngerească. Erau mult mai uşor de satisfăcut constructorii de imperii străini decât negustorii din Bombay şi Delhi, care vin să cheltuiască banii pe care îi ascund de fisc.

Aerul limpede şi răcoros făcea bine oaselor noastre, iar noi am descoperit cu bucurie la oficiul poştal, care funcţiona cum trebuie, mormane de scrisori de la familie şi prieteni. De atunci am mai vizitat de cinci ori Darjeelingul, conducând sute de studenţi şi prieteni. Locul este întotdeauna o oază, în pofida snobismului său total. Pur şi simplu are stil.

Giganticul tribunal, care eliberează permisele pentru Sikkim, se deschidea la ora zece. Ajungând mai devreme, am meditat şi am formulat dorinţe puternice către Karmapa, ca hârtiile să fie acolo. Ne aflam deja în această parte a lumii de destulă vreme pentru a şti că notiţa pe care o primisem în Kathmandu nu constituia nici o dovadă a faptului că hârtiile efectiv ajunseseră. Spre marea noastră fericire, erau acolo, şi am obţinut vizele fără dificultăţi.

Următorul pas era să găsim un jeep care să meargă spre Sikkim. Acestea pleacă din partea joasă şi săracă a oraşului, de peste drum de abator, din locul unde locuiesc culii, taximetriştii şi tăietorii de lemne. Prima oprire este trecătoarea de la Ghoom. Călătorind de această dată pe lumină, am văzut că existau stupa şi în această zonă. Chiar dacă erau departe de a egala arta minuţioasă a Nepalului, ele se situau mereu, impresionante, în trecători şi pe dealuri. Într-un moment când norii care pluteau deasupra drumului s-au ridicat, ni s-a oferit o clipă chiar imaginea unei mănăstiri tibetane.

După ce traversează trecătoarea de la Ghoom, drumul coboară drept. De la o înălţime de 2.500 de metri, ajunge imediat la câteva sute de metri. Azi un pod de importanţă strategică traversează râul lat, Tista, care vine din Tibet. Din aerul înălţimilor din Darjeeling cobori iarăşi într-o zonă de căldură tropicală. Zonele deschise, cu tufe de ceai, fac loc unor bananieri cu fructe scurte, groase şi triunghiulare, precum şi mandarinilor, care păreau mereu goi. Aceste banane sunt mult mai gustoase decât cele păstoase pe care le avem în Europa, şi fructele ieftine au fost binevenite după atâta mâncare grasă în munţi.

La pod ni s-au controlat actele, un eveniment care rareori durează mai puţin de o jumătate de oră. Astfel încât şoferul a avut timp să mai găsească nişte pasageri pentru jeepul său deja supraîncărcat. Apoi am trecut peste scândurile mişcătoare ale podului suspendat. Am lăsat în dreapta drumul abrupt de urcuş spre Kalimpong, păstrând râul pe stânga, în timp ce mergeam pe lângă un şir de tabere militare către Rangpo, frontiera cu Sikkimul. Din nou actele ne-au fost verificate, de fiecare parte de câte două ori, iar noi am fost fericiţi să oferim atâtor oameni o treabă importantă de făcut!

După Bengalul de vest, oficial “uscat”, meniurile ne prezentau whiskey-ul local ca pe una dintre marile contribuţii ale Sikkimului - probabil în domeniul războiului cu arme

chimice! Occidentalii numesc această fiertură “whiskey de maimuţă”, şi se spune că ia şi lacul, şi vopseaua de pe masă, dacă-l verşi lângă pahar.

Pe partea sikkimeză a fost ceva nemaipomenit să vedem pe drum primele indicatoare scrise cu litere tibetane, şi am început să înţelegem că foarte curând îl vom vedea într-adevăr pe Karmapa. Ceilalţi călători din jeep au avut probabil ce povesti despre cei doi giganţi albi care stăteau ţinându-se de mână, ale căror mărgele de meditaţie se mişcau întruna şi care arătau un atât de mare entuziasm în faţa unor lucruri pentru ei complet comune. Ei se gândeau la ploaie şi la recolta lor.

Cu aproximativ opt kilometri înainte de Gangtok, ne-am oprit la un drum îngust părăginit, care se ramifica spre stânga. Şoferul a arătat în direcţia lui şi ne-a spus: “Acolo sus este Rumtek, unde locuieşte marele Karmapa”. Cum aveam cu noi cantităţi uriaşe de bagaje, mai ales cadouri, i-am oferit o plată dublă ca să ne ducă acolo, dar el nu avea permis pentru acest ţinut şi n-a îndrăznit. Sfatul său era să dormim în Gangtok şi să ne întoarcem dimineaţa, când vremea era mai bună. Dar nimic nu ne putea face să ne îndepărtăm de Karmapa, nici măcar cu un pas. Tocmai când ne transformasem în nişte pomi de Crăciun ambulanţi, pentru a căra bagajele şi cadourile, din direcţia opusă a sosit un jeep gol. Deşi eram cu toţii muraţi de ploaie, şoferul a fost de acord să ne ducă pe drumul deteriorat, până la mănăstire, pentru treizeci de rupii. Între timp, ploaia se transformase într-o cascadă. Era ceva de-a dreptul incredibil, şi nici prelata jeepului, nici umbrela şi nici foliile de plastic cu care ne-am înfăşurat nu reuşeau să împiedice apa să pătrundă. Conducând mai mult din memorie decât după ceea ce vedea, şoferul s-a târât încet cei unsprezece kilometri în sus pe drumul şerpuit, şi între timp chiar şi ultimul dintre lucrurile noastre a avut parte de o baie cum scrie la carte.

La un moment dat farurile s-au oprit într-un zid alb-cenuşiu, cu geamuri în formă de T înconjurate de culori aprinse. Ajunsesem. Era seara târziu. Mănăstirea era deja cufundată în tăcere şi n-am întâlnit pe nimeni când am urcat scările şi am îngrămădit totul în ceea ce părea o sală de aşteptare. După ce am bătut la o mulţime de uşi, am fost salutaţi de nişte călugări ce păreau foarte miraţi, printre ei multe figuri pe care le cunoşteam din Kathmandu. S-au adunat în jurul nostru şi au tot vorbit, în timp ce câţiva au dispărut în căutarea cuiva care să vorbească englezeşte. Cel care a sosit în cele din urmă a fost Jigmila, un nepot al lui Karmapa, astăzi primul său reprezentant în Europa. Nu i-a fost uşor să ne convingă că era prea târziu pentru a-l vedea în acea zi pe Karmapa, “Nestemata care Împlineşte Dorinţele”, cum este el numit de tibetani, dar până la urmă am fost satisfăcuţi de faptul că a-l întâlni a doua zi era de mai bun augur. Ni s-a făcut patul în casa de oaspeţi a mănăstirii.

Dimineaţa, după atâtea luni de dorinţe din cele mai profunde, l-am revăzut, în sfârşit, pe Karmapa. Am dat buzna la el plini de emoţie, iar el ne-a cuprins în câmpul său energetic, ne-a binecuvântat cu putere şi ne-a spus: “Este bine că aţi venit; puteţi să contaţi pe mine ca învăţător al vostru. Acum spuneţi-mi ce doriţi?” Ceea ce doream era greu de formulat în cuvinte. De fapt, nici nu ne gândisem la asta. Am spus că voiam să

fim cu el şi să lucrăm pentru el, că el ştia cel mai bine ce trebuie făcut. “Foarte bine”, a spus Karmapa. “Mâine este lună plină, o zi deosebită, când se termină retragerea ploilor. Mâine vă voi da Genyen”. Nu aveam habar ce înseamnă Genyen, dar venind de la Karmapa, nu putea fi decât ceva bun. Ne-am ras în cap, neştiind că aceasta se aplica doar călugărilor şi călugăriţelor, lăsându-ne doar câteva fire de păr în partea din spate a capului. Sora Palmo, o călugăriţă englezoaică mai în vârstă, ne-a ajutat cu ofrandele tradiţionale de care aveam nevoie. Era o doamnă impresionantă, din şcoala veche, care putea să rămână ani de zile la Rumtek datorită cetăţeniei ei indiene. Ea a făcut mai multe pentru refugiaţii tibetani şi cultura lor decât probabil oricine altcineva. Printre altele, ea a trimis în Occident, în 1967, patru încarnări tibetane, după ce le-a pregătit o vreme la şcoala sa din Dalhousie. Hannah, cu domul alb şi perfect al capului ei strălucind în toate direcţiile, era nespus de fermecătoare. Am explorat minunăţiile dimprejur, aşteptând cu emoţie dimineaţa următoare. Meditând cât de bine puteam, încercam să ne deschidem către lucrurile care urmau.

Seara a venit, luminile mănăstirii au dispărut şi mugetele cornurilor lungi i-au asigurat pe oameni că totul era în regulă, Karmapa era acolo şi-i veghea. Una dintre lumini însă, a rămas aprinsă. Din camera lui Karmapa, aflată în partea cea mai înaltă a clădirii, ea strălucea peste întreaga vale. Când m-am trezit pe la miezul nopţii, pentru o mică plimbare, lumina era încă acolo, iar dimineaţa devreme, când emoţia nu ne-a mai lăsat să dormim, ea ardea în continuare, chiar dacă în mănăstire nu mai erau alte semne de viaţă. Karmapa îşi lasă corpul să se odihnească noaptea, dar nu doarme niciodată. Mereu prezentă, atotpătrunzătoarea claritate a conştiinţei sale nu este niciodată înceţoşată.

Chiar şi în camera de meditaţie de sus, atât de bogat ornamentată, Karmapa strălucea ca un soare. Era aşezat pe podea, cu spatele la fereastră, îndărătul unei mese scunde, şi ne-a primit ofrandele cu un zâmbet. Când am intrat în încăpere, câţiva călugări ne-au arătat cum să ne prosternăm. Aceasta se face ducând mâinile împreunate la cap, gât şi mijlocul pieptului şi atingând apoi podeaua cu fruntea, toate acestea de trei ori la rând. Până în acel moment, mândria noastră occidentală ne împiedicase să facem această simbolică deschidere şi renunţare la ego. Am considerat-o ceva ce fac numai băştinaşii, şi nu ne-am imaginat niciodată că ne-am putea pleca în faţa cuiva sau a ceva. Acum, totuşi, ne-am închinat în faţa lui Karmapa, şi chiar dacă mai întâi ne-am simţit ciudat, încrederea noastră în el a făcut ca acest sentiment neplăcut să dispară.

Karmapa ne-a tăiat şi ultimele fire de păr de pe capete, acceptându-ne astfel în grupul practicanţilor, aşa-numita Sangha, şi ne-a dat nume de Dharma. Ne aşteptam ca el să ne iniţieze în vreo meditaţie ieşită din comun, să zboare prin aer de jur împrejur sau să facă ceva cu totul deosebit, dar ce a urmat a fost o ceremonie lungă în timpul căreia a trebuit să şedem pe podea cu picioarele nemişcate într-o poziţie extrem de incomodă şi să repetăm după el lungi fraze în tibetană. Curând oasele ne dureau, iar necesitatea tuturor acestor lucruri, în puternica sa prezenţă, tot nu reieşea nicidecum. Apoi, într-un

sfârşit, Karmapa a spus: “Când voi plezni din degete, Refugiul va veni la voi. Concentraţi-vă.” Şi, într-adevăr, în acel moment am simţit ceva coborând în noi, şi am ştiut că asta a fost. Călugării îşi continuau incantaţia, iar Karmapa arunca orez asupra noastră, dar era clar că lucrul cel mai important se întâmplase deja. La urmă, Karmapa a spus: “Trebuie să aveţi încredere în mine ca şi în Buddha”. Iar noi am gândit: “Avem chiar mai multă încredere în tine”.

Afară, pe acoperişul mănăstirii, doctorul ne-a tradus numele. Nu aveam de ce ne plânge. Al lui Hannah însemna “Puternica Floare Sfântă de Lotus”, iar al meu “Ocean de Înţelepciune”. Prima parte a numelui, “Karma”, semnifică apartenenţa la tradiţia Karma Kagyu a buddhismului tibetan, şi de asemenea că vei folosi activitatea iluminată spre binele tuturor fiinţelor. De fapt profunzimea Refugiului nu are limite şi nu înţelegem complet toate aspectele sale până ce nu devenim noi înşine Buddha. După primirea sa, toate lucrurile capătă sens şi devin o parte a propriei evoluţii, iar viaţa după acel moment are gustul unei constante deschideri spre noi dimensiuni. Înseamnă mai mult decât “introducere formală în practicile buddhiste”, cum este descris atât de des.

Prin a-ţi “găsi refugiul”, cum spunem în limba noastră, te deschizi către “Cele Trei Lucruri Preţioase”, sau către “Cele Trei Giuvaeruri”: către Buddha, către Învăţătură şi către Cei Care Practică. “Buddha” înseamnă aici starea de deplină iluminare, înfăţişată în timpurile noastre de Buddha istoric, Sakyamuni. Această stare este propria noastră esenţă, chiar dacă nu suntem conştienţi de acest lucru. Nu poate fi niciodată distrusă, ori să ne părăsească, şi descoperirea ei ca adevărata noastră natură ne transformă în Buddha chiar în acel moment. Învăţătura este “Dharma” lui Buddha şi energiile active care o urmează, instrucţiuni la mai multe nivele care ne aduc de la stările de conştiinţă condiţionate la iluminare. Cei Care Practică, sau Sangha, sunt însoţitorii şi ajutoarele noastre pe cale. Fără ajutorul lor, iluminarea ar fi foarte dificilă. Sangha îi include atât pe cei mai iluminaţi învăţători, cât şi pe aceia care folosesc în mod serios învăţăturile lui Buddha. Ţelul, calea şi însoţitorii reprezintă astfel Refugiul în toate şcolile buddhismului.

Marii Lama dau, însă, un Refugiu suplimentar. Ei oferă punctul în care acestea trei se întâlnesc şi pătrund în vieţile noastre ca energie vie: ei se oferă pe ei înşişi. Starea lor iluminată este contactul nostru cu Buddha. Învăţăturile lor sunt aspecte ale Dharmei de care avem nevoie în cursul diferiţilor paşi pe care-i facem pe cale, iar activitatea lor este cel mai bun exemplu de cum îi putem ajuta pe alţii. Acest al patrulea Refugiu, indispensabil metodelor rapide şi directe ale buddhismului tibetan, este “Lama”. Refugiul Lama poate fi înţeles ori ca un întreg, ori ca o uniune a celor trei aspecte ale sale - ca Lama, Yidam şi Cheuchong. “Lama” înseamnă aici neîntrerupta transmitere a puterii lui Buddha printr-un şir neîntrerupt de învăţători iluminaţi, ajungând până în prezent. Aceasta se experimentează prin căldura şi bucuria binecuvântării, ca o energie pozitivă care intră în noi. “Yidam” înseamnă puteri ieşite din comun, atât lumeşti cât şi spirituale. Acestea apar în noi prin iniţiere şi prin identificarea cu diferite forme-

înţelepciune ale conştiinţei de Buddha, fie ele pacifice, mânioase ori în uniune. Energiile lor iluminate cresc, după contact, în subconştient, şi constituie o forţă activă care ne face legătura cu înţelepciunea diverşilor Buddha. Atunci când spaţiul deschis al conştiinţei se joacă liber, apar vibraţii şi forme pure, emanând cu compasiune din esenţa adevărată a Buddha şi Bodhisattva pentru a corespunde diferitelor receptivităţi ale fiinţelor. Acestea sunt numeroasele forme abile cunoscute şi folosite în buddhismul tibetan. Să nu fiţi derutaţi de diversitatea şi numărul lor mare; ele au aceeaşi esenţă. Este nevoie să practicaţi doar una dintre ele pentru a vă ilumina, tot aşa cum e nevoie să mănânci doar un singur lucru pentru a te sătura. Dar un restaurant bun are, cu toate acestea, un meniu lung şi variat.

Apoi, "Cheuchong" sunt energiile de Buddha care lucrează spre binele tuturor fiinţelor. Ele iau adesea forme înspăimântătoare pentru a îndepărta blocajele interioare şi obstacolele dinafară. Cel mai important este marele Mahakala. Aceşti protectori sunt foarte importanţi din cauza marii puteri a Căii de Diamant. Transformarea nevrozelor şi a perturbărilor mentale, la toate nivelele şi prin nenumărate mijloace - calea rapidă a Căii de Diamant - nu este tocmai uşoară. Avându-şi rădăcina în multele vieţi anterioare, lucruri care în mod normal nu s-ar fi maturizat până la bătrâneţe, moarte, etapa de după moarte sau în existenţe viitoare, se coc acum în intervale de câţiva ani. Chiar dacă bucuria şi libertatea se adâncesc şi sporesc, asemenea purificări ale karmei nu sunt plăcute. Ele pot uşor să-i răpească unui practicant curajul, şi astfel este necesară o energie protectoare care să le spargă şi să le absoarbă forţa, lăsând să treacă numai ceea ce ne permite să învăţăm ceva. Această "forţă protectoare" este marele Mahakala.

Aşadar, fie că numim acest al patrulea refugiu "Lama", fie că îl numim "Lama-Yidem-Cheuchong", înţelesul este acelaşi. Dimensiunile multiple devin însă mai evidente atunci când folosim formula mai lungă.

Şi pentru că tot mai mulţi occidentali pătrund acum în buddhism, în forma sa tibetană şi de multe ori nu înţeleg ce se întâmplă în timpul Ceremoniei Refugiului, am inclus o scurtă meditaţie care arată ce sunt energiile iluminate şi cum să le activăm. Poate fi folosită de toată lumea, şi constituie un bun cadru pentru cele şapte sau mai multe recitări zilnice ale formulei, care fac ca Refugiul să fie pe deplin eficient. Pentru a evita obstacolele construite de noi înşine, mai suntem sfătuiţi să facem trei lucruri şi să evităm alte trei, acestea fiind expuse după meditaţie. Sper că am reuşit să găsesc un limbaj care să nu fie deranjant de "sfânt", dar care să convingă totuşi de importanţa acestei deschideri către adevărul atemporal.

MEDITAŢIA REFUGIULUI

Elaborată în 1973, cu binecuvântarea Sfinţiei Sale, Karmapa, din învăţături ale lui Chechoo Rinpoche şi Dabsham Rinpoche, de către

Ole Nydahl

FIE CA ACEASTA SĂ AJUTE TUTUROR FIINŢELOR

Lama al nostru, Karmapa, este binecuvântare, realizare spirituală şi protecţie. Conştiinţa lui este BUDDHA, Vorbirea lui este esenţa DHARMEI, iar Corpul său cel mai bun exemplu de SANGHA.

Pentru a atinge un nivel de la care vom putea ajuta toate fiinţele, ne găsim acum Refugiul. Înţelegem că, de-a lungul a nenumărate epoci ale lumii, cei ce au atins deplina iluminare au învăţat de la cei realizaţi înaintea lor, şi că noi vom deveni acum fiii şi fiicele lui Buddha. Vom putea acum să practicăm după cum ne îndrumă Învăţătorul, şi să devenim noi înşine Buddha.

Mai întâi, ne liniştim respiraţia, şi astfel şi conştiinţa. Simţind aerul care intră şi iese prin vârful nasului, lăsăm toate sunetele, gândurile şi sentimentele să treacă, fără să ne ataşăm de ele. Fără să aşteptăm nimic şi fără să ne temem de nimic, numărăm 1-2-3-4 când inspirăm şi 4-3-2-1 când expirăm.

Ne gândim apoi la patru lucruri importante:

1. La ocazia preţioasă şi rară pe care o avem, de a practica Învăţăturile eliberatoare ale lui Buddha - că putem într-adevăr să atingem sfârşitul confuziei şi al suferinţei care o însoţeşte, şi să devenim capabili să fim de folos tuturor fiinţelor.

2. La faptul că trebuie să folosim această ocazie acum. Totul este impermanent, am putea muri în orice moment, şi toate fiinţele au nevoie de ajutorul nostru. Numai conştiinţa este mereu prezentă.

3. La Karma: că noi înşine hotărâm ceea ce se întâmplă, că putem face ceea ce foloseşte celorlalţi şi să încetăm să facem ceea ce le dăunează, că putem să ne conducem viaţa în mod conştient, spre binele tuturor.

4. Şi la motivul pentru a practica: pentru că bucuria deplinei iluminări întrece orice altceva, şi pentru că putem face puţine pentru ceilalţi dacă suntem noi înşine confuzi şi suferim. Numai atingând iluminarea poţi ajuta cu adevărat.

Acum am ajuns la meditaţia însăşi:

Înaintea noastră, în spaţiu, ne imaginăm un ocean nesfârşit de tot ceea ce ne place nouă mai mult şi, în conştiinţă, oferim aceste preţioase daruri tuturor Buddha şi Lama, din recunoştinţă pentru Refugiul pe care ni-l oferă.

Ne găsim aşezaţi, pe un câmp frumos cu iarbă, în repaus profund, deschişi şi bucuroşi. În dreapta noastră stă tatăl nostru, în stânga mama, aşa cum îi cunoaştem sau ni-i amintim. În jur sunt toate fiinţele vii, toate la care ne putem gândi şi pe care ni le putem imagina, nesfârşite la număr. Împreună, privim în aceeaşi direcţie.

În faţa noastră, sus pe cer, apare esenţa şi uniunea tuturor Buddha, forma transparentă radiantă a lui Lama al nostru, Gyalwa Karmapa. Este aşezat într-un lotus multicolor complet deschis, pe un disc plat al lunii, şi poartă straiele roşii şi galbene de călugăr. Mâinile îi sunt încrucişate în dreptul inimii, ţinând Clopoţelul şi Dorjele,

înţelepciunea eliberatoare şi compasiunea, deschiderea şi bucuria. Dinspre faţa sa radiază bunătate şi iubire infinită; poartă Coroana Neagră, a cărei simplă vedere aduce eliberarea. Stă într-o aură de curcubeu şi dinspre el se revarsă în jos, peste şi prin toate fiinţele şi noi înşine, toate binecuvântările, claritatea şi protecţia, ca raze strălucitoare de lumină şi bucurie. Ne deschidem deplin către el, cu adâncă încredere şi devoţiune, înţelegând că el nu e o fiinţă personală, limitată, ci esenţa tuturor Buddha. Ne amintim că el e singurul nostru prieten, că nu ne va abandona niciodată, şi că această legătură se va maturiza şi ne va permite, asemenea lui, să ajutăm toate fiinţele. Că, fie că-l vedem, fie că nu, esenţa sa de Adevăr este pretutindeni. Lui îi spunem:

(În LAMA îmi găsesc REFUGIUL)

"LAMA LA CHAB SUN CHHIO"

Conştiinţa ni se mută apoi la Buddha Sakyamuni, în stânga lui Karmapa. El este auriu, atletic şi frumos, şi ne amintim că el a înfăţişat pentru prima dată, în această epocă, natura conştiinţei, că a manifestat, de dragul nostru, iluminarea. Îi suntem profund recunoscători pentru asta, şi deschizându-ne către toată iubirea şi lumina aurie, care se revarsă dinspre el în toate fiinţele şi în noi înşine, spunem:

(În BUDDHA îmi găsesc REFUGIUL)

"SONGDJE LA CHAB SUN CHHIO"

Apoi ne deschidem către Dharma care ne eliberează, aflată pe cer, în spatele lui Lama Karmapa. Este experienţa tuturor Buddha, exprimată prin cărţi care înfăţişează natura conştiinţei, îndepărtând astfel ignoranţa, cauza întregii dureri. Primim de la ele lumina clară a iubirii şi înţelepciunii, care ne umple până în profunzime. Amintindu-ne că ele sunt mijloacele cu care suntem duşi la deplina iluminare, spunem:

(În DHARMA îmi găsesc REFUGIUL)

"CHHEU LA CHAB SUN CHHIO"

În dreapta lui Karmapa, ne concentrăm apoi la Buddha Chenrezig cu patru braţe, de culoare albă. El este esenţa tuturor Bodhisattva - ajutoarele noastre pe cale. Înţelegem cât de importanţi sunt ei pentru noi, cât de multă nevoie avem, atât de prietenii noştri realizaţi, cât şi de cei obişnuiţi şi, recunoscători pentru lumina albă a iubirii care se scurge în noi, spunem:

(În CEI CARE PRACTICĂ îmi găsesc REFUGIUL)

"GENDYN LA CHAB SUN CHHIO"

Apoi ne concentrăm din nou asupra lui Lama Karmapa, în mijlocul cerului, purtând Coroana Neagră şi radiind înspre noi, cei de pe câmp, toate energiile bune. Iar de acolo, conştiinţa noastră se mută la Buddha (Songdje), în stânga, la Dharma (Chheu), în spatele lui, la Cei Care Practică (Gendyn), în dreapta, iar apoi se întoarce încă o dată la Karmapa.

În timp ce primim astfel, iar şi iar, binecuvântarea Refugiului, rostim cele patru rânduri de câte ori putem:

(cărţile)

(DHARMA)
“CHHEU”
(BUDDHA) “LAMA” (SANGHA)
“SONGDJE” KARMAPA (CHENREZIG)
“GENDYN”
Mama Noi înşine Tatăl
Toate fiinţele

Când terminăm, Chenrezig din dreapta, Cărţile Sfinte din spate şi Buddha cel auriu din stânga se dizolvă în Karmapa, situat în centru. El însuşi se dizolvă în lumină de curcubeu şi, într-o revărsare mereu crescândă, pătrunde în inima noastră.

Rămânem în această stare în mod natural, atât cât putem, iar Refugiul şi conştiinţele noastre se amestecă precum laptele cu apa până când nu mai suntem două, ci una. Când gândurile devin iarăşi dominante, toată activitatea mentală şi lumea exterioară apar ca un joc liber al conştiinţei, proaspăt şi absolut pur, şi ne rostim mantra către Sfinţia Sa Karmapa, activând întotdeauna puterea sa:

“KARMAPA CHENNO”

În final, împărţim energiile bune, spunând:

“Fie ca toate impresiile bune acumulate aici să devină nelimitate, să ajungă la toate fiinţele, pretutindeni, şi să le aducă la sfârşitul suferinţei, la starea de Buddha.”

TASHI SHO

Să fie plin de auspicii.

Iată câteva lucruri pe care suntem sfătuiţi să le facem, respectiv să le evităm, în cuvinte simple:

După REFUGIUL ÎN BUDDHA:

Să facem: Trebuie să vedem toate formele lui Buddha, atât pe cele paşnice cât şi pe cele mânioase, ca fiind într-adevăr manifestări ale conştiinţei sale. Trebuie să evităm să le aşezăm pe podea sau să ne aşezăm pe ele, ci, în loc, să le păstrăm în locuri curate şi înalte. Dacă nu le putem folosi, cel mai bine e să le punem în natură sau să le ardem.

Să nu facem: Nu trebuie să ne găsim Refugiu în fiinţe care nu cunosc natura conştiinţei. Buddha nu este gelos. El nu are nevoie de asta, dar asemenea zei sau fiinţe nu se pot ajuta nici pe sine, aşadar ce ar putea ele face pentru noi? În cel mai bun caz, ne-ar putea ajuta doar o perioadă scurtă.

După REFUGIUL ÎN DHARMA:

Să facem: Trebuie să păstrăm toate textele buddhiste în locuri înalte şi curate şi să le considerăm vorbirea lui Buddha care ne eliberează. Când nu ne mai sunt de folos, trebuie să le ardem.

Să nu facem: Nu trebuie să facem rău, în mod conştient, nici unei fiinţe. Singurul scop al Dharmei este de a-i ajuta pe ceilalţi.

După REFUGIUL ÎN SANGHA:

Să facem: Trebuie să vedem straiele galben cu roşu ale călugărilor şi călugăriţelor

ca reprezentând corpul lui Buddha. De asemenea, trebuie să-i tratăm bine pe călugări şi călugăriţe şi să încercăm să nu ne lăsăm prinşi prea tare de lucrurile lumeşti.

Să nu facem: Trebuie să-i evităm să-i ascultăm pe oamenii care răspândesc îndoieli sau certuri privitoare la învăţătură. În loc de aceasta, trebuie să ne găsim prieteni care sunt exemple bune şi care ne ajută să ne dezvoltăm. De asemenea, nu trebuie să căutăm prozeliţi; oamenii vin de la sine atunci când sunt pregătiţi.

Dacă ne găsim zilnic Refugiul şi ne ţinem de aceste recomandări simple, utile şi în Occident, obscurităţile dispar, locul lor fiind luat de siguranţa interioară. Mai întâi prin scurte străfulgerări, apoi cu o bucurie crescândă, ştii că într-o zi vei fi Refugiul de nezdruncinat al altora.

Odată cu Refugiul, Karmapa ne-a mai dat şi nişte aşa-numite legăminte pentru laici. Cinci dintre acestea sunt relevante pentru situaţiile de viaţă, şi a depune unul sau mai multe dintre ele înseamnă să beneficiezi pe urmă de ajutorul lui Buddha în evitarea acelor acţiuni care conduc la o mulţime de necazuri. Diferitele legăminte pe care le-am fi putut face sunt încălcate şi anulate prin înfăptuirea următoarelor lucruri:

1. Uciderea conştientă a unor oameni. Dacă ucidem animale, trebuie să purificăm legământul.

2. Furtul conştient. A lua ceva ce nu ţi-a fost dăruit, cu intenţia de a fura.

3. Minciuna conştientă. A-ţi atribui experienţe meditative pe care nu le-ai avut. Aceasta distruge încrederea şi poate conduce oamenii în direcţii greşite. De asemenea minciuna cu scopul de a face rău unor fiinţe. Celelalte minciuni pot fi transformate.

4. A lua droguri. Aceasta include, de obicei, şi alcoolul. Asupra acestui punct este bine să-ţi întrebi înainte învăţătorul. Unii spun că un pahar, ocazional, nu este dăunător, dacă nu te îmbeţi; alţii spun că nu trebuie să te atingi de alcool decât în scopuri medicinale. Haşişul, opiul, acidul şi aşa mai departe nu trebuie luate niciodată, decât în cazurile când sunt medicamente.

5. A provoca sexual altora un rău, cum ar fi, de exemplu, distrugerea unor legături intacte dintre alte fiinţe. De asemenea, toate practicile externe care duc mai degrabă la un sentiment de separare, decât la unul de unitate.

Descoperirea adevăratului înţeles al Refugiului şi al legămintelor durează ceva timp. Puternica lor influenţă stabilizatoare, însă, poate fi simţită imediat. Prin Refugiu suntem conectaţi la puterile iluminate ale tuturor Buddha, iar prin legăminte dispar nodurile din conştiinţă şi este dizolvată multă karmă dăunătoare. Devenind un canal mai bun pentru energiile de Buddha, în mod automat vei face mai mult pentru ceilalţi.

Luna plină însemna ceva deosebit pentru toată lumea. Era sfârşitul perioadei de şase săptămâni de “Yerne” sau “retragerea din timpul ploilor”, în timpul căreia călugării şi călugăriţele meditează şi recită cât e ziua de lungă. Această zi urmau să o sărbătorească prin dansuri ceremoniale. Dimineaţa devreme am auzit deja mugetul cornurilor lungi şi trâmbiţatul de oboi, şi ne-am întrecut în alergare pe cei câţiva paşi de

la casa de oaspeţi până la mânăstire, pentru a vedea. În curtea înconjurată de celulele de meditaţie, o procesiune de călugări, purtând tradiţionalele pălării largi roşu-aurii ale şcolii Kagyu, făcea cele trei ocoluri ceremoniale ale mănăstirii. Deşi erau îmbrăcaţi, în mod clar, în hainele lor cele mai bune, purtate o dată pe an, nu aveau expresiile rigide, controlate, pe care le cunoaştem din procesiunile din Occident, râdeau, glumeau puţin, dădeau din cap la vederea prietenilor şi a membrilor familiilor lor, veniţi de peste tot pentru a lua parte la festivităţi.

Pacea răspândită de lama era mai pătrunzătoare ca de obicei, şi atingea pe toată lumea. Fumul greu al ramurilor de ienupăr arzând se amesteca cu norii joşi, care până atunci revărsaseră aproape întruna ploaie, permiţând o vizibilitate constând doar în scurte momente. Musonii încă nu se terminaseră, şi noi consideram ploaia mai puţin plăcută ca oricând acum, când urmau să aibă loc dansurile. Deasupra unui platou rectangular din spatele mănăstirii fusese înălţat un acoperiş de cort purtând cele opt semne norocoase tibetane, iar în partea mai îndepărtată a acestui câmp se găsea un cort mai mic, deschis într-una din părţi. Acest cort mai mic oferea o vedere bună asupra câmpului, a acoperişului mănăstirii şi, câteodată, a munţilor Tibetului, de dincolo de vale. După trei tururi în jurul clădirii principale, procesiunea de lama a urcat acolo. Încarnările înalte şi-au ocupat locurile din cortul mai mic, iar ceilalţi lama şi călugări s-au aşezat pe stânga şi pe dreapta, în timp ce laicii au făcut un cerc în jurul terenului de dans, pentru a fi cât mai aproape de locul acţiunii. Noi ne-am găsit un loc printre persoanele de vază, cât mai aproape de Karmapa, de unde îi puteam, din când în când, vedea faţa şi auzi hohotele de râs. Părând să vină din adâncul corpului său, râsul i s-a rostogolit iar şi iar peste platou în cursul întregii zile, umplând cu uşurinţă întreaga suprafaţă. Dintre toţi marii lama lângă care am avut ocazia să ajungem, Karmapa radiază cel mai mult puternica bucurie a iluminării. Este complet inseparabilă de el; exploziile constante de bucurie spontană sunt irezistibile, ca şi forţele naturii.

Deşi norii păreau gata să deschidă zăgazurile cerului în fiecare moment, dintr-un anume motiv nu au făcut-o, şi au început dansurile, aducând interpretări plastice ale învăţăturilor lui Buddha. Prima interpretare a fost cea a tânărului Shamar Rinpoche. El este o emanaţie a lui Buddha al Luminii Infinite, numit Opagme în tibetană şi Amitabha în sanscrită. În japoneză el este faimosul Amida Buddha, iar în chineză, Amitofu. Shamar Rinpoche este un exemplu perfect al modului în care conştiinţa iluminată poate influenţa genele. El are exact aceleaşi trăsături ale feţei şi proporţii corporale ca şi descrierile spontane şi picturile înfăţişându-l pe Buddha Amitabha, apărute în toate culturile buddhiste din toate timpurile. Nimeni din familia sa nu a arătat ca el, iar blândeţea sa atotcunoscătoare şi controlul asupra tuturor situaţiilor sunt nişte lumi în sine. Astăzi, el conduce tradiţia Kagyu între cel de-al XVI-lea şi cel de-al XVII-lea Karmapa.

Sceneta trata experienţele unei fiinţe neiluminate în starea numită Bardo (de fapt, există şase, căci cuvântul “Bardo” înseamnă “stare intermediară”: cele trei între care

alternăm cât timp avem un corp: somnul profund, visul şi conştiinţa de stare trează; apoi celelalte: a procesului morţii, experienţele de după moarte şi cele ale intrării într-o nouă viaţă. În mod uzual însă, termenul este folosit cu privire la perioada dintre moarte şi renaştere, în care conştiinţa este eliberată de vechiul corp şi nu s-a ataşat încă de unul nou. Ce experimentează de fapt această conştiinţă, care la fiinţele neiluminate este legată de propriile proiecţii şi imaginaţie, în această stare, este explicat amănunţit în "Bardo Thödol", faimoasa "Carte tibetană a morţilor". Prin acte simbolice şi măşti extrem de expresive, sceneta a prezentat foarte viu modul în care impresiile plantate în conştiinţă în timpul vieţii ies la suprafaţă din conştiinţa noastră depozit (subconştient) după moarte, când sunt retezate orice impresii senzoriale noi. Tot atunci, conştiinţa neatentă nu-şi vede proiecţiile schimbătoare ca atare, ci le crede reale, şi astfel, în funcţie de ce a fost depozitat, apar experienţe puternice. Ura sau mândria, lăcomia sau gelozia, ataşamentul sau prostia apar, solidificându-se în cele şase luni: a infernurilor sau a paradisurilor, a fantomelor sau a semizeilor, a oamenilor sau a animalelor. Aceste vise schimbătoare constituie experienţele noastre de viaţă şi moarte, de deplasare dintr-o existenţă în alta. Pe scurt, sceneta a înfăţişat necazurile şi confuzia care continuă să apară, până în momentul când conştiinţa începe să-şi recunoască starea deschisă, limpede şi nelimitată, până când ea rămâne în natura sa atemporală de Buddha, care este bucurie, compasiune şi neînfricare, dincolo de tot ce se poate imagina.

Puteai într-adevăr să simţi, în spatele acestui joc, conştiinţa iluminată a lui Shamar Rinpoche. Combina în mod expert învăţăturile relative şi cele absolute, şi aducea ţelul şi calea aproape una de cealaltă. Pentru materialişti, impermanenţa şi caracterul schimbător au fost accentuate, iar pentru nihilişti, cauzalitatea. Arătând modul în care acţiunile binefăcătoare răsar după moarte ca apariţii albe prietenoase, în timp ce acţiunile negative apar, din acelaşi spaţiu limpede, ca forme negre de spaimă şi şoc, jocul a fost o învăţătură utilă oamenilor dotaţi cu puţină maturitate, care acţionează după cum îi taie capul.

Dansul următor era unul foarte vechi, despre un rege care şi-a dăruit altora posesiunile, soţia, chiar şi propriii ochi, totul. El era un adevărat generos, dar din cauza pasajelor lungi, bombastice, de declamare, pe care nu le înţelegeam, a devenit chiar plictisitor şi am început să ne gândim că regina va fi fost, şi ea, bucuroasă să fie dată de lângă el. În scurt timp, iarăşi ne concentrasem total asupra lui Karmapa şi a Încarnaţilor din jurul său. Era, pur şi simplu, mai important.

Spre după-amiază a trebuit să explicăm puţinul pe care-l ştiam despre practicile tibetane unui grup de italieni aflaţi într-o excursie de lux. Era ciudat să observi cât de mari şi puternici păreau chiar şi europenii sudici, în comparaţie cu tibetanii centrali şi cu nepalezii, dar şi cât de imaturi şi de individualizaţi ne înfăţişăm. Era pentru prima dată când tălmăceam oficial pentru occidentali cultura şi religia tibetană şi mi-a oferit o străfulgerare, o mostră din acea emoţie plină de bucurie, care urma să devină mai târziu constantă. Transmisia a funcţionat, interesul nostru profund i-a făcut interesaţi şi cu toţii

au dorit să primească binecuvântarea lui Karmapa. Aceasta i-a mişcat profund, iar lucrul cel mai fantastic era că şi Karmapa, precum şi ceilalţi lama erau cu adevărat încântaţi. Era foarte clar că voiau să construiască punţi şi să se facă înţeleşi de către noi, cei din Occident. Înţelegerea acestui lucru ne-a lovit ca un trăznet, şi nu l-am uitat: era o sarcină suficient de mare pentru a o plasa în centrul vieţii noastre.

După terminarea dansurilor, ploaia tot n-a început, şi laicilor le-a revenit partea lor de spectacol. În mod spontan, spre amuzamentul tuturor, fiecare şi-a demonstrat priceperea în lupte, cântece sau orice altceva. Şi eu am fost rugat să le arăt câteva trucuri şi, chiar dacă în şcoală, ca cei mai mulţi dintre prietenii mei, fusesem ocupat în timpul orelor de educaţie fizică de lucruri mult mai interesante, aveam în sânge tot feluri de salturi complicate, lucruri pe care tibetanii nu le mai văzuseră până atunci. De fapt, tot ce voiam era să primim binecuvântarea lui Karmapa, care de altfel ne-a şi ţinut ameţiţi şi năuciţi de puterea sa în cea mai mare parte a timpului, dar ne era imposibil să ieşim din lumina rampei. Arătând şi acţionând atât de asemănător războinicilor din Tibetul de est, mi se dăduse numele de "Khampa", şi de mai multe ori pe zi deveneam, fără prea multă tragere de inimă, copacul pe care se căţărau mici călugări nu foarte igienici, ori trebuia să le arăt puterea muşchilor mei occidentali bine unşi. Oricum, era probabil tot ce era lăudabil la mine.

Într-o pauză între dansuri cineva a adus un radio cu tranzistori, un dar al unui rege bhutanez pentru Karmapa. Obiectul arăta ciudat în aceste locuri, iar ei voiau să le fie reparat. Aşa cum noi credeam despre tibetani că sunt înzestraţi cu puteri meditative speciale, ceea ce nu e deloc adevărat, tibetanii se aşteaptă ca noi să avem "puteri tehnice". Toţi se uitau la acea minune, cum stătea acolo cu capacul deschis, şi cu toate că nu m-am prea înţeles niciodată cu radiourile şi lucrurile de genul ăsta, am văzut un fir care atârna liber. L-am prins într-o clipă la loc, radioul a recepţionat din nou furtunile locale şi toată lumea a fost impresionată. Hannah şi cu mine eram şi noi impresionaţi. Toată ziua, împotriva tuturor legilor naturii, nu căzuse în zonă nici o picătură de ploaie, deşi în restul văii turna. Norii nu s-au revărsat până când jocurile nu au luat sfârşit şi toată lumea s-a pus la adăpost, dar atunci a plouat ore întregi. Toate cele trei ore ale festivităţii au urmat aceeaşi schemă: chiar înainte de dansuri, ploaia se oprea, şi imediat ce ele se terminau, spre seară, ea reîncepea. În seara celei de-a treia zile l-am întrebat, cât mai indiferent, pe lama care vorbea englezeşte, cum de s-a putut întâmpla astfel. Mi-a răspuns pur şi simplu: "Nestemata Care Împlineşte Dorinţele (Karmapa) nu doreşte să plouă în timpul dansurilor, şi uite-acolo câţiva călugări care ard beţişoare şi spun mantre". Nu a fost ultima dată când Karmapa ne făcea să dorim să ne cerem înapoi banii de şcoală. Educaţia noastră de până atunci era zero faţă de ceea ce ne putea învăţa el.

CAPITOLUL IX

Punctul fără de întoarcere

În fiecare zi veneau la mănăstire o mulţime de oameni, de toate felurile. Doreau fie

binecuvântări, fie sfaturi, fie să se împărtăşească şi ei din iluminarea lui Karmapa în cadrul impresionantelor Ceremonii ale Coroanei. Cu cât ne-am încărcat şi ne-am purificat mai mult, stând aproape de el, cu atât s-a schimbat efectul Ceremoniilor Coroanei asupra noastră. La început era unul al puterii, ceva fizic, ca şi cum am fi fost loviţi de trăznet. Eu eram scuturat foarte puternic şi amândoi rămâneam într-o stare de şoc , dar de totală împlinire. Treptat, însă, experienţele asemănătoare unui şoc au devenit mai fluide, nelimitate şi persistente. Fiecare ceremonie ne prilejuia noi incursiuni în stări aflate dincolo de timp şi spaţiu, iar împărtăşirea conştiinţei lui era asemenea unui ocean fără sfârşit.

Acum, că reuşisem să ajungem lângă Karmapa, nu voiam să plecăm iarăşi, şi eu am avut ideea strălucită de a mă face şoferul său. Maşinile erau lucruri la care într-adevăr mă pricepeam, mai ales cum să le conduc mai repede şi neconvenţional. Mă îmbolnăvea gândul să-l las pe Karmapa în seama încetinelii vreunuia dintre şoferii locali (care de atunci au progresat mult) şi, pe de altă parte, ne gândeam că astfel vom fi mai aproape de el. Dar înainte de toate, totuşi, ne gândeam că indienii nu vor îndrăzni să-l expulzeze pe şoferul lui Karmapa. De obicei străinilor li se permite să rămână în Sikkim, care se află pe de-a-ntregul în raza de acţiune a trupelor chineze din Tibet, doar câteva zile. În timp ce trăgeam o mulţime de sfori pentru a putea rămâne, am constatat, spre uimirea noastră, că nevoia de prezenţa lui Karmapa în imediata noastră apropiere a început să scadă treptat. Câmpul lui de forţă era pretutindeni atât de evident, încât am devenit mai puţin insistenţi în a sta cu el tot timpul. Cu acel nesfârşit şuvoi de oameni care voiau mereu să-i vorbească, era clar că avea destule de făcut. Cu o amabilitate nemărginită, răspundea întrebărilor fiecăruia, le rezolva problemele şi le împlinea rugăminţile, având de-a face adeseori cu situaţii în faţa cărora alţii s-ar fi resemnat, părându-li-se fără speranţă. Nu părea să facă distincţie între folositor şi nefolositor, cum facem noi, ci vedea nenumărate vieţi în trecut şi în viitor şi stabilea conexiuni care urmau să dea întotdeauna roade.

Chiar şi numai prin Ceremoniile Coroanei din fiecare zi, Karmapa ne dăruia atât de mult încât îi simţeam mereu puterea revărsându-se în noi, simpla noastră prezenţă la Rumtek deschizându-ne posibilităţi nelimitate. Hannah, însă, simţea că sosise vremea să obţinem metode de a merge mai departe, să facem mai multe practici formale noi înşine, nu doar să stăm acolo unde se întâmplau minunile. Când l-am întrebat pe Karmapa cum să practicăm, el ne-a dat să repetăm cât putem de mult trei mantre extraordinar de puternice. Prima era mantra celei de-a doua încarnări a sa în Tibet, a marelui yoghin Karma Pakshi, pe care l-a întâlnit Marco Polo în Mongolia şi ale cărui puteri magice îl pacificaseră pe Kublai Khan. Acţionarea câmpului său de energie atemporal aduce binecuvântarea tuturor Karmapa. Cea de-a doua era cea care invocă înţelepciunea interioară a Buddha în acea formă feminină dansând, roşie şi transparentă, asupra căreia meditase şi Milarepa. Cea de-a treia era vibraţia naturală a celei mai importante energii Mahakala din tradiţia noastră Karma Kagyupa, Marea Haină Neagră, o energie atât de

intensă încât nu poate fi descrisă decât prin atributele ei exterioare. Aceste trei mantre sunt cheile unor aspecte incredibil de energizante ale conştiinţei - Buddha, şi Karmapa ne-a promis că aceste energii urmau să crească acum în noi.

Tabloul vieţii monastice din Rumtek a căpătat treptat formă în mintea noastră, derulându-se zilnic după cum urmează: de la trei dimineaţa, imediat ce se trezesc, lama şi călugării îşi fac propriile practici de meditaţie, pe care le discută numai cu învăţătorii lor. Pe la ora şase îi vezi adunându-se veseli la spălătorul din curte, care este de multe ori singurul robinet din toată mănăstirea care funcţionează. După aceea îşi iau micul dejun în chiliile lor. Îşi fac ceai tibetan, cu unt şi sare, pe care îl amestecă cu porumb sau orez pisat. Cei din Rumtek consumă orez roşu din Bhutan măcinat pe jumătate, un cadou al generosului rege, fiind astfel mai sănătoşi decât călugării din multe alte mănăstiri, care primesc doar cereale locale complet măcinate. Chiar şi aşa, cam 80 la sută aveau la acea oră tuberculoză, şi cu toţii erau în lipsă acută de vitamine şi proteine. Când un călugăr primeşte bani de la un membru al familiei sau de la vreun susţinător, el îşi cumpără tsampa prăjită, mâncarea lor preferată.

La ora şapte se întâlnesc în sala mare pentru meditaţia în comun, unindu-şi energiile pentru binele tuturor fiinţelor, ori pentru o anumită familie sau individ. Prin concentrarea la unison asupra textelor, a mantrelor şi a vizualizărilor diferitelor aspecte de Buddha, energiile eliberatoare sunt activate, iar rezultatele sunt clare şi se fac repede simţite. Acesta era procesul numit în sanskrită “Puja”, iar în tibetană “Cheupa”: dăruirea ataşamentelor ego-ului, pentru a face loc binecuvântării. Muzica este folosită aici într-un mod foarte conştient. Ea rezonează cu centrii noştri interiori şi îi activează profund. Ca urmare, conştiinţa este eliberată de preocuparea ei constantă faţă de gânduri şi impresii senzoriale, şi este unită uşor cu energiile Buddha invocate, într-o stare de deschidere şi inspiraţie. Pe măsură ce barierele noastre mentale se dizolvă, apare o bucurie spontană, care e profund purificatoare. Dacă reuşeşti să auzi această muzică nu ca pe ceva străin sau ciudat, ci poţi să o trăieşti deplin, adesea vor apare puternice experienţe interioare.

În timpul pauzei de prânz, vocile piţigăiate ale copiilor care învaţă să silabisească iau locul trompetelor şi tobelor, iar cei mai mari memorează texte fundamentale. Ceea ce învaţă ei în timpul acestor ani de început devine baza educaţiei lor viitoare, iar această cunoaştere timpurie a învăţăturilor lui Buddha este motivul pentru care, în ciuda bolilor şi a proastelor condiţii exterioare, ei sunt mult mai armonioşi decât copiii pe care i-am întâlnit în alte culturi.

După-amiaza urmează alte puja, iar călugării se ocupă şi de muncile gospodăreşti din interiorul şi exteriorul mănăstirii. Ei tipăresc cărţi manual, pagină cu pagină, folosind bucăţi de lemn, prepară medicamente din plante sau îi învaţă pe alţii. Când se lasă seara şi se suflă în cornurile lungi, ei se întorc iarăşi la meditaţiile lor particulare, care nu sunt întotdeauna întrerupte în timpul somnului. Deşi despre aceasta se cunosc puţine în Occident, buddhismul tibetan utilizează metode numite “Milam”, care permit continuarea stării conştiente a meditaţiei în timpul somnului şi al viselor.

Această rutină zilnică este însă dată cu totul peste cap atunci când Karmapa stă la mănăstire. În aceste perioade vin întruna vizitatori, se ţin ceremonii şi iniţieri zi şi noapte, şi în tot acest timp poţi observa disponibilitatea tibetanilor de a improviza. Când totul a fost pregătit pentru o ceremonie cu totul specială, ei se pot acomoda fără rigiditate sau ezitare oricăror noi evoluţii ale situaţiei care apar, şi schimbă lucrurile în aşa fel încât fiecare să fie mulţumit şi să simtă că s-a făcut ceva pentru el. Întrucât anii de meditaţie au îndepărtat gândurile legate de obişnuinţe şi ataşamentul faţă de ego, ei sunt foarte buni la lucrul liber cu dimensiunile timpului şi spaţiului. Hannah şi cu mine am fi preferat mai multă libertate, mai ales în privinţa timpului. Cu toate că psihic eram pregătiţi pentru o şedere lungă lângă Karmapa - o viaţă întreagă, dacă era posibil - condiţiile exterioare nu ne permiteau acest lucru. Linia telefonică cu ofiţerul politic indian, Mr. Das, se înfierbânta de mai multe ori pe zi, şi el voia să ne vadă imediat afară din Sikkim. Până la venirea noastră nici un străin nu rămăsese în Sikkim mai mult de şapte zile, iar după trei zile trebuia să-ţi prelungeşti viza. La douăzeci de kilometri de mănăstire pe drumuri şerpuite (dar la mai puţin de jumătate ca distanţă aeriană) se găsea trecătoarea spre Valea Chumbi, în Tibet. Aceasta era plină ochi cu soldaţi chinezi, şi nu demult fuseseră nişte hărţuieli atât la faimoasa trecătoare Nathu-La cât şi în jurul celorlalte piscuri aflate în mâinile lor. De fapt, ei puteau face exact ceea ce le plăcea, şi asta îi determina pe indieni să fie foarte sensibili. Vechiul nostru prieten, dr. Jigmi, încercase deja să-şi folosească influenţa la autorităţi în mai multe rânduri. Le spusese că în curând Karmapa va vizita oricum Buthanul, iar noi vom merge cu el, dar asta nu a schimbat nimic.

Nouă, personal, ne păsa foarte puţin de autorităţi. Dacă rămâneam în continuare, nu aveau ce să ne facă decât să ne dea afară, şi pentru asta trebuia ca mai întâi să ne găsească. Fiind însă oaspeţii unor refugiaţi lipsiţi de drepturi legale, găsindu-se la rândul lor într-o poziţie delicată faţă de autorităţile indiene, am fost nevoiţi, mult împotriva voinţei noastre, să facem aşa cum ni s-a spus. Era foarte dureros să plecăm de lângă Karmapa, chiar şi pentru câteva zile. Nu am găsit în aceasta o ocazie de a învăţa răbdarea şi a ne observa conştiinţa, ci ardeam de mânie împotriva autorităţilor indiene, care păreau mereu atât de inutile. În vreme ce ne luam rămas bun de la Karmapa, în camera sa de pe acoperiş, el a răspuns stării noastre de conştiinţă şi ne-a spus: “Ei acţionează din ignoranţă atunci când separă învăţătorul de discipoli, şi asemenea acte aduc mai târziu necazuri, dar ei nu cunosc ceva mai bun decât ceea ce fac”. Şi, cu un zâmbet care a pătruns până în miezul inimilor noastre, a continuat: “Luaţi-mă pe mine ca exemplu. Mă rog în fiecare zi pentru Mao Tse Tung. El are într-adevăr nevoie de ajutor”. Ne-am înţeles să-l aşteptăm pe Karmapa în Kalimpong şi să conducem una din maşinile lui până în Bhutan. Acolo urma să obţinem paşapoarte bhutaneze, care sunt valabile în India şi în toată Himalaya, şi astfel toate obstacolele din calea prezenţei noastre lângă Karmapa vor fi fost eliminate.

La Rangpo, punctul de frontieră dintre Sikkim şi India, erau aceiaşi oficiali ca şi

data trecută, şi n-au fost încântaţi de lunga noastră şedere. În acele zile se vorbea mult despre război, iar ei vedeau spioni peste tot, aşa cum fac adesea oamenii în ţările unde nu este absolut nimic de spionat. În ploaia care şiroia, nu am traversat podul peste Tista, după cum se aşteptau ei, astfel încât n-am mai ajuns la punctul de control din partea cealaltă - ci, cu puţin înainte de pod, am luat-o în sus pe drumul îngust care şerpuia spre stânga, către Kalimpong. Până la invadarea Tibetului, în 1959, Kalimpong a fost locul în care Tibetul, Nepalul, Sikkimul, Bhutanul şi India se întâlneau pentru a se păcăli unii pe alţii în comerţ şi politică. Şi chiar acum, când chinezii închiseseră importanta trecătoare spre Tibet, Nathu-La, Kalimpong era încă locul din Himalaya de est cu cele mai multe lucruri de văzut şi de auzit, de cumpărat şi de încercat. Tot aici trăia şi acel yoghin chinez care timp de 24 de ani nu s-a îndepărtat mai mult de şapte paşi de casa lui. Când a ajuns el acolo, era un loc rezidenţial drăguţ din afara Kalimpongului, însă oraşul a crescut, iar acum avea de jur împrejur vecini cu hoarde de copii gălăgioşi. Coresponda cu oameni din toată lumea şi ne trimisese şi nouă, în Nepal, meditaţia Tara. De vreme ce mai era o zi până să poată ajunge Karmapa în Kalimpong, aveam timp să mergem să-l vizităm.

Pe drum, trecând prin oraş, am ocolit atât misionarii creştini cât şi pe cei hinduşi, care se speteau pe-acolo muncind. Când am ajuns la casa galbenă în care locuia el, am regăsit exact acelaşi stil ca la Singapore, unde am întâlnit pentru prima dată vechea atmosferă chinezească. Yoghinul chinez era un domn scund, rotund şi energic, de o vârstă incertă. Mai târziu am auzit că avea şaptezeci de ani. Avea de povestit despre viaţa lui câteva istorii neobişnuite şi, în timp ce ni le spunea, se agita prin camera sa de lucru, adunând tot felul de cărticele scrise de el şi îngrămădindu-le înaintea noastră. Nici cărţile şi nici exemplul său, care ne-ar fi determinat să dezvoltăm o grămadă de înţelepciune discriminatoare în cursul anilor ce urmau, nu se potriveau nici uneia dintre categoriile pe care le aveam. Broşurile ne-au încurcat pentru că dădeau adesea învăţături la toate nivelele în acelaşi timp, atât din cele mai simple, cât şi cele mai înalte învăţături tantrice, care necesită lungi pregătiri şi multe informaţii în plus. Nici comportarea lui nu era uşor de înţeles. Pe de o parte el îşi dezvoltase, în mod clar, puteri deosebite prin lunga lui retragere, dar pe de alta, făcea lucruri care e limpede că trebuie evitate, cum ar fi a-i critica pe alţii, chiar şi pe conducătorii şcolilor buddhiste. Karmapa a fost singurul despre care n-am auzit nici o bârfă, căci mantra "KARMAPA CHENNO" îi salvase odată viaţa.

Multe din acestea au venit, însă, mai târziu. La prima noastră întâlnire el a reprezentat pentru noi mai ales proprietarul încântătoarelor thankas atârnate pe pereţi, multe dintre ele ale unor aspecte pe care nu le mai văzusem înainte. Era şi un fascinant povestitor. Ne-a istorisit despre mama sa, căreia i-au crescut la naşterea lui patru mameloane, de la care a fost el alăptat, şi deşi n-am înţeles sensul profund al acestui lucru, am presupus că însemna primirea binecuvântării din toate cele patru direcţii ale universului. Ne-a mai vorbit şi despre tinereţea lui, ca învăţător în China, şi despre

temerile lui privind o moarte prematură.

Mai întâi a practicat exerciţiile de prelungire a vieţii aparţinând taoiştilor, apoi a apucat-o pe calea lama şi a plecat în Tibet să mediteze. În Khom a întâlnit-o pe faimoasa franţuzoaică, Alexandra David-Neel. Ea s-a numărat printre primii care au călătorit în Tibet, şi a fost autoarea unor cărţi de inspiraţie teosofică despre unele dintre aspectele mai magice ale buddhismului. El ne-a spus că, din păcate, ea refuza să facă practici de uniune cu acei yoghini pe care îi vizita în munţi, deşi acestea ar fi adus tuturor o iluminare rapidă. Ne-a mai vorbit şi despre anii petrecuţi de el însuşi într-o peşteră din Tibet, şi despre cum diferite "Dakini" - femei ale înţelepciunii interioare trezite - au venit să îl inspire. În ultimii ani, însă, devenise dificil să găseşti dăruitoarele de înţelepciune potrivite pentru această practică dintre cele mai eficiente. Continuând să ne vorbească - şi engleza lui era perfectă, o bucurie să o asculţi - a chemat un băieţel din grupul care stătea în faţa geamului, zgâindu-se în cea mai bună tradiţie indiană la omul cel ciudat şi la vizitatorii lui. I-a spus să aducă nişte "momos".

Cunoşteam bine aceste momos. Ele sunt nişte bucăţele de carne învelite în aluat şi fierte la abur, foarte populare printre tibetani. Fiind de trei ani vegetarieni - din ziua când începuseră vindecările - şi dorind să şi rămânem astfel, i-am spus că nu vom mânca momos. Drept care l-am chemat înapoi pe copil şi am anulat comanda, dar el i-a spus din nou ceva în legătură cu "momos" şi băiatul a fugit din nou. Am crezut că-i ceruse de această dată să pună în ele brânză în loc de carne, ceea ce era de asemenea o posibilitate, dar momos pe care le-am primit erau făcute, în mod clar, din animale. Când i-am spus iarăşi, de această dată chiar mânioşi, că nu vom consuma carne, el ne-a răspuns că şi Buddha însuşi mânca din orice i se oferea. Am ştiut că nu aveam cum să mai ocolim această situaţie, aşa că am lăsat-o să se desfăşoare, mâncând momos. Acum ne aşteptam la tot felul de probleme din trecut. Eu, mai ales, mă gândeam că hormonii fricii aparţinând animalului, care în mod sigur nu murise în mijlocul unui ocean de pace, îmi vor redeştepta agresiunea dinainte. Cel mai mult însă, ne întrebam dacă nu se vor fi pierdut puterile curative ale brăţărilor noastre de argint.

Doar cu câteva ore înainte de prima vindecare din Copenhaga, inspiraţi de prietenul nostru Harald Profetul, am lăsat în farfurie două bucăţi de şuncă. Voiam să încercăm să nu mâncăm carne timp de o lună. După ce primul "miracol" a avut loc, am văzuit aici o conexiune clară, hotărând drept urmare să rămânem pur şi simplu vegetarieni. În plus, ne simţeam prost faţă de protectoarea noastră specială, Dolma cea albă a milei nelimitate, căci mâncam fiinţele protejate de ea. Totuşi, spre surprinderea noastră, faptul că am mâncat carne nu a avut nici un efect advers, atât în ce priveşte corpul cât şi conştiinţa, poate cu excepţia faptului că somnul ne-a fost ceva mai profund şi mai puţin conştient.

În săptămânile care au urmat am evitat iarăşi carnea, şi chiar i-am cerut permisiunea Sfinţiei Sale să facem legământul de a renunţa la ea, însă el nu ne-a acordat-o. În mod clar, el ne voia flexibili. Astăzi procedăm ca cea mai mare parte a buddhiştilor

din lume: acceptăm ceea ce ni se oferă, cumpărăm puţină carne noi înşine şi nu permitem niciodată ca un animal să fie ucis special pentru noi, ceea ce ne-ar face cauza directă a uciderii lui. Poţi ajuta atât conştiinţa animalului, cât şi a măcelarului său, formulând dorinţe pentru o mai bună renaştere viitoare şi spunând mantre ca "OM AMI DEWA HRI" deasupra mâncării. Dacă nu s-au scurs mai mult de şapte săptămâni de la moartea animalului, acestea sunt de mare ajutor.

În Kalimpong am stat la confortabilul Hotel Gompus, supraveghind toate drumurile care intrau sau ieşeau din oraş. Proprietarul, Tashi, împreună cu soţia şi mama sa, aveau legături bune în zonă şi ar fi fost primii care să afle dacă se întâmpla ceva. El ştia mai puţine decât noi despre planurile lui Karmapa, în schimb ne-a vorbit despre un lama mongol, în vârstă de 100 de ani, care locuia pe un deal, mai sus de oraş, şi care avea puteri vindecătoare deosebite. Ne-ar fi plăcut să-l vizităm şi să vedem şi peşterile din împrejurimi, unde meditase marele Padma Sambhava, dar convoiul de maşini al lui Karmapa era aşteptat din clipă în clipă. Aşa că ne-am postat dis-de-dimineaţă în faţa hotelului, cu bagajele făcute, gata de plecare. După ce s-a făcut de prânz şi nimeni nu apăruse, am început să ne facem griji. Aceasta era mai mult decât obişnuita întârziere tibetană. Deşi ştiam că existau slabe şanse să obţinem legătura cu Sikkimul, am încercat totuşi, şi am obţinut-o imediat. Smulgând soarele de pe cerul minţii noastre, vocea limpede a lui Jigmila ne-a confirmat zvonul pe care-l auzisem mai devreme, dar nu putusem să-l credem: şoseaua de la Sikkim la Kalimpong fusese din nou distrusă de ploaie, iar Karmapa, pentru a putea totuşi ajunge în Bhutan, plecase în noaptea precedentă pe drumul militar ce trecea mai sus de Kalimpong. Probabil că deja şi ajunsese la destinaţie.

Aveam în minte un singur gând: să-l urmăm pe Karmapa în Bhutan. Nu avea importanţă că era o ţară interzisă turiştilor. Ca şoferi ai lui Karmapa, nimeni nu ne-ar fi oprit la graniţă, însă acum trebuie să-i păcălim noi singuri pe păzitorii graniţei, ceea ce putea să fie chiar palpitant.

Pe capetele noastre rase şi cât de cât bronzate crescuse deja ceva păr, astfel că nu arătam prea diferit de khampa din zonă. Apoi, paltoanele noastre tibetane tradiţionale, aşa numitele chubas, ne ascundeau originea, deci lucrul de care trebuia să am cea mai mare grijă era să nu-mi arăt ochii albaştri. Dacă ne-ar fi fost văzuţi, am fi dat imediat de bucluc. Când am urcat în autobuzul de Puncheuling, primul oraş bhutanez din drumul spre Timphu, şoferul ne-a aruncat o privire ciudată. Din fericire, era tibetan, şi când i-am spus ce se întâmpla de fapt, ne-a promis să nu-i atragă atenţia grănicerului.

De la Kalimpong drumul trecea printre munţi pitoreşti şi vechi tabere militare până la o trecătoare, apoi cobora prin mijlocul unei vegetaţii care, în ciuda umidităţii ridicate, ne amintea de Maqui-ul mediteranean. De acolo am pătruns în câmpie şi am mers spre est cu viteză, păstrând poalele munţilor la stânga şi trecând pe lângă plantaţii nesfârşite de ceai, protejate şi umbrite de arbori acacia cu coroană plată. La primul post de control ne-am ascuns după scaunele din faţa noastră. Ne-am asigurat să avem locurile departe, în

spate, în semiîntuneric. A fost un cadou; funcţionarii indieni s-au uitat în autobuz doar din uşă, apoi i-au dat permisiunea să plece şi astfel primul obstacol era depăşit. Cel de-al doilea control a fost mai puţin plăcut. Vameşii au urcat în autobuz, şi unul dintre ei a trecut încet de-a lungul culoarului, până în spate. Ne-am făcut cât am putut de mici, ne-am ţinut capetele în jos şi ne-am prefăcut că avem rău de maşină. Cred că am simţit în ceafă răsuflarea vameşului, când a ajuns în dreptul nostru, dar fiind interesat mai mult de bagajele de deasupra, nu ne-a observat capetele rase, deschise la culoare, lucind în semiîntuneric. S-a întors, autobuzul a putut să plece mai departe, şi am trecut frontiera în Bhutan, plini de sentimentul reuşitei.

Era deja prea târziu pentru a merge până în capitală, la Thimphu. Noaptea nu circula nici un autobuz, şi ştiind că pe drum există şapte puncte de control, preferam să ne petrecem dimineaţa următoare în Puncheuling, încercând să obţinem hârtiile necesare. În această ţară, care arătase atâta devoţiune faţă de Karmapa şi învăţăturile sale, nu ne deranja să ne supunem regulilor. Eu chiar visam să urcăm muntele cu un jeep deschis. Ar fi fost mult mai distractiv şi mai rapid decât autobuzul.

De fapt, o noapte calmă nici nu era o ideea atât de rea. Pe când traversam frontiera, tocmai se maturizase, se pare, o karmă foarte puternică. Hannei i s-a făcut brusc foarte rău chiar în momentul cu pricina aşa că am găsit o cameră şi am adormit ascunşi sub plasa contra ţânţarilor. În toiul nopţii, Hannah a văzut un om cotrobăindu-ne în rucsaci. Se pare că păstra foarte aproape de inima ei nobilă învăţătura de a nu gândi niciodată rău despre alţii. În loc să mă trezească, lucru care ar fi generat multă agitaţie, ea şi-a reproşat faptul de a gândi că alţii ne-ar putea fura lucrurile, a considerat totul o închipuire provocată de febră şi a adormit la loc.

În dimineaţa următoare am descoperit lucrurile noastre împrăştiate pe podea şi chiar aruncate afară, pe fereastră. În timp ce le adunam, părea să nu lipsească nimic. Chiar şi bătrânul nostru aparat de fotografiat Canon şi numeroase filme color, lucruri foarte valoroase în această zonă, erau intacte. Numai două lucruri nu le găseam: o fotografie a lui Karmapa şi o thanka reprezentând-o pe Dolkar, Dolma cea albă, mereu atât de bună cu noi. Fotografia provenea de la studioul OM, aflat la unsprezece mile de Kalimpong. Cumpărasem o mulţime din acest fel, trimiţându-le prietenilor şi folosindu-le ca daruri. Nu eram deloc fericiţi de pierderea thankăi. Cu toate că avea detalii puţine, era foarte frumoasă. Dolkar este esenţa iluminată a conştiinţei, un Buddha feminin. Emanând din Chenrezig, Bodhisattva al compasiunii, ea este foarte activă în timpurile noastre.

Dolkar apare din spaţiul nelimitat ca o formă cu şapte ochi, arătând receptivitatea ei faţă de suferinţa tuturor fiinţelor cât şi puterea ei de a ajuta. Ochii suplimentari sunt aşezaţi pe frunte, în palme şi pe tălpile ţintind în sus din poziţia lotusului. Mâna dreaptă o ţine pe genunchi, în gestul dăruirii compasionate, iar mâna stângă din dreptul inimii ţine tulpina unei flori de lotus, care se deschide lângă urechea ei, semn al purităţii originare.

Pierderea acestei thanka era dureroasă mai ales pentru că, deşi executată repede şi simplu, era o frumoasă operă de artă. Aparţinea bătrânului pictor al mânăstirii Rumtek, un geniu al formei care, pe zi ce trece, îşi pierdea vederea. La vremea aceea purta deja două perechi de ochelari, una peste alta, pe capul său enorm şi în scurt timp urma să rămână doar cu viziunea lui interioară şi cu discipolii săi. Pe de altă parte nu puteam fi cu adevărat mânioşi pe acest ciudat hoţ, agent al poliţiei secrete sau ce va fi fost el. Simţeam că reprezentările acelea porniseră înaintea noastră către Karmapa, în capitala situată mai sus de noi şi ne gândeam că le-am putea chiar regăsi.

Am întrebat cum să ajungem la S.D.O.-ul local - sau poate că era D.S.O.* Nu ne-am lămurit niciodată asupra titlurilor abreviate folosite de oamenii de aici, încercând să sune englezeşte şi, în acelaşi timp, ca la pension. Nu le putem lua în serios în aceeaşi măsură ca şi cei care le purtau.

Fiind încă dimineaţa devreme, ne-am dus la locuinţa lui. Ne aşteptam să râdem bine împreună cu el de felul în care îi păcălisem pe indieni şi apoi să ne trimită către Karmapa cu salutări şi cu toate hârtiile în regulă, poate chiar cu un jeep numai al nostru. Însă când i-am văzut faţa somnoroasă apărând în uşa bungalow-ului, nu a fost deloc aşa cum ne gândisem. Ne-a privit ca şi cum ar fi sperat că încă visează şi ne-a întrebat: "Ce naiba vă aduce aici?" S.D.O.-ul avea o înfăţişare indiană tipică, ceea ce ne-a surprins, dar pentru că ne găseam pe teritoriu bhutanez, i-am explicat că eram discipoli ai lui Karmapa, că ratasem întâlnirea cu el în Kalimpong şi că el ne invitase la Thimphu. Acum aveam nevoie de hârtiile necesare pentru a trece prin punctele de control. Revenindu-şi din primul şoc, funcţionarul s-a dovedit a fi un om foarte de treabă, care voia să ne ajute, însă avea instrucţiuni ferme să nu permită nici unui alb accesul în munţi. Ne-a spus că dacă vom fi prinşi pe drum, mai sus, vom fi duşi la închisoare. Ne-a promis să ia legătura cu autorităţile din Thimphu - o sarcină deloc uşoară atunci când guvernul era plecat să-l întâmpine pe Karmapa. Până când se clarifica totul, urma să fim oaspeţi de stat şi să locuim în casa de odihnă din capătul de sus al oraşului. Ni s-a oferit o frumoasă cameră cu peluză, vedere spre munţi şi tot confortul. Mai mulţi servitori nepalezi se îngrijeau de noi şi ne dădeau trei mese bune pe zi, mai mult decât ne oferisem noi înşine în ultimii ani, dar deşi trăiam ca nişte oameni bogaţi, conştiinţa noastră nu era liniştită.

Ne simţeam atât de mult parte din Karmapa şi ştiam că în fiecare zi el urma să dea iniţieri mari şi importante în Thimphu, în timp ce noi zăboveam acolo jos, aşteptând un răspuns. Pierderea acestor ceremonii era cu atât mai dureroasă cu cât începusem deja să înţelegem care sunt efectele lor. Până în acel moment ele fuseseră active numai la nivelul subconştientului, şi alergasem de la una la cealaltă, simţind că erau bune fără să ştim cu adevărat de ce.

Ceea ce numim "iniţiere", sau Wang în tibetană, înseamnă putere sau transmisie de putere. Printr-o fază de concentrare, folosind sau nu un obiect ritual, învăţătorul activează un aspect al conştiinţei - Buddha nelimitate, care i-a fost transmis şi lui

anterior şi îl trece altora. Ceea ce se transmite în acest fel este abilitatea de a te experimenta, atât pe tine însuţi cât şi lumea, la nivele tot mai înalte, până când nu mai vezi nici o diferenţă între aspectul de Buddha şi tine însuţi şi toate apar în perfecţiunea lor originară. Prin introspecţia şi energia primită în timpul unei iniţieri, în conştiinţă sunt implantate impresii foarte profunde, şi dacă practicăm în această viaţă foarte bine învăţătura lui Buddha, rezultatul va fi o totală transmutare a proceselor noastre mentale condiţionate în iluminarea tuturor Buddha. Chiar dacă este greu de lucrat constructiv cu conştiinţa noastră în această viaţă, iniţierile nu se pierd. În moarte şi în vieţile viitoare impresiile vor reapare din subconştient. Manifestându-se atunci ca tendinţe puternice, având forţa de a ne reorienta karma, ele ne vor conduce la o renaştere în care vom putea întâlni din nou cele mai înalte învăţături buddhiste, ducându-ne astfel, pas cu pas şi viaţă după viaţă, la deplina iluminare. Aşadar este mereu folositor să primeşti iniţieri, binecuvântări şi să asişti la pujas-uri, şi toate centrele sunt bucuroase când le vizitezi. Ceea ce nu trebuie făcut însă este de a lua iniţieri care se dau numai cu anumite condiţii, decât dacă eşti hotărât să le respecţi. De asemenea nu e bine să amesteci transmisiile iniţierilor unor şcoli diferite, deoarece aceasta conduce la confuzii la nivele profunde. Fără a considera celelalte ca fiind inferioare, trebuie să te ţii de învăţătura acelei tradiţii în care te simţi la tine acasă.

Iată-ne deci înconjuraţi de serviciile excelente ale casei noastre de odihnă, în timp ce în fiecare zi treceau pe lângă noi oameni fericiţi, în drum spre Karmapa, sus în munţi. Majoritatea era bhutanezi. La acea vreme puţini occidentali reuşiseră să intre în ţară, iar astăzi, când li se oferă ocazia, sunt duşi în excursii cu ghizi care costă mulţi bani. Dorind să-şi păstreze cultura lui unică şi şocat de ce i s-a întâmplat Nepalului, Bhutanul se deschide încet. Dădeam călătorilor scrisori pentru Karmapa şi pentru doctor, şi încercam întruna să sunăm ministerele din Thimphu. Guvernul era dotat pe atunci cu ameţitorul număr de trei telefoane şi nici o derivaţie. Când am reuşit în sfârşit să răzbatem, am nimerit la Ministerul pentru Refugiaţi Tibetani, şi înainte de a apuca să ne exprimăm doprinţele, linia a fost din nou moartă.

Pe zi ce trecea deveneam tot mai frustraţi şi sâcâiţi. Hannah era profund nefericită, iar eu rupeam tot ce-mi cădea în mâini şi eram plin de umor negru. Mândria noastră pur şi simplu nu putea privi situaţia în faţă. Stăteam acolo, discipoli speciali şi aleşi ai lui Karmapa, pe o linie secundară, pierzând timp preţios. Era clar, Karmapa nu voia să ştie de noi. Era un lucru greu de înghiţit. Nici să pornim pe jos pe drumul de o săptămână, în sus către Thimphu, cum ne gândeam adesea, nu era posibil. Ne dădusem atât cuvântul de onoare cât şi paşapoartele noastre S.D.O.-ului. După o săptămână a venit şi ne-a spus că nu ne mai poate ţine în Puncheuling. N-am primit nici un răspuns, aşadar trebuie să aşteptăm în India.

Ce să facem acum? Mai aveam douăzeci de dolari, dar nici o viză, nici de Sikkim, nici de Bhutan, şi nu aveam deloc chef să ne întoarcem în Kathmandu. Când am ieşit din Puncheuling, supraîncărcaţi şi într-o dispoziţie neagră ca şi cărbunele, soldaţii de la

frontiera indiană aproape şi-au rupt gâturile uitându-se în altă parte. Oficial, ei nu ştiau nimic, dar nici măcar acest lucru nu ni s-a părut hazliu. Pentru noi totul era la fel, şi simţeam un mare gol. Pentru a pune în mişcare forţele care ne ajutaseră şi înainte în asemenea situaţii fără speranţă, am spus: "Acum plecăm direct în Danemarca. A fost de-ajuns." Desigur, nu voiam să ne întoarcem. Nu dobândisem încă ceea ce căutasem. Nu eram încă angrenaţi stabil, într-o practică buddhistă care să ne garanteze o dezvoltare constantă. Deşi fusesem adesea fulgeraţi de binecuvântări, ştiam că fundamental nu ne schimbasem. Acel campionat de conştiinţă, pe care-l prezint adeseori ca ţel, încă nu fusese câştigat.

Dar ce posibilităţi aveam? Ce puteam face altceva decât să ne întoarcem la Copenhaga pentru a face bani, ducând cu noi doar puţin mai mult decât un sac cu poveşti de istorisit? Pe când stăteam pe drumul prăfuit de lângă frontieră a apărut un autobuz de lux, un lucru de neînchipuit în acele locuri. Era plin cu turişti francezi, supermanichiuraţi după ultima modă şi zornăind de bijuterii ale artei pop. Aflaţi în excursie de la Calcutta spre districtele cu ceai de Assam voiau să viziteze şi Bhutanul cel "şic". Indienii de la graniţă, pentru care Hannah şi cu mine constituisem deja o experienţă suficient de ieşită din comun, au înnebunit complet la vederea acestei invazii din altă lume. Au strigat, şi-au îndreptat armele spre autobuz pentru a alunga acea manifestaţie, în timp ce eu am profitat de confuzie şi i-am rugat să ne ia cu ei. Oameni drăguţi, ne-au luat cu plăcere. Era ceva deosebit să fii dintr-o dată înconjurat de maşinării care funcţionează şi de, - hai să le spunem - lucruri civilizate lipsite de importanţă. Şedeam între ochelari de soare supradimensionaţi, în care se reflectau toate lucrurile pentru care fusesem crescuţi să ne zbatem. Când am coborât, după mai multe ore, la gara Siliguri, de unde puteam să călătorim atât spre Delhi şi acasă, cât şi în sus spre Darjeeling, ştiam cu siguranţă un lucru: nu urma să ne întoarcem în Europa. Nu-l puteam părăsi astfel pe Karmapa.

Ne aşteptam să găsim ceva corespondenţă în Darjeeling şi plănuiam să le scriem părinţilor noştri. Nemaifăcând bani cu contrabanda de aur şi haşiş, şederea noastră în Orient era considerată o perioadă de studiu, şi ei s-au oferit să ne trimită banii de care aveam nevoie. Acum voiam să le cerem cincizeci de dolari pe lună, care nu însemnau mult pentru ei, dar pentru noi erau destui pentru a-i mai putea împărţi şi cu alţii. Cu puţin noroc, până soseau aceştia puteam să rezistăm cu ce ne mai rămăsese. Ceea ce ne atrăgea spre Darjeeling cel mai mult era însă un zvon care se vehiculase la o petrecere în aer liber, de o noapte întreagă, lângă stupa Swayambhu, pe care Hannah şi-l amintise acum. În Sonada, lângă Darjeeling, trăia un bătrân lama de înalt rang care, cu permisiunea lui Karmapa, era primul maestru tibetan care dădea occidentalilor învăţăturile tradiţionale ale Căii de Diamant. Îi văzusem fotografia în trecere, şi chiar printre norii de fum, ne fascinase. Acum numele lui ieşise din nou la suprafaţă: era Kalu Rinpoche.

---

* S.D.O. - State Department Offizer - funcţionar al Departamentului de Stat

D.S.O. - Distinguished Service Order - distincţie militară

CAPITOLUL X
Învăţând de la Kalu Rinpoche

Ajungând în Darjeeling, ne-am îmbrăcat în singurul nostru rând de haine bune, folosite numai la ocazii, şi ne-am dus să ne cerem vize pentru studii. Poliţiştii de la Ministerul Afacerilor Externe, sătui deja de hippies, au fost impresionaţi favorabil de părul meu scurt şi de cămaşa albă de pe mine, precum şi de frumuseţea lui Hannah, aşa încât ne-au permis să depunem actele. Graţie birocraţiei poticnite din Delhi, aceasta însemna cam şase luni de libertate înainte ca ei să observe că existăm. Le va mai lua ceva timp să-şi dea seama că locuim în zonele cu restricţie, laolaltă cu tibetanii şi nu cheltuim bani la universităţile lor. Apoi, mai ştiam metode de a ne întârzia expulzarea. Aşa că ne câştigasem o grămadă de timp pentru orice doream să facem.

Ne-am găsit o cameră la o pensiune din apropiere, plătind mai puţin de un dolar pe zi. Acesta includea camera şi micul dejun. Foarte curând am descoperit, însă, că în casă erau stafii, că era plină ochi cu energii ciudate. Nu vrem să influenţăm în vreun fel afacerea bătrânei doamne cumsecade, dar spiritiste, care trăieşte din închirierea camerelor, şi nici să obosim prea mult fantomele făcând din ele o atracţie turistică, aşa că nu vom da numele acelui loc. Dar dacă cineva experimentează lucruri ciudate în vreuna din căbănuţele de lângă Oficiul Poştal din Darjeeling, probabil că a aterizat chiar acolo. Nu ni s-a părut că stafiile sau energiile ar fi fost cu osebire negative - erau mai mult confuze - dar pentru că erau foarte puternice, puteau fi uneori deosebit de sâcâitoare. Împingeau cărţile de pe masă, de sub nasul unor prieteni de nădejde de-ai noştri, de mai multe ori la rând, azvârlindu-le pe podea, iar dr. Jigmi din Rumtek, care a stat la noi o dată timp de o săptămână, a sfârşit prin a se îmbăta în fiecare seară ca să poată dormi. Le simţea mereu dându-i ghionţi în spate. Hannah şi cu mine eram şi noi afectaţi. Dimineţile exista o evidentă stare de vid şi o lipsă de binecuvântare, iar eu simţeam o adiere rece peste mâinile mele. De asemenea, dulcele sentiment al contactului cu Karmapa era redus când ele erau prin preajmă, ceea ce ne irita puternic. Altfel, însă, totul era ca de obicei, iar hangiţa cu pisicile ei negre era un adevărat spectacol.

În aşteptarea banilor şi a mai multor informaţii despre Karmapa, înconjuraţi de aceste chestii dubioase, într-o zi ne-am hotărât să-l vizităm pe Kalu Rinpoche. Împreună cu un prieten american, care mai fusese acolo, am mers pe jos de-a lungul întregului drum, pe o frumoasă vreme răcoroasă. În primele patru mile de până la Ghoom am avut în spate şi la dreapta incredibilii munţi Katchenjungma, iar în următoarele cinci, ale drumului ce duce la Siliguri, am avut în faţă câmpiile Indiei. Chiar înainte de Sonada, am descoperit mănăstirea lui. Se găsea la vreo doi kilometri deasupra nivelului mării, un grup de case de lemn sărăcăcios construite, căţărate pe munte în partea stângă. Primul lama pe care l-am întâlnit a fost Gyaltsen, un tânăr tibetan cu o înfăţişare plăcută, care

ne-a dus la Kalu Rinpoche şi a tradus pentru noi. El ne-a condus într-o încăpere lunguiaţă cu lambriuri până în dreptul mijlocului. Acolo, pe un pat, în spatele unei măsuţe de lemn, şedea un om cu înfăţişare ascetică, cu o figură pe care nu o puteai uita. Acesta era marele Kalu Rinpoche.

Deşi omul acesta firav abia dacă părea prezent la nivel fizic, el iradia o mare putere. După cum urma să vedem mai târziu, cu nenumărate ocazii, în timp ce-l conduceam prin Europa, el este şi acum mai tare decât cei mai mulţi dintre tinerii lama. În vara lui 1983, la vârsta de optzeci de ani, el a dat sute de iniţieri unui număr de cam o mie de oameni într-o perioadă de cinci luni, în Sonada, şi a devenit deja o legendă. Ne-am prosternat înaintea lui, cum învăţasem deja. Cu toate că nu ne simţeam tocmai natural, voiam să aducem onoare Rumtekului şi să arătăm o bună educaţie. Kalu Rinpoche ne-a primit cu un zâmbet plăcut şi ne-a dat o binecuvântare puternică. Apoi a scos o hartă şcolară a lumii şi, ca întotdeauna când mă aflu în ţările calde, i-am arătat atât Danemarca cât şi Groenlanda, fiind totuşi destul de cinstit să-i spun că oamenii locuiesc mai ales în partea mică verde, în timp ce partea mare albă este acoperită aproape cu totul de gheaţă. De asemenea, am oferit încă o dată versiunea mea privitoare la măreţia danezilor. Ne-a întrebat despre experienţa avută cu lama noştri şi, îndeosebi, ce veşti aveam despre Karmapa. Când ne-a întrebat cât dorim să rămânem i-am răspuns: “Până când se va întoarce Karmapa din Bhutan”. “Bine”, ne-a spus. “Puteţi să staţi aici şi să învăţaţi la un loc cu ceilalţi. Acesta este nepotul meu Gyaltsen.” Şi arătând spre tânărul care traducea, a continuat: “El vă va ajuta să găsiţi un loc unde să locuiţi.”

După ce am ajuns din nou afară, Gyaltsen ne-a povestit despre Sue şi Richard, care locuiau într-o casă mare, veche, din vecinătate. Cu siguranţă urma să se găsească o cameră şi pentru noi. La început n-am fost prea nerăbdători să ne instalăm în Sonada. Locul era plictisitor - un singur drum prost întreţinut printre casele ponosite din lemn - şi foarte gălăgios din cauza trenului miniatural care fluiera din răsputeri ori de câte ori trecea pe-acolo. Era un sat încremenit şi totul părea să fie acoperit cu praf de cărbune. Lipsea şi priveliştea fantastică a zonei Katchenjungma din Darjeeling, o vedere de-a dreptul impresionantă şi pentru că se găsea înainte de creastă, aveam mai mult un timp noros şi ploi. Şi, cel mai grav, eram departe de Mr. Singh şi de singurul oficiu poştal din Orient în care aveam încredere. Peste toate acestea, poliţiei nu-i plăcea ca oamenii din Occident să aibă prea mult contact cu lama. Ei voiau ca turiştii să se poarte ca nişte turişti şi anulau prelungirile de vize dacă nu te încadrai în imaginea lor despre lume. Cuvintele lui Kalu Rinpoche ne urmăreau însă, şi atunci când ni s-a urât cu fantomele din căsuţa noastră, care ne deranjau meditaţia şi ne perturbau contactul cu Karmapa, am plecat până la urmă la Sonada. De dragul autorităţilor, însă, am rămas înregistraţi la mica pensiune din Darjeeling.

Împreună cu o mână de americani şi canadieni, trei-patru din cei rezidenţi iar ceilalţi aflaţi în trecere, ne-am dus la prima învăţătură în camera lui Kalu Rinpoche. Am fost uluiţi de faptul că în afară de Gyaltsen, care traducea, nu era prezent nici un tibetan

din tabăra de refugiaţi, şi nici şerpaşi sau tamangi, care ar fi putut şi ei înţelege ceea ce spunea el. Încă nu ne obişnuisem cu amestecul din ei între o totală încredere în Dharma şi o lipsă de interes în a o stăpâni ei înşişi.

Kalu Rinpoche ne-a dat învăţături despre infern, despre un întreg şir de infernuri. Era ultimul lucru pe care aşteptam să-l auzim de la el. Cu excepţia lecţiilor de creştinism din şcoală, în timpul cărora ori ne făceam temele, ori chiuleam, Hannah şi cu mine nu aveam nici o pregătire religioasă, şi eram fericiţi să fim lipsiţi de teama de iadul în care fiinţele vor arde după moarte. Consideram această învăţătură un truc murdar pentru a controla oamenii slabi şi a le goli buzunarele. Ceea ce aşteptam de la Kalu Rinpoche erau profunde învăţături psihologice, să-l vedem înfăptuind minuni şi arătând semne ale iluminării - asemenea fulgerului, iar el stătea înaintea noastră şi arăta spre un pergament mare cu imagini ale unor fiinţe care erau arse, tăiate în bucăţi, strivite între munţi, îngheţate între blocuri gigantice de gheaţă. Ne-a spus poveşti teribile despre opt infernuri "fierbinţi" şi opt "reci", despre un "infern învecinat" şi despre un "infern uneori". Erau din toate felurile: era unul în care fiinţele, după ce se omorau una pe cealaltă în diferite moduri, erau reînviate de un vânt rece iar apoi se omorau din nou una pe cealaltă, după care erau trezite iar şi iar. În alte infernuri erau puse în containere mari cu metale topite, ori erau mâncate de viermi. O durere era mai rea şi un infern mai dezgustător decât celălalt, iar Kalu Rinpoche susţinea că era uşor să cazi în vreunul dintre ele dacă nu erai atent. Toate acestea erau lucruri grele; era într-adevăr prea de tot! Citisem deja în numeroase cărţi înţelepte din Occident că nu puteai să mai cazi în starea de animal, fantomă sau fiinţă a infernului dacă ai atins nivelul uman, că acţiunile negative nu te fac decât să "îngheţi" la acelaşi nivel, înainte de a merge mai departe. I-am spus aceasta lui Kalu Rinpoche, şi că spiritualiştii, teozofii, antropozofii şi în general, toţi cei din Occident erau de acord cu această viziune, dar răspunsul lui a fost: "Acestea sunt învăţăturile lui Buddha".

Pe atunci locuiam în Darjeeling şi în timp ce mergeam cu ultimul jeep, trecând peste culme pe la Ghoom, vorbeam despre acest Lama bătrân. Am căzut de acord că aceste poveşti medievale, mai potrivite într-un tratat despre poveşti populare decât în învăţăturile înalte ale unui Lama tibetan, erau cam greu de înghiţit. Deşi ştiam deja că el putea citi în gândurile noastre ca într-o carte deschisă şi că ştia ce se întâmplă cu noi, ne-am gândit totuşi: "Poate că este puţin cam bătrân".

A doua zi a tradus Sherab Tharchen. Era vlăstarul unei bogate familii bancare americane şi vorbea excelent tibetana. Se pare că el şi Gyaltsen făceau cu rândul. După ce ascultasem învăţăturile zilei precedente, ne consultasem din nou cărţile spirituale şi ne convinsesem încă o dată că nu trebuie să credem poveştile despre infern. Eram plini de dorinţa de a-i ierta bătrânului greşeala din ziua precedentă, numai să înţeleagă că nu e cazul să ne mai plictisească cu asemenea superstiţii. El însă a făcut-o. Iarăşi, Kalu Rinpoche a vorbit despre infernuri; de această dată ne-a spus despre modul în care sunt ele experimentate şi câţi ani trebuie să petreci în diferitele suferinţe prezente acolo, un

deşert arid de numere astronomice.

Americanii şi canadienii, având clar un temperament mai puţin rebel, nu erau atât de înnebuniţi de aceasta ca şi Hannah şi cu mine. Stăteau cuminţi şi scriau tot ce spunea el, în timp ce noi deveneam de-a dreptul nervoşi. Cu toate că ne plăcea acest războinic bătrân - provenea din Kham, Tibetul de Est - şi eram captivaţi de figura lui fantastică şi de zâmbetul lui curtenitor, ne întrebam dacă aceste învăţături ne sunt cu adevărat adresate. Voiam să-i mai acordăm însă o şansă, aşa că în ziua următoare ne-am dus din nou la Sonada să ascultăm ce are să ne spună. Nu ne-a venit să ne credem urechilor: învăţătura se referea la... infernuri. Acum a descris acele anume tipuri de mânie şi care acţiuni, gânduri şi cuvinte dăunătoare conduc fiinţele în diferitele infernuri. Când, în cea de-a patra zi, a început iarăşi cu infernurile, mi-a sărit ţandăra.

Noi chiar nu venisem aici pentru distracţie. Aveam de făcut zilnic o călătorie de o oră de la Darjeeling la Sonada şi înapoi, foarte neplăcută, în jeepuri deschise, cu vreo cincisprezece oameni înghesuiţi în ele sau atârnând pe dinafară. Erau Landrovere sau jeep-uri Willis străvechi, construite la comision din materiale de calitatea a treia. Scoteau fum din motoarele uzate, ne făceau să ne vină rău şi trebuiau să oprească pentru reparaţii la fiecare drum. În schimbul acestor greutăţi şi mai ales al cheltuielilor pe care le făceam pentru a asculta aceste învăţături, ne simţeam îndreptăţiţi la ceva mai bun decât aceste poveşti exotice. “Am mai auzit asta”, l-am întrerupt eu. M-a privit cu un fin zâmbet ironic şi mi-a răspuns: “E adevărat, dar ai şi înţeles?” Brusc ne-am dat seama că înţelegerea noastră nu era aşa cum şi-o dorea el. Îl auzisem vorbind despre stări de suferinţă indescriptibile, însă sentimentele şi ideile noastre fixe abia se schimbaseră. Ne-a izbit înţelegerea faptului că vremea călătoriilor palpitante şi a iniţierilor ocazionale se încheiase şi că începuse o fază de absorbire aprofundată a învăţăturilor printr-o muncă grea şi constantă cu conştiinţa. Acea continuă plimbare făcea să fie prea uşor să absorbi ceea ce-ţi plăcea să auzi, să-ţi lustruieşti falsa spiritualitate şi ideile fabricate, evitând a săpa rădăcinile ego-ului.

S-a născut o puternică încredere în Kalu Rinpoche: într-un învăţător care nu încerca să ne facă pe plac, dar care ne dădea cu siguranţă ceea ce era cel mai eficient şi folositor. Aşa că ne-am decis până la urmă să ne mutăm în Sonada şi să-i absorbim complet învăţăturile. Acum, că îndepărtasem împotrivirea faţă de el, începeam să înţelegem ce erau infernurile despre care vorbea el. Erau pur şi simplu “excursii” urâte. Nu văzusem deja, prin toţi oamenii pe care-i ajutasem să iasă din “excursii” horror, că până şi unită cu un corp omenesc, conştiinţa este în stare să imagineze cele mai ciudate lucruri ca fiind reale şi să sufere din cauza lor? Nu trăiau deja o mulţime de fiinţe în infernul propriilor temeri şi îndoieli - în stări care, ca şi toate celelalte experienţe ale conştiinţei neiluminate, nu au nici un fundament sau materialitate, care nu sunt altceva decât proiecţii - şi care sunt totuşi percepute ca fiind complet reale, aducând ca urmare suferinţă?

Am văzut şi că în credinţa noastră în dezvoltarea constant evolutivă a tuturor

fiinţelor confundasem dezvoltarea genetică a corpului cu experienţele conştiinţei. Până la urmă am înţeles că conştiinţa fiecărei fiinţe individuale - manifestată ca iluzia unui "eu" separat - se uneşte în momentul concepţiei cu acel fel de corp care se potriveşte conţinutului său subconştient şi pe urmă experimentează acea lume pe care i-o permite acum aparatul său senzorial să o selecteze. Aceasta nu înseamnă însă că conştiinţa - a cărei adevărată esenţă sunt vacuitatea şi claritatea - are "forma" acestui corp şi deci, după cum gândesc materialiştii ce cred în reîncarnare, trebuie să se unească, după ce se separă de un corp, cu unul similar. În schimb, după cum este explicat şi în "Cartea tibetană a morţilor", toate impresiile subconştiente ale conştiinţei revin la suprafaţă după moarte. Apoi cele mai puternice experienţe şi motivaţii iau forma unui vis dominant care atrage conştiinţa într-una din cele şase domenii ale experienţei, corespunzător conştiinţei ei, purtându-ne astfel, din vremuri fără început, de la o existenţă limitată la alta. Dacă impresiile mândriei sunt dominante, maturarea lor ne conduce la o re-naştere într-o lume a zeilor, acelea ale geloziei într-o lume a semizeilor, ataşamentul şi o karmă bună într-o lume a oamenilor, prostia într-o lume a animalelor, avariţia într-o lume a fantomelor, iar ura şi mânia în numeroasele infernuri despre tocmai ne vorbise Kalu Rinpoche. Pentru un Buddha toate acestea sunt "vacuitate" şi joc liber al infinitelor posibilităţi ale conştiinţei - ceva perfect în mod spontan - dar pentru cei prinşi în aceste stări, ele sunt simţite ca reale. Chiar cea mai mare bucurie născută din existenţa cauzală este o palidă umbră a bucuriei care este adevărata natură a conştiinţei. Şi cea mai mare parte a fiinţelor nu au prea des parte nici măcar de bucurii condiţionate.

Am primit o cameră în aşa-numita Casă a Grajdurilor, în sus pe dealul Sonada - o casă enormă din lemn construită într-un stil european. Fusese ridicată de un milionar italian care voise să-şi vindece tuberculoza la mare altitudine, dar care a murit înainte să o vadă terminată. Acum în ea locuia tânăra văduvă nepaleză a unui pastor englez, situată între două sau trei lumi. La nivelul de jos şi în colibele din jur se găseau nenumăratele ei rude, toate trăind în stil tradiţional nepalez. În aceste familii nepaleze, în care toţi se numesc între ei frate şi soră imediat ce trec de stadiul de sugari, nu era prea uşor să-ţi dai seama care copil cărei mame aparţine, iar dacă aveau vreun control asupra taţilor, noi n-am aflat niciodată. În orice caz toată lumea era gălăgioasă peste tot şi tot timpul. Apoi mai era fiul ei şi al preotului, un muzician rock al cărui mod de a gândi şi a se îmbrăca urma, cu inevitabila întârziere indiană, toanele din Europa. Şi, în fine, ocupând cea mai mare parte a etajului superior, era grupul nostru ciudat de murmurători de mantre occidentali.

Între timp sosiseră primii 150 de dolari de la părinţii mei. Banca ne oferea doar şase rupii pentru un dolar, piaţa liberă din Darjeeling nouă, însă Calcutta plătea un luxos 12. Aşa că am făcut prima dintre călătoriile noastre rapide până la Calcutta şi înapoi, folosind legături feroviare de noapte pentru a economisi timp. Aceste excursii de o zi, un eveniment regulat al următoarelor numeroase luni, a devenit de fapt un important supliment practic la învăţături. Venind, din bucuria şi liniştea ce-l înconjurau pe Kalu

Rinpoche, în suferinţa copleşitoare a mahalalelor unui oraş, eram deschişi cu osebire către teatrul lumii condiţionate. Întorşi din nou la învăţături, puteam fi de acord: “Chiar aşa este. Acele lucruri într-adevăr se întâmplă. Tocmai am văzut aceste suferinţe noi înşine.”

Planificând călătoria în mod optim, plecam la sfârşitul “iadurilor”, lipseam în timpul câtorva ceremonii şi reuşeam să ne întoarcem până la “duhurile flămânde” şi “animale”. Duhurile flămânde sunt fiinţe aflate în stări de extremă lăcomie şi ataşament. Procesele lor mentale sunt total dominate de avariţie: ele încearcă tot timpul să obţină lucruri şi să le păstreze. Dar pentru că nimic nu poate fi, până la urmă, “avut” sau “păstrat”, ele sunt într-o frustrare constantă. Tendinţa lor îngustă de lăcomie se concentrează asupra nevoilor de bază: a lucrurilor de mâncat şi de băut, şi simt că în tot universul nu există destulă hrană pentru a le satisface. Pentru multe dintre ele hrana se transformă în murdărie şi foc atunci când se apropie de ea, în timp ce altele experimentează iluzia de a încerca să umple nişte burţi mari cât un oraş prin găuri şi guri cât urechea unui ac, sau de a nu fi în stare să găsească nimic de mâncare. Chiar mamele şi copiii se mănâncă între ei şi este o mare mizerie, un nivel de experienţă cu totul neplăcut. Învăţătura lui Rinpoche despre duhuri a fost foarte eficientă. Pentru tot restul vieţii ea a adăugat un automat “Este acest lucru într-adevăr necesar?” tuturor dorinţelor noastre materiale.

O naştere “animală” provine din ignoranţă, din distorsionarea conştientă a lucrurilor şi din nefolosirea potenţialului conştiinţei. Principala suferinţă a animalelor domestice este sclavia şi măcelărirea lor de către oameni. Dar şi cele care trăiesc în natură se vânează, să rănesc şi se mănâncă între ele. Cele mai multe trăiesc sub pământ sau în apă, nu au capacitatea de a-şi controla conştiinţa, nu au nici o şansă de a lucra pentru eliberare. Aceste trei lumi - infernurile, stările demonice şi lumile animale - sunt numite lumile “inferioare” şi am învăţat să le vedem ca maturizarea naturală a impresiilor negative din conştiinţă. Este doar o chestiune de bun simţ să eviţi plantarea unor seminţe care aduc rezultate atât de mizerabile. Nu te poţi aştepta într-adevăr la nimic bun în aceste stări, ele te înlănţuie cu totul şi nu ai nici o şansă de a te ajuta pe tine însuţi ori pe alţii.

“Şi lumile superioare, renaşterile «bune», au partea lor de suferinţă”, ne-a spus în continuare Rinpoche.”Ele nu sunt deloc un refugiu sigur.” Atunci când dorinţele predominante şi acţiunile pozitive din vieţile trecute ne duc la o naştere umană, automat avem parte de următoarele opt suferinţe: cele patru directe ale naşterii, bătrâneţii, bolii şi morţii; apoi cele patru indirecte, care sunt durerea de a fi separaţi de ceea ce ne place, frustrarea de a fi cu ceea ce nu ne place, suferinţa de a nu obţine ceea ce dorim şi problema de a trebui să păzim ceea ce avem! El ne-a descris-o pe fiecare în cele mai mici detalii, arătându-ne cum atât de mult din ceea ce consideram noi “firesc” este de fapt durere deghizată. “Nici zeii şi semizeii nu sunt de invidiat”, ne-a spus el. Semizeii

se nasc cu corpuri frumoase şi puteri minunate datorită acţiunilor pozitive trecute, însă puternica lor gelozie le umple viaţa de intrigi şi lupte. Nu sunt niciodată satisfăcuţi şi, pentru că de obicei mor în stări de mare mânie şi ură, următoarea lor naştere devine extrem de dureroasă.

Nici chiar starea cea mai plină de bucurie din lumea condiţionată, aceea a zeilor, nu este suficient de bună, căci iluzia unui "eu" separat nu a fost cu adevărat îndepărtată. Chiar dacă, timp de eoni, ei rămân în stări de extremă plăcere, experimentând împlinirea automată a tuturor dorinţelor, lumi de forme pure sau libertatea unei abstracţiuni totale, până la urmă karma bună care cauzează aceste experienţe nu poate fi împiedicată să se epuizeze, iar atunci ei cad în alte stări. Câtă vreme suprema înţelepciune de Buddha nu a eliminat încă modelele dualiste de gândire, chiar în aceste stări, la un moment dat, conştiinţa începe să-şi experimenteze vacuitatea sau natura de spaţiu ca pe un "eu", iar ceea ce apare în ea, claritatea, ca pe un "tu". Şi din această credinţă, că cel ce experimentează şi lucrul experimentat sunt separate, apar: dorinţa pentru ceea ce ne place şi gânduri rele faţă de ceea ce nu ne place. Dorinţa aduce lăcomie, pentru că dorim să păstrăm ceea ce ne provoacă plăcere, în timp ce aversiunea aduce gelozie, pentru că nu vrem ca duşmanilor noştri să le fie bine. În sfârşit, prostia cauzează mândria, făcându-ne să ne identificăm cu ceea ce este impermanent, cum ar fi gândurile, corpul şi bunăstarea, blocând abilitatea noastră de a vedea lumina clară care este în toţi aceeaşi - singurul lucru care există într-adevăr. Şi, brusc, zeii au căzut. Atunci când sentimentele perturbatoare sunt prezente, gândurile, vorbele şi acţiunile dăunătoare apar de la sine şi dau naştere la rezultatele lor inevitabile: suferinţa şi insatisfacţia tuturor fiinţelor. Această mizerie, aceste procese, pe care nu le poţi controla sau ignora, sunt experimentate ca "această viaţă", pe orice plan al existenţei s-ar întâmpla. Folosind numeroase exemple, Kalu Rinpoche ne-a arătat cum aceasta îşi păstrează valabilitatea pe fiecare dintre nivelele condiţionate, chiar şi la cei mai înalţi zei. "Doar o singură stare" repeta el mereu "este eternă şi perfectă: starea de Buddha". Un singur ţel, ne-a învăţat el, este cu adevărat demn de a fi urmărit! Acela de a atinge un nivel la care vălurile ţi-au dispărut, iar dorinţa şi puterea de a lucra pentru ceilalţi apar în mod spontan.

După acest tur de forţă, lung de o săptămână, al târguielilor mizere ale existenţei condiţionate, Kalu Rinpoche a trecut la a ne spune în ce existenţă de un noroc fără echivalent ne găseam noi în prezent, cum dintre nenumăratele fiinţe care umplu universurile, noi obţinusem preţioasa ocazie de a practica învăţăturile lui Buddha şi de a deveni liberi. "Optsprezece condiţii s-au cumulat pentru ca această situaţie să ia naştere", ne-a spus el. "Opt tipuri de existenţe «neliniştite» au trebuit evitate, şi în acelaşi timp cinci condiţii au fost obţinute de la alţii iar cinci provin de la voi înşivă." Le-a enumerat pe toate şi a continuat: "Toate acestea sunt active aici şi acum şi vă oferă o posibilitate unică."

Îndepărtarea vălurilor ignoranţei şi a sentimentelor perturbatoare a devenit, sub îndrumarea sa, un lucru foarte personal şi practic, pe care puteam într-adevăr să-l facem.

Perfecţiunea de care ne vorbea şi pe care o demonstra el însuşi cu atâta claritate nu era nici ea ceva ce poţi să nimereşti sau să ratezi, ci esenţa adevărată, neschimbătoare a tuturor fiinţelor, ceva ce nu ne lipseşte niciodată. Făcându-ne-o foarte reală, el i-a inspirat chiar şi pe cei mai leneşi dintre noi, iar învăţătura despre impermanenţă a făcut ca toate aceste lucruri să devină foarte necesare. El ne-a înfăţişat natura curgătoare a tuturor lucrurilor, certitudinea morţii şi scurtimea vieţii. Făcându-ne conştienţi de numeroasele semne ale schimbării şi descompunerii prezente peste tot, ne dădea adesea propriul său corp ca exemplu. "În această viaţă aveţi ocazia să descoperiţi ceea ce nu poate muri sau dispărea, propria voastră esenţă de Buddha", spunea el. "Este o posibilitate preţioasă, însă viaţa e scurtă. Dacă nu o folosiţi acum, prin câte vieţi confuze veţi mai trece, incapabili de a-i ajuta pe alţii sau pe voi înşivă, până veţi avea din nou ocazia de a deveni liberi?"

Mijloacele de a atinge ţelul eliberării pe care ni le-a dat acţionau la toate nivelele şi se bazau pe cunoaşterea cauzei şi a efectului, pe care el tocmai ni le prezentase atât de detaliat. Până în acel punct ne explicase modul în care karma produce cele şase lumi, dar acum ne iniţia în cele mai rapide metode de a-i depăşi limitările: fazele de dezvoltare şi de încheiere ale meditaţiilor buddhiste tibetane. De nenumărate ori a dat iniţieri care activează compasiunea tuturor Buddha, Chenrezig, sau puterea lor de purificare combinată, Dorje Sempa. Insistând mereu asupra faptului că acolo se găsea fundamentul corect, Kalu Rinpoche repeta învăţăturile simple şi profunde pe care le-am adunat noi în broşura intitulată "Învăţături despre natura conştiinţei", compendiul nostru din anul petrecut cu el acolo. Fără să-i fie vreodată teamă să se repete, el a aşezat într-un sistem limpede atât cele şase sentimente perturbatoare cât şi cele zece acţiuni dăunătoare ale corpului, vorbirii şi conştiinţei. El le-a expus clar ca fiind cauzele întregii suferinţe, de pretutindeni, şi le-a repetat până când am ajuns să le ştim pe de rost şi am început să ne vedem pe noi înşine în lumina lor - un lucru care nu-i place nici unui ego!

În funcţie de motivaţie, aceste învăţături constituiau un antrenament eficient pentru toate felurile de învăţături date de Buddha. Însă ceea ce ne interesa cel mai mult pe Hannah şi pe mine nu era cum să evităm răul, sau să pierdem timpul cu lucruri abstracte, ci cum să le folosim energia aici şi acum: şi exact acesta este scopul acestor meditaţii. La nivelul Căii de Diamant, metodele pline de abilitate sunt profunde şi foarte eficace. De pildă, cele şase sentimente perturbatoare care cauzează lumile condiţionate - mândria, gelozia, ataşamentul, prostia lăcomia şi mânia - sunt dizolvate unul câte unul, în această ordine, de cele şase silabe ale lui OM MANI PEME HUNG. Ele transformă aceste energii în diferitele înţelepciuni de Buddha şi ne ridică nivelul experienţei până când realizăm că totul, aici şi acum, este Lumea Pură. În acest mod cele zece acte dăunătoare care provin din aceste sentimente îşi pierd rădăcinile iar relaţia noastră nesănătoasă cu lumea este înlăturată. În plus, dispariţia acţiunilor şi sentimentelor dăunătoare permite ca toate calităţile pozitive din natura noastră fundamentală de Buddha să se manifeste cu şi mai multă putere.

Un lucru pe care Hannah şi cu mine îl înţelegeam în scurte sclipiri, dar care era greu de asimilat cu adevărat, a fost învăţătura care spunea că tot ceea ce cunoaştem noi acum este suferinţă. La început n-am înţeles că ea este dată de nivelul de Buddha. Fiind cei mai fericiţi oameni din câţi cunoşteam şi percepând toate lucrurile ca noi şi palpitante, această învăţătură nu era lovitura de bici în spinare, ci morcovul mereu în creştere dinaintea noastră. Faptul că cele mai înalte şi pline de bucurie dintre stările pe care le cunoşteam acum nu erau decât o palidă umbră a perfecţiunii şi bucuriei fără limite ale deplinei iluminări - era ceva aproape prea frumos pentru a-l crede.

"Până la obţinerea acelei stări", spunea Kalu Rinpoche, "conştiinţele voastre vor fi mereu sub influenţa unora sau mai multora dintre următoarele lipsuri:

1. Suferinţa suferinţei, starea în care acumularea de durere devine insuportabilă.

2. Suferinţa schimbării, a faptului că orice apare urmează să şi dispară.

3. Suferinţa ignoranţei, prin identificarea cu un corp limitat. Numai starea de Buddha este cu totul dincolo de aceste lipsuri."

În Casa Grajdurilor, Sue şi Richard, vecinii noştri americani, urmau o practică ce semăna cu o gimnastică ciudată. Îşi atingeau creştetul capului, apoi gâtul şi la urmă inima cu mâinile împreunate, aşa cum învăţasem şi noi. dar în loc să atingă solul cu fruntea într-un mod civilizat, ei se lungeau cu totul, alunecând pe mâini, până când corpul ajungea întins complet pe podea; fără să se oprească nici o clipă, se ridicau din nou şi făceau toate astea de multe, multe ori. Un canadian pe nume Ken făcuse şi el o mulţime în sala de mănăstire; alţii le făceau acasă. Însă cum noi nici nu ştiam cum să întrebăm corect, iar pe de altă parte toată lumea era prea ocupată cu propria practică pentru a se îngriji de noi, proaspăt sosiţi, informaţiile erau greu de obţinut. Aşa că am lasat-o baltă, cu toate că eu eram intrigat de aspectul atletic al acestei practici. Kalu Rinpoche nu a ajuns la această gimnastică specială practicată de ceilalţi decât la sfârşitul învăţăturilor despre suferinţă şi ignoranţă.

Am aflat că cele 100.000 de asemenea "prosternări" constituiau prima dintre cele patru practici de temelie şi că maeştrii buddhismului tibetan autentic au spus întotdeauna că practici ca Shi-ne, Lhag-tong (Shamatho, Vipassana) precum şi meditaţiile tantrice cu adevărat avansate dau rezultate reale numai după acumularea intensă de pozivitate şi purificare produsă de aceste preliminarii. Pe lângă o îndepărtare eficientă a mândriei, ele au o puternică influenţă asupra corpului, vorbirii şi conştiinţei, îndreptând canalele energetice din corp şi orientând conştiinţa către iluminare. "Cele o sută de mii de prosternări sunt primul pas solid pe drumul către iluminare", spunea adesea Kalu Rinpoche. Şi deşi ele sunt numite Cele O Sută de Mii, sau "Bum" în tibetană, de fapt trebuie să le faci de 111.111 ori.

Hannah era gata să înceapă imediat, dar mândria mea a mirosit pericolul şi a găsit repede o cale să le ocolească: "Dacă ar fi trebuit să le facem, Karmapa ne-ar fi spus-o deja. Iar dacă le începem, trebuie să le facem întins până le terminăm. Este mai bine să meditǎm până când vom fi din nou cu Karmapa". Era o cale bună de a le evita. Chiar

dacă făceam o mie pe zi, tot ne-ar fi luat trei luni până să le terminăm, şi în nici un caz nu voiam să rămânem atât de mult. Eram încă acordaţi total cu Karmapa, şi cu toate că eram fericiţi să-l avem ca învăţător pe Kalu Rinpoche şi îl simţeam mereu mai apropiat pe zi ce trecea, existau în continuare straturi întregi de devoţiune deschise numai către Karmapa, marele Buddha surâzător aflat în inima noastră.

Nu era însă uşor să-i văd pe alţii făcând prosternările fără să le încerc şi eu. Aşa că într-o zi, mânat de curiozitate, am eliberat un loc pe podeaua camerei noastre. Aşezând un sac de dormit ca apărător de genunchi, o pernă pentru stomac şi o pereche de şosete uzate ca să-mi alunece mâinile, m-am pornit voinicește să le execut. Închipuindu-mi că fac doar un test, o singură dată, doar le-am încercat, fără să spun nimănui. Mi-am produs un sentiment deosebit, de fapt chiar unul palpitant. La 17 ani, când fusesem în Statele Unite cu un program de schimb al Şcolii de Aviaţie, placajele din săritură de la fotbalul american îmi provocaseră o mare plăcere, iar acum regăsisem aceeaşi senzaţie de mare viteză. Unidirecţionarea mişcării te prindea şi probabil că am făcut 5-600 fără oprire. Asta era tot ce voiam să ştiu despre efectul lor şi, cu excepţia durerii din muşchii stomacului, le-am şi pus la dosar. Însă când ne-am dus la următoarea învăţătură Kalu Rinpoche, cu un zâmbet adorabil pe faţă, mi-a spus: “Este bine că ai început să faci prosternările. Ele sunt un ajutor foarte important pentru îndepărtarea tuturor impresiilor negative din corp, vorbire şi conştiinţă.” M-a lăudat foarte tare, iar ceilalţi tibetani au preluat ştafeta şi au început să spună cât de bune sunt cele 100.000 de prosternări. Situaţia devenise stânjenitoare. Ar fi fost un adevărat sabotaj să spun înaintea grupului nostru plin de speranţă că acel început al meu nu fusese decât un experiment şi că de fapt eu nu voiam să continui. I-ar mai fi oprit şi pe alţii din practica lor, un lucru ce nu trebuie făcut. Nu mai puteam scăpa. Fusesem păcăliţi într-un mod expert, astfel încât Hannah şi cu mine am început să facem câte 200 de trei ori pe zi, ceea ce ne lăsa timp să mai facem multe altele, cum ar fi investigarea interesantelor poale ale munţilor dintre Nepal, Bhutan şi frontiera cu Sikkimul.

Lumea spunea că în jurul Darjeelingului existau, în afară de Kalu Rinpoche, şi alţi învăţători înalt iluminaţi. Pe coastele împădurite de mai sus din oraş locuia un lama pe nume Kanjur Rinpoche, un discipol al lui Karmapa încă din Tibet şi unul dintre cei mai înalţi învăţători ai tradiţiei Nyingma. Cu toate că Hannah şi eu am fost mereu mânaţi de bunul instinct de a rămâne alături de o singură tradiţie şi de a nu amesteca învăţăturile (este mai bine să nu înţelegi un singur lucru decât să fii confuz în legătură cu zece), eram totuşi curioşi şi însetaţi de binecuvântări. Aşadar, într-o zi am făcut o plimbare frumoasă prin pădure pentru a-l vizita pe acest maestru.

De-a lungul secolelor, învăţăturile şi binecuvântările şcolii Nyingma s-au amestecat de mai multe ori cu cele ale tradiţiei noastre Kagyu şi ele sunt acum o parte importantă a transmisiei noastre. Adesea ambele învăţături sunt păstrate la un moment dat de un singur lama, iar Karmapa în cea de-a treia încarnare, ca Rangjung Dorje, le-a salvat cea mai înaltă înţelepciune a conştiinţei, numită marea perfecţiune (Dzog-Chen),

incorporând-o în curentul Kagyu. Kanjur Rinpoche locuia, împreună cu soţia sa şi cu fiul (şi el o înaltă încarnare) într-o casă mare şi frumoasă din ciment aflată în construcţie, înconjurat de un grup de discipoli francezi, cei mai mulţi foarte înstăriţi. Pentru a intra trebuia să deschidem mai întâi o poartă păzită de doi ciobăneşti germani zgomotoşi. Erau într-o dispoziţie proastă şi cu câteva zile înainte - aşa auzisem - mâncaseră pe jumătate pe cineva. Nici unul dintre elevii occidentali nu părea însă interesat de ceea ce se întâmplase. Asemenea multora dintre cei întâlniţi în jurul lui Kalu Rinpoche, dar niciodată la Rumtek, păreau să fie prea ocupaţi cu propria lor dezvoltare pentru a se mai gândi la alţii. Ne-am promis încă o dată, în sinea noastră ca, dacă am fi vreodată implicaţi în vreun fel în crearea în Occident a unor centre tibetane, să nu permitem apariţia unei astfel de atmosfere. Este un lucru pe care l-am păstrat în minte de atunci încoace şi, în ceea ce-l priveşte, sunt oricând dispus să calc pe oricine pe bătături. Aerul ursuz şi exotismul sunt lucruri pe care pur şi simplu nu ni le putem permite, ele sunt o trădare la adresa întregului spirit al lui Karmapa.

Am trecut de câini fără să fim nevoiţi să le facem rău, iar Kanjur Rinpoche a fost minunat. Ne-a condus înăuntru mărşăluind înaintea noastră în papuci de casă şi într-o cămaşă lungă de noapte. Soţia lui avea şi ea o vibraţie plină de iubire şi era imposibil să nu-i placi pe amândoi. Rinpoche s-a aşezat pe tronul său, ne-a adresat câteva întrebări, apoi a intrat în meditaţie. Am meditat alături de el cât de bine am putut şi, deodată, aceasta a fost ceva mult mai bun decât de obicei. Ne găseam în esenţa conştiinţei, dincolo de gânduri, total transportaţi şi în acelaşi timp cu totul limpezi. Când ne-am întors la conştiinţa cotidiană, cea cu idei şi discriminare, am văzut că trecuseră mai multe ore, şi în autobuzul târziu de Sonada mai simţeam încă binecuvântarea lui asupra noastră. În următoarea noastră călătorie prin Himalaya l-am vizitat din nou şi s-a întâmplat ceva similar. Şezând pe un scaun înaintea noastră, a început să cânte “OM AH HUNG BENZA GURU PEMA SIDDHI HUNG” şi brusc energiile interioare au urcat cu atâta putere încât tremuram tot, simţind nenumărate dimensiuni deschizându-se. Plin de bucurie şi recunoştinţă, mi-am aşezat capul pe genunchiul său. A murit în timp ce noi eram cu Karmapa la Geneva, pe la mijlocul anilor ’70. Cu câteva zile înainte de moartea celei de-a XVI-a încarnări a lui Karmapa la Chicago, în noiembrie 1981, Karmapa a găsit noua încarnare a lui Kanjur Rinpoche, precum şi cele ale altor 20 de lama importanţi. În Tibet, el fusese unul dintre călugării lui Karmapa. A meditat foarte puternic, a găsit o femeie purtătoare de înţelepciune şi a atins un înalt nivel de iluminare. Când va sosi cel de-al XVII-lea Karmapa, cei doi vor avea din nou multe de vorbit.

Am vizitat şi un alt înalt învăţător al şcolii Nyingma aflat lângă Ghoom, a cărui mănăstire este un punct de referinţă datorită frumoaselor ei stupa în stil Khadampa. Numele lui este Chattar Rinpoche şi el a atins iluminarea chiar în această viaţă. Este foarte apropiat de Kalu Rinpoche şi este foarte vestit pentru prorocirile lui, care atrag mulţi oameni, precum şi pentru învăţăturile lui practice dure. Odată a pus o fată din Occident, care avea o mentalitate de grup, superficială, să cureţe grajdul timp de o

jumătate de an până să primească de la el vreo meditaţie. Când primeşte bani el se duce adesea la Siliguri, în vale, cumpără atâţia peşti vii câţi poate de la pescarii de acolo, rosteşte deasupra lor nişte mantre şi le dă drumul înapoi în râu. Este vegetarian şi, ca discipol al lui Guru Rinpoche, consideră fumul dăunător sub orice formă, cu excepţia celui provenit de la beţişoarele parfumate. "Îi ţine pe Buddha la distanţă", se spune. Cu privire la alcool, nu sunt atât de stricţi. Luat doar la ocazii, în mod controlat, nu este considerat a fi rău. În Tibet el mersese, peşteră cu peşteră, în locurile unde meditaseră Guru Rinpoche şi Milarepa. Având cu el doi măgari de povară, unul cărându-i cărţile iar celălalt alimentele, a meditat în multe locuri până când şi-a atins ţelul. De curând a fondat în Nepal un centru pentru retrageri, cu ajutorul foarte generoasei familii regale bhutaneze. Când l-am văzut ultima dată, în toamna lui 1981, se simţea foarte bine.

Capul actual al şcolii Nyingma este Sfinţia Sa Dudjom Rinpoche. Cu toate că recent a avut loc o inflaţie de titluri datorată unor discipoli excesiv de zeloşi, "Sfinţii" recunoscute sunt totuşi doar conducătorii celor patru şcoli: Nyingma, Sakya, Gelugpa şi Karma Kagyu - şi, desigur, mai este şi Sfinţia Sa Dalai Lama, ca rege şi reprezentant general al întregului Tibet. Dudjom Rinpoche este unul dintre aceşti cinci înalţi lama. Ca şi Karmapa, este mereu înconjurat de susţinători şi de oameni care caută ajutor. Locuieşte fie în Kalimpong, fie în Kathmandu, iar în ultimii ani a călătorit şi în Occident de mai multe ori, mai ales la Londra, în Franţa şi în Statele Unite. Noi încercasem deja să-l vizităm în Kalimpong, dar nu-l găsisem acolo. Acum auzisem că se găsea în Darjeeling, şi am reuşit să-l vedem chiar cu o zi înainte să plece. Sfinţia Sa suferă de o astmă foarte grea prin care preia karma rea a multor fiinţe, în timp ce slăbiciunea sa oferă multora karma bună de a-i fi lui de folos. Ne-a oprit prosternarea şi când l-am întrebat cum se simte, el ne-a răspuns atât de simplu şi de sincer, încât a apărut o întreagă lume de claritate - "Mă simt mizerabil". Ne-a dăruit pachete cu "medicamente de lama" - mici grăunţe neregulate din ierburi, binecuvântate de lama în timpul meditaţiilor - precum şi o binecuvântare a unei lumini foarte frumoase. Când l-am revăzut împreună cu o sută de prieteni în 1981, în cel de-al treilea pelerinaj, a reuşit încă să ne binecuvânteze pe toţi.

În apropiere de Darjeeling i-am întâlnit şi pe cei doi mari învăţători, Dukchen Rinpoche şi Duxey Dukpa Rinpoche, care călătoresc în mod regulat între Ladakh şi Darjeeling, făcând o muncă foarte importantă în amândouă locurile. Dukchen Rinpoche, pe atunci un copil deosebit de inteligent iar astăzi un călugăr tânăr şi frumos, este o încarnare a lui Naropa, unul dintre strămoşii şcolii Kagyu. Duxey Dukpa Rinpoche, pe care l-am văzut împreună cu 70 de prieteni cu puţin înainte de moartea sa, în 1982, făcea multe pentru a-i activa pe laicii din Darjeeling, practicând împreună cu ei în şedinţe de câte o săptămână.

Toate aceste vizite făcute diferiţilor lama nu ne-au făcut însă să uităm că cel de la care trebuia să învăţăm era Kalu Rinpoche. Dacă nu se întâmpla într-un mod indirect, ca în cazul nostru, Karmapa trimitea discipoli direct la el pentru a învăţa fundamentele

Dharmei. Învăţăturile date de el în retragerile din estul Tibetului au devenit practica generală în multe centre şi grupuri fondate sub binecuvântarea lui Karmapa, incluzând aici şi cele 100 pe care le-am înfiinţat noi şi prietenii noştri până acum. De asemenea, dintre toţi lama, el a avut cel mai mult succes în a-i motiva pe oameni pentru retragerile de trei ani ca şi călugări şi călugăriţe.

Cu toate că eram lângă Kalu Rinpoche în fiecare zi şi ne făceam prosternările sub îndrumarea sa, iniţieri tot nu voiam să acceptăm de la el. Simţeam că ele erau ceva atât de profund încât ideea de a ne deschide la acel nivel către oricine altcineva decât Karmapa ne provoca o durere. Odată am părăsit încăperea chiar înaintea unei iniţieri şi ne-am simţit foarte ciudat din această cauză. Kalu Rinpoche a observat încurcătura în care ne găseam şi într-o zi ne-a spus că în curând Karmapa urma să călătorească spre partea de vest a Bhutanului şi că ar trebui să folosim această ocazie pentru a-l întreba despre iniţieri. A fost cel mai bun lucru pe care ni l-a spus vreodată. Am sărit în sus de bucurie şi emoţie la ideea de a-l revedea pe Karmapa, iar în următoarele două zile am strâns informaţii despre traseul său. Deşi nu puteam descoperi decât rareori canalele prin care circulau ştirile, câţiva tibetani din vecini ştiau mereu ce făcea Karmapa. Spuneau că în cursul următoarelor câteva zile el urma să călătorească prin India. Şoseaua directă care unea cele două părţi ale Bhutanului nu fusese terminată. Cum exista un singur drum pe care-l putea urma, puteam să-l întâlnim acolo unde îl aşteptasem şi data trecută. Fără nici o greutate, ne-am ridicat actele pentru Kalimpong. Eram bucuroşi că de acolo şi până la frontiera bhutaneză nu mai existau alte puncte de control.

De această dată am coborât din autobuz înainte de poartă, ne-am dus la postul de frontieră şi am întrebat dacă îl puteam aştepta acolo pe Karmapa. Oficialii nu erau aceiaşi ca şi data trecută, însă erau la fel de paranoici şi ne-au ameninţat că ne arestează dacă nu plecăm repede de acolo. Erau probabil speriaţi că-şi vor pierde slujba, şi în India a-ţi pierde slujba nu e o glumă. I-am spus şefului lor că eram discipoli ai lui Karmapa, însă el nu ne-a crezut. Părea că ştie câte ceva despre karma şi repeta întruna: “O asemenea legătură karmică puternică nu obţii într-o singură viaţă”. Desigur, suna ciudat ca o pereche de europeni să fie discipoli personali ai înalt onorabilului Karmapa, învăţătorul celor mai mari yoghini ai Tibetului, către care şi indienii se îndreaptă în valuri. Ceea ce străjerul nu cuprinsese în filosofia lui era însă faptul că mulţi dintre oamenii cu oase mari şi feţe albe care veneau acum în Orient trebuie că trăiseră acolo în vieţile precedente, în timp ce acei asiatici care se simt atraşi spre creştinism - şi pentru care nu este doar o chestiune economică - au adunat cu siguranţă impresii din culturi creştine în trecut.

De fapt înalţii lama îşi recunosc elevii atunci când îi văd, dar rareori spun ceva despre existenţele anterioare. Văzând că oamenii au destule probleme cu ego-urile lor din această viaţă, ei evită o dramă în plus şi îşi continuă învăţătura din punctul în care au lăsat-o.

Soldaţii de la frontieră nu ne-au arătat nici un pic de recunoştinţă pentru această

îmbogăţire a filosofiei lor! Şi de vreme ce era, pe lângă o pierdere de vreme, şi o posibilitate de a crea un mare scandal - ei erau cu totul disperaţi - ne-am luat din nou rucsacii în spinare şi ne-am întors. După o scurtă plimbare pe un drum nisipos mărginit de pini noduroşi, am fost luaţi de un jeep bhutanez. Ne-a dus până în primul sat, care era situat tot în interiorul zonei de restricţie. Ne-am bucurat văzând că nici un alt drum nu-l intersectase pe cel pe care venisem, însemna că şi Karmapa trebuia să treacă prin sat. Nu era nevoie să mai mergem în altă parte. Am ieşit repede de pe strada principală pentru a evita poliţia, atât pe cea secretă cât şi pe cea în uniformă, şi am început să căutăm un loc pentru înnoptat. Pe lângă că era lipsit de nedorita poliţie, era în acelaşi timp cel mai plăcut orăşel din câte am străbătut de-a lungul Indiei. Plini de oameni care se purtau firesc şi amabil, deschişi şi direcţi, era aşezat la umbra unor enormi copaci. Era plăcut să ne găsim împreună cu nişte oameni pentru care nu trebuia să îndeplinim acte educative. Când am întrebat unde găsim un hotel, ei ne-au dus direct la templul principal, au întins o saltea şi ne-au invitat să stăm acolo, tratându-ne ca în vremurile dinaintea valurilor de hippies care au inundat Orientul. În acest paradis exista până şi un telefon care funcţiona, iar când am aflat de la Puncheuling că Karmapa nu urma să sosească până a doua zi, această ospitalitate s-a dovedit a fi exact lucrul de care aveam nevoie.

Locul nostru era chiar lângă altarul principal şi îi vedeam pe localnici intrând, bătând în gong pentru a-şi trezi zeul, oferindu-i ceea ce aveau şi apoi făcându-şi rugăciunile şi exprimându-şi dorinţele. Câţiva dintre aceşti adoratori ne-au adus şi nouă de mâncare şi, la scurtă vreme după aceea, nişte tamangi, care sunt un trib buddhist, ne-au invitat să vizităm templul lor. Era o situaţie în care un singur gest spunea foarte mult. Să ne luăm calabalâcul şi să-l cărăm cu noi sau să avem încredere în ei? Pentru prima şi singura dată în India am hotărât să riscăm şi să-l lăsăm acolo şi, în timp ce ieşeam, luând cu noi numai ceea ce aveam întotdeauna în buzunare, le-am simţit bucuria.

Tamangii ne-au condus în sus pe un drum umbros, pe sub nişte copaci de curând plantaţi, iar noi ne-am gândit: "Aşa trebuie să fi fost frumoasa Indie înainte de explozia demografică". Templul nu era departe de oraş. Era construit pe stâlpi pentru a-l feri de şerpi şi de şobolani, iar stilul tamang era inconfundabil. Peste tot la poalele munţilor, iar acum şi aici, la câmpie, vedeam aceleaşi forme albe, cu patru braţe, ale lui Chenrezig, cu mâinile şi ochii exagerat de mari, precum şi dorje şi clopoţei ce păreau neterminaţi, făcute de fierarii locali. Foloseau nişte forme simple şi nu puteau încălzi metalul suficient pentru a elimina impurităţile.

Păreau să nu frecventeze acest loc prea des şi, deşi aveam senzaţia că o bună parte a practicii lor era destul de ameţită, făcând uz de o grămadă de alcool, existau totuşi acele energii fundamental pozitive care apar peste tot unde oamenii doar se gândesc la Buddha. Am binecuvântat locul cu mantrele pe care le ştiam, am împrăştiat orez, iar ei s-au bucurat.

A doua zi dimineaţa ne-am ales o poziţie strategică ce ne oferea o vedere bună a drumului fără a fi noi înşine văzuţi, un loc în care atât indicatoarele de limitare a vitezei

cât şi intrarea în orăşel urmau să încetinească procesiunea. După câteva ore şi o duzină de banane, Karmapa a apărut într-un Landrover deschis, urmat de un convoi. Am fugit înaintea maşinii, iar el i-a spus şoferului uimit să oprească, râzând mult şi făcând o pauză pentru a ne binecuvânta în toată legea.

În clipa următoare ne-a aşezat printre bagajele din camioane, ascunzându-ne bine, deşi soldaţii doar prezintă arma şi nimic nu este verificat vreodată atunci când trece un Karmapa, şi deodată ne-am trezit din nou în Bhutan.

În Puncheuling, unde maşinile s-au oprit lângă vechea noastră casă de odihnă, am dat la o parte o mulţime de prieteni de la Rumtek, care voiau să stăm de vorbă, şi am alergat direct la Karmapa. Abia observând rândul de oameni care aşteptau, am intrat direct la el. Acesta era momentul să-i dăm paşapoartele noastre daneze şi să primim în loc altele bhutaneze, astfel încât să nu mai fim nevoiţi să-l mai părăsim. Gândul de a ne întoarce vreodată în Europa nici nu ne trecea prin minte; nu voiam decât să fim aproape de el. Ţinându-le în mână, Karmapa ne-a spus însă: "Sunteţi norocoşi că aveţi o ţară şi nu sunteţi nişte refugiaţi; ar trebui să ştiţi acest lucru. Păstraţi-le, ele vor fi mai târziu de folos." Şi promiţându-ne că va face ce va putea, ne-a invitat să ne aşezăm pe nişte scaune de bambus lângă el.

Ne simţeam ciudat şi nu ne găseam locul pe scaune dar eram prea ocupaţi cu planurile noastre pentru a înţelege de ce. Însă atunci când în cameră a intrat un om bine făcut, al cărui chip îl cunoşteam din fotografiile prezente peste tot, şi s-a aşezat pe podea înaintea lui Karmapa, cât mai discret posibil, am alunecat şi noi jos în acelaşi fel. Era însuşi regele Bhutanului.

Noaptea târziu am putut să-l vedem din nou pe Karmapa. Când am intrat în cameră aproape că am căzut pe spate, de uluire. Înăuntru nu exista nici o lampă care să dea lumină şi totuşi încăperea era luminată de o strălucire aurie, care mie-mi părea că are o uşoară nuanţă verzuie. Lumina venea de la Karmapa însuşi. Când ne-am revenit suficient pentru a putea vorbi, ne-am interesat mai întâi despre iniţieri. Karmapa ne-a spus: "Capete seci, voi nu vedeţi că Kalu Rinpoche este inseparabil de mine, că el face munca mea? Bineînţeles că trebuie să primiţi iniţieri de la el. Întoarceţi-vă la Sonada, faceţi-vă practicile de bază şi veniţi să mă vizitaţi în Sikkim când puteţi."

În aceeaşi seară am întâlnit şi familia regală, care în 1979 a avut bunăvoinţa să ne invite în Bhutan ca oaspeţi ai săi, precum şi pe Jigmela, nepotul lui Karmapa, care a ţinut să ne spună cât de repede îşi terminau prosternările oamenii aflaţi în retrageri. După o ultimă Ceremonie a Coroanei destinată unor oameni de munte care păreau foarte împrăştiaţi şi care coborâseră special pentru aceasta, am plecat din nou la trei dimineaţa, de această dată în cabina unuia dintre camioane, alături de prietenul nostru, doctorul. Şi cum Karmapa făcea mai multe opriri decât noi, binecuvântând oameni şi locuri, noi am ajuns primii la podul de la Tista. Am aşteptat acolo cu fotografiile şi celelalte lucruri care nu apucaseră să fie binecuvântate în graba mare, lucruri pe care urma să le trimitem prietenilor noştri de acasă. Suflând peste obiectele din mâinile mele în timp ce jeepul său

trecea, într-o clipă el a fost deja dincolo de pod.

De la Tista am luat un jeep de serviciu până la Darjeeling, am coborât la Ghoom şi am găsit un camion care să ne ducă până jos la Sonada. Acum, pentru prima dată, aparţineam de acel loc. Karmapa ne spusese să stăm acolo şi să învăţăm, deci asta era. Profitând de loc cât mai mult puteam şi încercând să învăţăm cu adevărat, am mărit forţat numărul de prosternări zilnice până la 2.000, iar de acolo la 3.000. Acesta a fost la noi maximul, trebuind să şi gătim pentru noi, să mergem la învăţături şi să păstrăm vii contactele noastre cu Europa. Atunci, ca şi acum, scrisorile erau lucrul cel mai greu, ocupaţia din fiecare moment nefolosit, dar de fapt câştigasem timp, căci aveam nevoie de mai puţin somn. Binecuvântarea constantă a lui Karmapa şi mişcarea ascensională a prosternărilor ne purificaseră canalele energetice până la un punct în care ne trezeam după patru-cinci ore de somn. Camera fiind îngheţată, era bine să începi devreme prosternările şi să faci măcar puţină căldură. Spre uimirea noastră, această practică a făcut din corpurile noastre adevărate daruri, unelte ce puteau fi folosite liber, şi nici o muncă grea ori vreo dificultate fizică nu a mai fost de atunci neplăcută.

În modul în care făcea Hannah prosternările m-a impresionat foarte mult înţelepciunea cu care s-a descurcat ea la acest exerciţiu fizic greu. Le făceam unul lângă celălalt, în ritmul stabilit de ea, şi cum ea e rezistentă şi ştie cum să ţină lucrurile în mişcare, nu existau întreruperi. Le număram pe cele făcute de ea, în timp ce eu aveam adesea izbucniri rapide de câteva în plus pentru a spori experienţa.

Combinând experienţa corpului (prosternarea în sine), vorbirea (recitarea care se foloseşte) şi conştiinţa (vizualizarea şi atenţia menţinută), ele sunt o practică total tantrică şi transformatoare. În timp ce le faci apar schimbări persistente, şi nu există o cale mai bună de a curăţa canalele interioare blocate şi de a remedia curenţii energetici confuzi datoraţi anilor de intoxicaţie sau inactivitate decât a-ţi supune propriul sistem unei asemenea "cure pentru cai". Este însă mai bine să te încrezi în înţelepciunea străveche a practicii aşa cum este ea dată. Când am încercat să o îmbunătăţesc, să-mi scutur lipsurile chakrei inimii aşezând ceva tare în locul în care pieptul meu lovea podeaua, am dobândit nu numai o mulţime de senzaţii interesante în jurul inimii, ci şi o coastă ruptă. Pieptul mă durea rău şi a trebuit să le fac pe ultimele 30.000 pe o singură mână, scoţând mai multe gemete decât mantre. Prin această practică s-a maturizat o mulţime de karmă veche şi timp de o săptămână, fără ca eu să ştiu ce binecuvântare fantastică era, marea haină neagră a lui Mahalaka a blocat toate celelalte vizualizări, atârnând pur şi simplu în faţa mea, nemişcată.

Numeroasele droguri şi vederi greşite, care blocau canalele mele interioare, generau adesea tremurături şi grimase puternice atunci când erau disipate. Era bine că ştiam că este o purificare, ceva de care scăpam şi nu ceva care intra în mine. Ultimele 10.000 le-am făcut câte 4.000 pe zi în mănăstirea Bhutia Basty din Darjeeling, lângă sfânta statuie veche a lui Guru Rinpoche, în timp ce lama Thubten şi Lody, precum şi dr. Jigmi şi familia lui ne-au adus de mâncare. În dimineaţa de Anul Nou în 1971 lăsasem în

urmă cele 111.111 prosternări, prima parte a practicilor de bază.

Ne-am întors la Sonada pentru o iniţiere cu Kalu Rinpoche - prima dintre nenumăratele pe care le-am primit de la el - în care transmitea esenţa formei albe cu patru braţe a lui Chenrezig (compasiunea activă a tuturor Buddha). Ne-am făcut loc chiar până dinaintea chipului său, minunat sculptat de atâta înţelepciune atemporală. Incantaţia sa şi sunetul clopoţelului şi al tobei păreau să vină de pretutindeni, iar chipul lui s-a dizolvat şi a reapărut în forme mereu noi. Deodată l-am văzut limpede în faţa noastră pe Buddha cel alb - transparent cu patru braţe. Binecuvântarea a fost incredibilă, iar după aceea picioarele abia mă mai puteau duce. A fost o iniţiere pe care n-am uitat-o niciodată.

Toată lumea a făcut un haz nebun de "îmbunătăţirea" adusă de mine prosternărilor, dar coasta mea se găsea în aceeaşi stare, în ciuda bandajelor şi a uleiurilor exotice puse acolo de numeroşi prieteni. Dar pentru că nu doream să fiu blocat de aceasta pentru prea multă vreme şi voind să şi cercetez piaţa de duminică din Kalimpong, unde mai era încă posibil să cumperi lucruri tibetane autentice, am hotărât să ne ducem în acel oraş interesant şi să-l vizităm şi pe lama vindecător de acolo.

Tashi de la hotelul Gompus, care ne împărtăşise suişurile şi coborâşurile la ultima vizită, ştia destul de bine unde ne găsisem noi până atunci. Se părea că pătrunsesem în bârfa şi sistemul de informaţii tibetan. Ceea ce el însă nu ştia şi s-a bucurat să afle, a fost faptul că ne angrenasem într-o practică tradiţională şi că ne propusesem să terminăm pregătitoarele. Ne-a însoţit în plimbarea noastră până la acel lama mongol, cumpărând pe drum tsampa proaspăt măcinată şi ne-am bucurat văzând că urcuşul până acolo, care ne păruse înainte greu, era acum o plăcere pură. Corpurile noastre îşi găsiseră ritmul, funcţionând lin şi fără efort în urma prosternărilor, şi făcusem deja un pas foarte important. Corpurile noastre lucrau acum pentru conştiinţă, nu-i mai limitau libertatea şi nu o mai făceau leneşă.

Ajungând la capătul pantei, am mers pe lângă zidul care înconjura o mănăstire şi am ajuns la un rând de căsuţe scunde din piatră cenuşie. L-am urmat pe Tashi prin uşa din colţul mai îndepărtat. Intrând acolo după soarele puternic, la început n-am văzut nimic. Dar pe măsură ce ochii ni s-au obişnuit cu întunericul, am văzut un om cu o înfăţişare prietenoasă şezând în fundul unei camere joase, umplută cu saci şi cutii, făcându-ne semn să intrăm. Ne-am aplecat spre el şi ne-a dat o binecuvântare în felul în care o face adesea Chechoo Rinpoche, aşezându-şi palmele pe ambele părţi ale capului nostru şi mişcându-le apoi încet înspre creştet, invocând binecuvântarea tuturor Buddha în acelaşi timp. I-am dăruit tsampa şi nişte bani drept ofrande, apoi i-am spus povestea noastră, iar el ne-a spus-o pe a lui.

Asemenea celor mai mulţi dintre mongoli, şi el aparţinea şcolii Gelugpa, "a celor virtuoşi", care erau faimoşi în Tibet pentru organizarea şi ştiinţa lor, calităţi pe care le-au adus cu ei în Occident. Ei au condus ţara din punct de vedere politic şi de asemenea au fondat mănăstiri uriaşe, fiecare dintre ele găzduind mii de călugări, ca faimoasele Sera,

Drepung şi Gaden. În aceste instituţii, un număr mare de călugări trecea în fiecare an prin examene de logică şi de arta polemicii, devenind experţi în acea psihologie şi filosofie care merge atât de departe dincolo de tot ce cunoaştem din alte culturi. Abilitatea de a trata cauzele şi nu doar efectele, fie mai mult din interior, ca în şcoala noastră, prin meditaţie, fie din exterior, ca în această şcoală, prin învăţare, este adevăratul dar oferit de Tibet restului lumii: un cadou de la Buddha pentru noi toţi. Fie că vrei să urmezi calea rapidă a marii devoţiuni, fie pe cea mai lentă şi sigură a învăţării treptate, există posibilitatea de dezvoltare pentru oricine, la orice nivel.

Acest bătrân lama mongol - Tashi spunea că are cam 100 de ani, dar nu-i arăta - era însă mai mult un yoghin decât un intelectual. Practica lui principală era Chod, "retezarea". În această meditaţie, prin individualizare şi incantaţie, şi cu ajutorul sprijinului exterior oferit de o tobă de mână, un clopoţel şi o trompetă din femur, se activează un Buddha feminin alb, dansând, şi se intră într-o stare profundă de absorbţie. Rămânând în această stare, se invocă toate duhurile înfometate şi toate fiinţele care vor ceva de la noi şi le oferim propriul corp şi posesiunile vizualizate, în timp ce ne trimitem conştiinţa către propriul lama. Este o practică puternică folosită în vechile şcoli ale buddhismului tibetan, iar experienţele din timpul meditaţiei pot fi foarte puternice. La început energiile invocate ne apar în imaginaţie, însă mai târziu ele chiar se manifestă, iar cine a stăpânit total această ofrandă totală, această retezare a ataşamentului, poate să râdă bine de nişte lucruri care pe alţii îi îngrozesc şi îi întorc pe dos.

Acest lama mongol s-a oferit să ne înveţe respectiva practică chiar atunci, pe loc, ceea ce era o mare cinste. Tot ce aveam de făcut era să rămânem cu el timp de şase luni în cimitirele din partea locului. Am dorit însă să terminăm mai întâi exerciţiile pregătitoare cu Kalu Rinpoche. Văzând cât de eficient fusese primul dintre ele, abia aşteptam să continuăm, şi, în plus, ştiam deja destule pentru a nu schimba, doar aşa, meditaţiile fără a-i întreba pe cei care ne ghidau. N-ar fi decât o reţetă sigură pentru a crea probleme. Promiţând să primim învăţătura de îndată ce va fi posibil, i-am explicat ce făceam deja şi sub a cui îndrumare. Înainte de a-l părăsi pe lama i-am vorbit despre coasta mea, iar el a râs bine de modul în care se întâmplase. De fapt, ideea de a aşeza ceva tare în locul în care pieptul lovea podeaua provenea dintr-o broşură scrisă de acel yoghin chinez de la poalele dealului, dar lama nu părea să fi auzit de el, deşi Tashi îl ştia bine.

De la hotelul lui fuseseră comandate nedoritele momos cu carne. Bătrânul lama a scos cu o linguriţă lungă nişte pulbere cenuşiu-gălbuie din două sticle diferite şi a împachetat-o în trei bucăţi de hârtie de orez. Cu o rugăciune a bunelor urări, el a spus: "Acestea două le vei lua cu apă fierbinte mâine şi poimâine, dimineaţa devreme, iar pe aceasta cu apă călduţă în seara dintre ele." În dimineaţa următoare, la hotel, iar apoi în Sonada, am luat medicamentele. Durerea a dispărut şi n-am mai simţit după aceea nimic la acea coastă, dar dacă m-a vindecat pulberea sau binecuvântarea sa directă din timpul vizitei, nu ştiu nici acum... Probabil au fost amândouă, lucrând împreună.

La scurtă vreme a trebuit să mergem din nou la Calcutta. Poliţia din Darjeeling nu mai putea să ne prelungească permisele de şedere, aşa că trebuia să mergem la şefii lor pentru a obţine altele noi. Tânărul bine educat de la biroul notarial, aşezat acolo, fără nici un dubiu, de karma noastră bună şi de un tată influent, a avut multă simpatie pentru noi, ca şi noi pentru el. Ne-a promis să ne recomande pentru o şedere completă de şase luni în zona Darjeeling. Ca de obicei, am oferit un motiv medical pentru această şedere, şi anume că Hannah avea nevoie de aerul sănătos de munte pentru a-şi mai aduna puteri după un atac de dezinterie din Nepal. Oficialii ne suspectau probabil că am fi misionari, dar neavând nimic împotriva acestora, nu le păsa prea mult. Dacă le-am fi spus doar o dată care era adevăratul nostru motiv pentru care stăteam la Darjeeling, ne-ar fi expulzat pe loc. Făceau aceasta regulat prietenilor noştri mai puţin experimentaţi şi urmau să încerce şi cu noi câţiva ani mai târziu, când ne-au descoperit, dar fără prea mult succes. Tibetanii, pentru ei, erau dintr-o castă inferioară şi murdari, nişte refugiaţi care puteau foarte bine să fie agenţi chinezi. Nu se potrivea nicicum cu viziunea lor asupra lumii că nişte occidentali, idolii lor secreţi, ar putea să vină şi să înveţe de la cei mai umili refugiaţi din propria lor ţară. Devenise pentru noi o a doua natură să ne ascundem şiragurile şi să ne încheiem cămăşile până sus pentru a acoperi şnururile de binecuvântare înainte de a merge în vreun loc oficial.

În timp ce ne aşteptam permisele, care ne fuseseră promise în zece zile, am hotărât că era mai bine să nu ne întoarcem în munţi. În loc de aceasta ne-am dus la Puri, un oraş din Golful Bengal. Se găseşte la sud de Calcutta şi era un loc potrivit pentru miezul iernii. Am ales Puri deoarece auzisem atât de multe despre el, atât de la turişti cât şi de la hippies. Prezenta un interes deosebit pentru că acolo locuia Joseph, fostul servitor al lui W.Y.Evans Wentz. El îl servise pe acesta în anii şaptezeci, în Sikkim, în timp ce Evans-Wentz obţinuse primele traduceri ale unor foarte importante texte tibetane, până atunci secrete. Este vorba despre acel material brut scris de Lama Kazi Dawa Samdup care urma să apară mai târziu în ediţia de la Oxford în trei volume sub forma: “Cartea Tibetană a Morţilor”, “Milarepa, marele yoghin al Tibetului” şi “Yoga Tibetană şi Doctrinele Secrete”, care ne schimbaseră nouă atât de mult viaţa. Aveam acum şansa de a vedea pe cineva care fusese martor şi putea vorbi despre prima întâlnire a două culturi care aveau atâta nevoie una de cealaltă, culturi pe care noi speram să le facem chiar să se contopească. Şi astăzi considerăm traducerile directe din aceste cărţi ca fiind foarte bune, deşi cele mai multe dintre meditaţii nu pot fi practicate fără o mulţime de pregătiri şi explicaţii. Comentariile însă creează confuzie. Nu e nimănui de nici un folos, şi se pierde putere şi prospeţime atunci când amesteci terminologiile şi vederile mai multor sisteme religioase. Deşi sunt considerate “spirituale” şi “nonsectariene”, ele sunt în realitate derutante.

În Puri am petrecut câteva zile plăcute într-o cabană de lângă plajă, am făcut baie într-o apă surprinzător de tulbure şi am consumat munţi de mâncare, după toate acele prosternări. Am învăţat pe dinafară mantra cu 100 de silabe, am cules ultimele

evenimente de la hippies din zonă şi am condus un grup care tocmai se trezise dintr-o "excursie" rea şi agresivă. Unii dintre ei erau chiar deschişi către înţelepciunea deţinută de lama şi au venit mai târziu la noi în Sonada. De câte ori vorbeam acum despre Karmapa, simţeam ceva curgând prin mine, iar cuvintele veneau pur şi simplu de la sine. De fapt abia dacă mai vorbeam despre lucruri care nu erau legate în vreun fel de eliberarea conştiinţei şi vedeam toate experienţele în acea lumină. Marea putere a învăţăturii lui Buddha adunase deja toată experienţa şi energia în acel unic punct al atenţiei, iar repetarea constantă a mantrei şi folosirea vizualizării dizolvau tot mai repede orice apărea în domeniul obiceiurilor şi sentimentelor perturbatoare. Simţeam că lucrurile veneau acum din interior, că dezvoltarea va avea loc automat, dar şi că eram abia la începutul unei lungi călătorii.

Întorcându-ne la Sonada după această lungă permisie, am fost întâmpinaţi cu veşti bune. Actele noastre pentru Sikkim, aproape uitate, pe care le depusesem cu două luni în urmă, primiseră aprobare. Aceasta venea exact la timp. Karmapa tocmai se pregătea să dea marea iniţiere Dolma Naljorma. Această importantă transmisie, pe care fiecare Karmapa o dă numai de câteva ori, se întinde de-a lungul mai multor zile şi este însoţită şi de alte împuterniciri. Cea mai mare parte a grupului nostru din Sonada plecase deja la Rumtek, aşa că am împachetat repede şi am pornit direct într-acolo, luându-i şi pe cei doi prieteni australieni care veniseră cu noi de la Puri. Aceştia, cu toate că nu ştiau nimic despre Karmapa şi puţine lucruri despre buddhism, îşi depuseseră actele în timp ce se găseau în Himalaya de vest, iar acum hârtiile lor erau gata. Încă o dată lucrurile legate de Karmapa se potriveau perfect. Deşi la început prietenii noştri nu erau siguri dacă ei cred mai mult în coincidenţe sau în cauză şi efect, au plecat de acolo cu Refugiul şi cu o serioasă convingere că noi ne creăm propriile vieţi. Întorcându-se în Australia, au înfiinţat un centru.

În aceeaşi seară am traversat ultimul pod spre Sikkim. Am coborât din jeep la şoseaua ce duce la Rumtek, la opt kilometri de Gangtok. De această dată vremea era uscată şi răcoroasă şi am dorit să străbatem pe jos ultima porţiune, printre culturile terasate de orez, până la mănăstire. Există o scurtătură, care traversează mereu şoseaua. Când am ajuns aproape de mănăstire era deja întuneric şi dădeam mereu peste vaci şi capre pe şosea şi pe câmp. Multe dintre ele mai aveau la gât funiile cu care fuseseră legate. La mânăstire, la lumina câtorva becuri descoperite, o mulţime de oameni alergau în toate părţile. Sute de tibetani şi mulţi înalţi lama se adunaseră din taberele şi mănăstirile din zona himalayană pentru acest eveniment. locuri nu mai erau decât pe jos, în casa de oaspeţi, şi Yeshe, pe care-l cunoşteam deja bine, atunci când ne-a explicat acest lucru a pronunţat numele unei serii impresionante de Rinpoche. Camerele erau într-adevăr pline ochi şi ne puteam imagina câte avusese el de făcut.

În dimineaţa următoare au început ceremoniile pregătitoare pentru iniţiere. Cum noi, occidentalii, eram atât oaspeţi ai tibetanilor cât şi veniţi de la cea mai mare distanţă - lucru important, în cultura lor - ni s-au dat locuri chiar în faţă, de unde îi vedeam clar pe

Karmapa şi pe înalt încarnaţii din jurul lui. Iar ceea ce a urmat a fost fantastic. Folosind o tobă dublă de mână şi un clopoţel, cântând şi meditând fără oprire, Karmapa a construit un câmp de forţă în jurul nostru şi a întregii mănăstiri. Vacile şi caprele pe care le împinsesem în lături în noaptea trecută au început în acel moment să se plimbe pe culoarele dintre oameni. Nu era acolo nimic de mâncare pentru ele, dar păreau să fie atrase de ceea ce făcea Karmapa. Auzisem că atunci când se dau mari iniţieri, multe dintre animalele din vale fug şi vin la mănăstire. Stăpânii lor au renunţat până la urmă să le tot târască înapoi pentru că fug din nou, aşa că le lasă să stea pe durata ceremoniei. Când aceasta se termină, animalele găsesc de obicei singure drumul spre casă.

Când ne-am dus la culcare în acea noapte eram obosiţi, dar plini de binecuvântare. Ni se dăduseră fiecăruia câte două tulpini dintr-un anume fel de iarbă, una mai lungă şi una mai scurtă, pe care Karmapa le încărcase în timpul meditaţiei. Pe cea lungă trebuia s-o aşezăm sub corpul nostru în timpul nopţii, iar pe cea scurtă sub pernă, astfel ca cele două să formeze un "T". Apoi trebuia să fim atenţi la vise pentru că ceea ce urma să se întâmple în acea noapte urma să aibă o semnificaţie importantă.

Am avut două vise clare şi puternice. În cel dintâi, un prieten danez şi cu mine ne uitam printr-un morman de thankas foarte frumoase. Când am ajuns la un pergament care-l înfăţişa pe protectorul cel negru, Mahakala, eu am spus: "Pe acesta îl vreau" şi l-am smuls repede, l-am apăsat pe corpul meu, iar el a dispărut în mine.În cel de-al doilea vis am prins o bătrână doamnă tibetană, care cădea pe un povârniş, şi am ajutat-o să urce un munte. Îmi amintesc că simţeam pentru ea multă compasiune şi că muntele oferea o privelişte fantastică. Hannah a avut şi ea vise puternice şi dimineaţa eram foarte fericiţi amândoi.

Iniţierea însăşi a fost chiar mai impresionantă decât pregătirea din ziua precedentă. Dolma Naljorma este un aspect de Buddha protector, o formă feminină verde, semi-fioroasă, cu opt braţe. Iar acum l-am văzut pe Karmapa efectiv transformându-se într-o extrem de frumoasă tânără fată de culoare verde şi am simţit puternica energie a Dolmei curgând în noi. În timp ce el menţinea activ câmpul de forţă, înalt încarnaţii umblau în sus şi în jos printre rândurile de oameni. Ne-au atins cu obiectele încărcate care purtau puterea meditaţiei sale, transferându-le energia capetelor, gâturilor şi inimilor noastre, sau mâinilor, astfel încât să putem atinge toţi centrii noi înşine. În acest mod ei au plantat în noi seminţele perfectei iluminări. Aceasta oferă puterea de a obţine corpul, vorbirea, conştiinţa şi activitatea lui Buddha, natura sa strălucitoare şi nelimitată. Puterea unei asemenea iniţieri este atât de mare încât ne poate duce într-o stare de eliberare după moarte, atunci când nici o impresie senzorială nu mai face conştiinţa confuză. Ne duce la un nivel la care iluzia unui "eu" separat se va fi dizolvat şi unde tot ce se întâmplă are gustul eliberării, al conştiinţei jucându-se liber. De aici nu există cădere înapoi în formele inferioare de existenţă ci, un nivel de Iluminare făcând loc următorului, la un moment dat cel ce percepe, percepţia şi obiectul perceput sunt experimentate ca unul singur, şi am devenit noi înşine Buddha.

După moartea fizică, formele de înţelepciune ale iniţierilor apar din conştiinţa noastră depozit (alayu) ca şi câmpuri vii de energie (cum ar fi deosebit de eficienta Coroană Neagră a Karmapa), şi dacă ne păstrăm legătura cu ele până atunci, ne dizolvăm complet în câmpul lor de forţă, într-o stare dincolo de timp şi spaţiu.

Dacă nu avem o conexiune cu Karmapa, cel mai important este câmpul de forţă al lui Buddha Amitabha cel roşu, Buddha al luminii infinite, încarnat acum în Sfinţia Sa Sharmapa. Oricine crede că nu va trăi până la infinit este bine să participe la o ceremonie a coroanei sau să primească iniţieri în Amitabha, Chenrezig sau Chana Dorje de la un bun lama, care-şi păstrează legăturile. Este foarte eficientă şi repetarea mantrei "OM AMI DEWA HRI', iar o moarte bine pregătită ne oferi cea mai bună şansă pentru iluminarea rapidă.

În seara celei de-a doua zile, iniţierea Dolma Naljorma s-a încheiat, iar noi ne-am întors la casa de oaspeţi pentru a digera totul. Abia dacă am scos câteva cuvinte; eram prea plini de experienţele zilei ce trecuse pentru a mai dori fie şi să le exprimăm. Pe drumul de întoarcere spre casa de oaspeţi am întâlnit un călugăr cu nişte trăsături neobişnuit de bine definite, care trebuie să fi avut vreo treizeci şi ceva de ani. Şi pentru că ştia ceva engleză şi dorea să stabilească un contact cu ocidentalii, în următoarele zile am ajuns să-l cunoaştem bine. Numele lui era Ayang Tulku şi făcea parte dintr-una dintre tradiţiile-surori mai mici ale şcolii Kagyupa, care sunt toate patronate şi binecuvântate de Karmapa.

Deşi toate şcolile vechi ale buddhismului tibetan posedă metode de a transfera conştiinţa noastră în momentul morţii, această tradiţie o preda adesea unor grupuri mari de oameni în acelaşi timp. Este o meditaţie prin care în cursul momentelor morţii îţi laşi claritatea-energie a propriei conştiinţe să părăsească trupul printr-un loc situat în creştetul capului, cam la opt degete în spatele liniei părului, pentru a o face să se contopească cu câmpul de forţă al lui Buddha al luminii infinite. Semnele exterioare ale faptului că transmiterea conştiinţei s-a efectuat cu succes sunt câteva fire de păr căzute în acea zonă a craniului prin care a ieşit conştiinţa, şi uneori şi o picătură de sânge, iar experienţa interioară a celui care moare este cea a unei deplasări în sus printr-un canal îngust, fiind smuls din propriul corp şi dus într-o condiţie de bucurie aflată cu totul dincolo de tot ce a fost cunoscut până atunci. Această stare completă, de bucurie, sporind mereu în înţelesuri şi dimensiuni, este câmpul de forţă al lui Amitabha, aşa-numitul "Tărâm Pur" al lui.

Ayang Tulku avusese şi el un vis bun, în care îl întâlnise pe Shamar Rinpoche, emanaţia lui Buddha Amitabha, se rugase la el şi-i oferise fructe. Mai târziu ne-a explicat câte ceva din modul tibetan de interpretare a viselor. Apoi ne-a vorbit despre taberele tibetane dintre Bangalore şi Mangalore, unde locuia el. Am fost uimiţi auzind că mii de tibetani, provenind din zonele de înaltă altitudine de dincolo de Himalaya, trăiau acum în clima tropicală şi nesănătoasă din sudul Indiei. Cei mai mulţi erau nomazi din Tibetul de vest, care fugiseră la şapte ani după toţi ceilalţi refugiaţi. Lăsându-şi în urmă

animalele, corturile şi toate bunurile, veniseră în India în timpul Revoluţiei Culturale Chineze. Comuniştii chinezi, care susţineau că cei fugiţi erau criminali, au făcut presiuni asupra indienilor să-i trimită înapoi, şi de aceea ei au fost luaţi repede de lângă graniţă şi aşezaţi în această junglă din sud, până atunci nelocuită. Poate chiar o treime din ei au murit, dar supravieţuitorii au avut bogate posibilităţi de a-şi arăta priceperea în rezolvarea unor situaţii noi. Saltul brusc de la nomazi arctici la fermieri în junglă n-a fost uşor, ei însă l-au făcut cu o uluitoare repeziciune şi le arătau deja indienilor cum perseverenţa şi energia pot face ca pământul să dea recolte bogate. Ayand Tulku era foarte interesat să ne determine să-l vizităm acolo şi să-l ajutăm, iar noi i-am promis să ţinem legătura cu el şi să ne amintim de invitaţia lui.

În următoarele zile ale iniţierilor, Karmapa ne-a dat de toate. A sădit în fiecare dintre noi bucuria, înţelepciunea, compasiunea, activitatea şi puterea protectoare a tuturor Buddha, a activat energii a căror perfecţiune este starea de Buddha, aici şi acum. Pentru noi, care abia terminasem prima parte a pregătitoarelor, aceste iniţieri au fost mai mult o binecuvântare decât începutul unei practici, însă nu ştiam că ele urmau să sporească şi să dea profunzime meditaţiilor care erau chiar înaintea noastră. Toată lumea a putut să rămână pentru toate cele zece zile, cât a durat seria de iniţieri, şi ne-am bucurat că nu a trebuit să luptăm pentru asta.

Înapoi la Sonada, venise timpul pentru cea de-a doua porţiune a călătoriei, mantra cu o sută de silabe şi meditaţia care o însoţeşte. Şi această mantră trebuie repetată de 111.111 ori şi durează adesea mai mult decât prosternările. Meditaţia are o foarte profundă forţă de purificare, o putere cu totul necesară când conştiinţa noastră obişnuită nu recunoaşte natura perfectă şi luminoasă a conştiinţei.

Din ignoranţă, prezentă în conştiinţă asemenea norilor pe cer, conştiinţa se ataşează propriei naturi-vacuitate, "spaţiului" său, gândind "eu", şi îşi experimentează natura-claritate, lucrurile care se întâmplă în spaţiu, ca un "altceva". Din acest sentiment de separare dintre subiect şi obiect, dintre "eu" şi "tu", apar sentimentele dăunătoare fundamentale: ataşamentul pentru ceea ce ne place şi aversiunea pentru ceea ce nu ne place. Când e prezent ataşamentul, urmează lăcomia, pentru că vrem să păstrăm ceea ce ne face plăcere. Când e prezentă aversiunea, apare gelozia, pentru că nu dorim ca celor care nu ne plac să le fie bine. Iar când e prezentă ignoranţa, apare mândria, căci noi gândim că acea stare în care ne găsim acum, care se schimbă în fiecare moment şi nu are o reală soliditate sau esenţă, este ceva în care noi avem temeiuri de a ne simţi mai bine decât alţii.

Din aceste sentimente perturbatoare provin toate acţiunile, vorbele şi gândurile negative, conducând la obiceiuri dăunătoare şi producând diferitele văluri care ne împiedică conştiinţa să-şi vadă adevărata esenţă. Aceste blocaje, deşi sunt percepute ca foarte reale atunci când sunt prezente, nu au avut niciodată mai multă substanţă decât nişte reflexii în oglindă sau norii de pe cer, şi de aceea atât iluziile noastre cât şi suferinţa născută de ele pot fi îndepărtate. Dorje Sempa este puterea specială purificatoare a

tuturor Buddha. Forma sa de energie, asemenea diamantului, limpede şi strălucitoare, curăţă şi dizolvă nenumărate noduri subconştiente aflate în conştiinţa noastră. Viaţa fiind aşa cum este, Dorje Sempa este una dintre cele mai importante practici pe care le putem face.

Pentru a înţelege cum funcţionează purificarea, mai întâi trebuie să ştim despre cauză şi efect, cum acţionează ele şi cum pot fi dizolvate. Iată, într-o formă concisă, numeroasele învăţături legate de acestea pe care le-am primit de la lama ai noştri:

Pentru ca să apară karma, adică pentru ca în conştiinţa noastră să fie sădite impresii care să aibă mai târziu rezultate, trebuie să fie îndeplinite una sau mai multe din următoarele patru condiţii:

1. Trebuie să ştim ce facem.

2. Trebuie să vrem să o facem.

3. Trebuie să o facem noi înşine sau să îi determinăm pe alţii să o facă.

4. Trebuie să fim satisfăcuţi pe urmă.

Cu cât sunt întrunite mai multe din aceste condiţii la o acţiune, cu atât mai puternic este efectul ei. Rezultatul se manifestă şi el în mai multe moduri:

1. În experienţa noastră de după moarte, când impresiile subconştiente aflate în conştiinţa noastră se maturizează pe fondul lipsei de noi impresii senzoriale, proiecţiile produse sunt experimentate atunci ca fiind reale. Ele aduc bucurie sau paranoia, lăcomie sau confuzie, gelozie sau ataşament, şi se solidifică într-una dintre cele şase stări de existenţă.

Atunci când, poate după un foarte lung interval de timp, conştiinţa este din nou unită cu un corp uman, urmează trei alte rezultate:

2. Felul de corp către care este atrasă conştiinţa, adică tipul de material genetic cu care conştiinţa noastră se potriveşte: aceasta produce viaţă lungă şi sănătate, sau dimpotrivă.

3. Împrejurările în care ne naştem: de exemplu un rău sexual făcut altora conduce la o renaştere într-o ţară deşertică, în timp ce o karmă foarte bună amestecată cu gelozie şi vederi greşite ne dă o naştere într-o zonă ca Europa de nord-vest.

4. Şi, în sfârşit, tendinţele ţinând de obiceiuri, care ne determină să producem karmă nouă: dacă suntem, de pildă, în mod firesc prietenoşi şi calzi cu ceilalţi, sau acri şi neplăcuţi.

În acest mod creăm noi tot talmeş-balmeşul existenţei condiţionate. Acum să vedem cum putem să rupem acest lanţ fără început al cauzei şi efectului, cauza tuturor suferinţelor.

O facem tot prin patru paşi:

1. Avem experienţa faptului că există ceva în viaţa noastră care nu ne satisface (faptul că nu suntem iluminaţi, că avem stări dureroase de conştiinţă, că nu putem face destul pentru ceilalţi sau orice altceva).

2. Ne purificăm conştiinţa folosind, pentru a obţine cele mai bune rezultate,

puternicele metode tantrice, ca Dorje Sempa.

3. Promitem că nu vom face din nou lucruri dăunătoare şi repetăm această promisiune de câte ori o încălcăm.

4. Încercăm să facem numai lucruri pozitive, care să anuleze faptele dăunătoare dinainte.

Nu există nici o acţiune, fie ea cât de serioasă, care să nu fie purificată prin aceşti patru paşi. Kalu Rinpoche ne-a spus însă că ele funcţionează numai dacă le folosim. "La ce-ţi foloseşte o bucată de săpun", ne-a spus el, "dacă o ţii doar în buzunar? Nici în o sută de ani nu te va face curat. Numai dacă o foloseşti vei avea rezultate."

Aşa că am început cele 111.111 mantre de purificare cu o sută de silabe. Am ţinut deasupra capului, cât am putut de bine, conştienţa prezenţei formei de cristal a lui Dorje Sempa şi ne-am dorit puternic o purificare deplină. Deja după primele câteva repetări ale mantrei am simţit energia lui Dorje Sempa adunându-se, iar apoi scurgându-se prin noi. Deşi în timpul şedinţelor de meditaţie au apărut tot felul de sentimente perturbatoare, noi ştiam că ele erau impresii pe drumul de ieşire din conştiinţa noastră. Eram mulţumiţi, căci ele erau doar vârful aisbergului de obstacole şi durere care s-ar fi manifestat mai târziu dacă nu ar fi fost sfărâmat prin această practică. Am meditat până la şaisprezece ore pe zi, arzând seminţele unor viitoare probleme, dar a durat destul de mult până când ne-am obişnuit genunchii cu atâta şedere, după numeroasele prosternări.

În acest fel, mantrele de purificare au îndepărtat cu eficienţă rezultatele unor acţiuni negative din trecut, şi m-au ajutat mai ales pe mine, care fusesem un consumator atât de dur. O mulţime de blocaje induse de droguri în canalele interioare s-au dizolvat în curgerea constantă a nectarului, schimbând reacţiile de robot cu un comportament care se potrivea situaţiilor. La sfârşitul practicii au apărut vise puternice, care arătau că purificarea a fost un lucru reuşit, iar noi ne simţeam de parcă pluteam.

În acest moment nişte prieteni ne-au anunţat că a sosit din nou o viză de Sikkim. Deja ne depuneam automat actele pentru o nouă viză în ziua întoarcerii. Aşa că ne-am întors din nou la Rumtek în momentul când urma să se producă un lucru important şi, fiind singurii străini aflaţi atunci acolo, impresiile au fost foarte puternice.

Noi tocmai şedeam înaintea lui Karmapa şi îi descriam meditaţiile foarte avansate pe care le făcusem înainte, din diferite cărţi, şi cum simţeam multă putere fără măcar să ştim că există lucruri ca Refugiul şi iniţierea. În timp ce ne răspundea că, în ciuda puternicelor noastre experienţe, ele puteau aduce efecte durabile fără binecuvântarea lui, că practicile noastre mai simple de acum erau de fapt mai eficiente în această etapă, s-a întâmplat ceva ce la început n-am înţeles.

Karmapa tocmai îmi ceruse să-i spun ce oră e, fără să mă uit la ceas, şi pentru că greşisem cu un sfert de oră, a spus că atunci când canalele interioare sunt total purificate, ştii mereu cât e ceasul. În timp ce explica acest lucru, ochii i s-au dat deodată peste cap, aşa cum văzusem adesea şi, fără să spună o vorbă, s-a ridicat şi s-a dus în camera de alături. Am auzit recitarea, clopoţelul şi toba de mână şi am ştiut că el acum chema şi

transfera conştiinţa cuiva care tocmai murise, ducând-o la un nivel de experienţă pur. “Cine s-a dus?” ne-am întrebat noi, iar restul mănăstirii îşi punea aceeaşi întrebare. Abia după două ore, în timp ce Karmapa era încă singur în cameră, a sosit răspunsul prin radio şi s-a răspândit ca focul de iute: Regele Bhutanului, un mare sponsor al Rumtekului şi un discipol al lui Karmapa, tocmai murise la Nairobi de un atac de cord. Karmapa se pare că îi transferase deja conştiinţa.

Regele bhutanez, ca şi cel care guvernează astăzi, fusese educat în Anglia timp de mulţi ani. Uitând puterea pe care o au lama, el a devenit tot mai mult acordat la gândirea occidentală. Însă când s-a întors să-şi preia ţara, Karmapa, care a dorit să se afle în Bhutan în acel moment, i-a reamintit de puterea tradiţiei. El a furnizat detalii corporale, condiţiile familiale, momentele naşterii şi alte amănunte privind trei încarnări care erau căutate de ani de zile de mănăstirile lor. Ei trebuiau să se fi născut acum în nişte văi îndepărtate din Bhutan. Regele a trimis imediat elicoptere în acele văi şi copiii au fost găsiţi. Toate informaţiile de la Karmapa, care nu fusese acolo niciodată, erau extrem de exacte. Copiii au fost testaţi în mod tradiţional, alegând dintre mai multe obiecte similare pe cele folosite de ei în viaţa trecută. Ei au mai recunoscut şi vechi prieteni din existenţa anterioară şi a fost clar că erau reîncarnarea acelor lama morţi, care promiseseră să se întoarcă. Convins pe deplin de natura omniscientă a lui Karmapa, regele a devenit discipolul său, obţinând mai întâi o viaţă bogată şi plină de sens, iar acum, după moarte, eliberarea. Regele a devenit un mare sponsor, folosindu-şi liber influenţa şi mijloacele materiale pentru a sprijini Dharma. În Orient este uşor de observat cât este de importantă această funcţie atunci când chitanţele nu sunt decontate de nici o biserică sau vreo comunitate - şi lipsa de generozitate este una dintre marile greutăţi cu care se confruntă şi munca noastră de azi, din Occident. Cei care aleg buddhismul pentru că nu există taxe obţin într-adevăr şi o binecuvântare foarte ieftină!

A doua zi, Karmapa a luat cu el în Bhutan cincizeci de lama. Era nevoie de el pentru ceremonia funerară şi pentru înscăunarea noului rege. Capul său a fost ras complet şi, ca întotdeauna când construia energii deosebite, el părea mai mare decât de obicei iar vocea lui era foarte puternică. Când a traversat curtea în drum spre jeep, energiile protectoare din jurul său formau un câmp de forţă aproape vizibil, iar când am fost atins în trecere de o cută a straielor sale, am simţit ceva ca un şoc electric.

Înainte de a pleca, Sfinţia Sa ne-a spus să rămânem la Rumtek împreună cu cei patru cei mai înalt încarnaţi, Sfinţia Sa Sharmapa şi excelenţele lor Situ, Gyaltsop şi Jamgon Kongtral Rinpoche, şi să depunem legămintele de Bodhisattva cu Shamar Rinpoche, seniorul lor. Din 1193 aceste patru venerabile încarnări au purtat energiile iluminate ale tradiţiei în anii dintre morţile şi renaşterile Karmapa succesivi, supraveghind şi maturizarea acestora. Nu se poate vorbi cu adevărat despre o creştere sau o educare, pentru că la naştere Karmapa îşi amintesc totul şi sunt total la nivelul mental al încarnărilor lor precedente.

Acum noi aveam ocazia de a ajunge să-i cunoaştem mai bine pe aceşti patru tulku,

iar ei pe aceea de a pune întrebări despre Occident. Indienii păreau să fi uitat de noi pe moment şi ne lăsau în pace. Împreună, cei patru ne-au explicat legământul de bodhisattva, aşezând engleza lor incipientă lângă cele câteva cuvinte tibetane ale noastre pentru a clarifica diferite chestiuni. Să lucrăm cu ei în marea sală a mănăstirii, înconjuraţi de sute de călugări în meditaţie, a constituit o adevărată experienţă, şi în jeep, la întoarcere, i-am simţit şezând în inimile noastre, continuând explicaţia. Era un sentiment fantastic.

În timp ce legămintele exterioare ne ajută să evităm încurcăturile şi ne eliberează astfel energiile pentru dezvoltarea spirituală, legămintele secrete sau tantrice făcute în timpul iniţierilor au efectul de a transforma lumea noastră de experienţă obişnuită în tărâmul pur al unui Buddha. Legământul de bodhisattva construieşte un pod între cele două şi ne dă puterea de a lucra în folosul tuturor fiinţelor. Efectul acţiunilor pozitive este sporit în mod nemăsurat atunci când ele sunt făcute pentru binele tuturor, iar acest legământ schimbă şi evenimentele neplăcute din purificări dureroase în părţi ale şcolarizării noastre, furnizându-ne înţelepciunea de a-i ajuta, mai târziu, pe alţii aflaţi în situaţii similare. Să-i dai durerii un sens şi să împarţi cu ceilalţi tot ce e bun - iată într-adevăr o viziune măreaţă.

Legământul de bodhisattva constă din două părţi. În cea dintâi ne concentrăm asupra atitudinii noastre mentale şi promitem ca de acum încolo să ne gândim mai mult la ceilalţi decât la noi. Aici este foarte important să nu excludem nici o fiinţă, nici măcar una, fiind invidioşi pe ea, indiferenţi faţă de ea şi în special dorindu-i răul. Învăţăm să vedem că fiinţele care fac sau spun lucruri dăunătoare se găsesc ele însele într-o stare de durere sau confuzie, că ele nu văd cu claritate şi că urmează să sufere mai târziu din cauza propriilor acţiuni. În acest mod mânia este transformată în compasiune, şi aceasta este de importanţă vitală pentru că nimic nu distruge karma noastră bună atât de repede şi eficient ca sentimentele de ură şi mânie. Dacă se întâmplă totuşi să cădem din această cea mai înaltă viziune a vacuităţii şi compasiunii şi începem să experimentăm ceea ce se întâmplă ca fiind real, fiind cuprinşi ca urmare de mânie, tot nu e totul pierdut. Trebuie atunci să purificăm mânia în cursul aceleiaşi ore, ori măcar în aceeaşi zi. Făcând asta, puterea destructivă a mâniei este dezamorsată, şi nu ne încălcăm legământul. Curând vom observa cum mânia şi agresiunea se diminuează gradat.

Cea de-a doua parte a legământului are de-a face cu viaţa noastră practică. Aici hotărâm să facem ceea ce îi conduce pe alţii şi pe noi înşine la iluminare, aşa-numitele şase acţiuni eliberatoare. Acestea sunt: 1. Generozitatea, în corp, vorbire şi conştiinţă - prin care ne deschidem spre alte fiinţe. În această stare nu ţinem pentru noi lucrurile şi experienţele plăcute ci le împărţim liber, văzându-l pe cel care dă, pe cel care primeşte şi darul ca pe nişte părţi ale aceluiaşi întreg, ale aceluiaşi vis. 2. Etica, sau modul de viaţă corect, ceea ce înseamnă a evita cele zece acţiuni dăunătoare ale corpului, vorbirii şi conştiinţei şi a te strădui să practici opusele lor. 3. Răbdarea care ne ajută să evităm acele acţiuni, vorbe şi sentimente care distrug karma bună adunată prin cele două acţiuni

precedente. Este antidotul direct al mâniei. Şi 4. Energia, care ne ajută să dezvoltăm întruna posibilităţile date, să nu fim niciodată satisfăcuţi cu rezultatele atinse ci să continuăm înaintarea către ţelul final. Utilitatea acestora patru este recunoscută şi de cei ce nu caută iluminarea, şi sunt considerate nişte bune calităţi de toată lumea.

Ultimele două acţiuni eliberatoare sunt cele care ne duc dincolo de o simplă viaţă bună, în tărâmul iluminării. Ele sunt: 5. Meditaţia, care ne dă putere şi o introspecţie spontană în natura adevărată a conştiinţei. Iar meditaţia buddhistă conduce direct la: 6. Înţelepciunea Eliberatoare, fără de care cele cinci dinainte s-ar găsi tot în lumea condiţionată. Aceasta este înţelepciunea ultimă a tuturor Buddha, realizarea adevăratei naturi a vacuităţii conştiinţei şi a tuturor fenomenelor. Dacă le vedem pe primele cinci ca pe nişte picioare puternice care ne poartă, iar înţelepciunea asemenea unor ochi limpezi care ne arată unde să mergem, vom ajunge la ţel.

Printr-o frumoasă ceremonie, în timpul căreia m-am şters din nou la ochi mai mult decât aş fi dorit, Shamar Rinpoche, emanaţia lui Amitabha, ne-a dat legămintele de bodhisattva. La început ele nu au fost uşor de respectat, de exemplu atunci când indienii ne-au expulzat încă o dată din Sikkim, şi am fost deseori nevoit să-mi îngheţ gândurile complet. Pe termen lung ele s-au dovedit însă o binecuvântare fără sfârşit, făcându-i pe toţi oamenii mânioşi, pe care obişnuiam să-i "fac praf", să-şi ducă rătăcirile în altă parte. În timp ce legămintele exterioare le faci o singură dată, cel puţin dacă nu le încalci şi nu vrei să le repari din nou, este înţelept să faci legămintele de bodhisattva cu toţi marii învăţători ai tradiţiei, şi să le faci zilnic în minte. Cea mai bună motivaţie posibilă pentru viaţa noastră este dorinţa de a ajuta toate fiinţele.

Întorşi la Sonada, am început oferirea mandalelor, cea de-a treia parte a practicilor pregătitoare. A fost o curată plăcere. În timpul acestei practici, care se repetă şi ea de 111.111 ori, se aşează şapte mici grămăjoare de orez colorat pe o farfurie de metal, imaginând în acelaşi timp oceane din cele mai preţioase lucruri ce pot apărea în mintea cuiva. Păstrând Refugiul înaintea ta, următoarea fază, a măturării grămăjoarelor în poală cu încheietura mâinii, reprezintă dăruirea tuturor acestora, fără ataşament. Apoi construieşti un nou univers compus din tot ce e frumos şi iarăşi îl oferi. Aici din nou, corpul (mişcările făcute), vorbirea (repetarea formulei oferirii) şi conştiinţa (vizualizarea interioară) lucrează împreună, iar rezultatul, departe de a fi ceva intelectual, este o îmbogăţire a întregului nostru. După o sută de asemenea oferiri scurte, se face una mai lungă în care se imaginează cele 37 de lucruri dezirabile ale universului tradiţional asiatic, şi după ce ai oferit elefanţi, dansatoare şi regate pline de plăceri, te poţi întoarce la maşini sport, solarii Silver Company, făcut dragoste, motociclete rapide sau nopţi la discotecă - la tot ce poate fi atrăgător în vieţile noastre de astăzi.

Oferirea mandalelor este cea mai scurtă dintre practici şi poate fi terminată în cam douăzeci de zile. Şi aici am făcut ultimele zece mii de repetări înaintea unei statui a lui Guru Rinpoche de la mănăstirea Bhutia Basti. Această mănăstire are o istorie de care ne aminteam adesea atunci când misionarii creştini din zonă se încălzeau prea tare şi voiau

să polemizeze cu noi. Am încercat întotdeauna să evităm această penibilă pierdere de vreme spunând că pentru noi religia este ca un medicament că singura ei menire este de a ajuta fiinţele şi că fiecare ar trebui să-şi găsească aşadar acel medicament care i se potriveşte cel mai bine şi să-i lase pe ceilalţi să şi le găsească pe ale lor. Unii dintre ei erau însă foarte insistenţi şi forţau nota, până când nu-i călcai puţin pe degetele de la picioare. În astfel de situaţii, se făcea întotdeauna o pauză lungă şi foarte plăcută în conversaţie atunci când povesteam ce se întâmplase la Darjeeling, o pildă a răului făcut tuturor atunci când forţezi oamenii în chestiuni religioase.

Mănăstirea Bhutia Basti, dedicată protectorilor buddhişti, era situată înainte pe culmea acelui deal la ale cărui poale se află acum: în spatele pieţii Chow Rastra şi a hotelului Windermere din Darjeeling, într-un loc unde Mahakala se manifestase în repetate rânduri. Pe la începutul secolului englezii au pus ca mănăstirea să fie demolată şi reconstruită acolo unde se găseşte acum. Ei îşi doreau în locul ei o biserică în zona aceea excelentă. Însă abia îşi terminaseră construcţia că aceasta s-a şi prăbuşit, în aparenţă fără motiv. Au reconstruit-o, ea s-a prăbuşit din nou şi a treia oară s-a întâmplat acelaşi lucru. Astăzi, pe acel deal, există din nou un loc al lui Mahakala, având partea stângă preluată de hinduşi şi de alte religii locale. Englezii s-au dat bătuţi şi şi-au construit biserica în josul străzii principale, acolo unde azi este un cinematograf. Nimeni n-a avut nici un folos din toată această treabă.

Karmapa a rămas mai mult timp în Bhutan. După moartea regelui au fost multe de făcut, iar el şi-a folosit şederea pentru a găsi noi încarnări şi pentru a da iniţieri în mai multe locuri. La vremea când noi tocmai terminasem oferirea mandalelor, Kalu Rinpoche şi nepoţelul său Gyaltsen s-au dus şi ei în Bhutan, după ce ne-au făcut mai întâi cinstea de a folosi orezul nostru de la oferirea mandalelor în timpul unor ceremonii mari de la templu.

Cu puţin înainte de plecare, am fost martorii uneia din acele feste pe care le poţi juca oamenilor spre binele lor. La mănăstire veniseră nişte şerpaşi semialcoolici să se plângă de ploile care întârziaseră o lună, drept care recolta lor avea de suferit. Kalu Rinpoche îi cunoştea bine. Ei erau acei comunişti de duminică ce, beţi şi gălăgioşi, mărşăluiau prin oraş la demonstraţii. Când îl vedeau pe stradă, ei părăseau procesiunea, alergau la el pentru o binecuvântare scurtă, iar apoi se întorceau în rândurile lor şi continuau să strige în toate direcţiile. Bhokar Tulku, un foarte sensibil Rinpoche încarnat provenind din triburile nomade tibetane, crescut lângă Kalu Rinpoche şi care îşi petrecea majoritatea timpului în retragere, pălea ori de câte ori era invitat de sălbaticii şerpaşi să facă pujas. Kalu Rinpoche însă nu făcea nimic pentru a-l proteja. Cu un zâmbet strâmb, el îl trimitea mereu la festivităţile lor alcoolice. Astăzi el este de neclintit ca o stâncă, este profesorul de meditaţie al retragerilor din Rumtek şi din Sonada şi, sponsorizat de Silver Company din Danemarca şi San Francisco, tocmai şi-a cumpărat pământ pentru propriul centru de retragere. În 1985 aveam să-l ducem prin centrele noastre din Europa, şi puţini au fost aceia care i-au mişcat pe oameni mai mult decât el şi Khempo-ul său. Ca

de atâtea ori, medicamentul lui Kalu Rinpoche a fost cel corect.

Aici în zona Darjeelingului, atât de departe de rădăcinile lor, şerpaşii căzuseră pradă sloganurilor politice ieftine, şi acei oameni echilibraţi pe care-i întâlnisem în Nepal erau aici de multe ori acriţi şi frustraţi. Lipsită de fundalul unei puternice culturi buddhiste, relaţia dintre religie şi alcool s-a perturbat, şi ei au luat-o puternic spre cea mai uşoară dintre cele două. Acum veniseră să-i ceară lui Kalu Rinpoche ploaie. Spunând: "Veţi căpăta ceea ce aveţi nevoie", el avea o înfăţişare neobişnuit de angelică, aşa cum arăta adesea atunci când dădea cuiva o lecţie, drept care am ţinut ochii deschişi, să vedem ce avea să urmeze. Şi chiar a urmat! În câteva ore cerul a fost acoperit de nori negri şi a început să toarne cu găleata. Totul a fost inundat şi în multe locuri marginile câmpurilor terasate au fost spălate. Oamenii au fost nevoiţi să muncească în ploaia ce se revărsa pentru a repara distrugerile, în timp ce noi încercam să ne aducem aminte cum e percepută o astfel de ploaie când eşti mahmur.

Kalu Rinpoche era un învăţător "apropiat" foarte priceput. Karmapa, de câte ori ne întâlneam, ne remonta şi ne făcea să ne simţim cei mai mari, până când obiceiurile stupide şi karme vechi ne trăgeau din nou jos din şea. El ne remonta iarăşi şi procesul continua până în ziua când atât suişurile cât şi coborâşurile au devenit manifestări la fel de palpitante ale puterii conştiinţei, până când nu ne-a mai păsat decât de munca ce aduce iluminarea durabilă. Pe de altă parte, Kalu Rinpoche, de care eram aproape pentru perioade mai lungi, devia şi el de la drum uneori pentru a ne da câte un brânci atunci când ne vedea prea mulţumiţi de noi înşine. Ne punea atunci în situaţii în care vedeam curând cât de departe am ajuns cu munca noastră cu conştiinţa. De exemplu, atunci când ne-am construit o "bună" moralitate buddhistă, un lucru pe care nu-l simţeam foarte firesc, dar pe care-l credeam necesar pentru a echilibra vieţile noastre trecute, sau dacă dobândeam idei rigide despre lucruri pe care nu le cunoşteam din propria experienţă, el era imediat lângă noi. Atunci întorcea repede spatele învăţăturii sale ortodoxe şi ne vorbea despre sfinţi bizari, ca de exemplu Drugpa Kunle. Drugpa Kunle fusese un yoghin bhutanez şi un discipol al lui Karmapa care avea o mare compasiune pentru sexul frumos şi care îi aducea pe oameni la iluminare în nişte moduri care trec cu totul dincolo de toate ideile burgheze despre moralitate. Extrase din povestea vieţii lui au apărut acum în limba engleză, şi chiar dacă stilul său de a da învăţături nu este dat ca exemplu celor care nu au atins nivelul lui, fiecare dintre acţiunile sale a adus fiinţelor iluminarea şi a zguduit oameni care până atunci se aflau în miezul gândurilor şi ideilor condiţionate. Ceea ce poate însă folosi toată lumea sunt cuvintele lui adresate lui Buddha în Jokhang, marele templu din Lhasa: "Iată-te pe tine, iluminat pentru că te-ai gândit la ceilalţi şi iată-mă pe mine, care m-am gândit doar la mine."

Kalu Rinpoche ştia şi calea prin care putea ajunge la sufletul lui Hannah şi în al meu. Noi, în special eu, suntem mereu pe culme şi găsim orice experienţe măcar interesante, dacă nu plăcute. În jurul lucrurilor dificile există întotdeauna suficient spaţiu precum şi libertatea de a le transforma într-o glumă. Hannah este atât de armonioasă

încât este de obicei rănită numai de suferinţa altora, în timp ce conştiinţa mea se bucură de toate lucrurile. Doar într-un singur domeniu eram descoperiţi în faţa unui atac: în cel al dragostei, al ataşamentului unul faţă de celălalt. Este un lucru provenit din familiile noastre. Părinţii noştri şi părinţii lor, la rândul lor, au fost şi ei foarte apropiaţi. Ei erau între fiinţele bicefale, acele cupluri reuşite în care bărbatul devine puterea şi bucuria femeii, iar femeia înţelepciunea şi deschiderea lui intuitivă, scopul care este atins în moduri atât de rapide şi directe prin meditaţiile tantrice. Asemenea părinţilor noştri, şi noi simţeam o unitate completă şi orice separare însemna pentru noi o durere. Desigur, Kalu Rinpoche o ştia, aşa că atunci când am venit fericiţi la el în aprilie şi i-am cerut binecuvântarea, aflând că era a treia aniversare a căsătoriei noastre ne-a spus cu un zâmbet: "Ce drăguţ! Acum pentru următorii trei ani, puteţi deveni călugăr şi călugăriţă. Aceasta v-ar face bine." Ne-a lovit într-adevăr în punctul cel mai slab, iar în cursul orelor ce-au urmat a trebuit să ne îngheţăm complet sentimentele pentru a evita gânduri pe care ar fi trebuit pe urmă să le purificăm.

Pentru cea de-a patra - şi ultima dintre practicile de pregătire aveam nevoie de învăţături suplimentare. Practica este formată dintr-o lungă parte introductivă compusă din înalte învăţături asupra conştiinţei, o rugăciune adresată tradiţiei şi, la urmă, dintr-o meditaţie în care primeşti, prin intermediul lui Karmapa, binecuvântarea tuturor Buddha. Cum Kalu Rinpoche era plecat în Bhutan şi n-am fi acceptat învăţăturile de la nimeni altul, a trebuit să-l aşteptăm să se întoarcă pentru a putea începe. Ca întotdeauna, însă, când îţi găseşti Refugiul în câmpul de energie al lui Karmapa, devenind astfel un canal pentru toţi Buddha, lucrurile s-au întâmplat exact aşa cum trebuia. În această perioadă, când aveam puţine de făcut, la Sonada au venit o mulţime dintre prietenii noştri. Kim Wunsch, Nick şi Eva, Ole şi Susanne, Hara, Klaus şi Rikke sunt câţiva dintre cei a căror karma s-a copt în acel moment şi care au venit să primească binecuvântarea lui Karmapa. Spre marea noastră bucurie, Kalu Rinpoche ne ceruse deja să-i învăţăm pe prietenii noştri ceea ce el ne învăţase pe noi, şi le-am mai arătat şi locurile sfinte din zonă, găsind timp chiar şi pentru o excursie la Kalimpong. Toată mănăstirea era, la întoarcerea lui Kalu Rinpoche, după câteva săptămâni, cuprinsă de veselie, iar între timp Hannah şi cu mine ne-am dat seama şi cât de mult însemna pentru noi acest bătrân războinic. L-am întâmpinat cu toţii lângă şinele trenului miniatural, şi după ce m-a binecuvântat, senzaţia dată de mâinile sale aşezate pe capul meu m-a însoţit multă vreme.

În Casa Grajdurilor noi, occidentalii, trăisem după plecarea sa în stil nepalez - zi şi noapte - şi eram bucuroşi că prietenii noştri puteau acum să înceapă o practică formală, iar noi să o continuăm pe a noastră. N-am să uit niciodată cât de fericit am fost când, la sfârşitul unei iniţieri Chenrezig, Kalu Rinpoche mi-a cerut să explic vizualizarea interioară şi întreaga practică. În aceste chestiuni trebuie să fii extrem de precis pentru că tot ce se leagă de conştiinţă este atât de important, iar eu mereu învăţ cel mai bine atunci când explic.

Deci Hannah şi cu mine am primit acum instrucţiuni privitoare la ultima parte din Ngondro, şi am putut în sfârşit să o începem. Vacanţa fusese aproape prea lungă şi, înconjuraţi de atât de mulţi prieteni din vremurile cele dure, sensibilitatea noastră proaspăt descoperită era dezgustată de obiceiurile, gândurile şi expresiile care apăreau. Ne-am dat seama că mai aveam de practicat o mulţime pentru a nu fi prinşi din nou de ele, şi am realizat cu oroare că rădăcinile lor erau, în mare măsură, exact acele sentimente pe care Kalu Rinpoche ne făcuse să le vedem ca otrăvuri mentale: mânia, lăcomia, mândria şi aşa mai departe. Această constatare ne-a făcut pe toţi cu atât mai bucuroşi să ne putem continua practica.

În timp ce ne apropiam de sfârşitul pregătirii, atmosfera din jurul Sonadei a început să se schimbe. Vedeam mai multă suferinţă decât înainte şi războiul din Pakistanul de est adusese în munţi o mulţime de refugiaţi. Din Sonada până în zona luptelor nu erau decât zece kilometri în linie dreaptă şi uneori credeam că auzim în depărtare focuri de artilerie, cu toate că era greu să le deosebeşti de frecventele tunete specifice musonilor. De câte ori călătoream la Darjeeling, drumurile erau pline de refugiaţi est-pakistanezi, în hainele lor roz de bumbac , care îngheţau în climatul străin şi care aveau ochii infectaţi, de un roşu închis. Într-o călătorie la Calcutta am văzut că fiecare dintre segmentele de conductă abandonate de ani de zile la marginea căii ferate - care la origine fuseseră destinate alimentării cu apă devenise acum "căminul" unei întregi familii de refugiaţi.

Unii prieteni de-ai noştri au încercat să acorde un ajutor voluntar, însă nu li s-a permis să o facă, iar ceea ce s-a întâmplat cu ajutoarele trimise din toată lumea a fost mai mult decât dubios. Noi ne spuneam mantrele, cu un sentiment neliniştitor că lucrurile se destramă. Peste tot erau semne că vremurile calme din Sonada se sfârşiseră şi că era o perioadă de învăţătură tradiţională care se încheiase. Devenind tot mai conştienţi de dificultatea găsirii unor condiţii exterioare armonioase pentru o practică nederanjantă, ne-am îndemnat la a folosi fiecare moment din câte ne mai rămăseseră.

Poliţia ne înştiinţase deja că vrea să ne vorbească. Oficialii din Delhi descoperiseră că ne foloseam cererile pentru viza de studii pentru a sta în zonele cu restricţie şi nu pentru a studia la câmpie, după cum le-ar fi plăcut lor. Acum aveam la dispoziţie încântătoarea alternativă: ori să părăsim munţii, ori să părăsim ţara. Am expediat o scrisoare prietenoasă, lipsită de înţeles, care, cu viteza birocraţiei de acolo, ar fi trebuit să ne furnizeze vreo câteva luni de linişte, dar acum nu a funcţionat. Deşi o mulţime dintre oficialii din Darjeeling erau buddhişti şi, ca urmare, întârziau toată această chestiune pentru noi, câţiva băieţi mari din susul scării, din delhi, puseseră ochii pe noi, şi la puţină vreme am fost din nou puşi în faţa aceloraşi posibilităţi. De această dată le-am trimis un certificat medical, ştiam însă că nu-l vor accepta nici pe acesta prea mult timp. În toiul acestei curse de încheiere a practicilor în Sonada, am fost loviţi de ceva, ca de trăznet. Un american, întrucâtva nevrotic, care-şi pusese încrederea în noi, a intrat în fugă în camera noastră şi a strigat: "Kalu Rinpoche pleacă în America. Deja se fac bagajele." Aceasta se întâmpla în toamna lui 1971, şi cu toate că ne consideram pregătiţi pentru

orice, a fost un asemenea şoc încât a trebuit să merg direct la toaletă. Putea fi adevărat? Eram cuprinşi de febră.

Era adevărat. Venise vremea aducerii în Occident a activităţii tuturor Buddha, iar învăţătura tradiţională a lui Milarepa şi a Karmapa urma să fie dată de acest bătrân Lama. El, Gyaltsen şi călugăriţa Ani Chagar tocmai auziseră de la Karmapa că paşapoartele le erau gata.

Dintre toate evenimentele acestor ultime zile cuprinse de agitaţie, unul ne-a înfăţişat cu osebire folosul adus de Dharma animalelor. Împreună cu prietenii noştri francezi, Alexis şi Antoinette, am văzut cum un câine mare şi galben a ajuns sub roţile unui jeep din Darjeeling şi a fost călcat pe la mijloc. Am fost imediat lângă el, am îngenunchiat şi, în timp ce toţi spuneau "OM AMI DEWA HRI", mi-am aşezat şiragul de meditaţie pe creştetul capului său. N-a arătat nici un semn de panică, şi-a găsit într-adevăr liniştea, iar când pe gură i-a ieşit sânge şi a murit, am ştiut că se ducea la ceva mai bun.

Ca un cadou de rămas bun pentru studenţii săi, Kalu Rinpoche a dat o iniţiere a "Vieţii lungi". Ne-a binecuvântat cu multe obiecte încărcate şi, în moduri puternice şi dibace, a îndepărtat energiile care ne-ar fi scurtat vieţile, sporindu-le în schimb pe cele care le prelungesc. În timpul procesului, spre uimirea mea, am simţit cum o porţiune din palma mea dreaptă devine fierbinte şi dureroasă, şi când m-am uitat, o cută nouă, adâncă, îmi apăruse în palmă, care altfel era marcată de numai câteva linii clare. Foarte impresionaţi, dar fără să ştim ce semnificaţie avea, am luat-o drept o acordare, pregătindu-ne să aducem Dharma în Occident.

Era mişcător să vezi cât de greu le era tibetanilor să-şi ia rămas bun de la Kalu Rinpoche. Ei se agaţă atât de mult de învăţătorii lor încât orice plecare este o adevărată amputare. Deşi este o parte importantă a învăţăturii să nu-l vezi pe Lama ca pe o persoană ci mai degrabă ca pe o oglindă înfăţişându-ne prorpria perfecţiune, ca pe o expresie a conştiinţei de Buddha, mulţi se ataşează totuşi de forma sa fizică exterioară. În timp ce prietenii noştri tibetani sufereau profund, noi, occidentalii, eram emoţionaţi peste măsură. Deci acum se va întâmpla! Kalu Rinpoche pleca în Occident şi mulţi dintre prietenii noştri vor putea să-l vadă. Fantastic!

Mulţi dintre discipolii din Sonada ai lui Kalu Rinpoche călătoreau cu el, cum ar fi Sherab Tharchen, care a plătit călătoria tuturor din contul său de cheltuieli, sau canadienii Kan şi Ingrid, care tocmai terminaseră pregătitoarele şi urmau să depună mai târziu multă muncă pentru Dharma în Canada. Ei au ajutat la înfiinţarea importantului centru tibetan din Vancouver şi au făcut unele dintre cele mai frumoase traduceri din tibetană, ei găsindu-se acum în retragere.

O altă pereche care a făcut multe pentru stabilirea Dharmei în Franţa, Dennis şi Rosemary, au plecat înainte pentru a face aranjamentele, şi astfel au făcut şi alţii care sunt activi în buddhismul tibetan astăzi. Lama Dennis are acum un centru lângă Grenoble. Deşi suntem foarte ocupaţi, îi vizităm pe aceştia şi mulţi alţi prieteni de câte

ori este posibil, şi avem o bună cooperare.

În drum spre America, Kalu Rinpoche a vizitat Israelul, pe Papa de la Roma şi apoi Parisul. În Paris a rămas trei săptămâni, şi mulţi dintre prietenii noştri l-au văzut acolo. Fratele meu a primit scrisoarea noastră la ferma sa din Suedia, a umplut o maşină cu prieteni şi a pornit drept în jos. Chiar când se gândeau că poate ar trebui să înceapă să caute adresa, au constatat că se găsesc chiar înaintea casei cu pricina. Alergând pe scări în sus, au aterizat chiar într-o iniţiere Chenrezig. Din Paris, Kalu Rinpoche a zburat în America de Nord, unde a rămas un an, cea mai mare parte a timpului în Canada. Trimis direct de Sfinţia Sa Karmapa, el a fost primul care a adus învăţăturile Vajrayana în forma lor nediluată în această parte a lumii.

Lunile din Sonada se încheiaseră şi pentru Hannah şi mine. Mesajele din Delhi au devenit tot mai ameninţătoare, şi nu era corect să obligăm poliţia să ne acopere şederea în continuare. Cum învăţasem deja să păcălim diferitele birouri, care păreau să nu ştie unul ce face celălalt, am mai coborât o dată de pe munte şi am obţinut încă două săptămâni. Era exact cât ne trebuia pentru a termina practicile. La sfârşitul celei de-a doua săptămâni, de la un alt birou, a sosit viza pentru Sikkim, şi am urcat bucuroşi până la Karmapa.

A fost minunat să ne găsim din nou alături de prietenii noştri din Rumtek. Treptat, ei au devenit cu adevărat familia noastră. Karmapa a dat iarăşi o serie de iniţieri, printre care şi câteva dintre cele mai importante ale tradiţiei, iar tibetanii au fost uimiţi de strâmbăturile mele provocate încă de puternicul influx de energie. Aşadar canalele mele interioare superioare mai trebuiau lucrate, chiar dacă tremuratul corpului aproape că dispăruse. Între iniţieri, Gelongma Palmo, impunătoarea călugăriţă englezoaică, ne-a dat învăţături privind următoarea noastră practică, meditaţia asupra celui de-al optulea Karmapa şi a câmpului său de energie.

Din nou oficialii indieni au luat-o razna, mai ales deja notoriul Mr. Das. El a considerat un afront personal faptul că îi păcăleam regulat rămânând în ţară mai mult decât ne era îngăduit, iar de această dată simţea că mersesem prea departe. Ne trimisesem cererile de prelungire cu cineva care trebuia să treacă mai întâi prin Calcutta. L-am sunat pe Mr. Das dar acesta, bineînţeles, n-a vrut să prelungească nimic şi chiar ne-a ameninţat că-şi va trimite soldaţii dacă nu părăsim imediat ţara. Am fost nemaipomenit de prietenos la telefon, făcându-mi o adevărată plăcere să-i demonstrez că nu ne mai poate face mânioşi, dar nici chiar această nouă abordare nu ne-a furnizat mai mult timp. Astfel încât am fost nevoiţi să hotărâm repede, cu ajutorul lui Karmapa, unde trebuia să mergem acum. Noi ne gândeam la Nepal şi la prietenosul nostru Lama Chechoo, Karmapa avea însă alte planuri pentru noi. “Mergeţi acasă”, ne-a spus el. “Acasă? Acasă unde?” l-am întrebat. “Acasă în Europa, desigur”, a spus Karmapa.

A fost o mare lovitură. În mintea noastră exista orice altă posibilitate. Dacă nu Nepalul, atunci poate Ceylonul sau, cu binecuvântarea lui Karmapa, poate chiar Bhutanul. Dar Europa? Nu ne puteam imagina nimic mai străin. Cuvintele lui Karmapa

au venit ca un duş rece. După primul şoc însă, ideea ne-a părut de-a dreptul fantastică. Să ni se permită să stăm pe picioarele noastre, să menţinem şi să dezvoltăm ceea ce învăţasem până atunci, era cea mai mare provocare.

Când ne-am luat rămas bun, Karmapa ne-a dăruit o minunată thanka înfăţişând formele meditative manifestând înţelepciunea, compasiunea şi puterea tuturor Buddha. El ne-a promis că vom fi însoţiţi de binecuvântarea lui şi ne-a indicat un camion care ne-a dus la drumul de Gangtok, unde deja ne aştepta un jeep. Am pornit pe drumul de întoarcere în Europa cu ultimele lui cuvinte răsunându-ne în urechi: "Noi suntem mereu împreună". Am luat-o pe şoseaua ce trece prin Darjeeling, unde am permis poliţiştilor să se reabiliteze dându-ne afară, iar de acolo ne-am dus la Delhi. După vreo două zile petrecute în casa unei bătrâne doamne bizare care nu caza decât scandinavi, a sosit o telegramă cu o sută de dolari de la părinţii noştri. cu cei cincizeci pe care îi mai aveam, trebuia să ne ajungă pentru drum, care la acea vreme costa cam şaptezeci şi cinci de dolari. L-am găsit curând pe Jacques, un francez mare şi puternic. Era proprietarul unui autobuz vechi, pe care îl ducea înapoi în Europa, şi cu toate că preţurile săriseră de curând cu o sută de dolari pentru fiecare, el ne-a luat totuşi pe Hannah şi pe mine pentru cât aveam, punând în asta şi o masă zilnică. Cum el ar fi putut umple uşor autobuzul la preţul maxim, a fost un lucru frumos din partea lui.

În acest fel am părăsit aşadar India, meditând înapoia parbrizului şi ţinându-l treaz pe Jacques, în timp ce el îşi conducea, cu mare măiestrie şi claxonând întruna, claia de cincizeci de hippies prin masele de oameni, maşini şi căruţe din India şi Pakistan. Nopţile reci din Afghanistan au fost groaznice. După doi ani, sacii noştri de dormit ieftini erau subţiri ca hârtia, şi i-am înţeles pe deplin pe anticii adoratori ai soarelui din zonă. Într-o noapte cu totul oribilă, când toate hainele noastre din bagaj erau îngrămădite peste Hannah, iar eu mă trezeam din jumătate în jumătate de oră ca să mă încălzesc mişcându-mă, tocmai când devenise deja aproape insuportabil, din deşert au apărut nişte câini enormi, mirosind a curat şi lipsiţi de paraziţi, având nişte capete mari cât ale noastre. S-au aşezat lângă noi pe ambele părţi şi au ţinut de cald corpurilor noastre slăbite de Asia, primind în schimb multe binecuvântări şi mantre Karmapa, până când primele luciri ale zilei ne-au permis să mergem mai departe. Jacques conducea fantastic, dormind numai câteva ore pe noapte, luând în schimb o mulţime de mese. Şi cu toate că autobuzul era aproape lipsit de direcţie, după cum am descoperit înlocuindu-l din când în când pe Jacques, fiecare zi ne ducea mai aproape de Europa.

La Istanbul ne-am oprit pentru vreo două zile, schimbând pasagerii şi vizitând vechile locuri, care fără droguri nu mai păreau atât de încântătoare. Cel mai rău era hotelul Gulhane, locul central de întâlnire din lumea drogurilor dintre Europa şi Asia. Nu era de glumă. Ai fi putut declara hotelul spital şi să începi imediat tratamentul. Toţi cei de acolo erau mai mult sau mai puţin bolnavi cele mai grave cazuri de hepatită strălucind în verde-auriu. Şi atmosfera mentală se schimbase. Deschiderea împărtăşită şi camaraderia de cu doi ani înainte dispăruseră. Turcii azvârleau acum oamenii în puşcărie

pentru treizeci de ani doar pentru deţinere de droguri, iar pentru un occidental era greu să supravieţuiască acolo chiar şi numai câţiva ani. Aşa că toţi erau paranoici. De curând un american care fusese prins şi care ştia că guvernul său nu avea să-l ajute, smulsese unui poliţist o mitralieră şi curăţase toată gara înainte de a fi împuşcat.

Istanbulul era pentru noi încă tot în Asia, iar Bulgaria şi Iugoslavia indefinibile, însă în Graz Europa cea frumoasă, cultivată, liberă şi multilaterală ne-a întâmpinat cu deplină putere, şi am ştiut că ajunsesem. În autobuz stabilisem o bună legătură cu Andrea, o fată tânără şi deşteaptă originară din acest oraş, iar brăţările noastre o ajutaseră să-şi revină din hepatită. Ea ne-a invitat pe Jacques, Hannah şi pe mine la apartamentul mamei ei, şi am văzut din nou cum arată un cămin european: cât de curat, cât de mare şi cu ce precizie a unghiurilor. Experienţa vitezelor de la 100 mile pe oră în sus de pe autostradă ne-a dat un sentiment de mare libertate, şi ne-a frapat faptul că taxiurile mergeau în marşarier mai repede decât merg cu faţa maşinile din India. Era minunat să simţi nelimitatele posibilităţi ale unui loc cu atâta energie brută, proaspătă, iar autostrada a reprezentat o adevărată delectare după atâta vreme petrecută în partea lentă a lumii. I-am întâlnit pe iubitorii mei părinţi, care coborâseră până la Amsterdam, am căzut unii în braţele celorlalţi cu ochii în lacrimi şi am călătorit foarte frumos în maşina lor până în Danemarca. Părinţii lui Hannah au fost şi ei foarte bucuroşi să ne revadă după atâta vreme, şi în câteva zile în jurul nostru erau prezenţi o mulţime de vechi prieteni. Repede s-a răspândit vestea că această Cale de Diamant chiar trebuie să fie ceva puternic, de vreme ce l-a putut schimba pe vechiul lor prieten Ole - un caz atât de dificil - într-un mod atât de complet. Deşi noi abia dacă observasem, nu mai eram aceiaşi oameni care plecaseră din Copenhaga cu doi ani în urmă.

Prima noastră treabă după întoarcere, am simţit noi, era să facem accesibil altora ceea ce învăţasem noi înşine şi să o predăm într-o formă care să treacă peste diferenţele culturale dintre Tibet şi Occident. Era foarte important să clarificăm oamenilor, confuzi din cauza atâtor cărţi exotice şi înşelătoare, că buddhismul tibetan nu este o chestiune de magie de diferite forme, ci mai degrabă o psihologie foarte practică şi sacră, o cale totală spre iluminare, care-i ajută pe oameni să trăiască, să moară şi să renască mai bine, să aibă vieţi cu rost şi să fie de folos celorlalţi. Materialul perfect pentru aceasta îl adusesem în cinci carneţele groase scrise de mână: preţioasele învăţături pe care ni le dăduse Kalu Rinpoche în Sonada. În ele existau multe repetări, căci el de multe ori o lua de la început când apăreau noi studenţi, dar chiar şi acesta era un bun exemplu de a nu căuta mereu cele mai noi şi mai palpitante învăţături, ci a solidifica în schimb fundaţia pentru o ulterioară practică. Era material din belşug pentru o mică broşură, aşa că ne-am retras la cabana noastră din pădurile Suediei pentru ca împreună să aşternem totul pe hârtie.

În timp ce meditam zece până la douăsprezece ore pe zi asupra celui de-al optulea Karmapa, iar în rest doar scriam şi dormeam, binecuvântarea tuturor Buddha a format în jurul casei un câmp de forţă care ţinea la distanţă toate perturbările. Când mergeam la

toaleta de afară, aflată la o distanţă de 20 de metri, am simţit cu uimire că tocmai înaintea micii cabine apărea o mare cantitate de gânduri bizare. În timp ce la întoarcere, intram din nou în câmpul energetic exact în acelaşi loc. Mintea devenea iarăşi limpede şi puteam să ne concentrăm pe deplin asupra muncii. Chiar prietenii noştri care veneau de la Copenhaga pe motociclete aşezau doar mâncarea în geam şi plecau. De la luna nouă până la luna plină am adunat materialul, iar de la luna plină până la ziua protectorului Mahakala, cu o zi înainte de luna nouă, am scris. Apoi cartea "Învăţături despre natura Conştiinţei" a fost terminată, şi ea există acum în majoritatea limbilor oocidentale, ba chiar şi în nepaleză. Şi cum noi nu o considerăm propria noastră operă ci simţim că noi suntem doar canalele pentru învăţătură, pot să-i sfătuiesc pe cei interesaţi de buddhismul tibetan să o considere o carte fundamentală. Este o bază pentru practica din centrele pe care le înfiinţăm şi poate constitui un cadru pentru învăţăturile mai extinse care se pot obţine de la lama.

Următorul lucru de care era nevoie, era să obţinem nişte bani. Graţie muncii de o viaţă a părinţilor noştri şi mai ales celor 50 de manuale de germană scrise de tata, numele nostru avea o bună rezonanţă în lumea academică daneză, aşa că am obţinut repede slujbe de profesori, la vreo şaizeci de kilometri spre vest de Copenhaga. Mergeam în fiecare dimineaţă până acolo cu maşina, prin zăpezi şi gheaţă, şi în ciuda faptului că trebuia să împing microbuzul nostru VW ca să pornească, ajunsesem întotdeauna la timp. Peste norma întreagă de profesori, mai lucram şi ca portari de noapte la o altă şcoală din Copenhaga, iar aici prietenii veneau adesea să ne dea o mână de ajutor. Având slujbe şi ziua şi noaptea, câştigam bani buni, dar aveam prea puţină vreme pentru orice altceva.

Nici o clipă n-am uitat că această perioadă petrecută în Europa urma să aibă doar o durată limitată, şi că urma să primim de la Karmapa un semn pentru a ne înştiinţa când să ne întoarcem în Orient. Într-o zi, în timp ce Hannah avea oră, m-am retras într-o mică încăpere a şcolii pentru a medita. După câteva luni de economisit bani, simţeam că din nou ceva trebuia să se întâmple, şi m-am deschis cu totul către Karmapa pentru a-mi indica direcţia. În timp ce mă găseam în această stare, uşa s-a deschis şi au intrat trei copii cu o planşă mare, albă, pe care au adus-o până lângă mine şi care avea schiţat pe ea conturul Asiei. Pe hartă nu erau marcate nici o graniţă şi nici un loc, cu excepţia unui cerc mare, haşurat, amplasat pe coasta de sud-vest a Indiei, lângă care litere mari şi stângace spuneau ANGALORE. M-a străfulgerat imediat: cuvântul putea fi citit şi ca Bangalore, şi ca Mangalore, iar între aceste două oraşe principale se întindeau taberele tibetane din sud. Aşadar acestea urmau să fie următoarea noastră ţintă. Ca o confirmare suplimentară, în dimineaţa următoare a mai sosit şi o scrisoare de la acel lama care ne vorbise despre tabere în timpul marii iniţieri Dolma din Rumtek. Ne ruga din nou să îl vizităm şi să-i aducem câteva lucruri. Aşadar semnele erau clare, şi am plecat din nou în Orient. După ce ne-am petrecut Crăciunul şi Anul Nou cu părinţii şi prietenii, ne-am împachetat lucrurile în rucsaci şi am plecat.

CAPITOLUL 11
Taberele din sud

Am luat o cursă aeriană arabă ieftină prin Siria în Bombay. Sărbătorind în loc să dormim în ultimele nopţi, nu ne-am trezit decât de câteva ori pentru a lua masa şi a vedea nisipul deşertului, dar multe n-am văzut pe drum. Nici Bombayul nu era ceva ce să te entuziasmeze prea uşor, astfel că în seara aceleiaşi zile am urcat într-un tren hârbuit spre Mysore. De acolo se ajunge în taberele tibetane cu autobuzul. Toată noaptea ne-am hurducat într-un compartiment supraaglomerat, iar a doua zi a trebuit să schimbăm de mai multe ori trenul, ceea ce nu ne-a prea permis să adormim. De asemenea, abia reuşind să strecurăm o mulţime de cadouri prin vămi fără să avem necazuri, nu voiam ca cineva să o şteargă cu ele. Când am schimbat trenul în dimineaţa următoare, am văzut însă pe o hartă că abia dacă ne îndepărtasem de Bombay. În informaţiile noastre exista o deplorabilă lacună, şi anume că în vestul ţării autobuzele, şi adesea chiar vasele cu aburi, te duc pe un drum mai scurt decât trenurile. Peisajele mereu în schimbare erau însă pur şi simplu fantastice, şi am văzut mai bine ca niciodată cât de mult este India o ţară a mai multor grupuri etnice. La fiecare oprire trenurile erau umplute de mulţimi de oameni cu aspect, vibraţie şi limbă diferite, şi doar noile mari mantre indiene, "Rupii" şi "Paisa", n-au încetat să iasă în evidenţă în fiecare limbă şi frază.

După încă o noapte şi o dimineaţă petrecute în tren, am ajuns în sfârşit în Mysore, pe şoseaua dintre Mangalore şi Bangalore. Am luat o ricşă trasă de un cal sănătos, ceva ce rar vezi în Asia, cu excepţia Afghanistanului (în Iran este cel mai rău, cu acele schelete pe trei picioare ţepene înhămate la căruţe în oraşul sfânt Mashad). Am ajuns la capătul liniei de autobuz şi, după ce stătusem în ultimele ore ale călătoriei îngrămădiţi deasupra unor portocale, ne-am înghesuit în autobuzul deja supraaglomerat. Sentimentul pe care ni-l dădea oraşul era de-a dreptul neplăcut. Ca în multe locuri prin care trecusem, şi aici se prezenta un film anti-hippie, iar indienii cred tot ceea ce văd. Trebuie să fi fost unul dintre cele mai urâte. Oamenii în mod clar nu ne agreau şi a trebuit să fiu puţin dur când ne-am făcut loc pe scaune. După ce am călătorit câteva ore de-a lungul unor alei cu pomi în floare, în dreapta au apărut primele steaguri tibetane de rugăciuni şi nu mi-am putut în nici un fel opri lacrimile care mi-au inundat ochii. Am încercat, după cum se cuvine, să le maschez prin tuse şi strănutări şi privind cu foarte mult interes pe geam, însă de fapt plângeam. Eram pur şi simplu nespus de fericit că această întreagă cultură exista încă aici şi, ca de obicei, s-a născut în mine un întreg şuvoi de promisiuni ferme de a face totul pentru ca ea să supravieţuiască.

Indienii nu voiau ca occidentalii să viziteze tabăra. Aşa că nu am coborât la intrarea principală, ci am mai mers câţiva kilometri. De acolo am coborât cu nişte tibetani pe o cărare îngustă ce ducea printre câmpuri şi pâlcuri de tufişuri şi copaci. Cu grămada de bagaje în spatele nostru, aceasta a constituit pe lângă o binevenită scurtătură

către cea de-a patra tabără - principala noastră ţintă - şi un mijloc de a evita întrebările oficialilor indieni de la poarta principală. Deşi nouă nu ne puteau face nimic, pentru ei era binevenită orice situaţie care le crea posibilitatea de a face presiuni asupra tibetanilor.

Era la începutul lui februarie şi festivităţile din preajma Anului Nou tibetan erau încă în desfăşurare. Zona se găseşte la o altitudine de aproximativ 1000 m. Aşadar nopţile aveau încă o răcoare plăcută, în timp ce zilele nu te ardeau de tot. Cărarea îşi făcea loc prin câmpuri dese de porumb şi am putut observa că tibetanii, a căror tenacitate o cunoşteam, ar fi fost în stare să trăiască bine şi aici, doar să fie lăsaţi în pace. Tabăra numărul 4 era uşor de găsit, şi de asemenea şi casa numărul 2, o simplă cocioabă din nuiele cu podeaua din pământ, a cărei jumătate stângă Ayang Rinpoche o împărţea cu cei trei fraţi ai săi. Ca de obicei, sistemul de avertizare timpurie al tibetanilor funcţionase bine şi am fost înconjuraţi de un grup de copii care se purtau incredibil de frumos şi care ne-au condus la casa numărul 8, unde totul era pregătit pentru primirea noastră. În timp ce un şuvoi de delicatese, majoritatea comestibile pentru un european, sosea pe nişte farfurii mici, am stabilit un bun contact. Lama care urma să ne dea învăţătura pe care o doream era plecat pentru câteva săptămâni, însă telegrama noastră fusese trimisă în urma lui. Urma să se înapoieze în vreo două zile, iar până atunci puteam sta cu cei trei fraţi ai săi, care trebuiau să sosească în câteva ore. Această întârziere forţată ne-a permis să ne împrietenim cu gazdele noastre, să ne reîmprospătăm tibetana ruginită şi să ne bucurăm de altarul care acoperea aproape un perete întreg. Deşi nu era chiar tradiţia noastră, era plăcut să fim înconjuraţi din nou de statui reprezentând Buddha şi de thankas, să ne găsim într-o lume în care lucrurile sunt înţelese ca mijloace de iluminare.

După o zi petrecută cu aranjarea darurilor aduse prin contrabandă şi arătând gazdelor cum funcţionează banda adezivă şi maşina de scris, lama s-a întors. Practica lui principală este pho-wa, transferul de conştiinţă, iar noi urma să fim primii occidentali care învaţă această meditaţie, care astăzi este dată în forme diferite de mulţi lama ai vechilor şcoli. Dacă-ţi aminteşti că toate sunt binecuvântate de Karmapa, practica este în realitate aceeaşi, cu toate că vizualizările şi rugăciunile pot să difere. Mai ales după terminarea preliminariilor, ea merită învăţată.

Tabăra din Mundgod, următoarea pe care am vizitat-o, a fost o experienţă măreaţă. Indienii o ţineau închisă în mod expres pentru occidentali, deşi nimeni nu ştia de ce. Poate comandantul local avea ceva de ascuns. Am luat autobuzul rapid de noapte până cu o staţie înainte de oraşul Hubli şi am ajuns la intrarea în tabără cu un camion matinal, înainte ca oamenii poliţiei să se trezească. Am trecut pe jos, necontrolaţi, printre posturile lor, şi de pe o înălţime din apropierea unui magazin cooperatist am numărat douăsprezece sate. Înconjurate de ogoare, ele erau răspândite pe suprafaţa vastă, uşor deluroasă, a unei jungle recent defrişate, şi locul ne făcea să ne simţim cumva neobişnuit. Era într-adevăr ceva ieşit din comun. Nu erau numai steagurile fluturânde şi stupa recent construite în mai multe locuri, care ne erau desigur plăcute privirii.

Sentimentul întregii zone avea ceva cu adevărat unic.

Treptat, ne-am dat seama ce ne impresionase atât de mult la această tabără. Ajunsesem într-o întreagă lume. Aici, în Mundgod, trăia o bucăţică autentică de Tibet, un lucru complet, pe care altfel îl ştiam numai din văile din interiorul Bhutanului. Deşi clima şi împrejurimile nu puteau fi mai opuse celor din arctica Asia Centrală, câmpul de forţă al vechii culturi tibetane funcţiona din plin. Acum urma să ne pierdem în această tabără pentru şase săptămâni, devenind una cu oamenii de acolo, şi să găsim drumul de întoarcere către un stil de viaţă care, la nivele profunde ale conştiinţei, ne era atât de bine cunoscut. Ceea ce am experimentat în această perioadă a lăsat o impresie durabilă în concepţia noastră, atât situaţiile nude în care-i vedeam pe oameni cât şi splendida cooperare a tuturor. Am înţeles, în străfulgerări, cum de a putut supravieţui atâtor lucruri umanitatea cea vulnerabilă, timp de atâtea milenii.

Una din experienţele datând de atunci ne-a clarificat mult înţelesul şi efectul transmisiei. În timpul unei iniţieri Amitabha, într-o pătură a fost adus un bolnav de tuberculoză. Nu cântărea mai mult de patruzeci de kilograme. Ne-am retras de pe covorul pentru oaspeţi până în colţ, cu ceilalţi oameni, lăsându-l pe bolnav să stea pe suprafaţa mai moale din faţă. Doar o minune îl mai ţinea în viaţă, era numai piele şi os. Tuşea des flegmă şi sânge într-o cană, pe care am avut grijă să o acoperim cu o hârtie pentru a reduce numărul de microbi purtaţi de hoardele de muşte spre copiii ce se jucau. În timp ce zăcea înaintea noastră şi primea binecuvântarea obiectelor rituale încărcate, în expresia ochilor lui a avut loc o schimbare clară. În fiecare minut ce trecea ei radiau tot mai puternic din interior, în timp ce trăsăturile "dureroase" ale chipului său se relaxau treptat. La sfârşit era evident că intrase într-o stare de unde, cu o bucurie mereu crescândă, el vedea esenţa pură a tot ce era în jur. Lumea lui devenise câmpul de Buddha al Marii Bucurii.

La două ore după iniţiere, a putut să plece către acel tărâm mental pe care-l aşteptase atât de mult, putea să-şi părăsească corpul distrus îndreptându-se spre marea libertate. Acum avea în mână biletul de călătorie. Doctorii îl declaraseră pe lista celor morţi cu un an înainte. Am ajuns, în aceste ultime ore ale sale, apropiaţi cu el şi uneori i-am mai simţit de atunci prezenţa, aşa cum se întâmplă şi cu mama lui Hannah şi cu tatăl meu, pe care Karmapa i-a dus, la moartea lor, la nivele de supremă bucurie.

Cu oamenii din Mundgod treaba era mai puţin distractivă decât cu majoritatea tibetanilor din centru şi din vest. Aveau mai puţine jocuri culturale şi au văzut repede inutilitatea în a le juca cu noi. Cei mai mulţi erau dotaţi cu acele bune maniere relaxate care semnifică maturitatea interioară, şi nu erau satisfăcuţi cu ceea ce atinseseră: la răsăritul şi la apusul soarelui auzeai în toată tabăra recitarea textelor, sunetul ascuţit al clopoţeilor precum şi cel al tobelor de mână. Căsuţele lor erau din ciment sau din ramuri, supraaglomerate, dar deşi sufereau foarte mult din cauza căldurii, iar cei mai mulţi aveau TBC şi dizenterie, cu toţii erau bine dispuşi, semn al libertăţii lor interioare. Majoritatea proveneau din vestul ţării. Ei nu erau acei războinici Khampa, tari la oase, care îi

aduseseră din Tibet pe cei mai mari lama în 1959, ci nişte nomazi paşnici care rămăseseră sub China Roşie opt ani în plus. Când revoluţia culturală a tăiat tot ce mai rămăsese din libertatea lor, distrugându-le până şi locurile de meditaţie, a fost şi pentru ei mai mult decât puteau suporta. Părăsindu-şi miile de oi şi toate bogăţiile, vreo opt mii dintre ei au fugit, prin Ladakh, în India. Sub presiunea chineză, indienii i-au transportat în trenuri de marfă până în junglele din sud, unde rugurile funerare au ars întruna luni în şir. Mai bine de 30 la sută din ei nu s-au putut obişnui cu clima şi cu bolile străine. Supravieţuitorii îşi dezvoltaseră acum priceperea în agricultură şi le dădeau deja lecţii localnicilor. Aproape toţi indienii care locuiseră dinainte în această zonă căpătaseră acum slujbe bune datorită oamenilor plini de resurse veniţi din nord.

La început una dintre cele mai mari probleme au constituit-o turmele de elefanţi, care au şi omorât câţiva coloniști. Lor jungla le plăcea aşa cum era. Plimbându-se prin împrejurimi, oamenii mai indicau încă din loc în loc, spunând: "Aici a fost omorât Tashi, aici Dolma a fost urmărită"; însă pe urmă i-au cerut lui Karmapa să aşeze o energie protectoare în jurul aşezării, şi după aceasta animalele nu s-au mai întors. Tocmai auzisem ceva similar despre aşezarea Bylakuppe, care era deranjată puternic de elefanţi până când a fost, într-o zi, vizitată de Sfinţia Sa Dalai Lama: şi aici, din acel moment, elefanţii au plecat.

Era o întreagă lume în sine, dar nu urma să rămână astfel prea multă vreme. Existau două semne primejdioase, pe care le cunoşteam din multe alte locuri ale lumii, primele pieze rele ale descompunerii şi golirii pe dinăuntru a unei culturi: prin preajmă erau puţini oameni tineri, cei mai mulţi plecaseră la oraş, şi se instala energia electrică. Stâlpii erau deja ridicaţi, se trăseseră primele linii, şi calea era deja deschisă pentru gălăgia distractivă şi lipsită de sens a radioului şi pentru orele somnoroase de dimineaţă. Tibetanii nu păreau să observe pericolul ce pândea stilul lor de viaţă încă intact. Le-am spus să fie atenţi la el, poate fără să fim totuşi destul de convingători. Ca practicant tantric, te bazezi pe abilitatea de a transforma şi asimila lucrurile, în loc de a le evita. Nimic nu cere însă mai multă maturitate spirituală şi perseverenţă decât această abordare; este o cale super-rapidă, însă periculoasă. Următorii ani ne vor arăta dacă le-a reuşit.

Ca şi mai devreme cu câteva luni în Danemarca, atunci când au sosit semnele ce ne îndemnau să vizităm taberele din sud, într-o zi am ştiut că era acum timpul să le părăsim. Din nou l-am simţit pe Karmapa chemându-ne, dar am ştiut şi că voia să trecem mai întâi prin Nepal, pe la Chechoo Rinpoche. Aşa că ne-am luat un călduros rămas bun de la prietenii noştri din Mundgod, cu care ne uneau universuri întregi de experienţe, şi ne-am luat din nou picioarele la spinare. Când am ieşit pe poartă, după şase săptămâni petrecute în tabere, poliţiştii indieni s-au holbat la noi de parcă am fi căzut din cer.

CAPITOLUL 12
Viaţa - un vis

Kathmandu era acelaşi ca întotdeauna . Ceţile reci ale iernii dispăruseră, iar noi am fost primiţi cu bucurie de vechii prieteni, care tocmai întâmpinau minunata primăvară din valea Kathmandu. Cei mai mulţi locuiau acum în jurul şi în apropierea marii stupa Bodhnath şi ne-au găsit şi nouă la repezeală o cameră acolo, cu vedere chiar spre impresionanta clădire. În timpul şederii în taberele din sud, am fost cuprinşi de sentimentul clar de a-l întreba pe Chechoo Rinpoche despre meditaţia visului, astfel că aveam iarăşi la dispoziţie nişte zile plăcute în Kathmandu, în aşteptarea întoarcerii primului nostru învăţător.

În timpul acestor zile de pregătire pentru următoarea meditaţie de mare importanţă, pho-wa deja învăţată ne-a adus mari foloase. Reuşisem într-un timp scurt să atragem atenţia haitelor de câini pe jumătate morţi de foame din jurul stupei. Ei se aruncau pe absolut orice putea servi ca hrană, inclusiv excrementele copiilor, astfel încât cojile de caşcaval şi bucăţelele de pâine uscată aruncate de la geamul nostru erau deosebit de populare. Ce credeau despre mantrele pe care le dădeam odată cu mâncarea n-am aflat niciodată, se pare însă că observaseră de unde veneau aceste daruri. Într-o seară ne-am întors din oraş foarte târziu. Când am început să traversăm zona pustie dintre stupe şi casa noastră, ca la un semnal, din toate părţile, hoarde de câini s-au revărsat spre noi. Într-o clipă ne-am trezit înconjuraţi de zeci de câini flămânzi lătrând, şi părea că o încurcasem. Erau cu toţii bolnavi şi o muşcătură a unuia dintre aceste animale ar fi fost otravă curată. Am împins-o pe Hannah lângă peretele stupei şi i-am spus să fie pregătită să sară repede la uşa cea mai apropiată în timp ce eu îi ţineam pe câini ocupaţi. Apoi situaţia dificilă a dispărut brusc, de la sine. Cu un sentiment de uşurare, mi-am dat seama că ei nu vroiau să ne atace, ci că de fapt veniseră să ne spună “mulţumesc”. Lătratul sălbatic, care era tot ce puteau ei să emită, însemna ceva de genul “mulţumim pentru mâncare”. Am fost mişcaţi profund şi am formulat dorinţe puternice pentru a putea face mai mult pentru aceste biete animale. Ocazia s-a ivit foarte curând. Nişte oameni, poate turişti, s-au plâns de câini sălbatici şi adesea atinşi de rabie din jurul Bothnathului, drept care într-o zi a apărut un grup de poliţişti. Dintr-un sac au împrăştiat o grămadă de mâncare cenuşie otrăvită pentru câini, omorându-i lent şi cu mari dureri. Deşi tibetanii au încercat să ascundă în casele lor toţi câinii pe care i-au putut, au reuşit să protejeze doar o mică parte. Ne-am întors de la Kathmandu după-amiaza, când poliţia deja plecase. Rezultatul muncii ei însă era uşor de văzut. În jurul stupei zăceau zeci de câini muribunzi, gâfâind din lipsă de aer. Trimiţând-o pe Hannah după nişte apă, care să le aline setea, am curăţat între timp canalele energetice superioare ale animalelor muribunde cu ajutorul relicvelor de la Karmapa, aducându-i aproape pe toţi la o moarte uşoară. Camionul care a venit să ridice cadavrele a fost nevoit să aştepte până când am terminat, în timp ce tibetanii se bucurau de ceea ce făceam.

La acea vreme era o glumă la ordinea zilei faptul că noi vom dobândi mulţi discipoli cu voci dure şi nasuri lungi, încarnări ale câinilor care muriseră într-un loc atât

de sfânt şi ajutaţi de noi.

În sfârşit, lama Chechoo s-a întors. Revederea a fost minunată şi el a dorit să afle multe detalii în legătură cu ceea ce noi făcusem până atunci. Când i-am cerut meditaţia visului, a continuat să privească în jos, ca şi cum ar mai fi aşteptat un semn. Cum acesta a părut să fie satisfăcător, ne-a privit iute, într-un fel pe care nu-l vom uita niciodată, şi a spus: "Bine, am să vă dau Milam, meditaţia pentru realizarea conştiinţei în starea de vis."

Şi chiar din momentul în care ne-a privit, totul a devenit un vis, şi astfel am rămas în tot timpul celor şase săptămâni petrecute cu el. Meditaţia visului produce o stare de conştiinţă în care "observatorul" este prezent, fie că suntem treji sau dormim, şi în această condiţie conştiinţa învaţă să-şi recunoască proiecţiile şi să le influenţeze în mod conştient. Îţi dai seama în acelaşi timp că aşa-numita noastră stare de trezire este de fapt asemenea visului, că lumea conştiinţei noastre cotidiene normale nu este altceva decât un set de proiecţii împărtăşite cu alţii. Când această experienţă se înrădăcinează în conştiinţă, sentimentele perturbatoare provenite din credinţa că "lucrurile sunt reale" se topesc de la sine şi în conştiinţă apare o mare deschidere, un mare spaţiu liber.

Aşadar, timp de şase săptămâni, am stat în magazia prăfuită aflată sub Lama Chechoo, visând tot timpul, treji sau adormiţi, simţindu-i constant puterea. De nenumărate ori pe zi la uşa noastră venea un şobolan cu un nas din cale afară de lung. Cerceta totul, se plimba cu pasul lui tăcut până la mâncarea aşezată pentru el, o lua şi ieşea din nou. Cu excepţia şobolanului, nu am avut vizitatori din afară, şi această retragere a avut efecte profunde. Meditaţia este şi astăzi vie în noi şi lumea este un vis deschis, plin de bucurii. De atunci nimic nu a mai fost "mărginit" sau "plicticos".

Apoi practica s-a încheiat. Lama Chechoo s-a manifestat din nou în forma sa obişnuită. "Văzuse" că a sosit din nou vremea să ne ducem la Karmapa. Pentru a ajunge mai repede, şi pentru că nu costa decât nouă dolari, am luat avionul spre Biratnagar, în estul extrem al Nepalului. Chechoo Rinpoche însuşi ne-a condus cu maşina la aeroport, iar două zile mai târziu eram deja în Sonada, unde se ştia exact data întoarcerii lui Karmapa în Sikkim. Din nou fusese extrem de punctual: urma să sosească chiar a doua zi.

Sonada era umbrită de un nor negru. Puteai să vezi cum mănăstirea suferă când lama lipseşte. Kalu Rinpoche întârziase deja în Canada mai bine de un an, ocupat acolo cu Dharma aflată la începuturi, iar călugării, călugăriţele şi laicii îl aşteptau într-o stare de dureroasă retragere prelungită. Acesta este un factor de care ar trebui să ţinem seama astăzi, atunci când invităm lama în Occident; oamenii din ţările lor de baştină sunt mai apropiaţi de ei decât de propriile familii şi suferă teribil atunci când ei pleacă. Acesta este un motiv în plus pentru a folosi timpul unui învăţător cât mai bine cu putinţă.

Sincronizarea a fost bună şi nu ne aflam de prea multă vreme la podul Tista, absorbind din nou multiplele lumi care se întâlneau acolo, când au apărut maşinile lui Karmapa. El a zâmbit, a arătat spre buzunarul interior al jachetei mele militare, unde se

afla o scrisoare adresată lui de care uitasem cu desăvârşire, ne-a binecuvântat până când am văzut lumină şi inimile ni s-au deschis, după care ne-am urcat fericiţi într-unul din camioane. Meditând sub un cer albastru plin de frumuseţe, am intrat împreună cu el în Sikkim.

Următoarele zile la Rumtek au fost deosebite, iar noi am fost mereu foarte atenţi. Karmapa ne dădea voie să privim peste umărul lui ca niciodată până atunci, arătându-ne întruna lucruri pe care nu aveam să le înţelegem pe deplin până când nu vom fi devenit şi noi responsabili de cei din jurul nostru. A făcut în aşa fel încât să fim prezenţi atunci când dădea sfaturi privind conducerea centrelor şi a retragerilor, când explica ce practici voia el să se facă şi în ce fel. Adesea ne întreba ce credeam despre acele lucruri, cum am face noi aşa ceva în Occident, şi mereu asculta ideile noastre, însă nu spunea nici "da", nici "nu". Cu siguranţă următoarea noastră meditaţie, sau vis, urma să ne ofere soluţia potrivită.

Într-o zi, când probabil că toate semnele erau favorabile şi înainte ca indienii să-şi înceapă amenințările, ne-a chemat la el, ne-a dat, nouă şi prietenei noastre Kim Wunsch daruri purtătoare de noroc şi ne-a spus că avem binecuvântarea sa - fiind cei dintâi occidentali care o primesc - de a înfiinţa centre, şi că eu, după prima etapă a muncii, în Danemarca, voi da învăţături în Europa şi pretutindeni. Ne-a promis să ne ghideze, să lase ca transmisia şi binecuvântarea să acţioneze mereu prin noi şi, pe jumătate şocaţi dar cu o izbucnire de energie care este şi astăzi în creştere, ne-a trimis înapoi în Europa, pentru a desfăşura munca acestei vieţi.

Aşadar asta a fost. În febra începutului, am început să pricepem că acum într-adevăr sosise timpul pentru muncă: să aducem onoare învăţătorilor şi tradiţiei Kagyu, şi să ducem şi altora binecuvântarea lor. Uluiţi şi plini de profundă recunoştinţă, am remarcat numeroasele evenimente de bun augur, care s-au adunat în cele trei săptămâni până când am putut să urcăm în avionul nostru din Bombay (la care se obţineau atât de greu bilete), prevestitori ai succesului plini de înţelesuri, sesizate atunci şi mai târziu. În Bodh Gaya, când ne luam un grăbit rămas bun de la marea statuie de aur a lui Buddha din stupa, am văzut-o amândoi prinzând viaţă şi practic zâmbindu-ne. Cu totul năuciţi şi ieşind grăbiţi, cu spatele din încăpere, pentru a ne prinde ricşele înainte ca ele să dispară cu lucrurile noastre, singurul gând pe care l-am avut amândoi a fost: "Dar să ştii că are umor!" Ce altceva mai puteam gândi sau spune?

Viziunea a declanşat o foarte puternică purificare şi pe tot drumul până la Bylakuppe, precum şi cât am stat acolo, mi-a fost rău ca de puţine ori până atunci, şi eram copleşiţi de dureri. Capul şi gâtul păreau mereu gata să-mi explodeze. Ajungând cu trenurile confortabile de pe ruta Calcutta-Madras-Mysore - erau până şi scaune suficiente pentru toată lumea - am ajuns tocmai la timp pentru a participa la turnarea cimentului la pardoseala primei clădiri a mănăstirii Kagyupa, amplasată pe un deal cu o privelişte frumoasă. Deşi mă clătinam ameţit de febră, am simţit că era cumva important să fac acum, în Orient, ceva ce voi face mai târziu în Occident, şi să ştiu că durerea nu este un

obstacol. Întorcându-ne la Bombay cu trenurile locale, am întâlnit-o pe Sylvia, o tânără şi drăguţă englezoaică. Ea bătuse India în lung şi în lat căutându-şi o conexiune karmică, pe care o găsise acum, la întoarcere, în clădirea aeroportului. Şi-a schimbat biletele pentru Copenhaga şi am petrecut împreună în Egipt, în carantină, două zile interesante.

Într-o seară rece, senină de octombrie, am aterizat în frumosul oraş Copenhaga.

CAPITOLUL 13
Începe munca

Iubiţii noştri părinţi ne aşteptau la aeroport, bucuroşi că de data aceasta nu stătusem cu anii, iar în jurul lor era adunat un grup numeros format din vechii noştri prieteni. Mulţi dintre ei ieşiseră din lumea drogurilor în acelaşi timp cu noi şi seminţele buddhiste pe care le sădisem în cele câteva momente libere din ultima noastră şedere crescuseră frumos. Graţie unei puternice karme bune ei, şi mai târziu atâţia alţi prieteni de pretutindeni, erau gata să treacă la treabă. Erau doritori să pună la dispoziţie timpul, banii şi energia necesare pentru a oferi altora libertatea care se deschidea acum şi să dea un sens propriei vieţi. Munca noastră în Occident a început astfel cu cel mai bun capital posibil: un grup pitoresc şi bine închegat de oameni devotaţi şi cu experienţă.

Chiar din seara următoare, într-un grup format din aceşti prieteni, binecuvântarea lui Karmapa s-a redeşteptat. Transmisia tradiţiei Kagyu a sosit cu deplină forţă şi am înţeles ultimele cuvinte pe care ni le adresase Karmapa: “Acum sunt cu voi tot timpul, peste tot”. În acea seară frumoasă de toamnă, pe un deal al unei insule daneze, între câmpuri proaspăt recoltate şi însoţit de culorile apusului de pe plajă, am dat Refugiul. Pentru prima oară în această viaţă am oferit această conexiune cu Karmapa şi cu energiile iluminate ale tradiţiei. Fără să blochez fluxul de putere, mi-am auzit vocea şi m-am văzut binecuvântându-i pe cei prezenţi cu relicvele lui. Ceva mult mai puternic decât orice “eu” se dezvăluia pe sine, şi era o bucurie fără limite. Nimic nu putea fi mai bogat sau mai frumos decât această energie limpede care ştia exact ce are de făcut.

A doua zi, la jumătatea drumului spre Copenhaga, am ţinut o conferinţă la un seminar religios, prin aranjamentul făcut de nişte prieteni. Nu mai ţinusem până atunci nici un discurs şi Hannah, alunecând într-o parte şi în alta la curbe în vechiul nostru microbuz VW, a ales o mână de imagini pline de culoare din multitudinea ce ne stătea la dispoziţie, pe care ea le găsea utile în explicarea Dharmei. Deşi alcătuită ca de obicei, în ultima clipă, este o selecţie pe care am folosit-o mereu de atunci, cu puţine modificări. Cu un zâmbet strâmb adresat lui Karmapa - pe asta cum o mai scoţi la capăt? - am păşit în sală. Abia am început însă să vorbesc când s-a întâmplat acelaşi lucru ca în ziua precedentă. Conexiunea era prezentă, energia se revărsa şi am simţit-o, cu o bucurie intensă, atingându-i şi impresionându-i pe ascultători. Era un lucru minunat să ne întâlnim şi să creştem împreună, să ne amestecăm conştiinţele şi să ne inspirăm tot mai

mult unii pe ceilalţi.

A fost prima dintre nenumăratele mele conferinţe despre buddhismul tibetan, ţinute în întreaga lume. Şi indiferent cât de obosit aş fi, binecuvântarea funcţionează întotdeauna. Tot în această perioadă a căpătat formă meditaţia de Refugiu tipărită în această carte. Am dat-o prietenilor noştri ca pe un prim pas pe cale, recomandând 11.111 repetări în poziţie aşezată. În acest mod este activată binecuvântarea tradiţiei, şi aceasta produce un sentiment plăcut în continuă creştere, ceea ce reprezintă o dovadă foarte convingătoare a faptului că totul nu este numai o chestiune intelectuală. În plus, sunt construite concentrarea şi rezistenţa necesară, ceea ce ne pregăteşte pentru practici ulterioare. Şi ce e mai important, repetarea constantă permite conştiinţei să experimenteze ceea ce se află dincolo de şabloanele normale ale obişnuinţelor. Ne dăm tot mai profund seama cât de total şi absolut fantastic este faptul că, dincolo de impermanenţă şi schimbare, există într-adevăr un Refugiu, ceva fundamental adevărat, care nu poate fi pierdut niciodată.

Astfel, în toamna lui 1972, binecuvântarea şi metodele se împletiseră deja pentru a face utile în Occident cele mai înalte învăţături psihologice: Calea de Diamant. Conduşi de energia lui Karmapa şi în cooperare cu minunaţi învăţători tibetani rezidenţi în Franţa, Anglia, America şi în alte părţi - în special cu foarte amabilul Tarab Rinpoche - a devenit sarcina noastră să călătorim aproape tot timpul, pentru Sfinţia Sa. Hannah a devenit un ajutor şi principalul traducător pentru mulţi Rinpoche care ne vizitau, iar eu am vorbit serile, am dat învăţături despre meditaţie şi am condus noaptea mai departe, vizitând noi oraşe aproape în fiecare zi în ultimii treisprezece ani.* Zilele şi nopţile ne sunt pline, înfiinţând zeci de centre şi grupuri, împreună cu prietenii, între Dublin şi Cracovia, Oslo şi Cipru, în Mexic, în SUA, Africa de Sud şi Asia de răsărit. Nici o bucurie n-o poate întrece pe aceea de a câştiga nenumăraţi prieteni, de a împărtăşi dezvăluirea înmugurindă a posibilităţilor lor nelimitate, de a-i vizita peste tot şi de a duce sute dintre ei la lama şi locuri sfinte din Orient. Şi munca se dezvoltă întruna.

Într-o zi vom recunoaşte cu toţii spaţiul clar şi nelimitat al conştiinţei şi vom experimenta neînfricarea, bucuria spontană şi compasiunea activă a tuturor Buddha. Tot ce e mic, limitat şi blocat se va prăbuşi, şi noi vom realiza propria perfecţiune atemporală. Centrele şi învăţătorii se găsesc deja chiar aici, în Occident. Marii lama ca Sfinţiile Lor Karmapa şi Shamarpa, ca şi alţi Înalt Încarnaţi, vin mereu să ne viziteze şi, după 1300 de ani, se împlineşte acum marea profeţie a lui Guru Rinpoche:

"Când boul de foc va merge pe roţi (trenurile) iar pasărea de fier va zbura peste tot (avioanele), Dharma mea va sosi pe pământul oamenilor albi."

Buddha de pe Acoperişul Lumii sunt deja printre noi.

TASHI SHO

Să fie cu noroc!

———-

* Cartea a apărut în 1979, fiind reeditată în limba engleză în 1985.

Epilog

Nouă ani mai târziu, când binecuvântarea sa se stabilise deja în nenumărate centre din toată lumea, Sfinţia Sa Karmapa a înfăţişat numeroasele miracole ale trecerii sale de la o încarnare la următoarea.

Ceea ce urmează este un scurt interviu acordat unui ziar german la întoarcerea în Europa, venind de la Rumtek. Surprinde multe din detaliile şi atmosfera acestui eveniment şi oferă întrucâtva înţelegerea puterii nelimitate şi a compasiunii pe care am avut privilegiul de a le experimenta cu cea de-a XVI-a încarnare.

Transformarea energiilor interioare
Interviu cu Ole Nydahl
luat de Sybille Greiling de la Esothera, tradus de Gunter Schon

Sybille Greilling: Figura spirituală centrală din viaţa dvs., al XVI-lea Gyalwa Karmapa, a murit în noiembrie trecut, la 58 de ani, de insuficienţă cardiacă, într-un spital din Chicago. Există vreo altă explicaţie pentru moartea sa prematură, în afara unei pure slăbiciuni organice?

Ole Nydahl: Da, există mai multe motive. Din punct de vedere tehnic, era momentul potrivit. Mai întâi, Karmapa, ca toţi marii Bodhisattva (fiinţe care lucrează numai spre binele celorlalţi), şi-a folosit corpul pentru a îndepărta cât mai multe energii negative din lume. Există meditaţii în care îţi vizualizezi propriul corp ca pe un întreg univers şi apoi absorbi lucrurile negative, care ar atinge altfel alte fiinţe în forma unor dificultăţi, boli etc. De fapt, Karmapa a murit ca rezultat a mai multor boli mortale în acelaşi timp. Era plin cu cancer şi avea insuficienţă hepatică şi renală; astfel existau la el multe lucruri care pot cauza moartea. Să moară în acel moment şi în acel loc a fost alegerea lui liberă. Pentru că vorbim de asta, cu un an şi jumătate înainte ne spusese deja, lui Hannah şi mie, să venim la el în data de 1 al acelui noiembrie şi că-i putem aduce şi pe prietenii noştri. Amândoi am avut atunci sentimentul că ne cheamă pentru a-şi lua rămas bun.

S.G.: Şi nu a avut puterea de a-şi elibera corpul de această boală?

Ole: El nu gândea în acest fel. De ce? El nu este singur: are patru tineri încarnaţi (aşa numiţii "tulku"), care se alternează cu el din 1193, iar ei au acum în jur de treizeci de ani. Astfel, când el se va întoarce ca un tânăr de 20 de ani să preia conducerea tradiţiei, ei vor avea 50. Dacă ar fi murit în timpul evadării din Tibet, cea mai mare parte a buddhismului tibetan n-ar mai fi existat astăzi; sutele noastre de centre din toată lumea n-ar fi acum deloc. Dacă ar fi murit 20 de ani mai târziu, instructorii lui ar fi avut, la întoarcerea sa, 70 de ani. De aceea, deşi suferim cu toţii foarte mult din cauza morţii sale - eram ataşaţi toţi de corpul său mare, cald şi plin de umor - din punct de vedere tehnic era momentul absolut potrivit pentru transfer. Până şi faptul că a murit în Chicago are

mult înţeles. Chicago deţine cel mai mare abator din lume, şi în Chicago am văzut mai multe fiinţe nefericite decât oriunde altundeva în SUA.

S.G.: Prin faptul că a murit, el a ajutat deci, în acelaşi timp, un anume număr de alte fiinţe?

Ole: Cel puţin a absorbit multă energie negativă de la oameni. Înainte am experimentat adesea cum făcea el asta; de asemenea, sunt destul de sigur - şi marii lama sunt de acord în această privinţă - că în viitor vor exista mari progrese în tratamentul bolilor care i-au cauzat moartea: cancerul etc. Vor apărea curând puncte de răscruce (un an mai târziu o conferinţă ştiinţifică desfăşurată la Zion, la sud de Chicago, a marcat un mare progres în tratamentul cancerului, la ceea ce se numeşte nivelul "molecular").

S.G.: Aţi fost prezent la riturile funerare. Ce s-a întâmplat acolo?

Ole: S-au întâmplat multe. Hannah şi cu mine am fost primii lui studenţi occidentali, şi din 1969 am văzut adesea cum se putea el juca cu aşa-numitele legi ale naturii. Dar ceea ce am experimentat de această dată, după ce el şi-a părăsit corpul, a fost însă dincolo de tot ce văzusem până atunci. După moartea sa, survenită în noaptea de 5 noiembrie 1981, el a rămas în meditaţie timp de cinci zile consecutive, fără ca trupul său să se răcească sau să se rigidizeze.

S.G.: Însă clinic el era deja mort?

Ole: Da, corpul său a rămas cald fără vreo activitate în creier sau în inimă, şi mai ales inima lui radia multă căldură. Medicii au confirmat aceasta în repetate rânduri. Şi pentru aceasta a hotărât el să moară în Occident. Apoi a fost dus cu avionul la Rumtek (Sikkim), unde noi îl aşteptam cu un grup de prieteni. Am fost printre cei care l-am purtat până în mănăstire. Era cald încă atunci când i-am atins piciorul cu capul, ceea ce este foarte neobişnuit. Pe urmă a fost aşezat într-o cameră caldă în poziţie de meditaţie, fără a-l îmbălsăma, şi în timpul de patruzeci de zile cât a rămas acolo până la incinerarea sa în 20 decembrie, corpul său s-a micşorat la dimensiunile unui copil mic; la sfârşit avea poate cincizeci de centimetri în înălţime. O eşarfă subţire atârna peste faţa sa, dar totul se putea vedea bine: orbitele ochilor săi etc. Am fost martor la aceasta şi la fel au fost şi ceilalţi oameni ai noştri care erau acolo. La sfârşitul ultimei Puja (cu cântece menite să-i conducă conştiinţa din starea de infinitate spre o altă încarnare), un curcubeu complet (cu care avem fotografii) a apărut în jurul soarelui. Se vedea foarte clar, iar când focul a început să ardă, curcubeul a devenit şi mai puternic.

La început fumul s-a răspândit în toate cele patru direcţii, dinspre Stupa la care avea loc incinerarea şi aceasta a fost interpretată de tibetani ca o mare binecuvântare. Când unul dintre ei a privit prin deschizăturile superioare, după o vreme locul incinerării a devenit deodată gol. Apoi un tânăr Lama a văzut prin fereastra de observare cum apăruse o bilă. Ea a fost examinată şi s-a descoperit că era tare pe dinafară şi moale pe dinăuntru. Se făcea tot mai mică şi a început să se dematerializeze, dar nu din cauza căldurii, căci era binişor în afara focului. Tibetanii spun că dakini, Buddha feminini, care nu gândesc atât de înalt despre noi, oamenii, fură relicvele fiinţelor iluminate şi le iau

pentru ele. Evident, această bilă era inima lui Karmapa şi, cum se făcea tot mai mică, a fost repede acoperită şi dusă înăuntru. Acum se găseşte într-o stupa de aur şi este folosită la transmiterea de binecuvântări.

În timpul incinerării, am avut şi eu experienţe psihice deosebite. Niciodată nu formulez conştient dorinţe de a se întâmpla anumite lucruri, câtă vreme ceea ce se întâmplă în lume este atât de fantastic; aş fi doar un cârpaci. Firește, am dorinţele buddhiste privind binele şi iluminarea tuturor fiinţelor; în rest, am foarte puţine. În acel moment, însă, în mine s-a născut un şir nesfârşit de dorinţe, cum ar fi din cele privitoare la dezvoltarea centrelor şi alte lucruri similare, iar mai târziu am descoperit că fiecare dintre ele s-a împlinit. În 27 decembrie, la o săptămână după incinerarea lui Karmapa, Stupa a fost deschisă. În acel moment a apărut un vultur gigantic, s-a rotit o vreme deasupra ei şi apoi a zburat drept spre vest. Cenușa conţinea multe relicve. De exemplu, în partea de cenușă ce mi-a revenit am găsit numeroase grăunţe de aur şi argint; de atunci, cenușa a produs şi altele. Sfera de forţă este, aşadar, încă vie.

S.G.: Deci a fost un miracol?

Ole: Da, fără nici un dubiu. Dar, cu progresele din ştiinţă, ceea ce numim astăzi un miracol e posibil să fie explicat în câţiva ani.

S.G: Sunt tibetanii interesaţi ca aceste lucruri să fie explicate ştiinţific?

Ole: Da, din acest motiv a murit Karmapa în Occident; sunt sigur de asta. Trecerea sa va constitui cu siguranţă punţi spre Occident.

Anticipând marea încarnare a XVII-a a lui Karmapa, care va fi recunoscută curând, a reprezentat o mare bucurie să-mi reamintesc încă o dată, scriind această carte, binecuvântarea fără limite cu care a copleşit el capetele pline de speranţe ale primilor săi studenţi occidentali. Suntem recunoscători pentru posibilitatea de a continua munca, acum sub protecţia Sfinţiei Sale Shamarpa şi pentru ocazia de a lua legătura cu voi toţi.

Poate ne vom putea întâlni cândva.

Ai voştri,

Hannah şi Ole Nydahl

MEDITAŢIA CELOR TREI LUMINI

Simţim fluxul aerului lipsit de formă prin nări. Lăsăm ca zgomotele şi gândurile să vină şi să plece, fără să le analizăm (judecăm).

Apoi ne gândim la cele patru lucruri fundamentale, care ne impulsionează pe drumul spre iluminare:

- Înţelegem preţioasa posibilitate de a ne folosi viaţa, cu metodele lui Buddha, pentru binele tuturor fiinţelor. Foarte puţini au această posibilitate, şi cu atât mai puţini o şi folosesc.

● Ne gândim la impermanenţa tuturor lucrurilor legate de condiţii, vedem că singurul lucru care nu dispare niciodată este natura nelimitată, deschisă şi curată a conştiinţei. Nu ştim cât timp avem la dispoziţie pentru a realiza aceasta.

● Ne gândim la cauză şi efect, la faptul că noi înşine hotărâm ceea ce se întâmplă. Faptele, vorbele şi gândurile anterioare s-au transformat în lumea noastră de astăzi, iar cu acţiunile prezente plantăm întruna noi şi noi seminţe ale viitorului.

● În final înţelegem de ce este calea lui Buddha singulară: pentru că iluminarea reprezintă cea mai înaltă bucurie, atemporală, iar pe de altă parte deoarece putem face puţine pentru alţii câtă vreme noi înşine suntem confuzi şi suferim.

Şi pentru că nu percepem lumea întotdeauna aşa cum am dori, învăţăm de la aceia care sunt deja în stare de aceasta:

● Ne găsim Refugiul în Buddha, starea iluminată a conştiinţei noastre,

● în Învăţături, care ne ghidează,

● în Prietenii şi în ajutoarele noastre pe cale,

● şi, înaintea tuturor, în Lama, în Karmapa, care îngemănează binecuvântarea, metodele şi protecţia. El este reprezentat în tradiţia Kagyu de propriii lui Lama.

Acum înaintea noastră, din spaţiu, apare forma aurie, translucidă, din lumină şi energie, a celui de-al XVI-lea Karmapa. Poartă Coroana Neagră, care revelează în noi cea mai profundă stare de deschidere. Chipul său e senin, auriu-strălucitor. Priveşte spre noi, ne recunoaşte şi ne doreşte toate cele bune. Braţele îi sunt încrucişate înaintea inimii, ţinând clopoţelul şi dorjele, reprezentând metoda şi înţelepciunea, bucuria şi spaţiul. Stă în postură de meditaţie, înconjurat de un câmp de energie în culorile curcubeului.

Înţelegem că el nu este o fiinţă limitată, ci expresia realităţii ultime a spaţiului şi conştiinţa tuturor Buddha. El este prezent, fie că îl vedem cu claritate, fie că nu.

Ne dorim din adâncul sufletului să-i realizăm calităţile, spre folosul tuturor fiinţelor.

Când simte dorinţa noastră, zâmbeşte şi vine prin spaţiu tot mai aproape.

Este chiar înaintea noastră.

Gândim sau spunem:

“Dragă Lama, esenţă a tuturor Buddha, te rugăm: dă-ne puterea ta ca să putem îndepărta ignoranţa, înceţoşarea tuturor fiinţelor şi pe a noastră. Trezeşte în noi atemporala LUMINĂ CLARĂ a conştiinţei...”

Acum, din capul său, din mijlocul frunţii, ţâşneşte o rază albă de lumină, curată ca cristalul. Pătrunde prin fruntea noastră şi ne umple complet capul. Datorită ei, din creierul, nervii şi organele noastre de simţ piere orice tulburare. Dispare orice obicei dăunător sau boală, şi corpul nostru devine un instrument prin care oferim fiinţelor iubire şi protecţie.

Păstrăm această lumină cât ne simţim bine, auzind între timp vibraţia interioară a

mantrei OM.

●

Acum, din gâtul lui Karmapa ţâşneşte o rază de lumină roşie. Se revarsă în gura şi în gâtul nostru. Lumina ei pătrunzătoare face să dispară orice piedică din vorbirea noastră. Din aceasta sunt eliminate cuvintele grosolane şi care fac rău, ea transformându-se în compasiune şi înţelepciune, într-o unealtă conştientă de ajutorare a celorlalţi.

Inseparabili de lumina roşie, auzim vibraţia interioară a silabei AH.

Acum din mijlocul pieptului său, din centrul inimii, ţâşneşte o rază puternică de lumină albastră. Se revarsă în mijlocul pieptului nostru, umplându-ni-l. Datorită ei din conştiinţă dispare orice obstacol. Sentimentele confuze, percepţiile rigide dispar. Şi conştiinţa noastră devine bucuria originară. Spaţiul şi bucuria devin inseparabile. Vibraţia silabei HUNG însoţeşte această lumină albastră. Acum cele trei lumini se revarsă simultan în noi: lumina albă curată în cap, cea roşie în gât, iar cea albastră în inimă. În acest fel percepem MAHAMUDRA lui Karmapa, în timp ce vibraţia silabelor face legătura între adevărul din interior şi cel din exterior.

Repetând "KARMAPA CHENNO" ajungem să realizăm activitatea Buddha în folosul tuturor fiinţelor. O repetăm cu voce tare sau în gând (atât cât dorim), păstrând între timp în atenţie razele de lumină.

În final forma aurie a lui Karmapa şi Coroana Neagră se transformă în lumină de curcubeu. Aceasta se revarsă în noi, şi orice formă dispare. Există numai atenţie, independentă de timp, omniprezentă, fără centru şi fără margini.

●

Când nu mai putem menţine această stare, apare iarăşi o lume, curată şi perfectă. Fiecare atom vibrează de bucurie şi este menţinut întreg de iubire. Totul este nou şi proaspăt, plin de posibilităţi neîngrădite. Toate fiinţele apar ca Buddha-şi masculini şi feminini, fie că ştiu sau nu asta.

Zgomotele se transformă în mantre, iar gândurile în înţelepciune, pentru simplul motiv că pot apare - demonstrând nelimitarea conştiinţei.

Acum, din spaţiu, se condensează propriul nostru corp, în forma acelui Buddha pe care-l simţim cel mai apropiat nouă, sau în forma noastră obişnuită, lipsită însă de slăbiciuni şi suferinţe. Cu diferenţa marcantă că înainte ne identificam cu corpul nostru - care ne făcea vulnerabili la bătrâneţe, boală şi moarte - iar acum avem acest corp, ca pe o unealtă pentru a putea fi de folos celorlalţi.

Noi suntem în realitate LUMINA CLARĂ, aceea care era conştientă chiar şi atunci când forma încă nu era.

Păstrăm această viziune pură, pe cât posibil, în toate situaţiile din viaţă, şi dorim ca tot ce a apărut acum pozitiv să devină nelimitat şi să conducă toate fiinţele la realizarea propriei conştiinţe.

Această meditaţie se poate face şi fără vreun text sau pregătire în fiecare clipă liberă de viaţa cotidiană (de exemplu în timpul călătoriilor, în pauzele de la serviciu etc.) Lăsăm ca înaintea noastră să apară Karmapa. Primim de la el luminile şi le menţinem simultan, repetând mantra KARMAPA CHENNO. Apoi îi transformăm corpul din nou şi lăsăm ca aceasta să se dizolve în noi.